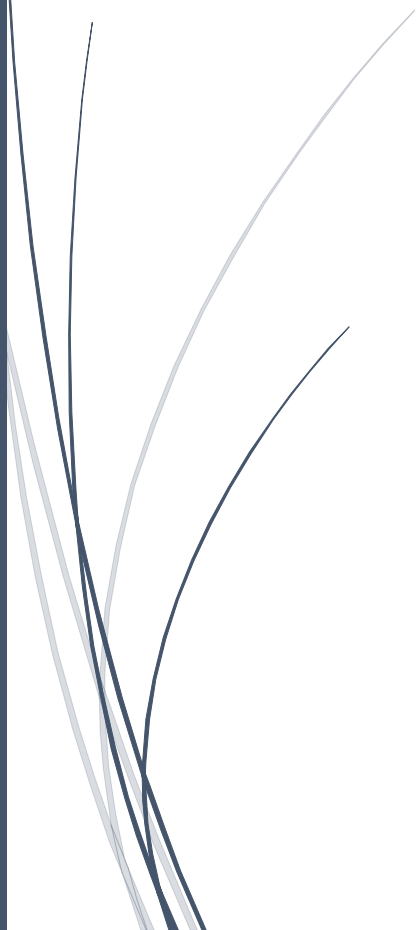

**DIAGNOZA
SYTUACJI
SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ
GMINY RACZKI**

1. WPROWADZENIE	3
2. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA	4
2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	4
2.2. GLEBY ORAZ ZASOBY GEOLOGICZNE	11
2.3. POŁOŻENIE KOMUNIKACYJNE	17
2.4. WALORY PRZYRODNICZE	24
2.4.1. OBSZARY CHRONIONE	24
2.4.2. FAUNA	38
2.4.3. FLORA	39
2.4.4. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	39
2.4.5. KLIMAT, STAN POWIETRZA I USŁONECZNIECIE	47
2.5. WALORY KULTUROWE	52
2.6. HISTORIA GMINY RACZKI	57
2.7. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	58
3. SFERA SPOŁECZNA	62
3.1. DEMOGRAFIA	62
3.2. WIEK I STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW	71
3.3. MIESZKALNICTWO	78
3.4. STRUKTURA ZATRUDNIENIA I RYNEK PRACY, ŹRÓDŁA UTRZYMANIA MIESZKAŃCÓW	82
3.5. BEZROBOCIE	84
4. SFERA GOSPODARCZA	87
4.1. ROLNICTWO	87
4.2. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	89
4.3. WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, TERENY INWESTYCYJNE	94
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	95
5.1. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA	95
5.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	102
5.3. GOSPODARKA ODPADAMI	107
5.4. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA, CIEPŁOWNICZA I GAZOWA	110
6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA, JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	113
6.1. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA, JAKOŚĆ EDUKACJI	113
6.2. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA	120
6.3. INFRASTRUKTURA KULTURY, DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA	121
6.4. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ	148
6.5. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	153

7. FINANSE SAMORZĄDOWE.....	154
8. PODSUMOWANIE ANALIZY I DIAGNOZY	161
8.1. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO	161
8.2. ANALIZA SWOT	171
9. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	176

1. Wprowadzenie

Opracowana w ramach przedmiotowego dokumentu „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Raczki” będzie stanowiła punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju gminy zgodnie z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057).

Diagnoza została podzielona na trzy główne sfery, w ramach których zawarto opis poszczególnych dziedzin życia w gminie: sferę przestrzenno-środowiskową, społeczną i gospodarczą, ponadto opisano infrastrukturę techniczną, społeczną powiązaną z jakością życia mieszkańców oraz finanse samorządowe. Diagnoza zawiera także podsumowanie wyników badania ankietowego, które zostało przeprowadzone na terenie Gminy Raczki wśród jej mieszkańców.

Diagnoza przygotowana została w dwóch wariantach:

- 1) Dynamicznym – przeprowadzona została analiza trendów/tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach. Diagnoza została zatem przeprowadzana w układzie dynamicznym (kilkuletnim), który pozwolił na uzyskanie informacji o dokonujących się zmianach.
- 2) Porównawczym – w diagnozie zastosowane zostały porównania, które pozwoliły umiejscowić gminę w szerszym kontekście, a jednocześnie mogą posłużyć jako podstawa do samodoskonalenia. Kluczowy w tym przypadku był dobór tła porównawczego. Gminę przedstawiono na tle powiatu, województwa, a niekiedy również kraju. Ponadto dokonano porównań gminy z jednostkami samorządu terytorialnego wchodzącymi w skład powiatu suwalskiego.

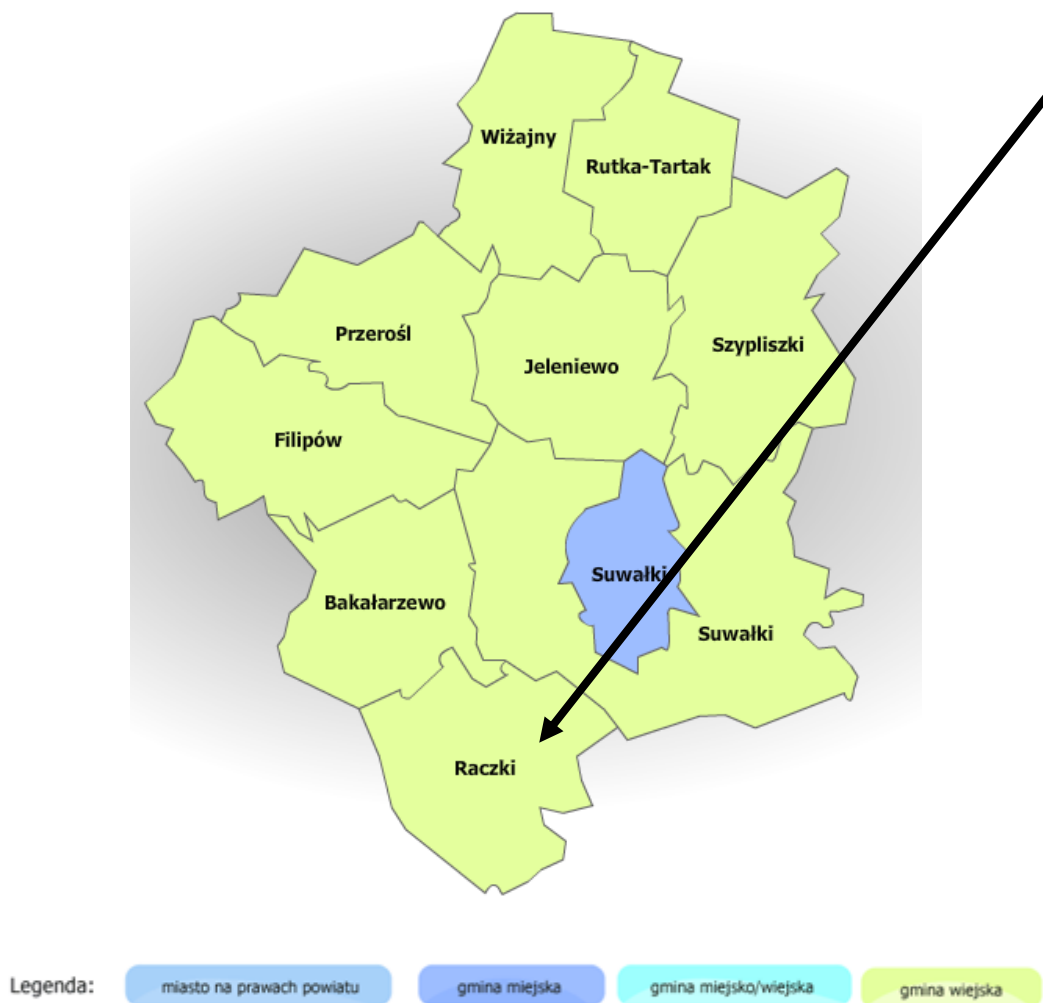
Warto wspomnieć, że diagnoza nie jest w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowi podstawę do dalszych prac. Ma ona bowiem umożliwić podejmowanie właściwych decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

2. Sfera przestrzenno-środowiskowa

2.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Raczki położona jest w północno – wschodniej części Polski w województwie podlaskim. Gmina Raczki graniczy bezpośrednio z gminami: Bakalarzewo i Suwałki (powiat suwalski), Wieliczki (powiat olecki), Kalinowo (powiat ełcki), Augustów i Nowinka (powiat augustowski). Siedzibą władz gminy jest wieś Raczki.

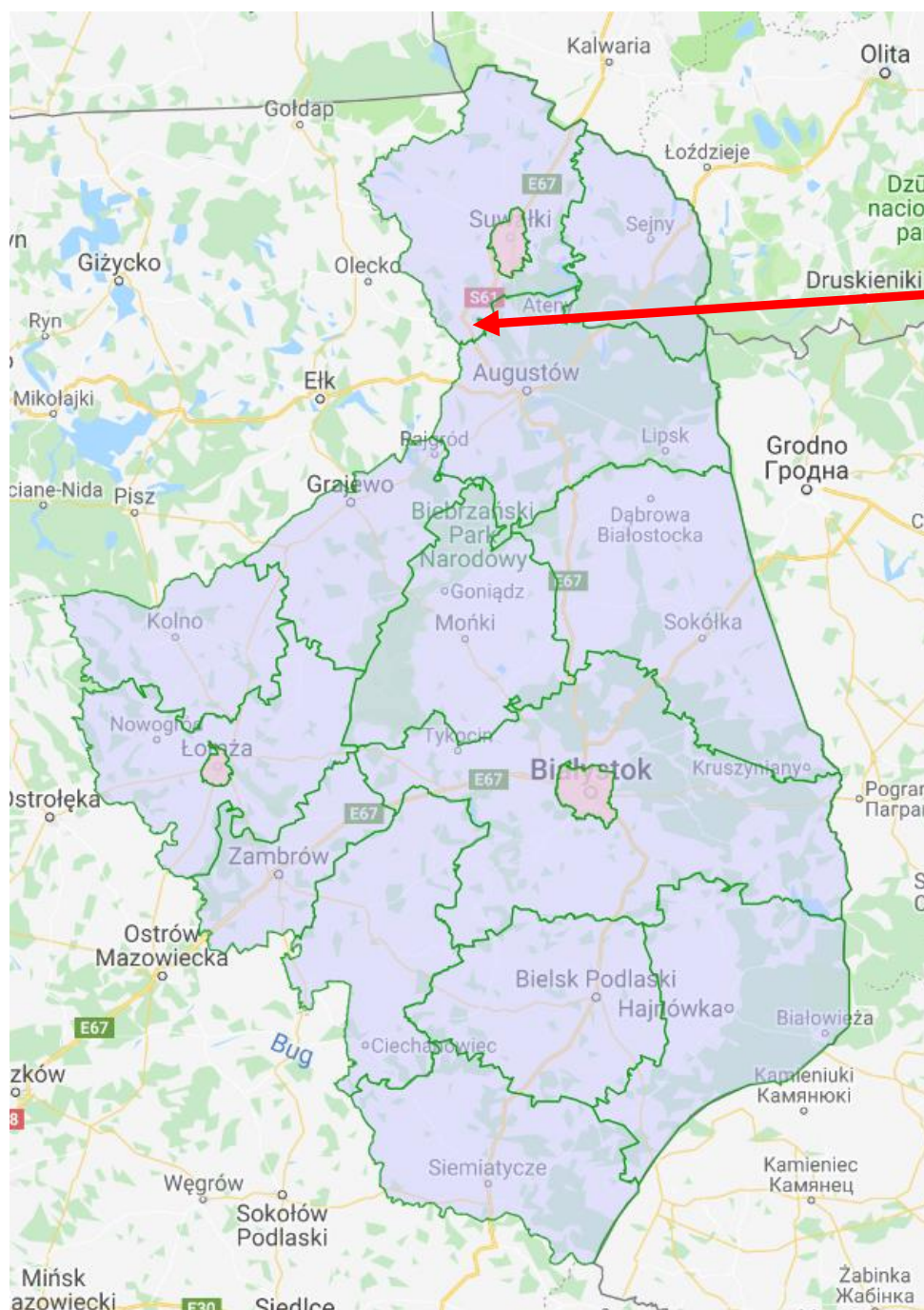
Rysunek 1. Położenie Gminy Raczki na tle powiatu suwalskiego

Źródło: <https://administracja.mac.gov.pl>

Gmina Raczki jest gminą o charakterze rolniczym, gdzie rolnictwo pozostaje ważną gałęzią gospodarki lokalnej.

Rysunek 2. Lokalizacja Gminy Raczki w województwie podlaskim

Źródło: www.zpp.pl

Gmina Raczki zajmuje powierzchnię 14224 ha (142 km², dane GUS), co stanowi 10,9% powierzchni całego powiatu. Powierzchnia poszczególnych miejscowości została zaprezentowana w tabeli 1. W tabeli 2 i wykresie 1 zaprezentowano sposób zagospodarowania gruntów na terenie gminy.

Tabela 1. Zestawienie sposobu zagospodarowania gruntów na terenie Gminy Raczki

Nazwa miejscowości	Powierzchnia [ha]
Bakaniuk	394,7885
Bolesty	431,9201
Chodźki	542,1509
Franciszkowo	102,0729
Jankielówka	240,9404
Jaśki	366,3547
Józefowo	539,2994
Koniecibór	543,1103
Korytki	122,5238
Krukówek	1364,0256
Kurianki Pierwsze	355,4771
Kurianki Drugie	434,4721
Lipówka	445,8447
Lipowo	293,4643
Ludwinowo	207,2194
Moczydły	256,1702
Planta	298,3662
Podwysokie	260,3023
Rabalina	254,3074
Raczki	456,1998
Rudniki	534,8724
Sidory	436,8551
Małe Raczki	339,8199
Stoki	256,0731
Słoboda	177,9056
Sucha Wieś	449,8324
Dowspuda	344,6767
Szkocja	348,6873
Szczodruchy	289,0678
Wasilówka	1516,8611
Wierciochy	421,4642
Witówka	146,5673
Wronowo	360,3476
Wysokie	206,1307
Ziółkowo	243,0232
Żubrynek	240,1392
Powierzchnia ogółem [ha]	14 221,3337

Powierzchnia ogółem [km ²]	142,2
---	--------------

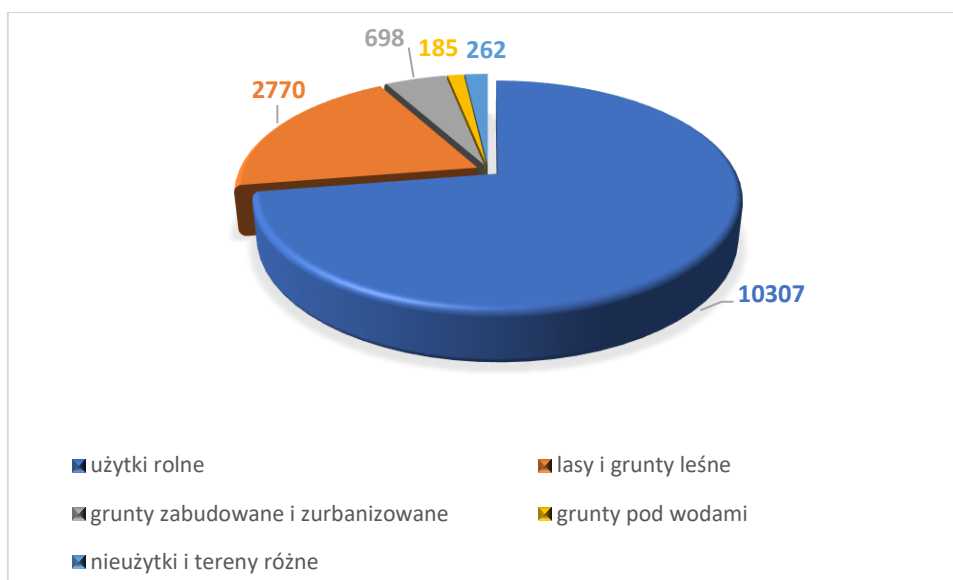
Źródło: dane Gminy Raczki

Tabela 2. Zagospodarowanie gruntów

Lp.	Wyszczególnienie	J. m.	Wartość
1	użytki rolne, w tym:	ha	10307
	grunty orne	ha	8012
	łąki i pastwiska trwałe	ha	1800
	grunty rolne zabudowane	ha	306
	sady i grunty zadrzewione	ha	114
	grunty pod stawami i rowami	ha	75
2	lasy i grunty leśne	ha	2770
3	grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	ha	698
	tereny komunikacyjne	ha	601
4	grunty pod wodami	ha	185
5	nieużytki i tereny różne	ha	262
Razem		ha	14222

Źródło: dane Gminy Raczki, stan na dzień 31 grudnia 2021

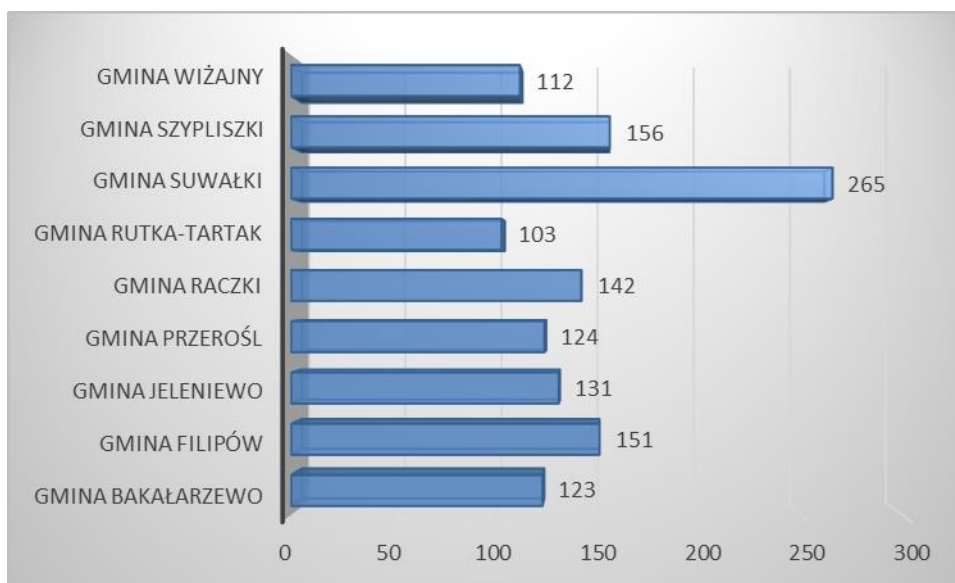
Wykres 1. Sposoby zagospodarowania gruntów na terenie Gminy Raczki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy Raczki

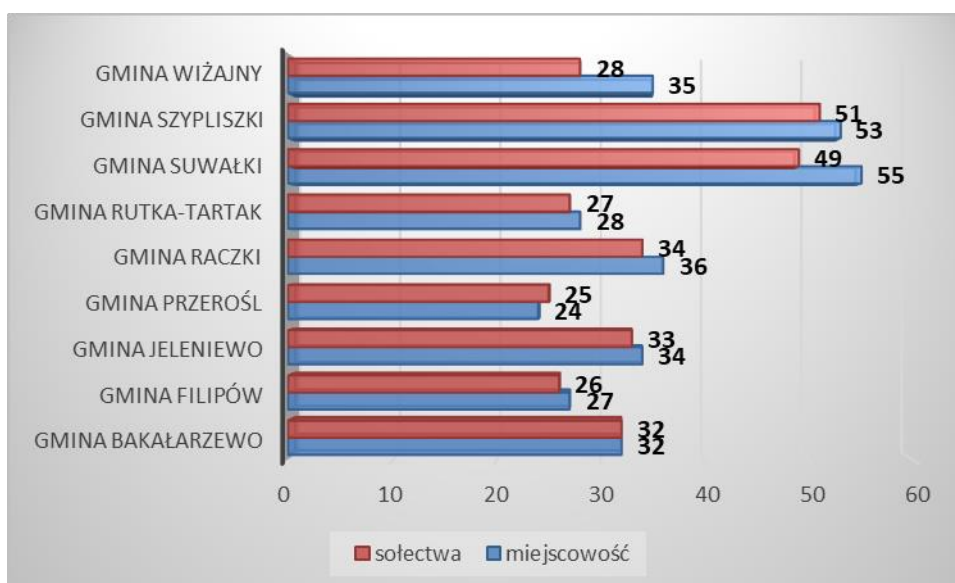
Pod względem powierzchni Gmina Raczki nie wyróżnia się zbytnio od pozostałych gmin położonych na terenie powiatu suwalskiego (nie jest ani najmniejsza ani największa). Powierzchnia wszystkich gmin wchodzących w skład powiatu zaprezentowano na Wykresie 2. Gmina Raczki w porównaniu do innych gmin położonych na terenie powiatu suwalskiego ma stosunkowo dużą liczbę miejscowości i sołectw. Większą ich liczbę mają jedynie: Gmina Szypliszki i Gmina Suwałki.

Wykres 2. Powierzchnia gmin w powiecie suwalskim (w km²)

Źródło: Dane GUS za 2020 r.

Wykres 3. Sołectwa i miejscowości w gminach powiatu suwalskiego

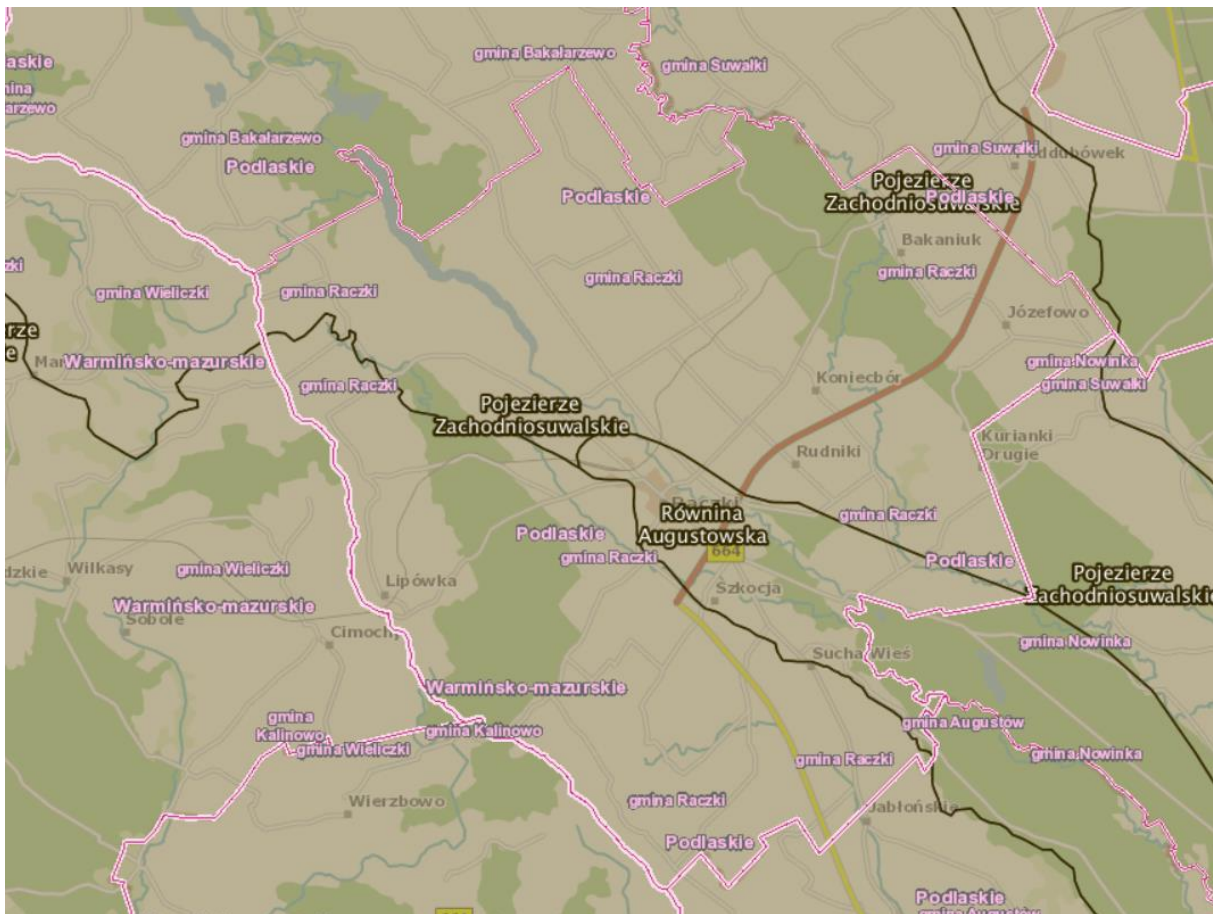

Źródło: Dane GUS za 2020 r.

Pod względem fizyczno – geograficznym obszar Gminy Raczki położony jest w obrębie mezoregionów:

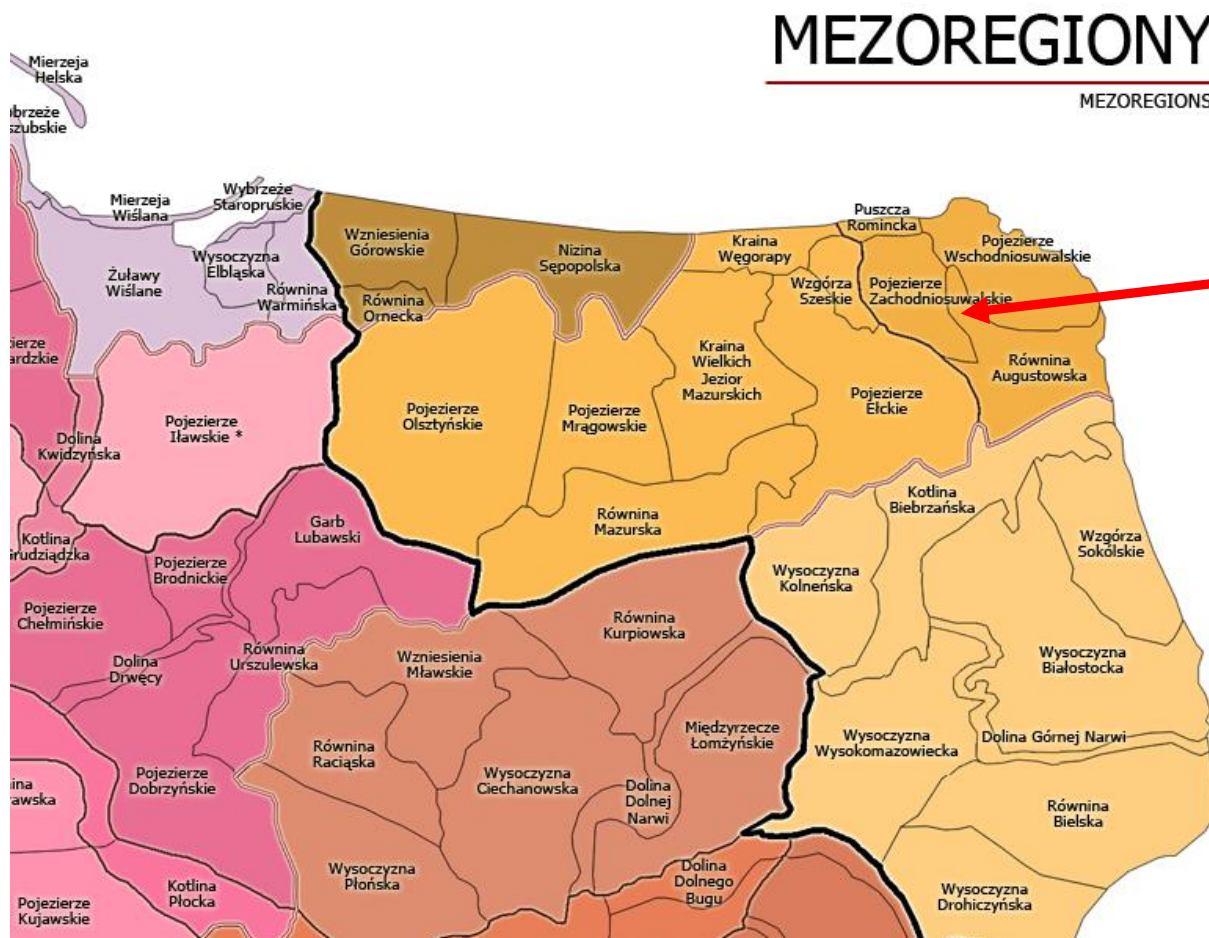
- mezoregionów: Równina Augustowska oraz Pojezierze Zachodniosuwalskie;
 - makroregionu: Pojezierze Litewskie;
 - podprovincji: Pojezierze Wschodniobałtyckie;
 - prowincji: Niż Wschodniobałtycko-Białoruski;
 - megaregionu: Niż Wschodnioeuropejski;
-
- mezoregionu: Pojezierze Ełckie;
 - makroregionu: Pojezierze Mazurskie;
 - podprovincji: Pojezierze Wschodniobałtyckie;
 - prowincji: Niż Wschodniobałtycko-Białoruski;
 - megaregionu: Niż Wschodnioeuropejski;

Rysunek 3. Położenie Gminy Raczki na tle regionów fizycznogeograficznych – cz. 1

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Rysunek 4. Położenie Gminy Raczki na tle regionów fizycznogeograficznych – cz. 2

Źródło: Kondracki J., „Geografia regionalna Polski”, PWN, 2002 r.

Gmina Raczki znajduje się na obszarze z urozmaiconą rzeźbą terenu w postaci rynien polodowcowych i dużą ilością jezior. Teren gminy jest bardzo urozmaicony pod względem geomorfologicznym. Wyodrębnić można tu trzy zasadnicze formy ukształtowania terenu, a mianowicie:

- pagórkowata wysoczyzna morenowa z licznymi formami wytopiskowymi po bryłach „martwego lodu” – w części zachodniej,
- poziom sandrowy z rynną rzeki Rospudy – w części centralnej,
- pagórkowata wysoczyzna morenowa z wykształconymi pojedynczymi formami moren czołowych, rozciętą meandrującą doliną rzeki Szczeberki – na wschodzie.

W zachodniej i południowej części występują charakterystyczne zagłębienia wytopiskowe, obecnie wypełnione torfem oraz osadami torfiastymi ze stagnującą wodą. Najwyższe wzniesienie w tej części gminy znajduje się w okolicy miejscowości Ziółkowo

(181,7 m n.p.m.). Najniżej położony teren znajduje się zaś we wsi Wronowo (154,1 m n.p.m.). Deniwelacje osiągają tu wartość około 25 m. Średnia wysokość terenu waha się w granicach 160 – 170 m n.p.m. W części wschodniej Gminy Raczki najwyższe wzniesienie znajduje się we wsi Podwysokie (osiąga ona wartość 190,9 m n.p.m.). Najniżej położony teren gminy znajduje się w okolicy Kuriank i posiada wysokość bezwzględną 140,6 m n.p.m. Średnie wysokości wahają się w granicach 150 – 175 m n.p.m. Różnice wysokości na terenie gminy osiągają około 50 m.

Na całym obszarze gminy występują utwory neopleistoceny zlodowacenia bałtyckiego. Wykształciły się one w postaci glin zwałowych i utworów fluwioglacjalnych, czyli piasków, piasków ze żwirem i żwirów. W dolinie rzeki Rospudy występują utwory holoceny reprezentowane przez torfy oraz utwory torfiaste bez znaczenia gospodarczego.

Warunki glebowe na terenie gminy charakteryzują się zmiennością w poszczególnych obszarach gminy. Większość tutejszych gleb została wytworzona z glin, piasków oraz żwirów. Na obszarze stanowiącym jakieś 20% powierzchni gminy (w obrębie sandru Rospudy) występują gleby rdzawe i częściowo bielcowe zaliczane do kompleksu żytniego słabego oraz żytniego bardzo słabego. Należą one do V oraz VI klasy bonitacji. W części północno-zachodniej oraz północno-wschodniej, na obszarze stanowiącym mniej więcej 40% powierzchni gminy występują gleby brunatne i bielcowe zaliczane do kompleksu żytniego bardzo słabego. W części południowej zaś, na obszarze stanowiącym około 40% powierzchni gminy występują gleby brunatne zaliczane do kompleksu pszennego dobrego (należące do IIIa, IIIb i IV klasy bonitacji). Gleby I i II klas bonitacyjnych w ogóle nie występują na terenie gminy.

2.2. Gleby oraz zasoby geologiczne

Gleby

Większość gleb na terenie Gminy Raczki została wytworzona z glin, piasków i żwirów. Na obszarze stanowiącym około 20% powierzchni gminy, w obrębie sandru Rospudy, występują gleby rdzawe i częściowo bielcowe zaliczane do kompleksu żytniego słabego i żytniego bardzo słabego. Należą do V i VI klasy bonitacji. W części północno-zachodniej i północno-wschodniej, na obszarze stanowiącym około 40% powierzchni gminy, występują gleby brunatne i bielcowe zaliczane do kompleksu żytniego bardzo słabego. W części południowej, na obszarze stanowiącym około 40% powierzchni gminy, występują gleby brunatne zaliczane do kompleksu

pszennego dobrego, należące do IIIa, IIIb i IV klasy bonitacji. Gleby I i II klas bonitacyjnych w ogóle nie występują na terenie gminy.

W strukturze gruntów największy udział mają gleby średnie (kl. IV i V), które stanowią łącznie 79,67% ich powierzchni z dominującą klasą IVa (32,09%).

Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki” Gmina Raczki jest obszarem głównie rolniczym. Grunty rolne zajmują 72,25% jej powierzchni, w tym grunty rolne zabudowane stanowią 2,10%. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 20,11% powierzchni gminy. Grunty pod wodami zajmują 1,31% powierzchni gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 4,51%, w tym 3,91% to tereny komunikacyjne. Znikomy odsetek stanowią tereny zabudowane nierolnicze – 0,50 %.

Badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez przeprowadziła natomiast Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Białymstoku. W latach 2011-2014 przebadano 4 492 próbki glebowe pobrane z użytków rolnych na terenie powiatu suwalskiego. W tabeli 3 zaprezentowano szczegółowe wyniki przeprowadzonych badań.

Tabela 3. Zestawienie zasobności gleb na terenie powiatu suwalskiego w latach 2011-2014

Liczba gospodarstw (szt.)		688
Liczba prób (szt.)		4 492
Zbadana powierzchnia (ha)		9 299,41
pH (%)	bardzo kwaśny	14
	kwaśny	29
	lekko kwaśny	29
	obojętny	20
	zasadowy	8
Potrzeby wapnowania (%)	konieczne	22
	potrzebne	14
	wskazane	14
	ograniczone	14
	zbędne	36
Zawartość fosforu (%)	bardzo niska	44
	niska	30
	średnia	12
	wysoka	6
	bardzo wysoka	8

Zawartość potasu (%)	bardzo niska	37
	niska	38
	średnia	17
	wysoka	4
	bardzo wysoka	4
Zawartość magnezu (%)	bardzo niska	3
	niska	12
	średnia	28
	wysoka	27
	bardzo wysoka	30

Źródło: Wyniki badań odczynu i zasobności gleb na terenie poszczególnych powiatów woj. podlaskiego w latach 2011 – 2014

Jednym z podstawowych wskaźników oceny jest odczyn gleb. Zależy on od rodzaju skały macierzystej, składu granulometrycznego gleby, warunków przyrodniczych oraz zabiegów agrotechnicznych. Na terenie powiatu występuje 29% gleb kwaśnych, 29% - lekko kwaśnych i 14% - bardzo kwaśnych. Odczyn środowiska glebowego wpływa w znacznym stopniu na życie roślin, mikroorganizmów i fauny glebowej. Decyduje tym samym o aktywności biologicznej gleby. Częściej spotykane kwaśne odczyny gleb, powodują obniżanie plonowania roślin, jak również ułatwiają przyswajanie przez rośliny metali ciężkich. Z odczynem gleb ściśle związana jest potrzeba ich wapnowania. Wapnowanie poprawiające właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleb, jest zabiegiem agrotechnicznym, który powinien być stosowany na tych terenach, w których procentowy udział gleb wymagających wapnowania w przedziale koniecznym i potrzebnym przekroczył 30%. Na terenie powiatu suwalskiego dla 36% przebadanych gleb nie dostrzeżono potrzeby wapnowania.

Zawartość w glebie przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu jest ważnym wskaźnikiem pozwalającym ustalić poziom racjonalnego nawożenia.

Fosfor jest składnikiem niezbędnym dla rozwoju roślin, pełniąc ważne funkcje w procesach życiowych roślin: reguluje podziały komórek, rozwój korzeni, ma wpływ na procesy kwitnienia, zawiązywanie nasion oraz procesy dojrzewania. Potas jest jednym z trzech, obok wspomnianych wcześniej azotu i fosforu, makroskładników o zasadniczym znaczeniu w żywieniu roślin. Pierwiastek ten odgrywa istotną rolę w gospodarce wodnej rośliny, aktywuje enzymy, bierze udział w procesie fotosyntezy i transportu asymilatów oraz warunkuje wrażliwość na stres wodny związany z suszą. Z kolei magnez jest składnikiem o dużym znaczeniu fizjologicznym dla roślin. Podstawowa rola magnezu w roślinie jest

związana z jego obecnością w cząsteczce chlorofilu, a zatem wpływem na procesy fotosyntezy. Ponadto magnez aktywuje enzymy i reguluje gospodarkę azotem w roślinie. Pierwiastek ma istotne znaczenie w kształtowaniu jakości produktów roślinnych, z punktu widzenia ich wartości żywieniowej dla zwierząt i człowieka.

Procentowy udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zawartości fosforu (P_2O_6) na terenie powiatu wynosi 74%. Udział gleb o zawartości potasu (K_2O) bardzo niskiej i niskiej wynosi 75%, a magnezu - 15%. Określenie zasobności gleb w makroelementy jest podstawą do ustalenia optymalnych dawek nawozów sztucznych.

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Na terenie województwa podlaskiego przeprowadzono badanie w 6 punktach, żaden z nich nie znajdował się na terenie Gminy Raczki, ani na terenie powiatu suwalskiego. Jeden punkt został jednak zlokalizowany na terenie sąsiedniego powiatu - powiatu sejneńskiego:

- Miejscowość: Hołny Wolmera (Gmina Sejny),
- Kompleks: 4 (żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)); Typ: AP (gleby płowe); Klasa bonitacyjna: IIIb,
- Gatunek gleby wg: BN-78/9180-11: pglp (piasek gliniasty lekki pylasty), PTG 2008: pg (piasek gliniasty),
- Próchnica w 2015 r. – 2,18%,
- Węgiel organiczny w 2015 r. - 1,27%,
- Radioaktywność w 2015 r. – 711 Bq*kg⁻¹,
- Zasolenie w 2015 r. - 16,45 mg KCl*100g⁻¹,
- Sód w 2015 r. - 0,006%.

Co prawda punkt ten nie jest związany bezpośrednio z obszarem Gminy Raczki, można jednak stwierdzić, że jakość gleb na analizowanym terenie jest porównywalna do tej występującej w punkcie pomiarowym.

Nadmierna koncentracja soli powoduje zmniejszenie dostępności wody dla roślin, zniekształcenie równowagi jonowej w glebach oraz zwiększenie zawartości soli w roślinach i obniżenie ich wartości użytkowej. Do oceny zasolenia gleb stosuje się parametr przewodności elektrolitycznej właściwej, który wyraża się również jako równoważną zawartość chlorku potasu. Przeciętne wartości przewodności elektrolitycznej nie zmieniły się w kolejnych okresach badań monitoringowych i pozostawały na niskim, nieszkodliwym dla roślin i jakości gleb poziomie.

Próchnica glebowa jest mieszaniną substancji o skomplikowanej budowie i zróżnicowanych właściwościach, zależnych od stopnia humifikacji. Powstaje w wyniku biochemicznych przemian produktów biologicznego rozkładu związków organicznych, wchodzących w skład roślin i organizmów glebowych. Ubytek próchnicy jest ważnym wskaźnikiem pogorszenia warunków siedliskowych oraz żyzności gleb.

W warunkach Polski do oceny zasobności gleb w próchnicę najczęściej stosowane są następujące przedziały zawartości:

- <1% - niska;
- 1-2% - średnia;
- 2-3,5% - wysoka;
- >3,5% - bardzo wysoka.

Zgodnie z „Raportem z III etapu realizacji badania „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017”” w omawianym punkcie:

- odczyn „pH” w zawiesinie H₂O w 2015 r. wynosił 4,80 (najmniejszy w porównaniu do lat 1995 – 2010),
- odczyn „pH” w zawiesinie KCl w 2015 r. wynosił 4,80 (taki sam jak w 2005 r, większy niż w 2010 r. a mniejszy niż w 1995 r.).

Biorąc pod uwagę zaprezentowane dane oraz informacje wynikające z opracowania: „Stan Środowiska w Polsce. Raport 2018” można stwierdzić, że na terenie powiatu suwalskiego, a więc i Gminy Raczki, jakość gleb ulega pewnej poprawie. Nadal jednak istnieje potrzeba realizacji różnych działań, aby stan gleb był jak najlepszy.

Zgodnie ze „Stanem Środowiska w Polsce. Raport 2018” można zauważyć, iż historyczne zanieczyszczenia gleb pozostałościami środków ochrony roślin nie stanowią znacznego problemu dla produkcji rolniczej i zdrowia ludzi. Należy jednak zwrócić uwagę, że aktualnie

następuje stały wzrost zużycia środków ochrony roślin w Polsce. Ten ogólny trend można również uznać za obecny na terenie gminy i wymagać on będzie dalszej obserwacji.

„Stan Środowiska w Województwie Podlaskim. Raport 2020” nie dotyczy bezpośrednio tematu gleby i jej stanu na terenie województwa. Wspomina się o niej przy okazji nielegalnych praktyk w zakresie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji i jakości wód ukazując powiązanie stanu gleb z tymi zagrożeniami.

Odnaleźć w nim można również informacje, że na stan gleb na danym obszarze mają wpływ także odpady (w tym szczególnie odpady niebezpieczne) i sposób ich przechowywania (problemy głównie w Gminie Przytuły, drobne problemy w Gminie Miastkowo i Gminie Jedwabne). Na terenie Gminy Raczki nie jest to obecnie istotny problem, warto jednak podejmować działania zapobiegawcze.

Złóża zasobów geologicznych

Na terenie Gminy Raczki występują niewielkie złoża piasku i żwiru. Teren gminy nie jest zatem zasobny w różnorodne surowce mineralne. Konieczne jest podejmowanie działań mających na celu ich ochronę.

Tabela 4. Złóża zasobów geologicznych na terenie Gminy Raczki

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
Złóża piasku i żwiru – tys. t					
1	Dowspuda 2*	E	503	503	15
2	Dowspuda III*	Z	168	-	-
3	Dowspuda V*	E	145	-	9
4	Dowspuda VI*	E	998	998	112
5	Kurianki I*	R	198	-	-
6	Ludwinowo*	R	923	-	-
7	Raczki	E	945	857	559
8	Rudniki	Z	78	-	-
9	Rudniki II	Z	1726	-	-
10	Rudniki III	Z	52	-	-
11	Sucha Wieś*	T	1216	1215	-

12	Sucha Wieś I*	E	987	987	11
13	Szkocja	Z	131	-	-
14	Szkocja II*	Z	83	-	-
15	Szkocja III	E	444	444	31
16	Szkocja IV*	T	261	-	-
17	Szkocja IX	Z	419	-	32
18	Szkocja V	E	409	409	397
19	Szkocja VI	Z	1024	-	-

Objaśnienia do tabeli:

* - złoża zawierające piasek ze żwirem

E – złoża eksploatowane

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo

Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane

T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2020 r.

2.3. Położenie komunikacyjne

Gmina leży poza głównymi szlakami komunikacyjnymi województwa podlaskiego, ale ma stosunkowo dobre połączenia komunikacyjne. Zlokalizowana jest ona w stosunkowo blisko przejść granicznych na Litwę: Budzisko (około 43 km) oraz Ogrodniki (około 55 km).

Na układ komunikacyjny Gminy Raczki składają się:

- droga ekspresowa S-61 „Via Baltica”;
- droga krajowa nr 8 w kierunku Augustowa od węzła Raczki przy drodze ekspresowej S-61;
- drogi wojewódzkie: Suwałki – Raczki - Olecko oraz Augustów – Raczki;
- drogi powiatowe:
 - nr 1119B Orłowo - Podwysokie - Żubrynek - do drogi 654;
 - nr 1120B Bakalarzewo – Raczki;
 - nr 1123B Karasiewo – Nieszki - Szczodruchy – Wiercioch - Małe Raczki – Raczki;
 - nr 1125B granica województwa – Wierciochy;
 - nr 1146B Przebród - Wychodne - Zielone Pierwsze - Poddubówek - do drogi 1184B;
 - nr 1147B od drogi 653 - Białe - Niemcowizna - Bakaniuk – Józefowo;
 - nr 1183B Małe Raczki - Krukówek - do drogi 654;
 - nr 1184B Żubrynek - Kurianki – Juryzdyka;

- nr 1185B Dowspuda – Kurianki;
 - nr 1189B Sucha Wieś - Chomontowo - Pruska Mała – Mazurki;
 - nr 1190B Raczki - Moczydły - Jankielówka - granica województwa;
- drogi gminne. Szczegółowy wykaz dróg gminnych zawarto w tabeli 5.

Tabela 5. Drogi gminne

L.p	Nr.drogi	Przebieg drogi	Klasa drogi	Rodzaj nawierz.	Szerok. /m/	Długość w mb.
1.	102382 B	Raczki – Bolesty	L	MB/GŻ/GR	4-6	1100/2140/4750=7990
2	102383 B	Lipówka – Witówka	L	MB	10	1300
3	102384 B	Chodźki – Żubrynek – Płociczno	L	GR	5-6	4541
4.	102385 B	przez wieś Bakaniuk	L	GŻ	5	840
5	102386 B	przez wieś Sidory	D	MB/GŻ	4-6	1072/578
6.	102388 B	przez wieś Podbrzuzówka	L	GŻ	5	1067
7.	102389 B	przez wieś Koniecbór	L	GŻ	6	1317
8.	102390 B	przez wieś Cynowo	L	GŻ	4	1225
9.	102391 B	Rudniki – Stoki	L	MB/GŻ	5-9	340/3530=3870
10.	102393 B	Sucha Wieś – Chodorki	D	GŻ	6-8	1333
11.	102394 B	Jaśki – Sucha Wieś – Dowspuda	L	MB/GŻ	10-5	1570/1330=2900
12.	102395 B	Moczydły – Lipówka	L	GŻ	4	850
13.	102396 B	przez wieś Planta	L	GŻ	6	1320
14.	102397 B	przez wieś Kurianki Drugie	L	GŻ	6	1170
15.	102398 B	Jankielówka – Witówka	L	GR	10	750
16.	102399 B	przez wieś Wronowo	L	MB	10	2850
17.	102401 B	przez wieś Wysokie	L	GŻ	5	1450
18.	102402 B	przez wieś Sołdacka Słoboda	L	GŻ	8	1250

19.	102403 B	Jaśki – Święte Miejsce	D	MB	5-10	1018
20.	102404 B	Moczydły – Szkocja – Wronowo	L	GŻ	4-6	2610
21.	102405 B	Dowspuda – Ziółkowo- Wysokie - Janówka	L	MB/GŻ	10-6	3788/3212=7000
22.	102406 B	Ziółkowo – Jankielówka – Milewo	L	MB	10	1880
23.	102407 B	Witówka – Wierzbowo	L	MB/GŻ	8-10	323/1027=1350
24.	102408 B	Jankielówka – Korytki – Pruska Mała	L	MB	10	2450
25.	102409 B	Stoki – Kurianki Pierwsze	L	MB	10	2600
26.	102410 B	Rudniki – Kurianki Pierwsze	L	MB/GR	10-6	2174/1706=3880
27.	102412 B	przez wieś Józefowo	L	MB	8	1200
28.	102413 B	Józefowo – Stoki	L	GŻ	6	1780
29.	102414 B	Sidory – Lipowo – Płociczno	L	MB/GŻ	10	2140/805=2945
30.	102416 B	Słoboda – Wronowo – Ziółkowo	L	GŻ	4-6	2180
31.	102417 B	przez wieś Józefowo	L	GR	5	1020
32.	102418 B	Bolesty – Bolesty Stare	L	GŻ	10	2240
33.	102420 B	Wierciochy – Szcodruchy	L	GŻ	10	1580
34.	102381 B	Kurianki Pierwsze – Kurianki Drugie	D	MB/GŻ	10	2190/790=2980
35.	102387 B	Rudniki - Sidory	L	MB	9-10	4310
36.	109750 B	ul. Gospodarska / w Raczkach/	L	MB	7-9	425
37.	109751 B	ul. Nowe Osiedle -//-	L	MB	12	849

38.	109752 B	ul. Jana Matejki -//-	L	MB	10	404
39.	109753 B	ul. Stanisława Moniuszki - //-	L	MB	8	105
40.	109754 B	ul. Ludwika Michała Paca -//-	L	MB	8	186
41.	109755 B	ul. Szkolna -//-	L	MB	6-8	331
42.	109756 B	ul. Wita Stwosza -//-	L	MB	10	186
43.	109757 B	ul. Stodolna -//-	L	MB	6-8	352
44.	109758 B	ul. Spokojna -//-	L	MB	10	415
45.	109759 B	ul. Słoneczna -//-	L	MB	12	362
46.	109760 B	ul. Michała Górskiego -//-	L	GR	12	152
47.	109761 B	ul. Ks. Kazimierza Kaczorowskieg o	L	GŻ	12	152
48.	109762 B	ul. Ks. Witolda Balukiewicza	L	GŻ	12	152
49.	162000B	ul. Sportowa	L	MB	12	420
50.	102421B	Wasilówka - Wierciochy	L	MB/GR	8	1620/650
51.	102422B	Wasilówka – ul. Kol.Raczki	L	MB/GŻ	8	464/1576
52.	102423B	Lipówka - Wasilówka	L	GŻ	6	1650
						91 147mb

Źródło: dane Gminy Raczki

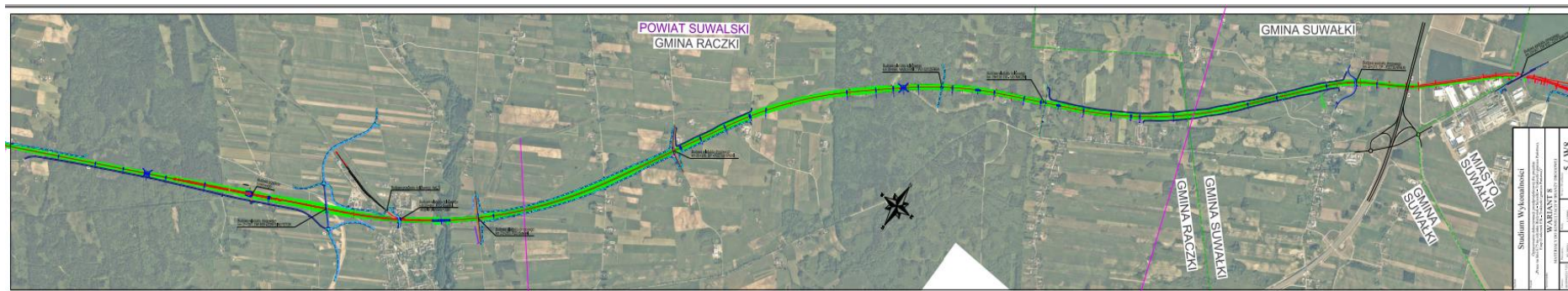
Długość dróg o różnej nawierzchni:

- o nawierzchni bitumicznej – 38 424 mb;
- o nawierzchni nieutwardzonej – 52 723 mb.

Przez gminę przebiega też linia kolejowa Suwałki – Olecko, która obecnie nie obsługuje jednak przewozów pasażerskich.

Przez teren gminy ma przebiegać linia kolejowa „Rail Baltica” (E75) łącząca Warszawę z Helsinkami.

Rysunek 6. Planowany przebieg linii E75 na odcinku Białystok – Suwałki – Trakiszki (granica państwa), etap II odcinek Ełk – Trakiszki (granica państwa), cz. 2

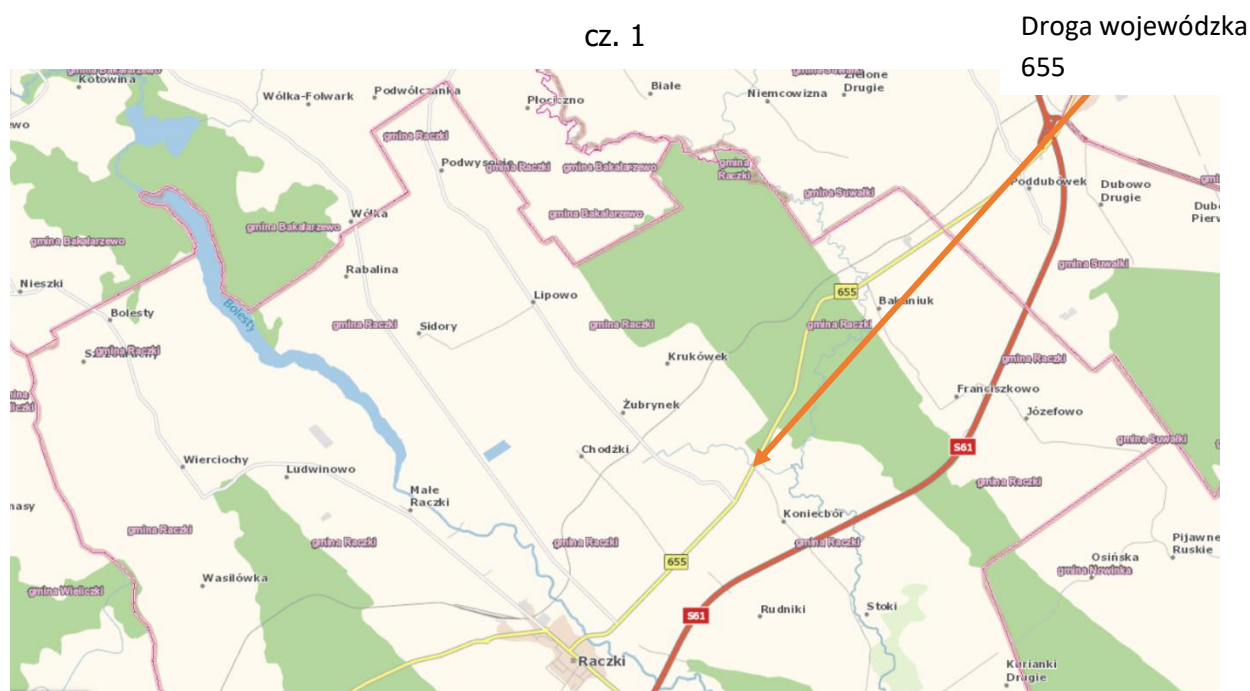
Źródło: Opracowanie dokumentacji przed projektowej dla projektu „Prace na linii E75 na odcinku Białystok-Suwałki-Trakiszki (granica Państwa), Etap II odcinek Ełk-Trakiszki (granica Państwa)”

Teren gminy obsługiwany jest przez autobusy PKS. Głównym węzłem ich linii są Raczki. Z przystanku autobusowego w Raczkach autobusy odjeżdżają najczęściej do Suwałk (19 km), Augustowa (21 km) oraz do Olecka (21 km).

Dobre połączenia autobusowe z Suwałkami, Augustowem i Oleckiem ma miejscowość Raczki. Pozostałe miejscowości gminy nie są obsługiwane transportem zbiorowym w dostatecznym stopniu.

Na terenie gminy znajduje się 9 wiat przystankowych należących do gminy (wg stanu na dzień 31.12.2020 r.). Zgodnie z danymi GUS istnieje 18 przystanków.

Rysunek 7. Przebieg ważniejszych szlaków komunikacyjnych przez teren Gminy Raczki

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 8. Przebieg ważniejszych szlaków komunikacyjnych przez teren Gminy Raczeki

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

2.4. Walory przyrodnicze

2.4.1. Obszary chronione

Na terenie Gminy Raczeki występują następujące obszary chronione:

- Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”;
- pomniki przyrody;
- obszar NATURA 2000 „Dolina Górnej Rospudy”;
- obszar NATURA 2000 „Ostoja Augustowska”;
- obszar NATURA 2000 „Puszcza Augustowska”.

Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” – został wyznaczony w celu zachowania różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Rospudy (charakteryzujących się dużym bogactwem rzadkich gatunków - 19 gat. storczyków, orlika krzykliwego, włośchatki i in.).

Akt prawny związany z utworzeniem: Rozporządzenie Nr 6/91 Wojewody Suwalskiego z dnia 2 maja 1991 r. w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na obszarach chronionego krajobrazu i wokół jezior województwa suwalskiego (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego z 1991 r. Nr 17, poz. 167).

Inne akty prawne związane obszarem:

- Rozporządzenie Nr 82/98 Wojewody Suwalskiego z dnia 15 czerwca 1998 r. w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na obszarach chronionego krajobrazu województwa suwalskiego (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego z 1998 r. Nr 92, poz. 880),

- Rozporządzenie Nr 18/04 Wojewody Podlaskiego z dnia 16 września 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na Obszarach Chronionego Krajobrazu województwa suwalskiego (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2004 r. Nr 142, poz. 1901),

- Rozporządzenie Nr 17/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Rospudy" (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2005 r. Nr 54, poz. 730),

- Rozporządzenie Nr 60/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 21 lipca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Rospudy" (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2005 r. Nr 180, poz. 2095),

- Uchwała Nr XII/90/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Rospudy" (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2015 r. poz. 2118),

- Uchwała nr L/471/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2018 r. poz. 2909).

Zasady dokonywania inwestycji na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” reguluje Uchwała nr XII/90/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22.06.2015 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2118) zmieniona Uchwałą nr L/471/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. Zgodnie z ich treścią na Obszarze zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu

drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2 nie dotyczy:

- 1) tworzących zadrzewienia śródpolne:
 - a) krzewów rosnących w skupisku, o powierzchni do 25 m²,
 - b) drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza:
 - 80 cm - w przypadku topoli, wierzb, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego,
 - 65 cm - w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,
 - 50 cm - w przypadku pozostałych gatunków drzew,– których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia użytkowania gruntów rolnych;
- 2) drzew i krzewów, które obumarły lub nie roją szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów).

Zakazy, o których mowa w pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:

- 1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;

- 2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1301).

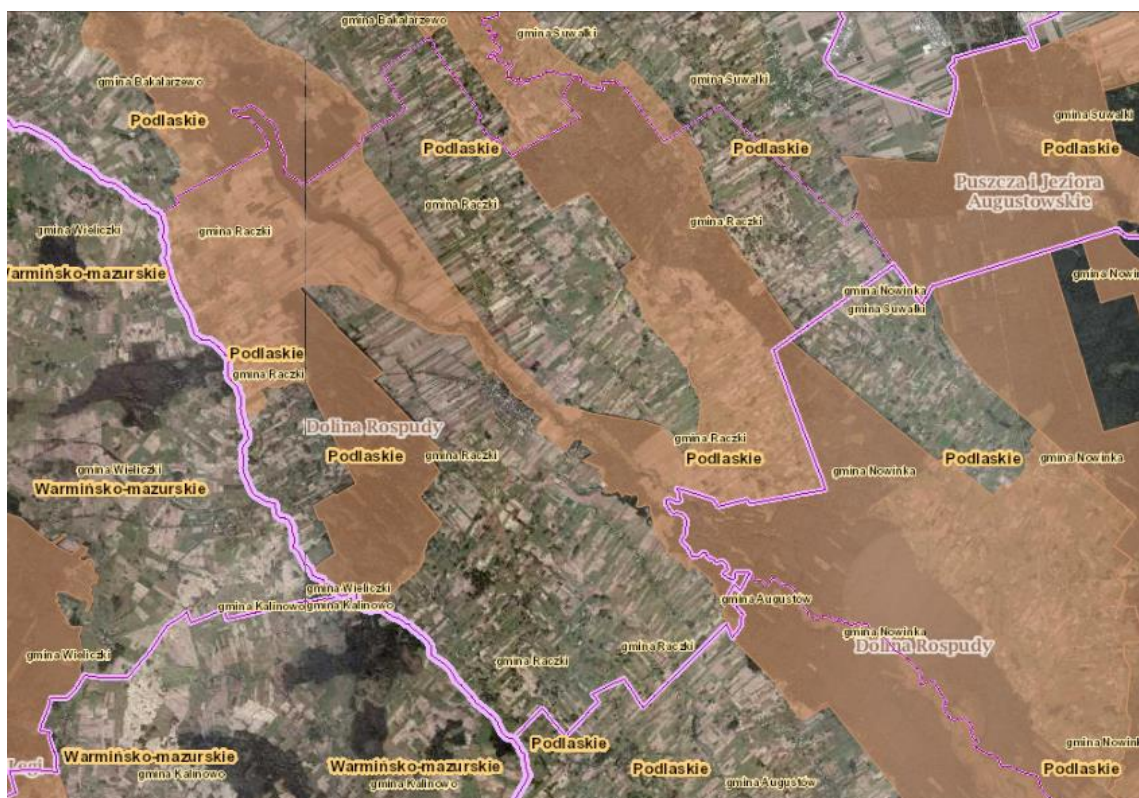
Zakaz, o którym mowa w pkt 7 nie dotyczy:

- 1) części Obszaru, dla których w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub ich zmiany w zakresie terenów przeznaczonych w tych planach pod zabudowę;
- 2) 2) obszarów i terenów przewidzianych pod zabudowę w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, na których dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem możliwości wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków, z wyłączeniem obiektów małej architektury, na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2022 poz. 503);
- 3) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;
- 4) obiektów budowlanych na terenach ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych niezbędnych do ich funkcjonowania;
- 5) odbudowy, rozbudowy lub nadbudowy istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania istniejącej linii zabudowy na działce do brzegów wód, a także nie zwiększania istniejącej powierzchni budynku:
 - a) o nie więcej niż 10 m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100 m²,
 - b) o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²;
- 6) terenów wokół sztucznych zbiorników wodnych, o których mowa w pkt 7 lit. b, o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m;

7) obiektów małej architektury w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2351 z późn. zm.), bez możliwości ich rozbudowy i zmiany użytkowania.

Całkowita powierzchnia Obszaru wynosi 23 710,86 ha, z czego 6 193,35 ha znajduje się na terenie Gminy Raczeki.

Rysunek 9. Położenie obszaru chronionego krajobrazu na terenie Gminy Raczeki

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Raczeki znajdują się 2 pomniki przyrody. Szczegółowy ich opis zaprezentowano w tabeli 6.

Tabela 6. Wykaz pomników przyrody zlokalizowanych w Gminie Raczeki

Nr pomnika	92 S	263 S
Obiekt	Głaz narzutowy	Drzewostan mieszany z przewagą lipy drobnolistnej i grabu pospolitego
Przedmiot ochrony	Pojedynczy głaz	Aleja drzew
Miejscowość	Jaśki	Dowspuda

Lokalizacja	ok. 1 km na północny-wschód od wsi, na brzegu rzeki Rospuda, częściowo zanurzony w wodzie	Wieś Dowspuda, na terenie ZSR, aleja prowadząca do Pałacu Paca
Cechy	Granit różowy, gruboziarnisty	Zabytkowa aleja z pozostałości zespołu pałacowego Paca.
Obwód	7,7 m	
Wysokość	1,2 m	
Rok powołania	1971	1980
Podstawa prawna	Decyzja Rlop-410b/9/3/71 Wydz. Rol. I Leśnictwa Prezydium WRN w Białymstoku z 16.06.1971 r., Dz. Urz. WRN w Białymstoku z 1971 r. Nr 9, poz. 105	Zarz. Nr 12/80 Wojew. Suw. z 12.03.1980 r., Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10

Źródło: www2.bialystok.rdos.gov.pl

Wyznaczono tu także obszary NATURA 2000:

Dolina Górnej Rospudy PLH200022 zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10.01.2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) (Dz. Urz. UE L 33 str. 146).

Inny ważny dokument związany z obszarem: Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Górnej Rospudy (PLH200022) (Dz.U. 2022 poz. 237).

Charakterystyczną cechą tego obszaru jest dominacja rdestnicy nawodnej Potamogeton nodosus przy mniejszym udziale włosieniczników, chociaż główny gatunek charakteryzujący siedlisko, włosienicznik rzeczny Batrachium fluitans, również w Rospudzie występuje. Bardzo liczną populację w wodach ostoi tworzą grzybienice północne Nymphaea candida, gatunek uznany za zagrożony wyginięciem w Polsce. Wody doliny Rospudy to także siedliska dziesięciu gatunków płazów, w tym kumaka nizinnego Bombina bombina i traszki grzebieniastej Triturus cristatus. Występują tu także dwa gatunki ryb wymienione w Załączniku do tzw. Dyrektywy Siedliskowej - piskorz Misgurnus fossilis i różanka Rhodeus sericeus. W dolinie Rospudy dużą populację tworzy bóbr Castor fiber, dość częsta jest także wydra Lutra lutra. Większość lasów w granicach ostoi zajmuje umiarkowanie żyzne siedliska borów mieszanych i lasów mieszanych i cechuje się stosunkowo młodymi drzewostanami zdominowanym przez sosnę i świerka. Występują tu także grądy. Wysokimi walorami przyrodniczymi wyróżniają się płaty grądów zboczowych, spotykane na stokach doliny oraz łęgi źródliskowe, wykształcające się u ich podnóży. Przy źródliskach tym ostatnim towarzyszą niekiedy ziołorośla z lepiężnikiem Petasites

hybridus. Na okrajach lasów występuje kolejny gatunek z Załącznika II - rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*. Ze względu na suboptymalne warunki klimatyczne murawy kserotermiczne, jak wszędzie w Polsce północno-wschodniej, występują tu w zubożałej postaci. To siedliska o antropogenicznym charakterze, wykształcone na zboczach doliny o ekspozycji południowo-zachodniej w warunkach ekstensywnego wypasu, który, co zasługuje na podkreślenie, do dziś jest utrzymywany. Dzięki wypasowi zbiorowiska murawowe mają, w odróżnieniu od wielu innych regionów Polski, stabilny charakter, a ich perspektywy ochrony są doskonałe. Szczególnie bogate florystycznie płaty muraw znajdują się w okolicach Filipowa, Raczek, Szafranek i Kamionki Starej pod Bakalarzewem. W ich składzie gatunkowym występują m.in. gęsiówka szorstkowłosa *Arabis hirsuta*, ostrołódka kosmata *Oxytropis pilosa*, tymotka Boehmera *Phleum phleoides*, zawilec wilekokwiatowy *Anemone sylvestris* oraz pięciornik siedmiolistkowy *Potentilla heptaphylla*, osiągający tu północno-wschodni kres swojego zasięgu w Europie. Na skrajach zadrzewień sosnowych towarzyszących murawom rośnie leniec bezpodkwiatkowy *Thesium ebracteatum*.

Dla przedmiotowego obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Nr 24/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 09.12.2013 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2013 r. poz. 4472), Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 8 września 2017 r. Zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy PLH200022 (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2017 r. Poz. 3414)). W ramach planu określone zostały cele działań ochronnych wymienione w tabeli 7, które są uwzględniane przez Gminę Raczek w związku z planowanymi przez nią projektami.

Tabela 7. Cele działań ochronnych dla obszaru NATURA 2000 Dolina Górnej Rospudy

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>	Ograniczenie eutrofizacji wód
2.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód powierzchniowych wyrażonego właściwym składem gatunkowym ichtiofauny
3.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	Ograniczenie eutrofizacji wód.
4.	6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	W trakcie prac nad planem zadań ochronnych, nie potwierdzono występowania siedliska w reprezentatywności kwalifikującej go jako przedmiot ochrony w obszarze.

5.	6210 Murawy kserotermiczne	Utrzymanie aktualnej powierzchni siedliska. Utrzymanie właściwego stanu ochrony płatów siedliska z oceną FV. Poprawa stanu ochrony na co najmniej 25% powierzchni siedliska z U1 na FV. Poprawa stanu ochrony na co najmniej 25% powierzchni siedliska z U2 na U1.
6.	6430 Ziołorośla nadrzeczne	Utrzymanie powierzchni siedliska.
7.	6510 Łąki świeże użytkowane ekstensywnie	Zachowanie aktualnej powierzchni siedliska. Utrzymanie siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1.
8.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	Zachowanie aktualnej powierzchni siedliska. Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1. Stabilizacja procesów sukcesji wtórnej roślinności. Usprawnienie bilansu wodnego poprzez obniżenie ewapotranspiracji. Odtworzenie refugium gatunków światłożądnych.
9.	7120 Torfowiska wysokie, zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	W trakcie prac nad PZO nie potwierdzono występowania siedliska w reprezentatywności kwalifikującej go jako przedmiot ochrony bądź w reprezentatywności D.
10.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu	Zachowanie aktualnej powierzchni siedliska. Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1. Stabilizacja procesów sukcesji wtórnej roślinności. Usprawnienie bilansu wodnego poprzez obniżenie ewapotranspiracji. Odtworzenie refugium gatunków światłożądnych.
11.	7230 Torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Wzrost ogólnej powierzchni siedliska w wyniku przywrócenia użytkowania i poprawa jego stanu ochrony na powierzchni 2 ha. Stabilizacja procesów sukcesji wtórnej roślinności. Usprawnienie bilansu wodnego poprzez obniżenie ewapotranspiracji. Odtworzenie refugium gatunków światłożądnych.
12.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	Utrzymanie aktualnej powierzchni siedliska.
13.	91D0 Bory i lasy bagienne	Zachowanie aktualnej powierzchni siedliska. Utrzymanie właściwego stanu ochrony płatów siedliska z oceną FV poprzez zapewnienie optymalnych warunków hydrologicznych torfowiska.
14.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Utrzymanie aktualnej powierzchni siedliska. Poprawa stanu ochrony siedliska na co najmniej 25% powierzchni z U1 na FV. Poprawa stanu ochrony siedliska na co najmniej 25% powierzchni z U2 na U1.
15.	1393 Haczykowiec (sierpowiec) błyszczący Hamatocaulis vernicosus (Drepanocladus vernicosus)	Poprawa stanu ochrony do poziomu co najmniej U1 przez przywrócenie właściwych stosunków wodnych i powstrzymanie sukcesji wtórnej. Odtworzenie do poziomu co najmniej U1 podstawowych ekologicznych cech struktury i funkcji siedliska gatunku.

		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu ochrony gatunku i zaplanowania działań ochronnych.
16.	1437 Leniec bezpodkwiatkowy <i>Thesium ebracteatum</i>	Utrzymanie powierzchni siedliska gatunku i liczebności populacji. Przywrócenie i utrzymanie właściwego stanu ochrony przez przeciwdziałanie sukcesji wtórnej. Odtworzenie i zachowanie podstawowych ekologicznych cech struktury i funkcji siedliska gatunku oraz jego bioróżnorodności.
17.	1903 Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	Poprawa stanu ochrony przez przywrócenie właściwych stosunków wodnych i powstrzymanie sukcesji wtórnej (przeciwdziałanie sukcesji krzewów i podrostu drzew oraz zapewnienie optymalnych warunków hydrologicznych torfowiska). Odtworzenie co najmniej do poziomu U1 podstawowych ekologicznych cech struktury i funkcji siedliska gatunku.
18.	1939 Rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	Utrzymanie aktualnej powierzchni siedliska gatunku. Poprawa stanu ochrony do poziomu FV przez przeciwdziałanie sukcesji wtórnej. Odtworzenie do poziomu FV podstawowych ekologicznych cech struktury i funkcji siedliska gatunku oraz jego bioróżnorodności.
19.	1134 Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Zachowanie struktury i funkcji siedliska gatunku na poziomie właściwym.
20.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Zachowanie struktury i funkcji siedliska gatunku na poziomie właściwym.
21.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu ochrony gatunku i zaplanowania działań ochronnych.
22.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu ochrony gatunku i zaplanowania działań ochronnych.
23.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Zachowanie struktury i funkcji siedliska gatunku na poziomie właściwym.
24.	1355 Wydra europejska <i>Lutra lutra</i>	Zachowanie struktury i funkcji siedliska gatunku na poziomie właściwym.

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 8 września 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy PLH200022

Puszcza Augustowska PLB200002 (obszar specjalnej ochrony ptaków) - występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian czarny, cietrzew (PCK), dzięcioł biało-grzbiety (PCK), dzięcioł trójpalczasty (PCK), dzięcioł

zielonosiwy, gadożer (PCK), głuszc (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), kraska (PCK), łabędź krzykliwy, orlik krzykliwy (PCK), żuraw, włochatka (PCK), podgorzałka (PCK), puchacz (PCK), trzmielojad; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bielik (PCK). Obszar został ustanowiony na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04.229.2313). Inne akty związane z obszarem: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12.01.2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. z 2011 r., Nr 25, poz. 133 z późn. zm). Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochrony ani planu ochrony. Nie obowiązuje tu ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

„Ostoja Augustowska” PLH200005 (projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk zatwierdzony przez Komisję Europejską) – jest to Ostoja wielu zagrożonych gatunków, przede wszystkim rysia *Lynx lynx* i wilka *Canis lupus* (w ostoi znajdują się jedne z ich najstabilniejszych populacji niżowych), także wydry *Lutra lutra* i bobra *Castor fiber*. Ogółem stwierdzono tu 10 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na terenie ostoi występuje 7 gatunków roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z czego dla czterech - aldrowandy pęcherzykowatej, skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela i sasanki otwartej obszar ma zasadnicze znaczenie w skali Polski, a tutejsze populacje stanowią znaczącą część krajowych zasobów, będąc często najobfitszymi w Polsce (populacje lipiennika i skalnicy nad Rospudą, populacje aldrowandy w ciągu jezior Kanału Augustowskiego). Liczne są stanowiska rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków roślin naczyniowych (35 gatunków z polskiej czerwonej księgi i czerwonej listy). Występują tu 24 gatunki storczykowatych, w tym chociażby, na torfowiskach nad Rospudą - *Herminium monorchis* na jedynym naturalnym stanowisku w Polsce. Bogata jest lichenoflora (w tym kilka gatunków brodaczek - *Usnea*) i bryoflora (liczne relikty glacialne). Najwięcej rzadkich gatunków związanych jest z mszysto-turzycowymi torfowiskami niskimi i przejściowymi, a tutejsze populacje wielu zagrożonych roślin torfowiskowych są największe w Polsce. Do najrzadszych gatunków z tej grupy należą, oprócz lipiennika Loesela oraz skalnicy torfowiskowej: *Eriophorum gracile*, *Baeothryon alpinum*, *Saxifraga hirculus*, *Carex chordorrhiza*, *Hammarbya paludosa*, *Betula humilis*, *Salix lapponum* (wszystkie one znajdują się w polskiej czerwonej księdze). Na torfowiskach występuje niezwykle obfita w gatunki ginące bryoflora, z takimi gatunkami jak np. *Meesia triquetra*, *Pseudocalliergon trifarium* i *Paludella squarrosa*.

Obszar utworzony na podstawie Decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla

Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 43 str. 63). Inny ważny dokument związany z obszarem: Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Augustowska (PLH200005) (Dz.U. 2021 poz. 1397).

Dla przedmiotowego obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Nr 27/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 31.12.2013 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2014 r. poz. 137)). Zostało ono zmienione przez Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 4 listopada 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego 2020 poz. 4651).

W ramach planu określone zostały cele działań ochronnych wymienione w tabeli 8.

Tabela 8. Cele działań ochronnych dla obszaru NATURA 2000 „Ostoja Augustowska”

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic Charetea	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1.
2.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U2.
3.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie właściwego stanu zachowania siedliska.
4.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników Ranunculion fluitantis	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1.
5.	4030 Suche wrzosowiska (Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arcostaphylion)	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1.
6.	6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae)	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1.
7.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U2. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płątów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.

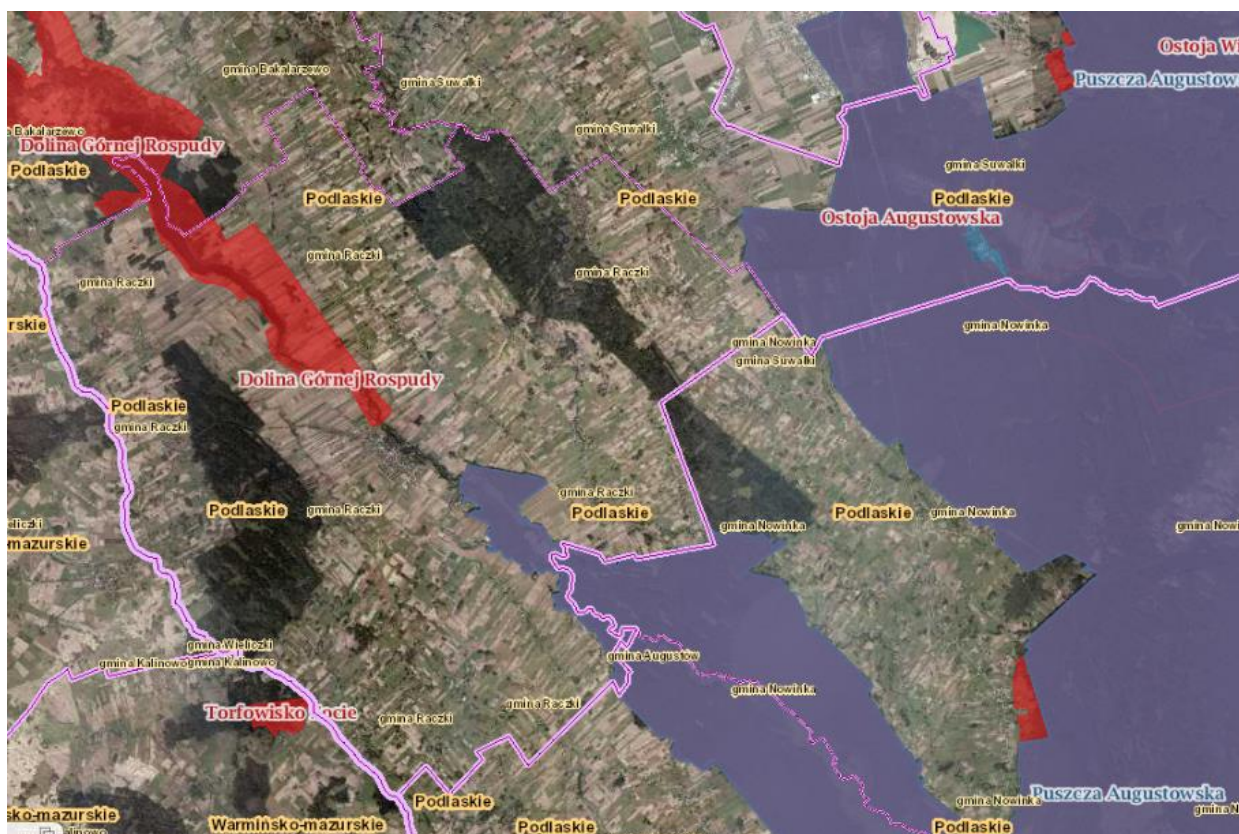
8.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
9.	7210 Torfowiska nakredowe (Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis)	Odtworzenie i utrzymanie właściwego stanu ochrony przez wprowadzenie ochrony czynnej (usuwanie drzew i krzewów) na wszystkich płatach siedliska. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
10.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Odtworzenie i utrzymanie właściwego stanu ochrony przez wprowadzenie ochrony czynnej (usuwanie drzew i krzewów) na wszystkich płatach siedliska. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
11.	9170 Grąd subkontynentalny (Tilio-Carpinetum, Melitti Carpinetum)	Utrzymanie części siedlisk jako bazy propagul przy zastosowaniu ochrony biernej (dotyczy płatów siedliska w rezerwatach). Doprowadzenie zniekształconych płatów siedlisk do stanu właściwego przy zastosowaniu określonych zabiegów hodowlano-ochronnych dostosowanych do fazy rozwojowej drzewostanu. Utrzymanie siedliska w stanie niepogorszonym. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
12.	91D0 Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, LedoSphagnetum, Sphagno girgensohniiPiceetum i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	Utrzymanie części siedlisk jako bazy propagul przy zastosowaniu ochrony biernej (dotyczy płatów siedliska w rezerwatach). Wyłączenie z użytkowania rębego. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
13.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albofragilis, Populetum albae, FraxinoAlnetum olsy źródliskowe)	Utrzymanie części siedlisk jako bazy propagul przy zastosowaniu ochrony biernej (dotyczy płatów siedliska w rezerwatach). Doprowadzenie zniekształconych płatów siedlisk do stanu właściwego przy zastosowaniu odpowiednich zabiegów hodowlano-ochronnych dostosowanych do fazy rozwojowej drzewostanu. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
14.	1393 Sierpowiec błyszczący Drepanocladus vernicosus (Hamatocaulis vernicosus)	Ochrona miejsc występowania gatunku.
15.	1437 Leniec bezpodkwiatkowy Thesium ebracteatum	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony,

		celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
16.	1477 Sasanka otwarta Pulsatilla patens	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
17.	1516 Aldrowanda pęcherzykowata Aldrowanda vesiculosa	Utrzymanie stanu populacji na obecnym właściwym poziomie. Monitoring stanu ochrony gatunku.
18.	1528 Skalnica torfowiskowa Saxifraga hirculus	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku.
19.	1902 Obuwik pospolity Cypripedium calceous	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
20.	1903 Lipiennik Loesela Liparis loeselii	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
21.	1939 Rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa	Utrzymanie stanu populacji na obecnym właściwym poziomie. Monitoring stanu ochrony gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
22.	1337 Bóbr europejski Castor fiber	Utrzymanie stanu populacji na obecnym, właściwym poziomie.
23.	1352 Wilk Canis lupus	Utrzymanie stanu populacji na obecnym, właściwym poziomie. Monitoring stanu ochrony gatunku.
24.	1355 Wydra Lutra lutra	Utrzymanie obecnego trendu populacji gatunku oraz niepogarszanie dobrego stanu ekologicznego wód powierzchniowych w sensie ilościowym i jakościowym.
25.	1361 Ryś Lynx lynx	Utrzymanie stanu populacji na obecnym, właściwym poziomie. Monitoring stanu ochrony gatunku.
26.	1166 Traszka grzebieniasta Triturus cristatus	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
27.	1188 Kumak nizinny Bombina bombina	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
28.	1096 Minóg strumieniowy Lampetra planeri	Utrzymanie obecnego trendu populacji gatunku oraz niepogarszanie dobrego stanu ekologicznego wód powierzchniowych w sensie ilościowym i jakościowym.

29.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
30.	1013 Poczwarówka Greyera <i>Vertigo geyeri</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
31.	1014 Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
32.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 4 listopada 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

Rysunek 10. Położenie obszarów NATURA 2000 na terenie Gminy Raczeki

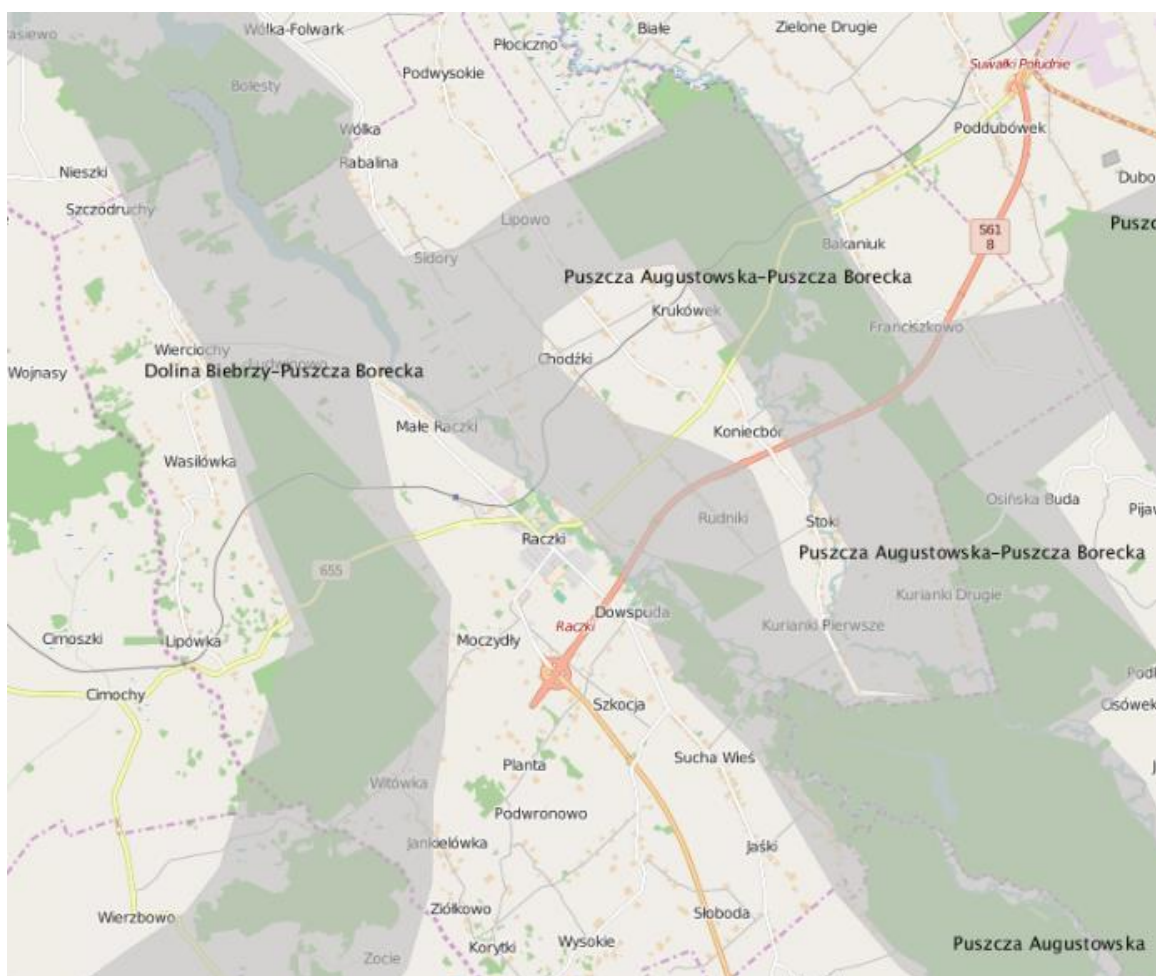

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Przez teren gminy przebiegają także 2 korytarze ekologiczne:

- KPn-4B Puszcza Augustowska – Puszcza Borecka;
- KPn-1 Dolina Biebrzy – Puszcza Borecka.

Rysunek 11. Położenie korytarzy ekologicznych na terenie Gminy Raczki

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

2.4.2. Fauna

Fauna gminy jest słabo poznana. Występują tu gatunki, które są charakterystyczne dla Polski północno-wschodniej. Spośród większych ssaków spotyka się tu sarnę, jelenia, łosia, dziką, lisa, borsuka, jenota oraz zająca szaraka. Występuje tu również bóbr, piżmak i wydra. Z drobnych ssaków spotkać można ryjówki, nietoperze, jeża, kunę i wiewiórkę. Z licznych gatunków ptaków występują m.in.: kruk, orzechówka, dzięcioł czarny, jerzyk, bocian biały, myszołów, krogulec i jastrząb. Wśród płazów dominują żaby trawna i jeziorkowa oraz ropucha szara. W jeziorze Bolesty występują okonie, szczupaki, leszcze, płocie, a także jазie, kalenie, sumy, miętusy i węgorze.

2.4.3. Flora

Charakterystyczną cechą flory Gminy Raczki jest duży udział świerka w drzewostanach oraz duża rola gatunków borealnych. W rejonie moren czołowych (w obrębie wierzchowin o szybkim spływie powierzchniowym) występują suche murawy. Żyźniejsze siedliska gliniaste ze żwirkiem wapiennym pokrywają kseromorficzne łąki z dużym udziałem roślin motylkowych. Niżej położone tereny zajmują tutaj łąki rajgrasowe. Słabsze siedliska w tym rejonie moren zajmują zespoły pastwiskowe życicy oraz grzebienicy. Ugory na wzniesieniach morenowych porastają zaś ciepłolubne zbiorowiska synantropijne.

Z zespołów leśnych w obrębie moren można wyróżnić grądy oraz lasy mieszane. W miejscach wysięku wód tworzą się zaś torfowiska. W strefie dolin występują wilgotne łąki torfowe oraz świeże i suche murawy na zboczach. Leśnym stanowiskiem są tu olsy bądź grądy. Brzegi wód porastają zbiorowiska roślinności wodnej oraz wodno-błotnej, jak również szuwały. Strefa równin sandrowych zasiedlana jest przez suche murawy przechodzące w suche murawy zielone oraz bory chrobotkowe, czernicowe i bory mieszane świeże.

2.4.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Znaczną część powierzchni Gminy Raczki zajmuje zlewnia Rzeki Rospudy, która płynie z północnego zachodu na południowy wschód głęboką doliną, silnie meandrując. Rzeka ta przepływa przez jezioro Bolesty. Rospuda charakteryzuje się ustrojem wodnym umiarkowanym z wezbraniem wiosennym oraz zimowym i zasilaniem gruntowo – deszczowo – śnieżnym. Sieć rzeczna gminy jest związana właśnie przede wszystkim z rzeką Rospudą. Całkowita długość rzeki wynosi 102,5 km, z czego na terenie gminy znajduje się zaledwie jej kilkunastokilometrowy odcinek. Różnica wysokości pomiędzy jej górnym i dolnym biegiem (na terenie gminy) wynosi około 16 m.

Oprócz Rospudy przez teren gminy przepływa niewielka rzeczka Szczeberka, a także występują tu drobne ciekły wodne, takie jak strumyk Głęboka.

Wody powierzchniowe reprezentowane są też przez Jezioro Bolesty, które jest jedynym zbiornikiem wodnym na terenie gminy. Jego powierzchnia wynosi 128,95 ha, długość 5,8 km, średnia głębokość to jakieś 7 m, a maksymalna szerokość 325 m. Jest to typowe jezioro rynnowe ze słabo rozwiniętą linią brzegową. Stoki rynny jeziora są strome oraz wysokie

o bogatym urzeźbieniu spowodowanym erozją, z licznymi jarami i wąwozami. W północnej części jest zalesione. Jezioro posiada piaszczyste dno i gwałtowny spadek głębokości już od samych brzegów. Charakterystyczny – biało-zielony kolor wody spowodowany jest budową dna, jak również roślinnością przydenną. Jezioro posiada charakter oligotroficzno-eutroficzny.

Zgodnie z zapisami „Programu wodno-środowiskowego kraju” obszar Gminy Raczki wchodzi w skład 4 scalonych części wód powierzchniowych (SCWP):

- SW1107 Netta (Rospuda) od jez. Niskiego wraz z jez. Niskim do wypływu z jez. Bolesty (w SCWP znajduje się 3,25% powierzchni gminy);
- SW1108 Netta (Rospuda) od jez. Bolesty do jez. Rospuda Augustowska ze Szczeberką (w SCWP znajduje się 22,68% powierzchni gminy);
- SW1118 Jegrznia od źródeł do jez. Oleckiego Małego wraz z dopływami (w SCWP znajduje się 0,28% powierzchni gminy);
- SW1119 Jegrznia od jez. Oleckiego Małego do wpływu do jez. Selmęt Wielki (w SCWP znajduje się 2,80% powierzchni gminy).

Tabela 9. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Raczki

Kod JCWP	Nazwa JCWP
LW30017	Bolesty
RW200018262235912	Dopływ spod Zajączkowa
RW2000182622372	Kanał Rynie
RW20001826223929	Głęboka
RW200018262247	Szczeberka od źródeł do Blizny bez Blizny
RW2000182622729	Zelwianka
RW200018262615349	Kanał Wieliczki
RW2000182626169	Czarna
RW200020262279	Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Bolesty do wypływu z jez. Necko ze Szczeberką od Blizny
RW2000252622379	Netta (Rospuda) do wypływu z jeziora Bolesty

Źródło: www.kzgw.gov.pl

Tabela 10. Ocena jednolitych części wód jezior – pH i klasa elementów fizykochemicznych

Kod ppk	Nazwa ppk	Kod jcwp	Nazwa jcwp	Odczyn pH	Odczyn pH	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)			Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)		
				klasa	rok	Rok najstarsz. badań	Rok najnowszy. badań	Klasa	Rok najstarsz. badań	Rok najnowszy. badań	Klasa
PL01S080 2_2286	jez. Bolesty - st.01	PLLW 30017	Bolesty	brak klasyfikacji	2019	2019	2019	>2	2019	2019	2

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód jezior w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Tabela 11. Ocena jednolitych części wód jezior – stan ekologiczny, chemiczny i ocena stanu jcwp

Nazwa	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego				Klasyfikacja stanu chemicznego			Ocena stanu jcwp		
	Rok najstarsz. badań	Rok najnowszy. badań	Klasa	Stan/potencjał ekologiczny	Rok najstarsz. badań	Rok najnowszy. badań	Stan chemiczny	Rok najstarszy. badań	Rok najnowszy. badań	Ocena
jez. Bolesty - st.01	2019	2019	4	słaby stan ekologiczny	2019	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2019	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód jezior w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Tabela 12. Jakość wód powierzchniowych przepływających przez Gminę Raczki – odczyn pH, elementy fizykochemiczne

Kod ppk	Nazwa ppk	Kod jcwp	Nazwa jcwp	Odczyn pH			Klasa elementów fizykochemicznych			Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne		
				Wart. średnia	klasa	rok	Rok najstarsz. badań	Rok najnowszy. badań	Klasa	Rok najstarsz. badań	Rok najnowszy. badań	Klasa
PL01S0801_0318	Dopływ spod Zajączkowa - Wólka Folwark	PLRW20001826 2235912	Dopływ spod Zajączkowa				2019	2019	1			
PL01S0801_0319	Kanał Rynie - Stare Bolesty	PLRW20001826 182622372	Kanał Rynie	7,6	1	2019	2019	2019	>2	2019	2019	>2
PL01S0801_0320	Głęboka - Chodorki	PLRW20001826 182622392	Głęboka	7,8	1	2019	2019	2019	>2	2019	2019	2
PL01S0801_3807	Szczeberka - Szczebra	PLRW20001826 2247	Szczeberka od źródeł do Blizny bez Blizny	7,9	1	2019	2019	2019	>2	2019	2019	>2
PL01S0802_0601	Zelwianka (Zalewianka) - Mazurki	PLRW20001826 182622729	Zelwianka		1	2018	2018	2018	>2	2018	2018	2

PL01S0801_1315	Netta - uroczysko Kozia Szyja	PLRW200020262279	Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Bolesty do wypływu z jez. Necko ze Szczeberką od Blizny	8	1	2019	2019	2019	>2	2019	2019	2
PL01S0801_3 436	Netta (Rospuda) - Kotowina	PLRW20002526 22379	Netta (Rospuda) do wypływu z jeziora Bolesty	8,1	2	2019	2016	2019	>2	2016	2019	2

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Tabela 13. Jakość wód powierzchniowych przepływających przez Gminę Raczki – stan ekologiczny i chemiczny

Nazwa jcwsp	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego				Klasyfikacja stanu chemicznego			Ocena stanu jcwsp		
	Rok najstarsz. badań	Rok najnows. badań	Klasa	Stan/potencjał ekologicz.	Rok najstarsz. badań	Rok najnows. badań	Stan chemicz.	Rok najstarsz. badań	Rok najnows. badań	Ocena
Dopływ spod Zajączkowa			brak możliwości klasyfikacji	brak możliwości klasyfikacji						brak możliwości wykonania oceny
Kanał Rynie	2019	2019	3	umiarkowany stan ekologiczny	2019	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2019	zły stan wód
Głęboka	2019	2019	3	umiarkowany stan ekologiczny	2019	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2019	zły stan wód
Szczeberka od źródła do Blizny bez	2019	2019	5	zły stan ekologiczny	2019	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2019	zły stan wód
Zelwianka	2018	2018	3	umiarkowany stan ekologiczny				2018	2018	zły stan wód

Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Bolesty do wypływu z jez. Necko ze Szceberką od	2019	2019	5	zły stan ekologiczny	2015	2019	stan chemiczny dobry	2015	2019	zły stan wód
Netta (Rospuda) do wypływu z	2016	2019	3	umiarkowany stan ekologiczny	2016	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2019	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Zgodnie z „Planem przeciwdziałania skutkom suszy” (przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. 2021 poz. 1615) na terenie Polski na 38,95% obszarów dorzeczy występuje normalny stopień wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych (eksploatacja wód nie wyczerpuje całych zasobów wodnych), na 37,50% obszarów dorzeczy stopień jest intensywny (eksploatacja wody na poziomie maksymalnej dostępności zasobów), a na 23,55% bardzo intensywny (eksploatacja przewyższa ilość zasobów wodnych). Zlewnie o intensywnym stopniu wykorzystania są zlokalizowane ponadto w zachodniej części Nizin Środkowopolskich, na Pojezierzu Wielkopolskim, północnej części Pojezierza Południowopomorskiego, południowej części Pojezierza Zachodniopomorskiego, północno-zachodniej części Pojezierza Wschodniopomorskiego, na Pojezierzu Iławskim, Pojezierzu Litewskim, we wschodniej części Niziny Północnopodlaskiej, na Pobrzeżu Gdańskim, we wschodniej i środkowej części Pobrzeża Koszalińskiego oraz w północnej i południowo-wschodniej części Pobrzeża Szczecińskiego.

Ocenę możliwości korzystania z zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych w czasie suszy determinuje wskaźnik stanu nienaruszalnych zasobów wód powierzchniowych. Uzyskane wyniki wskazują, iż podczas suszy hydrologicznej na 70,23% obszaru Polski zasoby nienaruszalne wód powierzchniowych nie zostają wyeksploatowane. Oznacza to, że mimo niskich stanów wód, wszyscy użytkownicy wód zlewni nie mają problemu z pojawiającym się brakiem wody. Również ekosystemy wodne i od wód zależne funkcjonują prawidłowo. Nie oznacza to jednak, że sytuacja nie może ulec pogorszeniu, np. w wyniku zwiększenia liczby użytkowników wód w zlewni (co przyczyni się do większego poboru) albo nałożenia się innych negatywnych czynników (np. wysoka temperatura wody, która uniemożliwi pracę elektrowni używających do procesów technologicznych zasobów wód powierzchniowych; zmniejszenie się zawartości tlenu w wodzie skutkującego przyduszą ryb oraz obniżeniem parametrów jakościowych wód płynących).

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że nawet w przypadku wystąpienia suszy zasoby nienaruszalne wód powierzchniowych nie zostaną wyeksploatowane, jednak teren gminy w dużej mierze leży na obszarze zlewni o intensywnym stopniu wykorzystania wód. Co wraz ze zmianami klimatycznymi może pogorszyć sytuację hydrologiczną na terenie gminy i stworzyć sytuację niebezpieczną dla zdrowia oraz życia jej mieszkańców.

Gmina Raczki położona jest na terenie JCWPd 32. Nie występuje tu ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych, a stan wód podziemnych jest dobry, co potwierdzają badania monitoringowe prowadzone przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Nadal konieczne jest jednak podejmowanie

na terenie Gminy Raczki przedsięwzięć przyczyniających się do ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniami.

Tabela 14. Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) na terenie Gminy Raczki

Kod JCWPd	Nazwa JCWPd	Czy JCWPd jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych? (zagrożona/niezagrożona)
PLGW200032	32	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne

2.4.5. Klimat, stan powietrza i usłonecznienie

Klimat całego powiatu suwalskiego, tym samym również Gminy Raczki, posiada cechy klimatu kontynentalnego. Charakteryzuje się dużą zmiennością pogody, dużą amplitudą temperatur i przewagą opadów letnich nad zimowymi oraz wiosennych nad jesiennymi. Charakterystykę głównych elementów klimatu oparto na wynikach obserwacji stacji meteorologicznej w Suwałkach. I tak Gmina Raczki leży w obrębie jednej z najzimniejszych dzielnic klimatycznych kraju. Specyfikę surowych warunków klimatycznych stanowią dni mroźne oraz dni gorące. Występuje tu dni mroźnych (poniżej -10°C) w roku średnio jakieś 66. Dni o najwyższych temperaturach (powyżej 25°C) jest zaś około 25, średnia temperatura to $7,3^{\circ}\text{C}$. Przymrozki występują około 137 dni w roku. Okres wegetacyjny trwa tu około 200 dni. Wiatry wieją głównie z kierunku zachodniego oraz południowo – zachodniego, są one silne. Opady atmosferyczne mieszczą się w przedziale średnich wieloletnich dla Polski. Śnieg utrzymuje się średnio przez 100 dni w roku.

W województwie podlaskim, występują dwie strefy: aglomeracja białostocka (kod PL2001), stanowiąca obszar powiatu miasta Białystok oraz strefa podlaska (kod PL2002), obejmująca pozostałe tereny województwa (w tym m.in.: Gminę Raczki). W strefie podlaskiej (zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie podlaskim Raport wojewódzki za rok 2020”) zanotowano przekroczenia norm jakości powietrza:

- poziomu dopuszczalnego dla doby dla pyłu zawieszonego PM₁₀, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} (II faza) – stężenie średnioroczne, kryterium ochrona zdrowia ludzi,
- poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu zawartego w pyle PM₁₀, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,

- poziomu celu długoterminowego stężeń ozonu (max 8-h) określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu celu długoterminowego stężeń ozonu (AOT40) określonego ze względu na ochronę roślin.

W 2019 roku, w województwie podlaskim, nie odnotowano przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu, jednak otrzymane wyniki były na granicy poziomu docelowego. W 2019 roku nie prowadzono również badań tego wskaźnika na stacji pomiarowej w Łomży.

Od lat w obu strefach województwa, w Aglomeracji Białostockiej oraz strefie podlaskiej, nie odnotowuje się przekroczeń zanieczyszczeń gazowych: dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu oraz zawartości metali ciężkich oznaczanych w pyłe zawieszonym PM10.

Zgodnie z „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Podlaskim. Raport Wojewódzki za rok 2021” strefą, w której zanotowano przekroczenia norm jakości powietrza jest strefa podlaska ze względu na przekroczenia:

- dobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszzonego PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszzonego PM2,5 (II faza) – stężenie średnioroczne, kryterium ochrona zdrowia ludzi,
- poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu celu długoterminowego stężeń ozonu (max 8-h) określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu celu długoterminowego stężeń ozonu (AOT40) określonego ze względu na ochronę roślin.

Warto zwrócić uwagę, że przekroczenia poziomu dopuszczalnego w zakresie zawartości benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 odnotowano w 3 miastach strefy podlaskiej: w Augustowie, Suwałkach i Łomży.

Na terenie Gminy Raczki wciąż istnieje potrzeba przeprowadzenia działań mających na celu zmniejszenie poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza (główne źródło – tzw. emisja antropogeniczna).

Usłonecznienie może mieć swoje przełożenie na możliwości produkcyjne instalacji zasilanych promieniowaniem słonecznym. Suma opadów zaś na stan wód powierzchniowych i podziemnych.

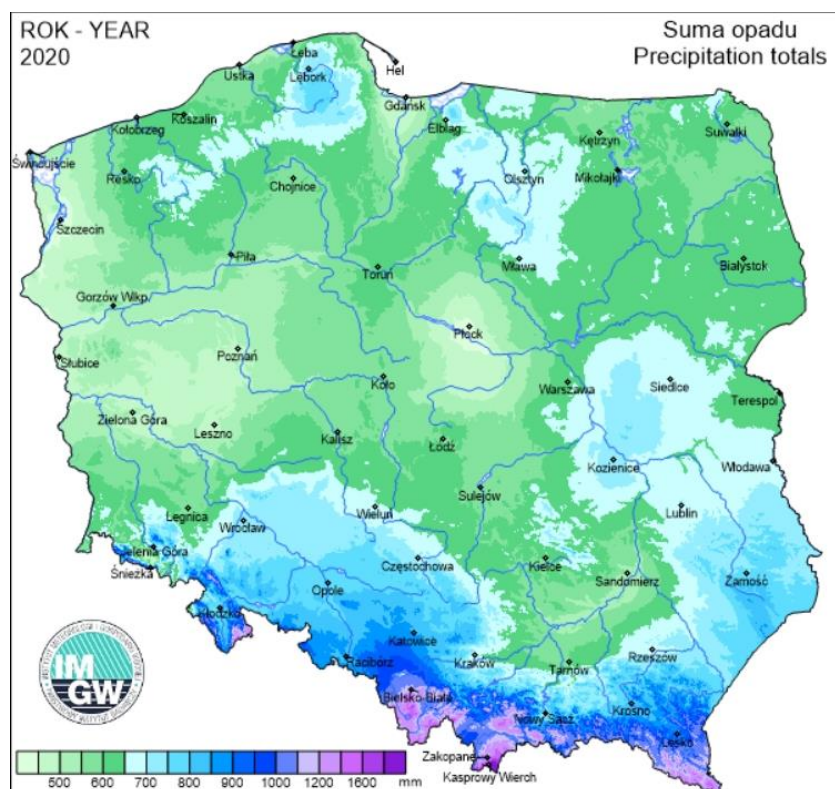
W stacji meteorologicznej w Suwałkach, zgodnie z danymi „Rocznika Statystyczny Województwa Podlaskiego 2021”, w 2020 r. usłonecznienie w godzinach wyniosło 1690. Było ich mniej niż w 2019 r. (1791 h). Roczna sumy opadów w 2020 r. wyniosła 612 mm i była większa niż w 2019 r. (487 mm).

Rysunek 12. Usłonecznienie

Źródło: <https://klimat.imgw.pl/pl>

Rysunek 13. Suma opadów

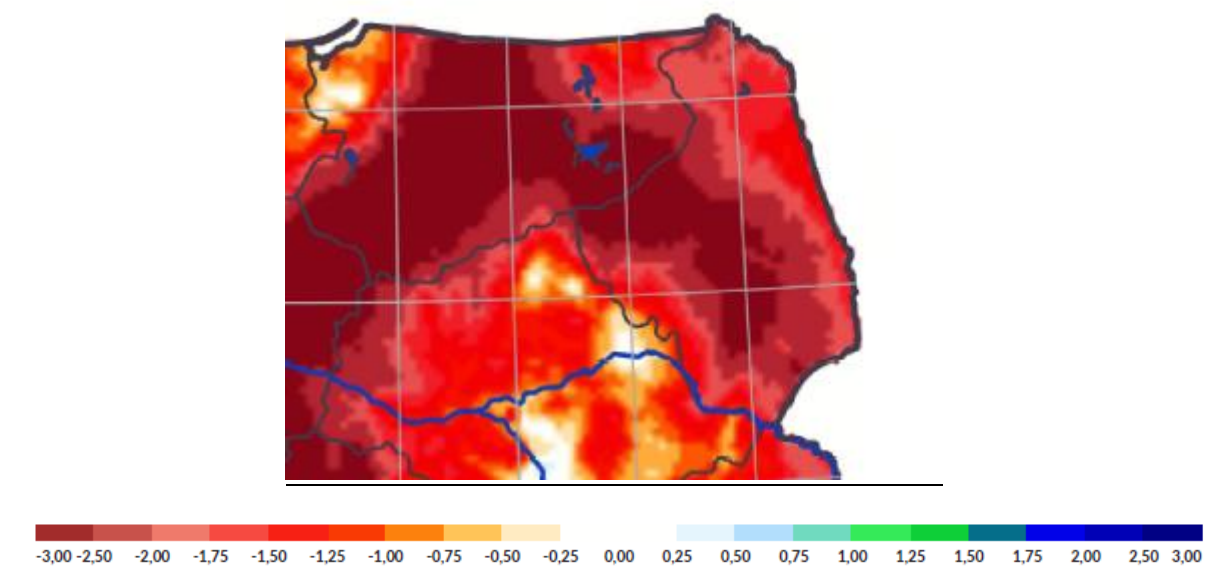

Źródło: <https://klimat.imgw.pl/pl>

Na terenie gminy wciąż istnieje zagrożenie wystąpieniem suszy. Zgodnie z danymi „Stop Suszy! 2020. Raport. Od suszy 50-lecia do wzrostu retencji” wskaźniki obrazujące zasilenie opadem atmosferycznym wskazywały intensywną suszę na przeważającym obszarze kraju. Podobnie sytuacja wygląda w województwie podlaskim, powiecie suwalskim, Gminie Raczki. Sytuacja suszy ukształtowana brakiem opadów od listopada 2019 do stycznia 2020 została zaprezentowana na Rysunku 14.

Na terenie Gminy Raczki nie odnotowano udokumentowanych osuwisk, jednak wskazano obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych w przyszłości. Konieczne jest zatem podejmowanie inicjatyw mających na celu zabezpieczanie terenów przed tym zagrożeniem oraz związanych z usuwaniem skutków osuwisk.

Rysunek 14. Sytuacja suszy ukształtowana brakiem opadów od listopada 2019 do stycznia 2020

Źródło: Stop Suszy! 2020. Raport. Od suszy 50-lecia do wzrostu retencji

Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki” na terenie gminy potencjalne zagrożenie powodziowe związane jest jedynie z rzeką Rospudą. Wzdłuż tej rzeki występują niewielkie obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

W kolejnych latach na terenie Gminy Raczki będzie miało miejsce nasilenie występowania katastrof i zdarzeń wynikających ze zmian klimatycznych. Obserwując zachodzące trendy, można się spodziewać zwiększenia liczby nagłych pożarów, powodzi czy innych zdarzeń nadzwyczajnych. Zgodnie bowiem z zapisami „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” w regionie północno – wschodnim do 2030 r.:

- zwiększy się średnia roczna temperatura oraz liczba dni z temperaturą $>25^{\circ}\text{C}$;
- nastąpi zmniejszenie liczby dni z pokrywą śnieżną;
- zwiększy się długość okresów suchych;
- przewidywane sumy roczne opadów nie wykazują żadnego wyraźnego trendu zmian do 2030 r. Dokument wskazuje jednak, że należy się liczyć ze wzrastającą częstością występowania opadów ulewnych, szczególnie w dwóch najbliższych dekadach. Tak duża niestabilność intensywnych opadów może przyczyniać się do wywołania podtopień, jak i lokalnych gwałtownych powodzi.

2.5. Walory kulturowe

Zabytki architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków na terenie Gminy Raczki:

Dowspuda

1. Pozostałości zespołu pałacowego
 - a) portyk murowany 1820-1823 r.,
 - b) wieża murowana 1820-1823,
 - c) piwnice murowane 1820-1824,
 - d) park pocz. XIX w.; nr rej. 45, decyzja nr KL.WKZ 534/45/d/79 z dnia 25.05.1979 r.
2. Kordegarda murowana 1820-1827 r., nr rej. A-963 z dnia 28.06.1993 r.

Raczki

3. Kościół Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Przenajświętszej Trójcy, murowany z 2 poł. XVIII w., przebudowany ok. 1825 r. nr rej. 507, decyzja nr KL.WKZ 534/507/d/86 z dnia 23.06.1986 r.
4. Układ urbanistyczny XVI-XIX w., nr rej. A-986 z dnia 23.03.1994 r.

Parki wpisane do rejestru zabytków na terenie gminy:

Koniecibór

1. Park dworski, wł. S. Putra, XIX w. nr rej. A-854, decyzja nr WKZ 534/854/d/91 z dnia 14.10.1991 r.

Dowspuda

2. Park pałacowy XIX w. nr rej. 45 z dnia 25.05.1979 r.

Cmentarze wpisane do rejestru zabytków:

Moczydły

1. Cmentarz żydowski XVIII/XIX w. nr rej. A-883, decyzja WKZ 534/883/d/91 z dnia 25.11.1991 r.

Raczki

2. Cmentarz Parafii Rzymskokatolickiej, XIX w., nr rej. 493, decyzja nr KL.WKZ 534/493/d/86 z dnia 15.05.1986 r.

Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków:

1. Zespół zabytków sztuki sakralnej stanowiący wystrój i wyposażenie kościoła parafialnego p.w. Trójcy Świętej, nr rej. B-10, decyzja z dnia 27.06.1984 r.
 - a) płaskorzeźba alegoryczna z aniołem – I poł. XIX w.,
 - b) płaskorzeźba alegoryczna z kobietą – I poł. XIX w.,
 - c) nastawa ołtarzowa – z 2 ćw. XIX w.,
 - d) rzeźba św. Jana Nepomucena,

- e) krzyż ołtarzowy- z II poł. XIX w.,
 f) krzyż ołtarzowy-neogotycki z II poł. XIX w.,
 g) cztery lichtarze – odlane z mosiądzu, posrebrzane z II poł. XIX w.

Tabela 15. Wykaz zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji

Rodzaj obiektu zabytkowego	Lokalizacja	Wpis w rejestrze zabytków	Obiekt zabytkowy
Zabytki sakralne	Raczki	tak	Kościół z XVIII w. w stylu neoklasycznym wg projektu Henryka Marconiego, przebudowany i rozbudowany ok. 1825 r. Ciekawy wystrój kościoła - dwie marmurowe płaskorzeźby - Antoniego Canawy.
Układy staromiejskie	Raczki	tak	Plac Kościuszki w Raczkach – zachowany dawny układ urbanistyczny z brukowanym rynkiem.
			Zabytkowe budynki murowane i drewniane z XIX/XX
			ul. Browarna - dom nr 1, 2, 17 Plac Kościuszki - dom nr 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 17, 18
Zabytki obronne	Okolice Raczek	nie	Bunkry z okresu Wojny Światowej wzdłuż rzeki Rospuda.
Zabytki dworsko – pałacowe oraz wiejskie	Dowspuda	tak	Pałac wzniesiony przez L.M. Paca w latach 1820 – 1823, na prawym brzegu rzeki Rospudy – w stylu neogotyckim wraz z ogrodem angielskim. Budowniczym pałacu był włoski architekt Henryk Marconi. Po konfiskacie Dóbr Dowspudzkich Pałac Paca uległ ruinie. Zachowały się:
			- portyk, wieża , piwnice z 1820-1823
			- park, proj. John Hejton z 1 ćw. XIX w
	Franciszkowo	tak	- dom nr 7 drewniany, 1905-1910 - dom nr 8 drewniany z 2 poł XIX w.
Zabytki historyczno-geologiczne	Koniecbrór	tak	Park podworski z XIX/XX w.
	Moczydły	tak	Cmentarz Żydowski z XVIII/XIX w.
	Raczki		Cmentarz rzymsko-katolicki z XIX w.
	Dowspuda Józefowo	nie	Cmentarz wojenny Cmentarz ewangelicki z XIX w.

Źródło: dane Gminy Raczki

Na terenie Gminy Raczki znajdują się zabytki wpisane do Wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych, zostały one zaprezentowane w Tabeli 16.

Tabela 16. Zabytki wpisane do Wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych

miejscow.	adres	zabytek	włączony	wpisany do rejestru	nr rej	I dz
Bakaniuk		cmentarz rzymskokatolicki	x			
Bakaniuk	Bakaniuk nr 13	budynek mieszkalny-chałupa nr 13	x			
Bakaniuk	Bakaniuk nr 15	budynek mieszkalny-chałupa nr 15	x			
Bakaniuk	Bakaniuk nr 24	budynek gospodarczy - spichrz w zagrodzie nr 24	x			
Bakaniuk	Bakaniuk nr 29	budynek mieszkalny-chałupa w zagrodzie nr 29	x			
Bakaniuk	Bakaniuk nr 36	budynek mieszkalny-chałupa nr 36	x			
Bakaniuk	Bakaniuk nr 38	budynek gospodarczy - kurnik w zagrodzie nr 38	x			
Bakaniuk	Bakaniuk nr 41	budynek mieszkalny-chałupa nr 41	x			
Dowspuda		cmentarz wojenny z I wojny św.	x			
Dowspuda		zespół pałacowo - parkowy	x	x	A - 230 (d. 45) z dn 11.08.1979 r.	KL.WKZ 534/45/d/79
Dowspuda		pozostałości Pałacu Paca	x	x	A - 230 (d. 45) z dn 11.08.1979 r.	KL.WKZ 534/45/d/79

Dowspuda		park w zespole pałacowo - parkowym	x	x	A - 230 (d. 45) z dn 11.08.1979 r.	KL.WKZ 534/45/d/79
Dowspuda		kordegarda - zespół pałacowo-parkowym	x	x	A- 230 (d. 963) z dn 11.08.1979 r.	KL.WKZ 534/45/d/79
Dowspuda		podjazd w zespole pałacowo - parkowym	x	x	A - 230 (d. 45) z dn 11.08.1979 r.	KL.WKZ 534/45/d/79
Franciszko wo		cmentarz ewangelicki	x			
Franciszko wo	Francyszkowo nr 5	budynek mieszkalny-chałupa nr 5	x			
Franciszko wo	Francyszkowo nr 5	budynek mieszkalny-chałupa nr 5	x			
Franciszko wo	Francyszkowo nr 5	budynek gospodarczy - stodoła nr 5	x			
Franciszko wo	Francyszkowo nr 5	budynek gospodarczy - obora w zagrodzie nr 5	x			
Franciszko wo	Francyszkowo nr 8	budynek mieszkalny-chałupa nr 8	x			
Józefowo		cmentarz ewangelicki	x			
Koniecbór		dwór	x			
Koniecbór		park dworski wraz z przyległym terenem zabudowy mieszkalnej i gospodarczej	x	x	854 z dn. 14.10.1991 r.	WKZ 534/854/d/91
Moczydły		cmentarz żydowski	x	x	883 z dn. 25.11.1991 r.	KL.WKZ 534/883/d/91
Raczki		zabytkowy układ przestrzenny miasta	x	x	986 z dn.	WKZ 534/986/d/94

					23.03.1 994 r.	
Raczki	ul. Kościelna	kościół rzymskokatolicki p.w. Trójcy Przenajświętszej	x	x	507 z dn. 23.06.1 986 r.	KL.WKZ 534/507/d /86
Raczki		cmentarz parafialny rzymskokatolicki	x	x	493 z dn. 15.05.1 986 r.	KL.WKZ 534/493/d /86
Raczki	Pl. Kościuszki nr 15	fabryka chusteczek, ob. Gminny Ośrodek Kultury	x			
Raczki	ul. Browarna nr 1	budynek mieszkalny nr 1	x			
Raczki	ul. Browarna nr 6	budynek mieszkalny nr 6	x			
Raczki	ul. Browarna nr 7	budynek mieszkalny nr 7	x			
Raczki	ul. Browarna nr 12	budynek mieszkalny nr 12	x			
Raczki	ul. Browarna nr 18	budynek mieszkalny nr 18	x			
Raczki	ul. Kościelna nr 17	budynek mieszkalny, plebania	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 1	budynek mieszkalno- usługowy nr 1	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 4	budynek mieszkalno- usługowy nr 4	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 2	budynek mieszkalno- usługowy nr 2	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 3	budynek mieszkalno- usługowy nr 3	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 5	budynek mieszkalno- usługowy nr 5	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 7	budynek mieszkalno- usługowy nr 7	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 8 i 9	budynek mieszkalno- usługowy nr 8 i 9	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 10	budynek mieszkalny nr 10	x			

Raczki	Pl. Kościuszki nr 14	budynek mieszkalny, ob. administracyjny	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 16 i 17	budynek mieszkalno-usługowy nr 16 i 17	x			
Raczki	Pl. Kościuszki nr 18	budynek mieszkalno-usługowy nr 18	x			
Raczki	ul. Suwalska nr 1	budynek mieszkalno-usługowy nr 1	x			
Sidory		szkoła	x			
Stoki		mogiła żołnierska z okresu I woj. św.	x			

Źródło: <https://wuo.bialystok.bip.gov.pl/rejestry-ewidencje-archiwa/wojewodzka-ewidencja-zabytkow.html>, 11.01.2022 r., Stan na 23 listopada 2021 roku

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego” przyjęty uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. przedstawia kierunki wspierania rozwoju infrastruktury turystycznej, wypoczynkowej i uzdrowiskowej. Wśród nich ukazuje potrzebę zwiększenia atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej zabytkowych zespołów urbanistycznych i przestrzeni publicznych głównych ośrodków obszarów turystyczno-wypoczynkowych województwa, poprzez wsparcie podnoszenia atrakcyjności turystycznej obszarów zabytkowych i przestrzeni publicznych z priorytetem miejscowości gminnych. Wskazuje na taką potrzebę m.in. na terenie Gminy Raczki.

Dokument ten wskazuje także że ważnym działaniem we wspomnianym kierunku będzie także wsparcie inicjatyw podnoszących atrakcyjność turystyczną gmin np. takich, jak: centrum edukacji, kultury i turystyki na bazie szkół w Dowspudzie w Gminie Raczki.

Walory kulturowe danego obszaru to nie tylko zabytki nieruchome. Ważną rolę w ochronie dziedzictwa kulturowego pełnią także koła gospodyń wiejskich. Na terenie Gminy Raczki funkcjonuje Koło Gospodyń Wiejskich w Małych Raczkach.

2.6. Historia Gminy Raczki

Położenie na skrzyżowaniu ważnych szlaków handlowych spowodowało rozkwit osady i nadanie praw miejskich na początku XVII w., które Raczki utraciły po upadku powstania

styczniowego ok. 1870 r. Szczególne zasługi dla rozwoju ziem Raczkowskich miał ich ostatni spadkobierca hrabia Ludwig Michał Pa, który po osiedleniu się w 1815 r. w Dowspudzie rozpoczął działalność proponującą nowoczesne rolnictwo i przemysł. Wybudował neogotycki pałac w Dowspudzie, a jego niepowtarzalne piękno zapoczątkowało powiedzenie: Wart pałac Paca, a Pac pałaca. Za aktywny udział w powstaniu listopadowym dobra hrabiego Paca zostały skonfiskowane przez władze rosyjskie, a majątek uległ zniszczeniu. Obecnie zachowały się jedynie ruiny pałacu z portykiem, wieżą pałacową, piwnicami, budynkiem kordegardy oraz parkiem dworskim.

Miejscowości w gminie Raczki, a w szczególności będące niegdyś rozwijającym się miastem-Raczki, należą do jednych z najstarszych miejscowości na Suwalszczyźnie. Szacuje się, że Raczki mają ponad 500 letnią historię, zaś samą nazwę zawdzięczają Stanisławowi Raczkowiczowi, który został właścicielem tych ziem w roku 1514. Jednak lokalne dzieje swą historię mają znacznie bogatszą, sięgającą paleolitu. Ślady osadnictwa z epoki kamienia odkryto w okolicach Raczek oraz wsi Dowspuda i Chodorki. W późniejszym okresie ziemie zamieszkiwane były przez Jaćwingów, których osadnictwo skupiało się głównie wzdłuż rzeki Rospudy. Na terenie obecnej gminy odkryto jedno z większych na Suwalszczyźnie, pojaćwieskie cmentarzysko, zaś na skraju Raczek cmentarzysko z III- IV roku naszej ery. Ślady jaćwieskiego osadnictwa odkryto również w miejscowościach: Raczki, Małe Raczki, Dowspuda, Sucha Wieś.

Ważnym dla tego regionu było wytyczenie przez te tereny, szlaku handlowego z Grodna do Królewca. Na sytuację gospodarczo- ekonomiczną miały też wpływ m.in. nadanie w roku 1682, przywileju na jarmarki i targi dla miasta Raczek przez króla Jana III Sobieskiego.

W Raczkach i okolicy można zauważyć wpływy wielu narodowości- Żydów, Rosjan, Białorusinów, Brytyjczyków, Niemców i oczywiście Polaków. W latach 80. XIX wieku, odsetek ludności żydowskiej w Raczkach przekraczał 80%, przy ogólnej liczbie mieszkańców ok. 2800 osób. Niewielki procent stanowili również Tatarzy. Ruchy migracyjne, a w szczególności emigracja za ocean oraz do przygranicznych Prus Wschodnich, miała wpływ na obniżenie wskaźników demograficznych.

W 1870 roku Raczki utraciły prawa miejskie.

2.7. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Na terenie Gminy Raczki istnieją obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Związane z terenem gminy plany:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Raczki (Uchwała Nr XXII/143/01 Rady Gminy Raczki z dnia 19 stycznia 2001r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Raczki);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi: Rudniki, Sidory, Bolesty, Wierciochy, Ludwinowo, Małe Raczki (Uchwała nr IV/19/11 Rady Gminy Raczki z dnia 27 stycznia 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi: Rudniki, Sidory, Bolesty, Wierciochy, Ludwinowo, Małe Raczki);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru gminy Raczki obejmującego tereny położone w obrębach miejscowości Raczki i Dowspuda (Uchwała nr VI/40/15 Rady Gminy Raczki z dnia 28 lipca 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru gminy Raczki obejmującego tereny położone w obrębach miejscowości Raczki i Dowspuda);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Raczki „Nad Doliną Rospudy” (Uchwała nr XXI/179/17 Rady Gminy Raczki z dnia 31 maja 2017 r. w sprawie Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Raczki „Nad Doliną Rospudy”);
- „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi DOWSPUDA” (Uchwała nr XV/123/20 Rady Gminy Raczki z dnia 22 września 2020 r. w sprawie „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi DOWSPUDA”).

Na terenie gminy obowiązuje także:

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki” (Uchwała nr XV/122/20 Rady Gminy Raczki z dnia 22 września 2020 r. w sprawie zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki”).

Gmina w najbliższym czasie nie planuje opracowania programu rewitalizacji. Znajdują się na jej obszarze jednak tereny, które uznano, że wymagają prac rewitalizacyjnych w miejscowościach: Raczki i Dowspuda. Ich położenie zaprezentowano na Rysunku 15 i Rysunku 16.

Rysunek 15. Granice obszaru rewitalizacji, miejscowość Raczki

----- granice obszaru rewitalizacji obejmujące centralną część miejscowości Raczki, stanowiącą zabytkowy układ przestrzenny miasta Raczki wpisany do rejestru zabytków pod Nr 986

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki

Rysunek 16. Granice obszaru rewitalizacji, miejscowość Dowspuda

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki

3. Sfera społeczna

3.1. Demografia

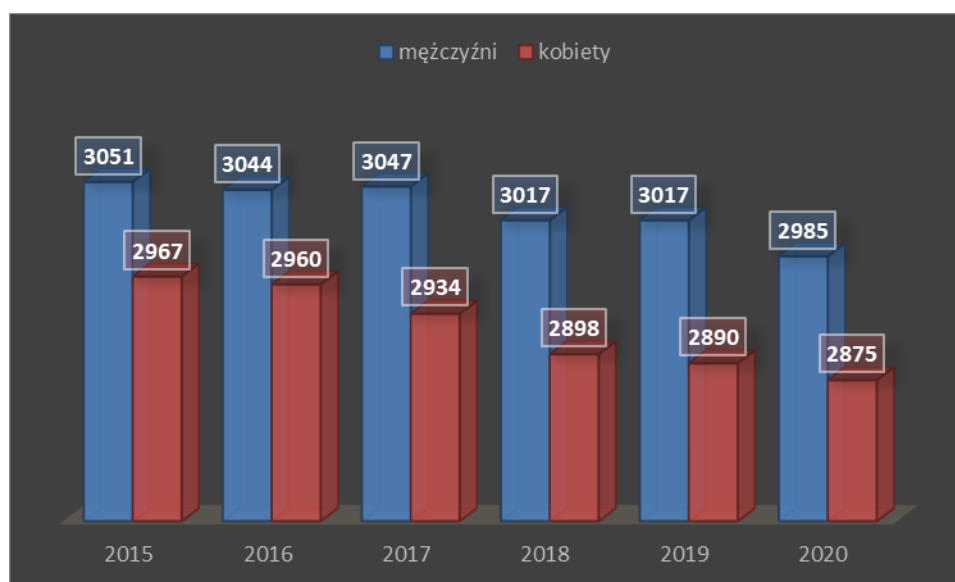
Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój Gminy Raczki jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 roku na terenie Gminy Raczki zamieszkiwało 5.860 osób. W analizowanych latach liczba osób zamieszkujących gminę ulegała zmniejszeniu. W 2020 r. była mniejsza niż w 2015 r. o 158 osób. W analizowanych latach więcej było mężczyzn niż kobiet.

Tabela 17. Stan ludności faktycznie zamieszkującej teren gminy, stan na 31 XII

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem, miejsce zamieszkania, stan na 31 XII							
ogółem	osoba	6018	6004	5981	5915	5907	5860
mężczyźni	osoba	3051	3044	3047	3017	3017	2985
kobiety	osoba	2967	2960	2934	2898	2890	2875

Źródło: Dane GUS

Wykres 4. Ludność zamieszkująca teren gminy według płci, stan na 31 XII

Źródło: Dane GUS

Współczynnik feminizacji, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2015 – 2020 utrzymywał się na podobnym poziomie i oscylował pomiędzy 96 a 97 osobami. Najwyższy poziom współczynnika wystąpił w 2015 r. i 2016 r. (97). Jest to współczynnik określający

wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

Gęstość zaludnienia zaś w 2020 roku wyniosła 41 osób na 1 km². W porównaniu do pozostałych lat analizy gęstość spadła o 1 – w latach 2015 – 2019 gęstość zaludnienia wynosiła 42 osoby na 1 km².

Tabela 18. Ludność na terenie Gminy Raczki w latach 2015 – 2020 wg różnych podziałów

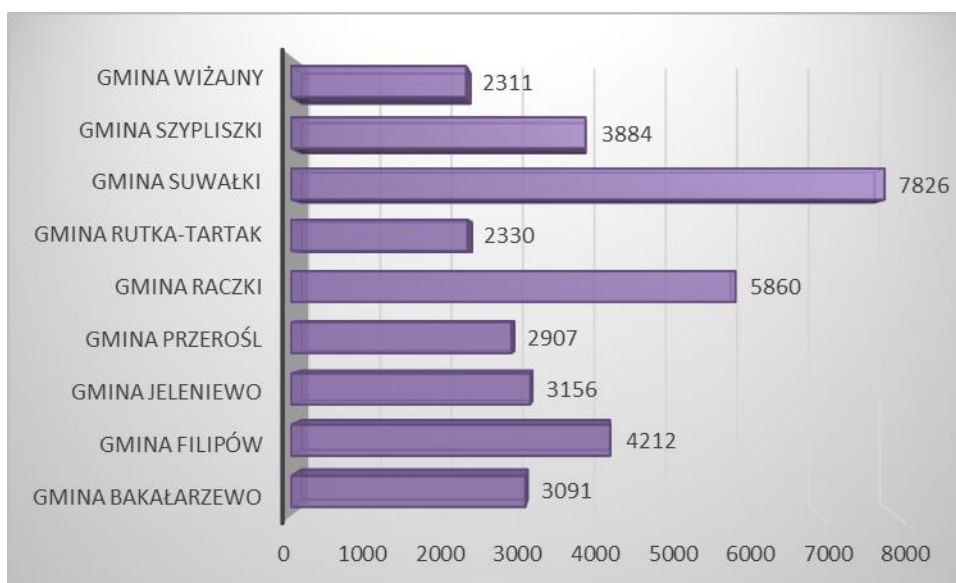
	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem							
w wieku przedprodukcyjnym	%	20,8	20,6	20,6	20,1	20,3	20,5
w wieku produkcyjnym	%	62,3	62,2	61,8	61,9	61,2	60,8
w wieku poprodukcyjnym	%	16,8	17,2	17,6	18	18,4	18,6
Współczynnik feminizacji							
ogółem	osoba	97	97	96	96	96	96
Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki							
ludność na 1 km ²	osoba	42	42	42	42	42	41
zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	-1,5	-2,3	-3,8	-11	-1,4	-8

Źródło: Dane GUS

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Raczki brak jednolitej tendencji w przyroście naturalnym w analizowanych latach. Najgorsza sytuacja wystąpiła w 2020 r., przyrost naturalny osiągnął poziom: -25. Dodatni przyrost naturalny wystąpił we wcześniejszych analizowanych latach.

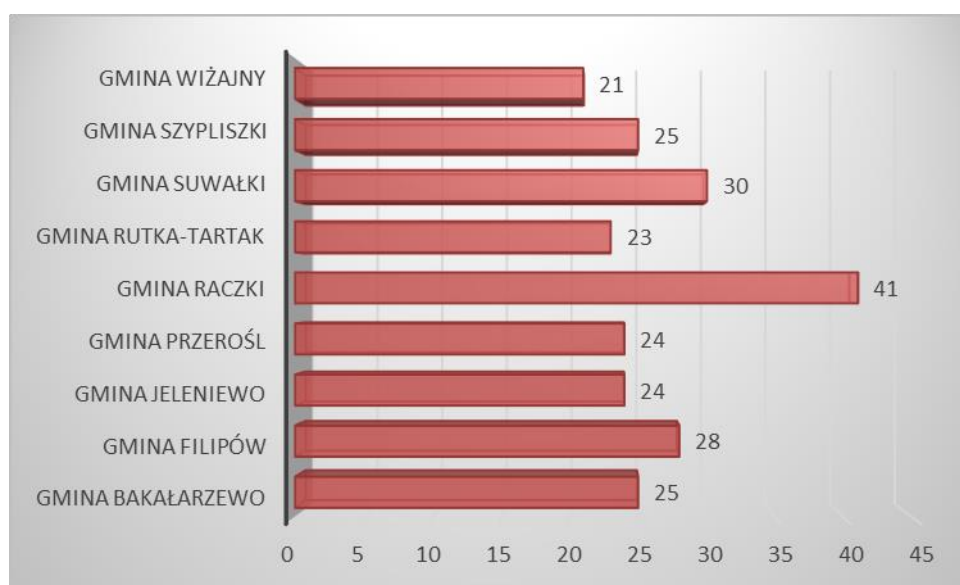
Na wykresie 5 zaprezentowano informacje na temat liczby mieszkańców poszczególnych gmin powiatu suwalskiego. Zgodnie z przedstawionymi danymi najwięcej osób zamieszkuje na terenie Gminy Suwałki. Najmniejszą liczbę mieszkańców posiada Gmina Rutka - Tartak. Dane dotyczące gęstości zaludnienia zaprezentowane zostały na wykresie 6. Najmniejsza gęstość zatrudnienia występuje w Gminie Wizajny, największa w Gminie Raczki.

Wykres 5. Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Wykres 6. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Z kolei biorąc pod uwagę uwarunkowania wewnętrzne należy stwierdzić, że największą liczbą mieszkańców charakteryzują się Raczki, zaś najmniejszy potencjał ludnościowy posiadają Ludwinowo i Korytki, co zaprezentowano w tabeli 19.

Tabela 19. Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Raczki

miejscowość i ulica	ogółem	mężczyźni ogółem		kobiety ogółem		mężczyźni < 6		kobiety < 6		mężczyźni < 15		kobiety < 15		mężczyźni < 19		kobiety < 19		mężczyźni < 65		kobiety < 60		mężczyźni >= 65		kobiety >= 60	
		ogółem	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	
BAKANIUK	208	114	94	8	4	14	16	8	3	58	48	26	23												
BOLESTY	42	23	19	3		3	1	1	1	12	12	4	5												
CHODŹKI	143	76	67	7	8	9	4	2	2	50	39	8	14												
DOWSPUDA	156	74	82	5	5	4	4	2	3	48	42	15	28												
FRANCISZKOWO	49	24	25	1	2	4	1		1	16	15	3	6												
JANKIELÓWKA	71	42	29	4	4	3	2	1	1	29	16	5	6												
JĄSKI	100	53	47	1	5	6	4	3		37	23	6	15												
JÓZEFOWO	188	100	88	5	5	18	13	8	5	61	45	8	20												
KONIECBÓR	142	78	64	3	4	9	8	5	1	54	36	7	15												
KORYTKI	38	21	17	2			2	1		16	10	2	5												
KRUKÓWEK	82	43	39	2	2	6	5	5	3	25	21	5	8												
KURIANKI DRUGIE	127	63	64	6	3	9	10	3	3	38	33	7	15												
KURIANKI PIERWSZE	104	52	52	4	3	5	3	2	6	34	28	7	12												
LIPOWO	113	53	60	5	5	6	7	2	2	33	30	7	16												
LIPÓWKA	123	68	55	5	6	4	2	4	1	45	30	10	16												
LUDWINOWO	30	16	14	1	1	1	2		1	10	6	4	4												
MAŁE RACZKI	163	79	84	4	7	12	11	6	4	50	47	7	15												
MOCZYDŁY	121	63	58	4	5	5	6	2	2	48	35	4	10												
PLANTA	65	36	29	2	2	6	1	3	1	20	19	5	6												
PODWYSOKIE	80	39	41	2	4	7	4	3	4	22	18	5	11												
RABALINA	59	30	29	2	3	6	2		2	17	14	5	8												
RACZKI	2188	1052	1136	70	54	103	108	54	35	697	657	128	282												
RUDNIKI	184	100	84	5	5	7	8	5	3	70	45	13	23												
SIDORY	130	70	60	9	3	4	6	5	4	44	35	8	12												
SŁOBODA	69	39	30	4		1	3	1	2	30	18	3	7												
STOKI	98	50	48	2	3	2	1	2	3	37	30	7	11												
SUCHA WIEŚ	141	68	73	4	6	5	9	6	5	41	33	12	20												
SZCZODRUCHY	60	28	32	2	5	3	2	1	1	21	19	1	5												
SZKOCJA	97	42	55	1	3	2	6	1	2	32	31	6	13												
WASILÓWKA	129	62	67	4	5		9	6	5	44	35	8	13												
WIERCIOCHY	109	57	52	4	4	2	8	1	1	42	26	8	13												
WITÓWKA	76	48	28	4	1	8	2		3	30	14	6	8												
WRONOWO	126	75	51	10	5	5	6	1	2	50	24	9	14												
WYSOKIE	101	53	48	6	2	5	7	4	2	35	29	3	8												
ZIÓLKOWO	81	38	43	2	2	6	5	3	4	21	22	6	10												
ZUBRYNEK	90	49	41	4	2	9	3	6	2	21	24	9	10												
razem	5883	2978	2905	207	178	299	291	157	120	1938	1609	377	707												

Źródło: Dane Urzędu Gminy Raczki, stan na 31.12.2020 r.

W 2020 r. przyrost naturalny wśród kobiet jak i wśród mężczyzn osiągnął wynik ujemny. Ujemny wynik przyrostu naturalnego oznacza, że było więcej zgonów niż urodzeń. Dodatni sytuację odwrotną.

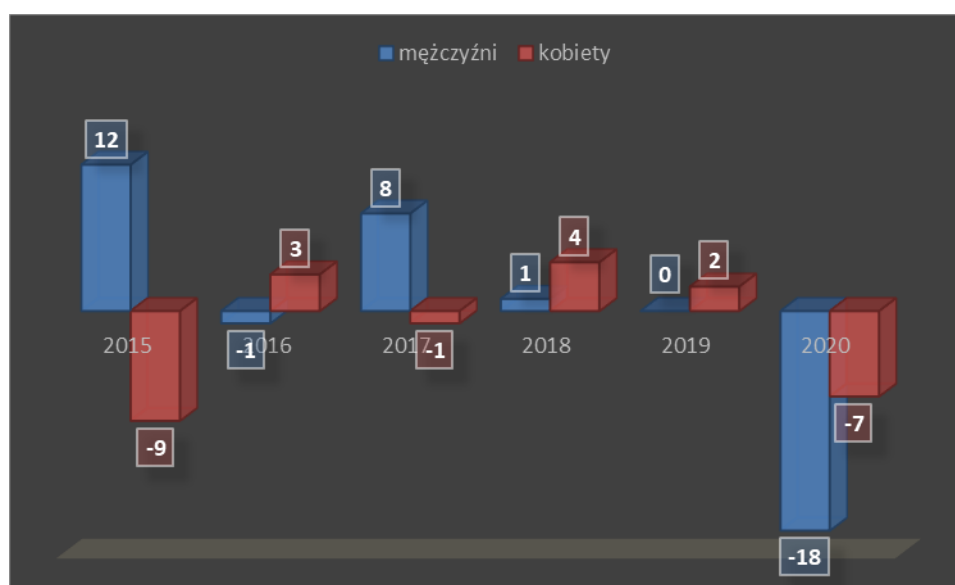
Tabela 20. Ruch naturalny w latach 2015 – 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe						
ogółem	59	78	76	68	62	50
mężczyźni	38	43	44	38	30	26
kobiety	21	35	32	30	32	24
Zgony ogółem						
ogółem	56	76	69	63	60	75
mężczyźni	26	44	36	37	30	44

kobiety	30	32	33	26	30	31
Zgony niemowląt						
ogółem	0	0	0	2	0	0
mężczyźni	0	0	0	2	0	0
Przyrost naturalny						
ogółem	3	2	7	5	2	-25
mężczyźni	12	-1	8	1	0	-18
kobiety	-9	3	-1	4	2	-7

Źródło: Dane GUS

Wykres 7. Przyrost naturalny według płci w latach 2015 – 2020

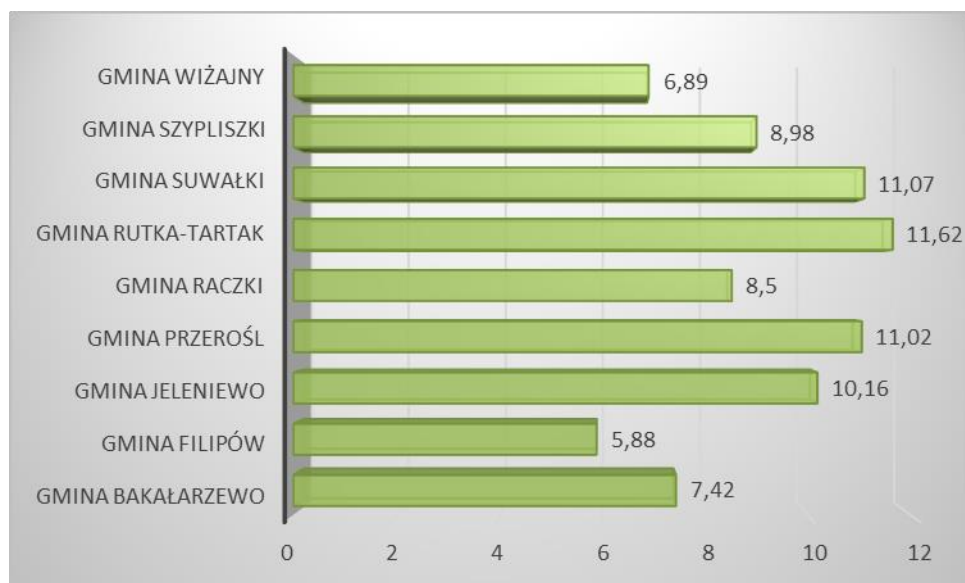

Źródło: Dane GUS

Porównując wskaźniki dotyczące urodzeń żywych, zgonów oraz przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców można zauważyć, że Gmina Raczki we wszystkich analizowanych przypadkach nie wyróżnia się na tle innych gmin położonych na terenie powiatu suwalskiego (ich liczba nie jest ani najwyższa ani najniższa).

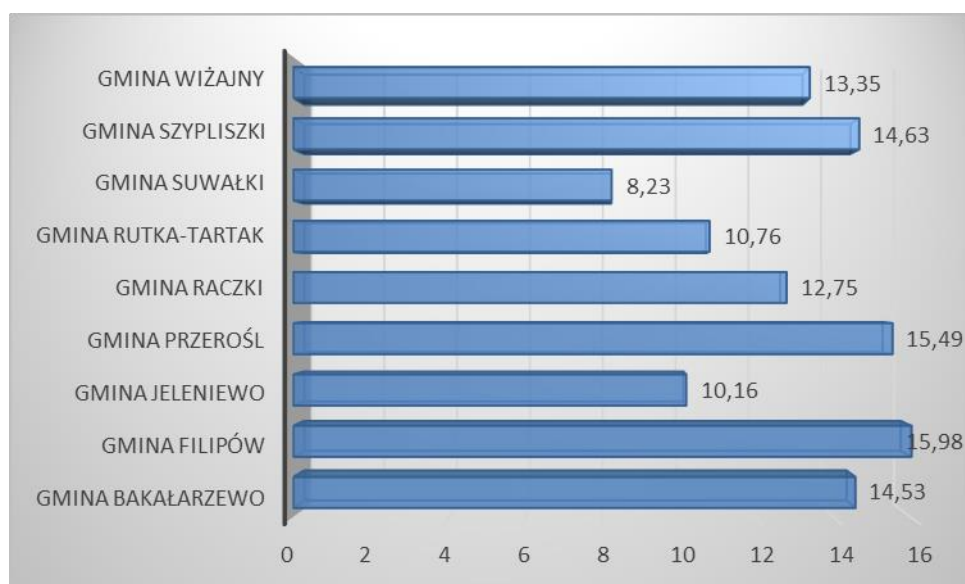
Gmina Raczki charakteryzuje się więc różnymi niekorzystnymi zjawiskami demograficznymi, jednak nie odbiegają one stopniem intensywności od tendencji zaobserwowanych także w pozostałych gminach powiatu suwalskiego.

Wykres 8. Urodzenia żywe na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego, 2020 r.

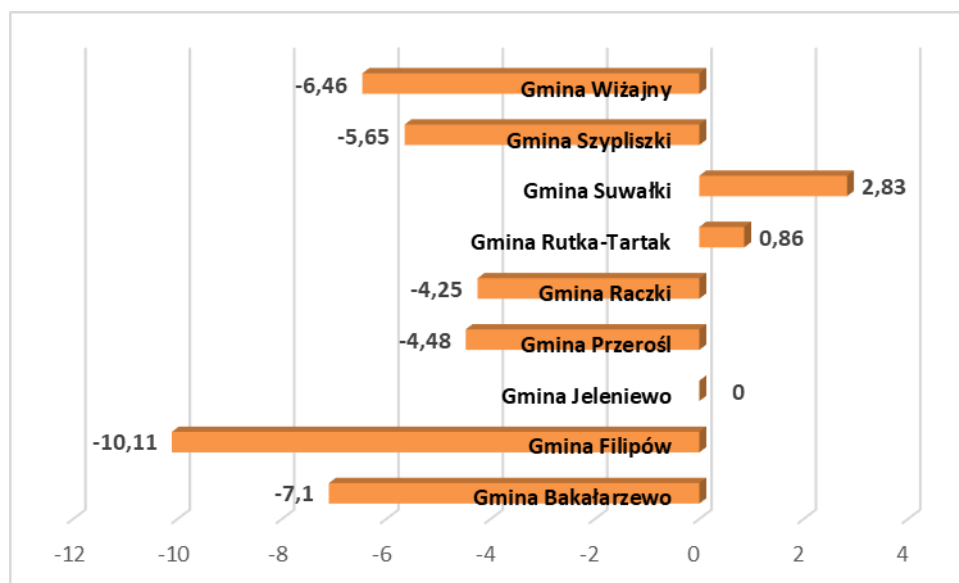
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Wykres 9. Zgony na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

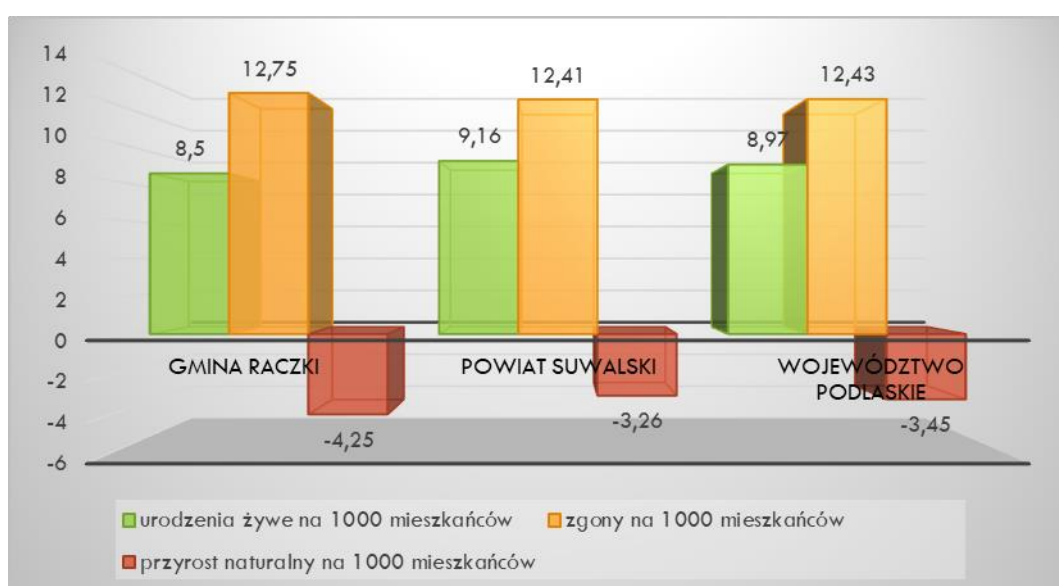
Wykres 10. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Z kolei porównując wskaźniki urodzeń żywych, zgonów oraz przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego w 2020 r. można zauważyć, że Gmina Raczki charakteryzuje się najmniejszym przyrostem naturalnym i poziomem urodzeń żywych a największym poziomem zgonów.

Wykres 11. Wskaźniki urodzeń żywych, zgonów oraz przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Saldo migracji wewnętrznych w 2020 roku w Gminie Raczki, według danych GUS, wyniosło -37. Migracje zagraniczne w analizowanych latach miały stosunkowo niewielki wpływ na saldo migracji ogółem (największy w 2016 r., gdy saldo migracji zagranicznych osiągnął poziom: -7, w innych latach analizy oscylował pomiędzy -3 a 1).

Tabela 21. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2015 – 2020

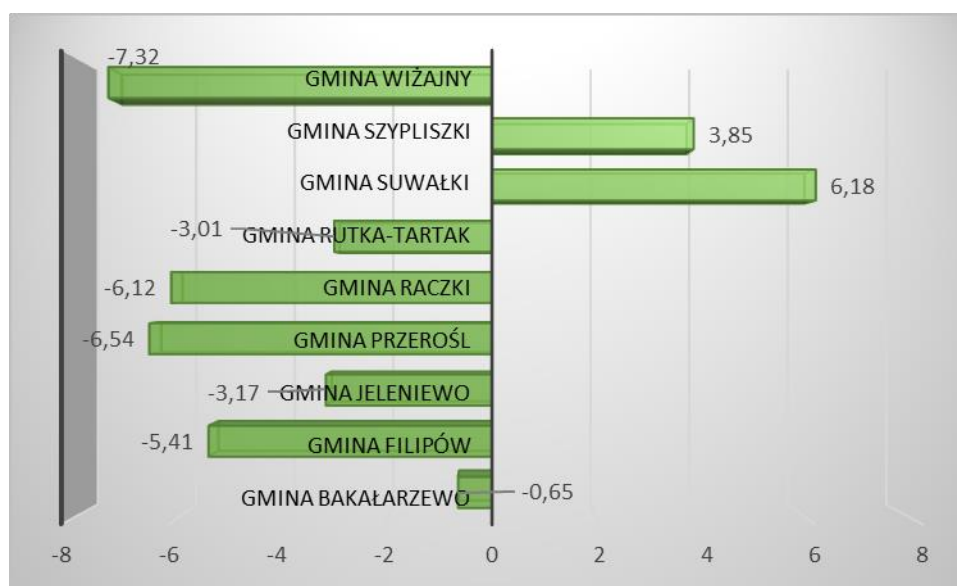
Jedn. miary		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów, w ruchu wewnętrznym i zagranicznym							
zameldowania w ruchu wewnętrznym							
ogółem	osoba	37	55	53	45	41	29
mężczyźni	osoba	17	20	24	20	16	8
kobiety	osoba	20	35	29	25	25	21
zameldowania z zagranicy							
ogółem	osoba	0	3	1	2	1	1
mężczyźni	osoba	0	0	0	1	0	0
kobiety	osoba	0	3	1	1	1	1
wymeldowania w ruchu wewnętrznym							
ogółem	osoba	73	73	79	94	111	66
mężczyźni	osoba	30	31	33	39	47	29
kobiety	osoba	43	42	46	55	64	37
wymeldowania za granicę							
ogółem	osoba	0	10	4	1	0	0
mężczyźni	osoba	0	5	0	0	0	0
kobiety	osoba	0	5	4	1	0	0
saldo migracji wewnętrznych							
ogółem	osoba	-36	-18	-26	-49	-70	-37
mężczyźni	osoba	-13	-11	-9	-19	-31	-21
kobiety	osoba	-23	-7	-17	-30	-39	-16
saldo migracji zagranicznych							
ogółem	osoba	0	-7	-3	1	1	1
mężczyźni	osoba	0	-5	0	1	0	0
kobiety	osoba	0	-2	-3	0	1	1
zameldowania ogółem							
ogółem	osoba	37	58	54	47	42	30
mężczyźni	osoba	17	20	24	21	16	8
kobiety	osoba	20	38	30	26	26	22
wymeldowania ogółem							
ogółem	osoba	73	83	83	95	111	66
mężczyźni	osoba	30	36	33	39	47	29
kobiety	osoba	43	47	50	56	64	37
saldo migracji ogółem							

ogółem	osoba	-36	-25	-29	-48	-69	-36
mężczyźni	osoba	-13	-16	-9	-18	-31	-21
kobiety	osoba	-23	-9	-20	-30	-38	-15

Źródło: Dane GUS

W 2020 r. dodatnie saldo migracji odnotowano na terenie Gminy Szypliszki i Gminy Suwałki. W pozostałych gminach powiatu suwalskiego saldo było ujemne, a największy odpływ mieszkańców zaobserwowano z terenu Gminy Wiżajny, co zaprezentowano na wykresie 12.

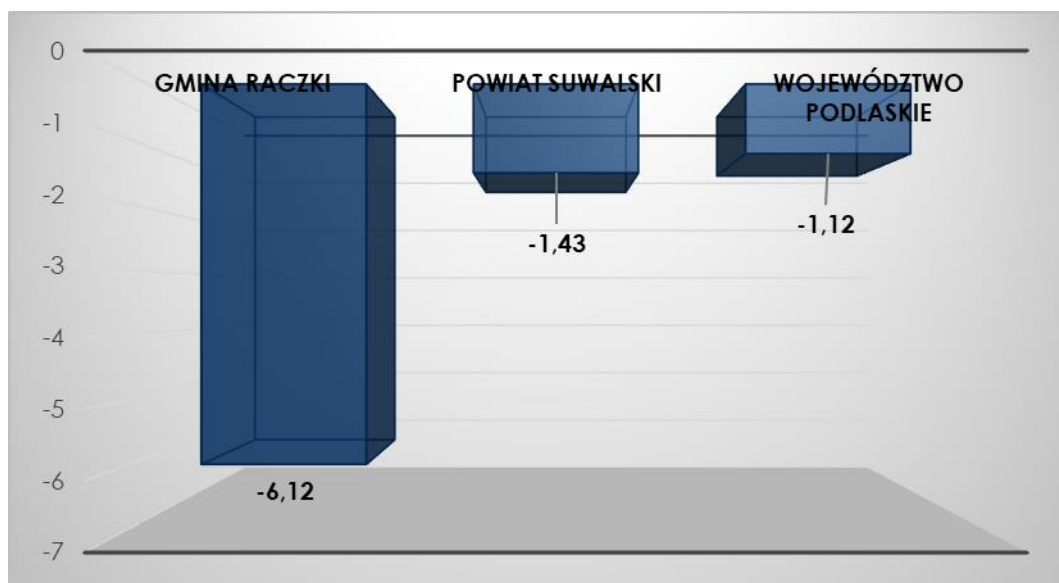
Wykres 12. Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Także porównując dane dla powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego trzeba stwierdzić, że najkorzystniejszą sytuacją przedstawiała się w odniesieniu do województwa podlaskiego (sytuacja w powiecie jest jedynie odrobinę gorsza).

Wykres 13. Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Analizując dane dotyczące liczby ludności na terenie Gminy Raczki należy stwierdzić, że dynamika zmian liczby ludności nie jest korzystna, a zatem istotne jest podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, dla których istotne znaczenie ma także stan środowiska przyrodniczego oraz dostępność do podstawowej infrastruktury społecznej i technicznej.

Na terenie gminy występuje niekorzystna sytuacja zarówno w przypadku przyrostu naturalnego, jak i salda migracji. Jeśli więc nie zostaną zahamowane występujące obecnie trendy związane ze zmniejszaniem się liczby mieszkańców gminy, można się spodziewać, że w kolejnych latach liczba osób zamieszkujących tę część województwa podlaskiego będzie nadal malała.

3.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Na terenie Gminy Raczki w latach 2015-2018 zmniejszała się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym by w 2019 r. zacząć wzrastać. Przez wszystkie lata analizy zwiększała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Najmniejsza liczba osób w wieku produkcyjnym wystąpiło w 2020 r. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w 2020 r. wyniósł 22,5 osób i był najwyższy w analizowanych latach. Odsetek osób w wieku 65 lat

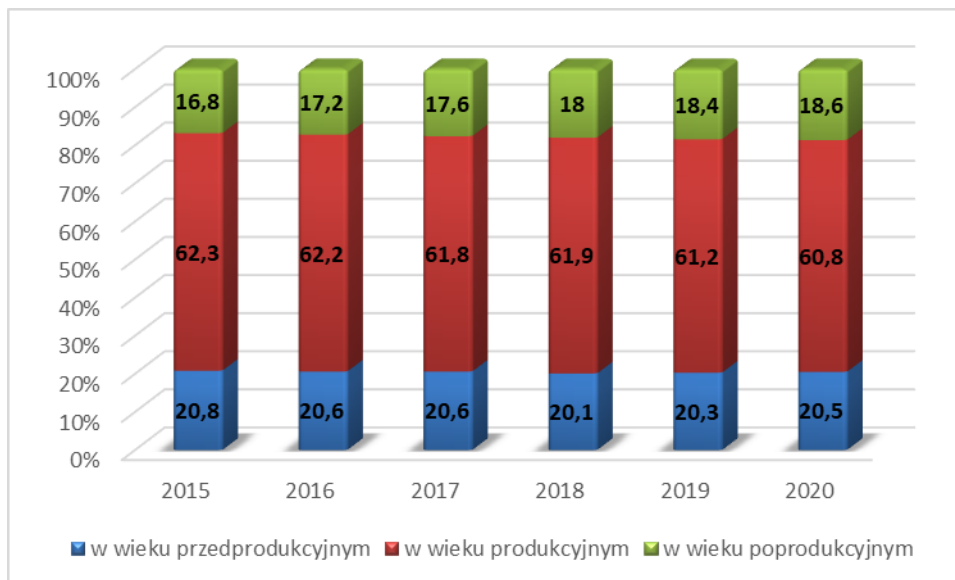
i więcej w populacji ogółem w 2020 r. wyniósł 15,4 osób. Podobnie jak w przypadku wspomnianego współczynnika wynik ten był najwyższy z analizowanych lat.

Zostało to zaprezentowane w tabeli 22 i na wykresie 14. Świadczy to o tym, że na terenie gminy przybywa osób starszych, dla których ważne staną się przede wszystkim usługi społeczne. W celu zapewnienia ewentualnego przyrostu liczby osób w wieku produkcyjnym równoważących wzrastającą ilość osób w wieku poprodukcyjnym ważne jest przeprowadzanie inwestycji mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego, infrastruktury oraz zaplecza usługowego w celu przyciągania na teren gminy młodych, dobrze wykształconych mieszkańców, którzy zapewnią dodatkowe przychody dla budżetu gminy.

Tabela 22. Grupy wiekowe ludności na terenie Gminy Raczki w latach 2015-2020

Jedn. miary		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci							
w wieku przedprodukcyjnym							
ogółem	osoba	1252	1237	1232	1189	1201	1204
mężczyźni	osoba	655	655	661	637	639	643
kobiety	osoba	597	582	571	552	562	561
w wieku produkcyjnym							
ogółem	osoba	3752	3737	3697	3662	3617	3564
mężczyźni	osoba	2054	2037	2022	2009	1997	1962
kobiety	osoba	1698	1700	1675	1653	1620	1602
w wieku poprodukcyjnym							
ogółem	osoba	1014	1030	1052	1064	1089	1092
mężczyźni	osoba	342	352	364	371	381	380
kobiety	osoba	672	678	688	693	708	712
Wskaźniki obciążenia demograficznego							
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	60,4	60,7	61,8	61,5	63,3	64,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	81	83,3	85,4	89,5	90,7	90,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	27	27,6	28,5	29,1	30,1	30,6
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	20,6	21	21	21,5	22,2	22,5
odsetek osób w wieku 65 lat	osoba	14,3	14,4	14,4	14,8	15,2	15,4

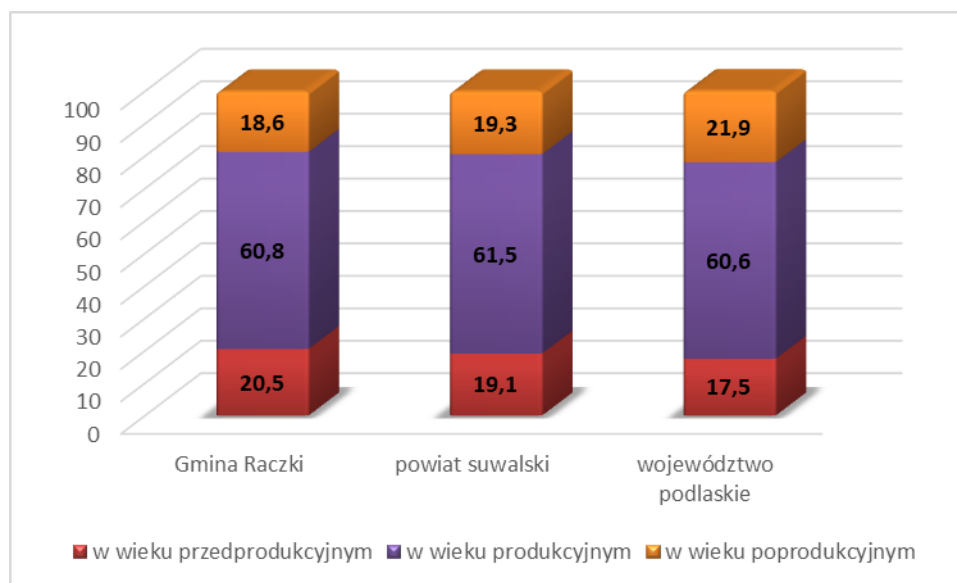
Wykres 14. Grupy wiekowe ludności na terenie Gminy Raczki (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównanie struktury wiekowej Gminy Raczki z analogiczną strukturą na poziomie powiatu i województwa wskazuje na nieco korzystniejszy rozkład osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym na terenie gminy oraz w wieku produkcyjnym na terenie powiatu.

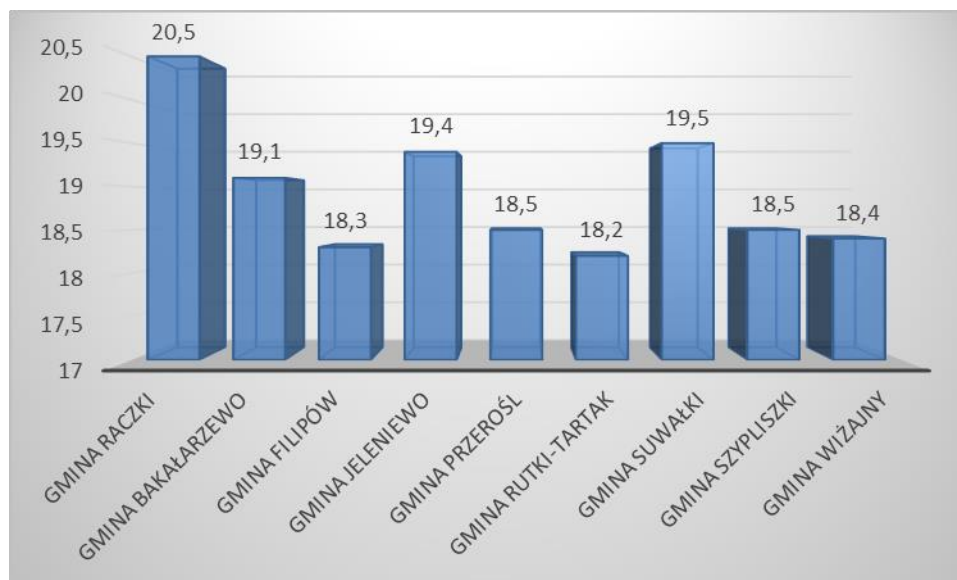
Wykres 15. Struktura ludności w podziale na główne grupy wiekowe w Gminie Raczki, powiecie suwalski i województwie podlaskim (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2020 r.

W powiecie suwalskim najwięcej ludzi w wieku przedprodukcyjnym posiada Gmina Raczki (20,5% w 2020 r.), następnie Gmina Suwałki. Najstarsze społeczeństwo posiada Gmina Rutka-Tartak (18,2% mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym).

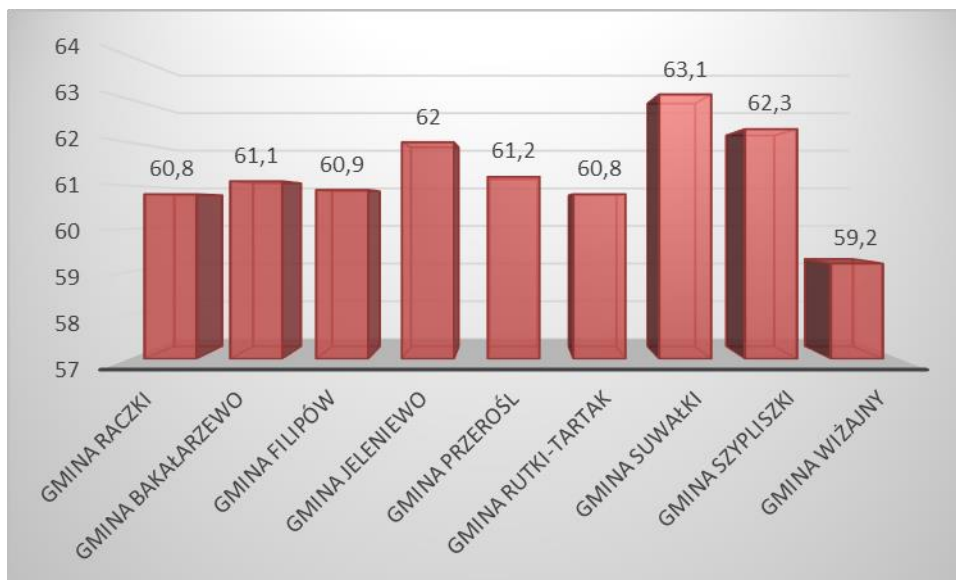
Wykres 16. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminach powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2020 r.

W zakresie liczby ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu suwalskiego należy stwierdzić, że jest on niemal wyrównany – waha się między 59,2% a 60,08%, nieco mniej ludności w wieku produkcyjnym posiada jedynie Gmina Wiżajny - 59,20%. Obrazuje to wykres 17.

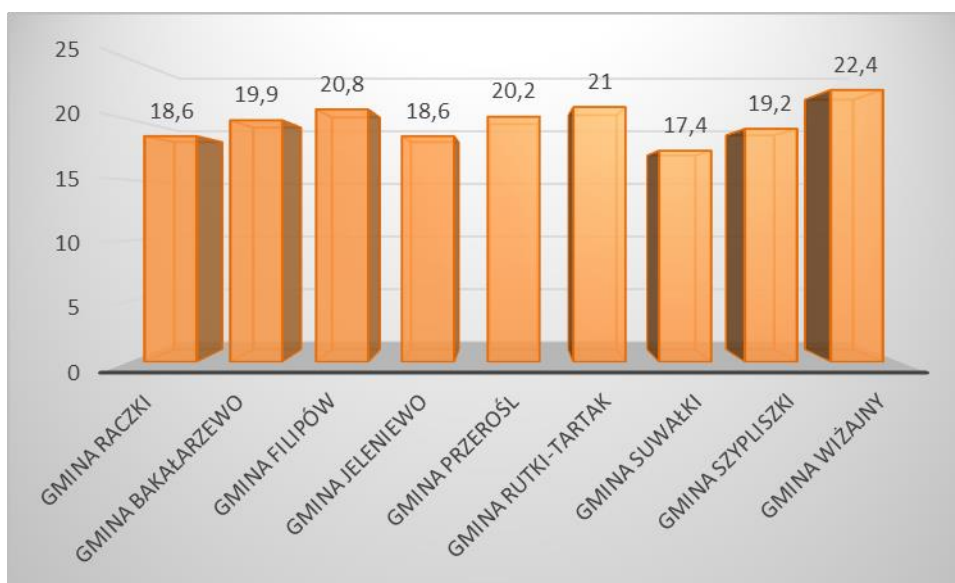
Wykres 17. Ludność w wieku produkcyjnym w gminach powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2020 r.

Procentowy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu suwalskiego kształtuje się w przedziale 17,4% (Gmina Suwałki) – 22,4% (Gmina Wiżajny). Gmina Raczki posiada drugie najmłodsze społeczeństwo w powiecie (ex aequo z Gminą Jeleniewo). Wskazane dane zaprezentowano na wykresie 18.

Wykres 18. Ludność w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2020 r.

Wykształcenie ludności jest jednym z najważniejszych wskaźników obrazującym potencjał regionu do rozwoju, zmiany struktury społeczno-gospodarczej i aktywności ekonomicznej. Zgodnie z danymi pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. (w chwili przygotowania Diagnozy nie są dostępne bardziej aktualne dane) na terenie Gminy Raczki dominują osoby z wykształceniem podstawowym (52,71% mieszkańców). Najmniej jest zaś osób z wykształceniem policealnym (3,15%) oraz wyższym (5,28%). Ponadto zauważalna jest tendencja związana z posiadaniem wyższego poziomu wykształcenia przez kobiety zamieszkujące Gminę Raczki (5,91% kobiet posiada wykształcenie wyższe, 4,56% - policealne, 27,23% - średnie, natomiast w przypadku mężczyzn odsetek ten przedstawia się następująco: 4,6% mężczyzn legitymuje się wykształceniem wyższym, 1,62% - policealnym, a 28,59% - średnim).

Tabela 23. Struktura wykształcenia mieszkańców zamieszkujących teren Gminy Raczki

Wyszczególnienie	J.m.	Liczba osób
ogółem		
wyższe	osoba	218
policealne	osoba	130
średnie razem	osoba	1151
średnie ogólnokształcące	osoba	134
średnie zawodowe	osoba	1017
zasadnicze zawodowe	osoba	742
podstawowe ukończone	osoba	2176

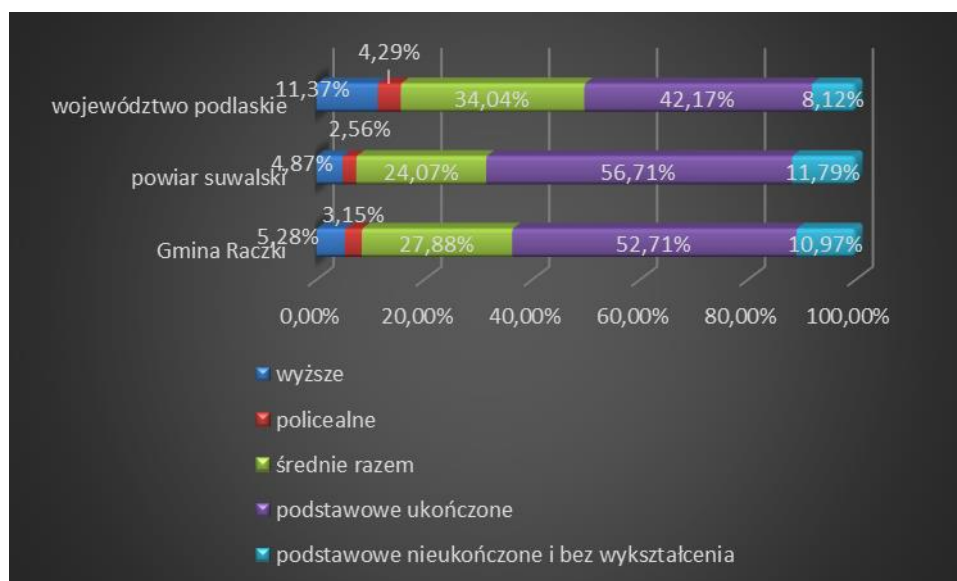
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	osoba	453
mężczyźni		
wyższe	osoba	91
policealne	osoba	32
średnie razem	osoba	566
średnie ogólnokształcące	osoba	41
średnie zawodowe	osoba	525
zasadnicze zawodowe	osoba	497
podstawowe ukończone	osoba	1111
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	osoba	180
kobiety		
wyższe	osoba	127
policealne	osoba	98
średnie razem	osoba	585
średnie ogólnokształcące	osoba	93
średnie zawodowe	osoba	492
zasadnicze zawodowe	osoba	245
podstawowe ukończone	osoba	1065
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	osoba	273

Źródło: Dane GUS, NSP 2002

W ostatnich latach zauważalna jest jednak tendencja związana z podwyższaniem poziomu wykształcenia, zarówno przez najmłodszych, jak i starszych mieszkańców gminy, wobec czego poziom obecnego wykształcenia mieszkańców może odbiegać od zaprezentowanych danych statystycznych. Podwyższanie poziomu wykształcenia przez mieszkańców może stanowić wyzwanie dla władz gminy polegające na dostosowaniu lokalnego rynku pracy do spełnienia oczekiwań osób przede wszystkim z wykształceniem wyższym. W przypadku nie podjęcia działań prorozwojowych istnieje realne zagrożenie odpływu najlepiej wykształconej części społeczeństwa do większych ośrodków miejskich.

Jednocześnie analizując poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Raczki można zaobserwować niekorzystne zjawisko w zestawieniu ze średnim poziomem wykształcenia zwłaszcza w województwie podlaskim, gdzie odsetek osób z wykształceniem wyższym był prawie dwukrotnie wyższy.

Wykres 19. Poziom wykształcenia mieszkańców w Gminie Raczki i województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3. Mieszkalnictwo

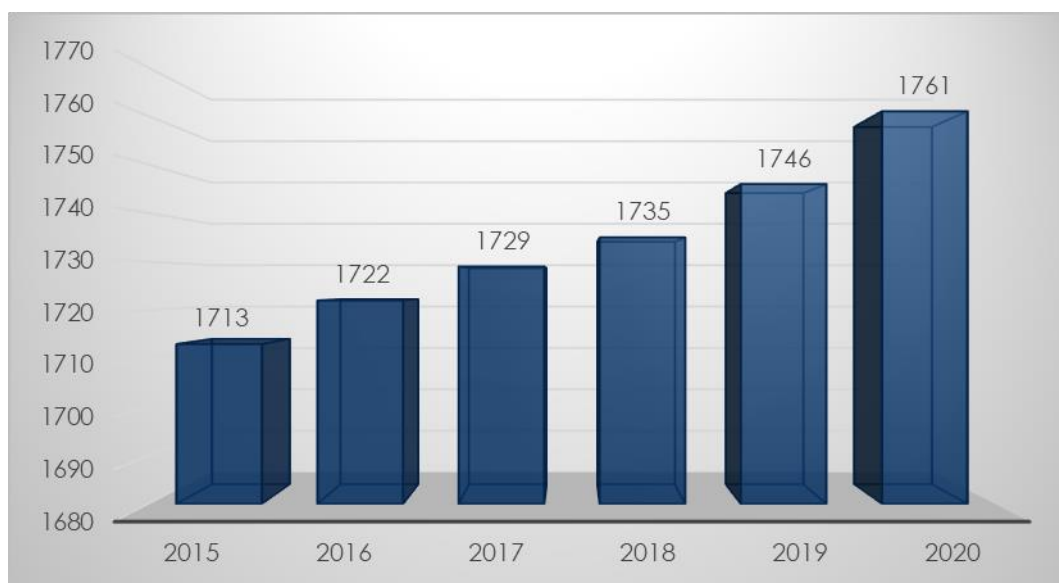
Na terenie Gminy Raczki w 2020 r. istniało 1.761 mieszkań (dane GUS). Ich powierzchnia wyniosła 167.604 m². W analizowanych latach wzrastała zarówno liczba mieszkań, jak i ich powierzchnia użytkowa.

Tabela 24. Zasoby mieszkaniowe Gminy Raczki w latach 2015 – 2020

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zasoby mieszkaniowe							
mieszkania	-	1713	1722	1729	1735	1746	1761
izby	-	7518	7573	7609	7644	7711	7801
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	160371	161808	162788	163723	165294	167604

Źródło: Dane GUS

Wykres 20. Liczba mieszkań na terenie Gminy Raczki (2015 – 2020)

Źródło: Dane GUS

W latach 2015 – 2020 poziom wyposażenia mieszkań w instalacje wzrastał i to zarówno w odniesieniu do wodociągu, ustępu splukiwanego, łazienki, jak i centralnego ogrzewania. W 2020 roku 93,9% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 85,1% - w łazienkę i 70,1% - w centralne ogrzewanie.

Tabela 25. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno – sanitarne na terenie Gminy Raczki w latach 2015 – 2020

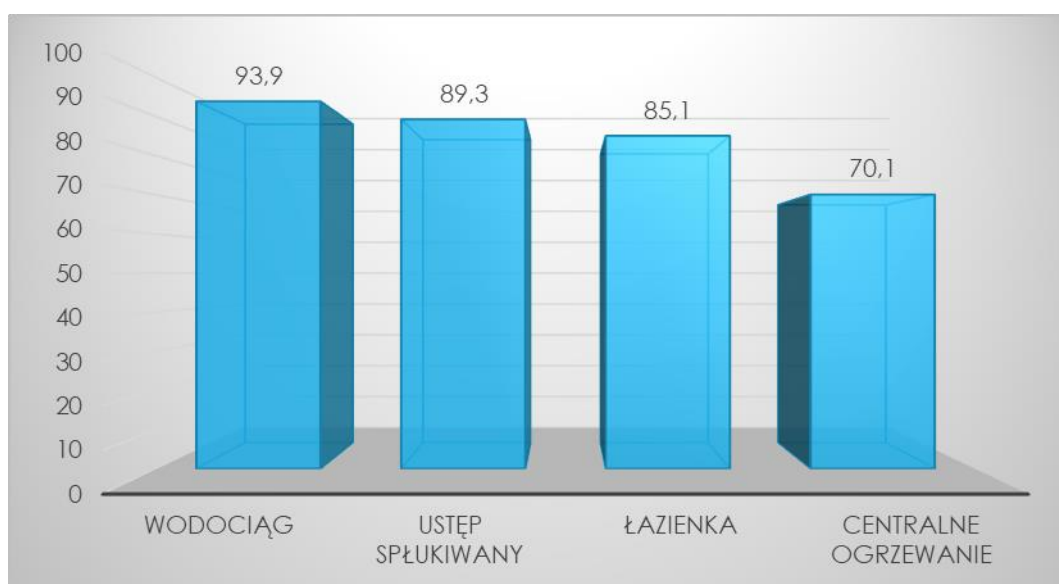
	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne							
wodociąg	-	1605	1614	1621	1627	1638	1653
ustęp splukiwany	-	1525	1534	1541	1547	1558	1573
łazienka	-	1451	1460	1467	1473	1484	1499
centralne ogrzewanie	-	1187	1196	1203	1209	1220	1235
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań							
wodociąg	%	93,7	93,7	93,8	93,8	93,8	93,9
ustęp splukiwany	%	89	89,1	89,1	89,2	89,2	89,3
łazienka	%	84,7	84,8	84,8	84,9	85	85,1
centralne ogrzewanie	%	69,3	69,5	69,6	69,7	69,9	70,1
Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki							
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	93,6	94	94,2	94,4	94,7	95,2
przeciętna powierzchnia	m ²	26,6	27	27,2	27,7	28	28,6

użytkowa mieszkania na 1 osobę							
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	284,6	286,8	289,1	293,3	295,6	300,5
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	-	4,39	4,4	4,4	4,41	4,42	4,43
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	-	3,51	3,49	3,46	3,41	3,38	3,33
przeciętna liczba osób na 1 izbę	-	0,8	0,79	0,79	0,77	0,77	0,75

Źródło: Dane GUS

W 2020 roku, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, było 1653 mieszkań wyposażonych w wodociąg, 1573 w ustęp spłukiwany, 1499 w łazienkę, 1235 w centralne ogrzewanie.

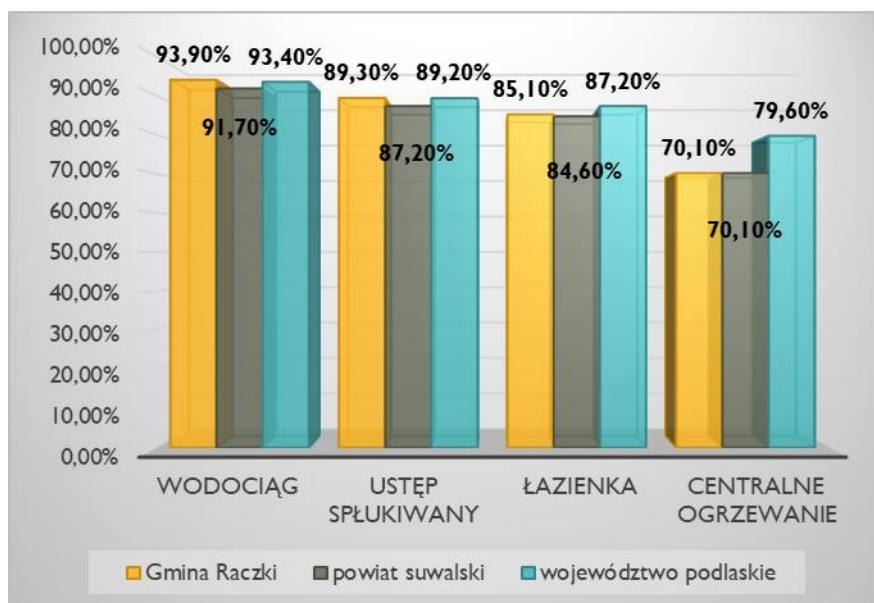
Wykres 21. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno – sanitarne na terenie Gminy Raczki (%), 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównując stan wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że stopień wyposażenia mieszkań jest w nich na podobnym poziomie. W przypadku wodociągu czy ustępu spłukiwanego najlepsza sytuacja występuje w gminie. W przypadku łazienki i centralnego ogrzewania sytuacja najlepiej wygląda w województwie.

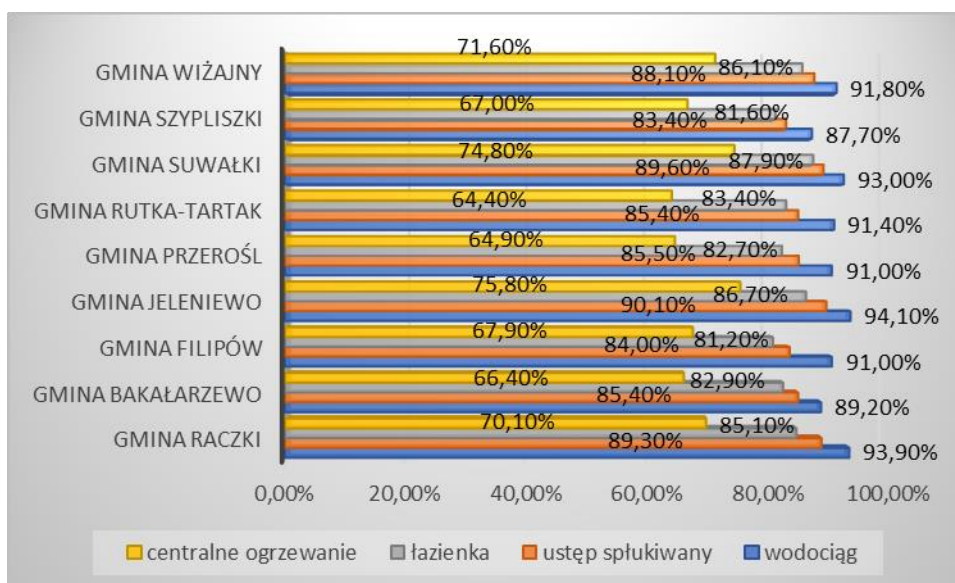
Wykres 22. Wyposażenie sanitarne mieszkań na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Biorąc pod uwagę wyposażenie sanitarne mieszkań w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego należy stwierdzić, że Gmina Raczki wykazuje się jednym z większych odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno – sanitarne. Choć sytuacja jest stosunkowo dobra (w porównaniu do innych gmin powiatu suwalskiego) warto podejmować przedsięwzięcia mające na celu osiągnięcie jeszcze wyższego poziomu wyposażenia mieszkań w instalacje.

Wykres 23. Wyposażenie sanitarne mieszkań w gminach powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

3.4. Struktura zatrudnienia i rynek pracy, źródła utrzymania mieszkańców

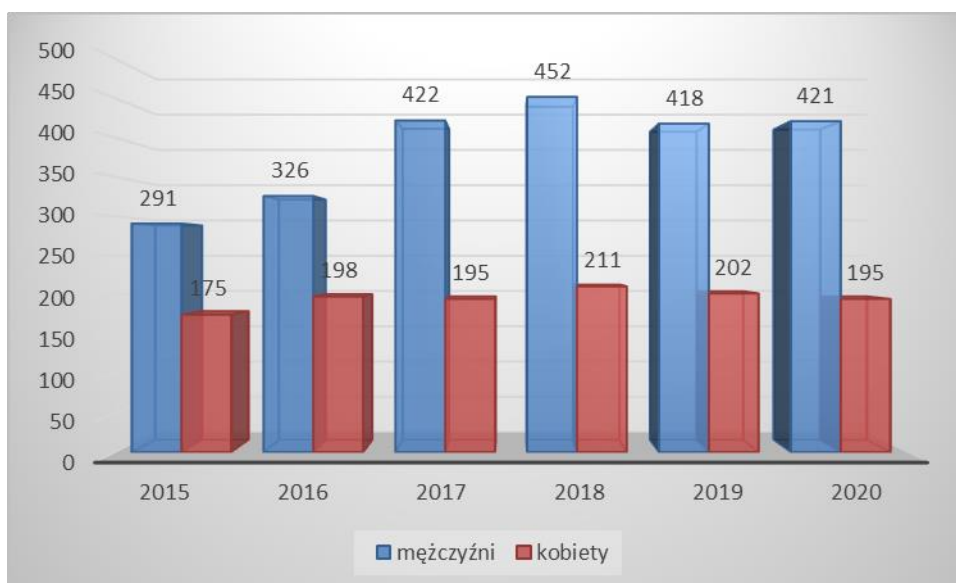
Analizując realną aktywność zawodową mieszkańców wzięto pod uwagę liczbę osób pracujących przypadających na 1000 mieszkańców. Na terenie Raczki wskaźnik ten jest niższy niż średnia wojewódzka (200 osób w 2020 r.) ale wyższy niż średnia dla powiatu suwalskiego (100 osób) i kształtuje się na poziomie 105 osób, co przedstawiono na wykresie 25. Świadczy to o średnim poziomie zatrudnienia mieszkańców, sytuacja ta mogłaby być zdecydowanie lepsza (średnia dla województwa jest prawie dwa razy wyższa).

Tabela 26. Liczba osób pracujących na terenie Gminy Raczki

Jedn. miary		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pracujący w gminach wg płci							
ogółem	osoba	466	524	617	663	620	616
mężczyźni	osoba	291	326	422	452	418	421
kobiety	osoba	175	198	195	211	202	195
Pracujący na 1000 ludności							
pracujący na 1000 ludności ogółem	osoba	77	87	103	112	105	105
pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	osoba	124,2	140,2	166,9	181	171,4	172,8

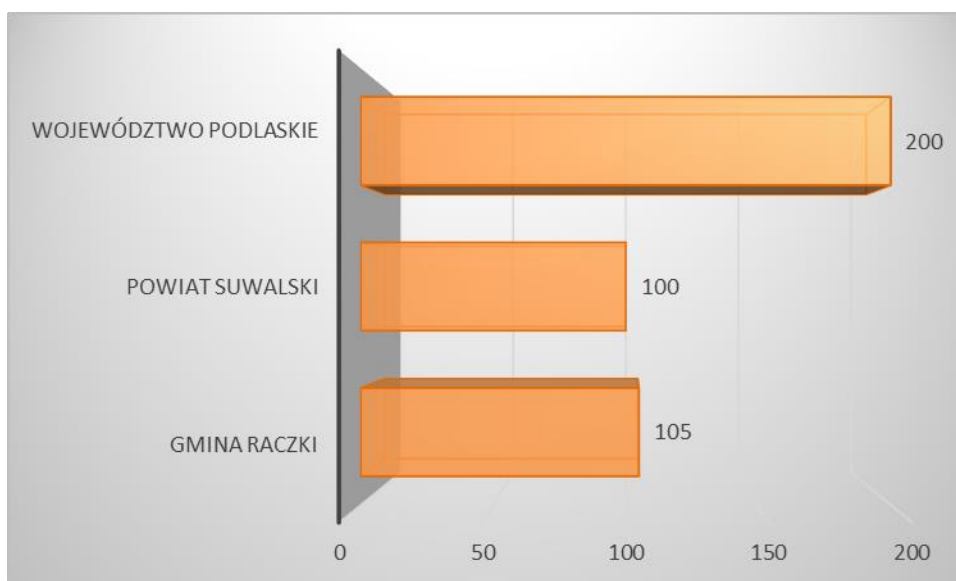
Źródło: Dane GUS

Wykres 24. Liczba osób pracujących z uwzględnieniem płci na terenie Gminy Raczki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

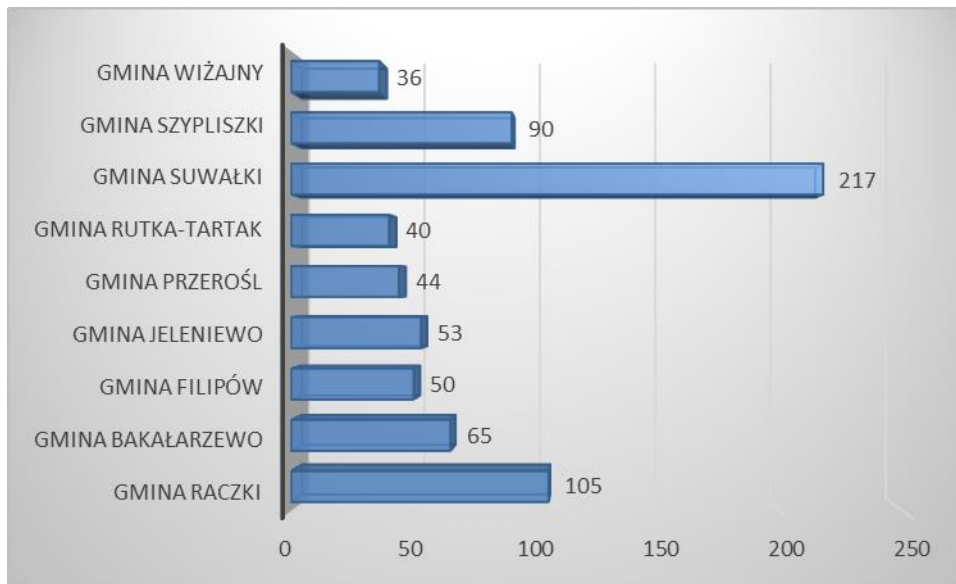
Wykres 25. Wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Biorąc pod uwagę poszczególne gminy zlokalizowane na terenie powiatu suwalskiego należy wskazać, że wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców przyjmuje najwyższą wartość w Gminie Suwałki (217), zaś najniższą – w Gminie Wiżajny (36). Gmina Raczki zajmuje pod tym kątem 2 miejsce w powiecie.

Wykres 26. Wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców poszczególnych gmin powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

3.5. Bezrobocie

Na terenie Gminy Raczki odnotowywane było stałe zmniejszanie liczby osób pozostających bez pracy do 2018 r. Od 2019 r. następuje ich wzrost a wystąpienie pandemii COVID-19 spowodowało, że w 2020 r. było aż o 15 osób bezrobotnych więcej niż w 2019 r.

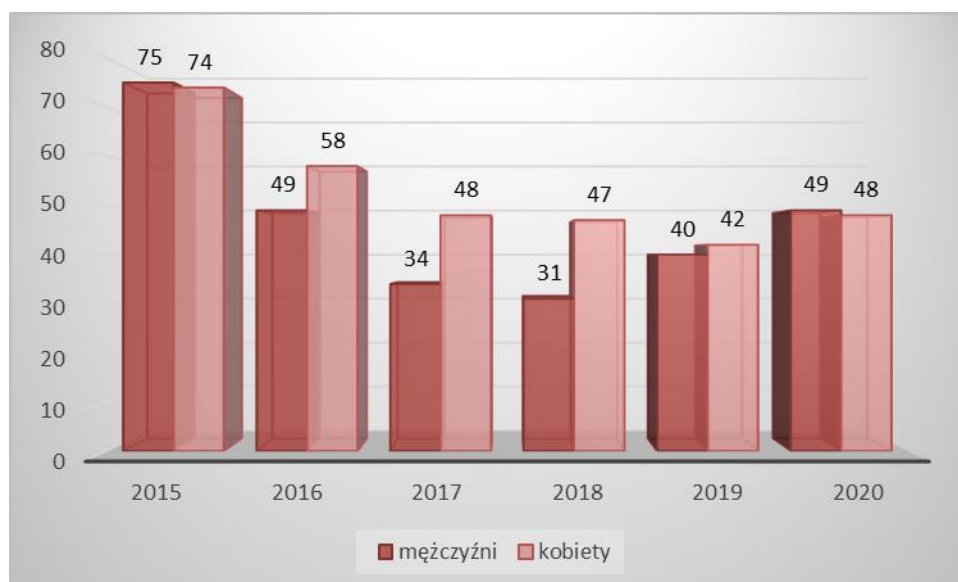
Analizując dane dotyczące bezrobocia na terenie gminy nie można zapomnieć, że badania statystyczne prowadzone przez GUS i PUP nie pokazują pełnego obrazu rynku pracy, nie rejestrując przede wszystkim problemu ukrytego bezrobocia w rolnictwie. Nie można także pomijać faktu, że w przeciągu ostatnich lat zmieniały się przepisy dotyczące sposobu określania statusu osoby bezrobotnej, które eliminowały z tej statystyki niejednokrotnie całe grupy społeczne. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na statystyki rynku pracy jest ujemne saldo migracji. Trudno wskazać jak dalej będzie wyglądała liczba pracujących i zarejestrowanych bezrobotnych szczególnie jeśli sytuacje takie jak np. stan pandemii (COVID-19) i negatywne skutki lockdownów będą się utrzymywały. Im więcej będzie czynników osłabiających gospodarkę tym bardziej będzie utrudniona możliwość znalezienia i podjęcia nowej pracy.

Tabela 27. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Raczki w latach 2015-2020

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach							
ogółem	osoba	149	107	82	78	82	97
mężczyźni	osoba	75	49	34	31	40	49
kobiety	osoba	74	58	48	47	42	48
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	%	4	2,9	2,2	2,1	2,3	2,7
mężczyźni	%	3,7	2,4	1,7	1,5	2	2,5
kobiety	%	4,4	3,4	2,9	2,8	2,6	3

Źródło: Dane GUS

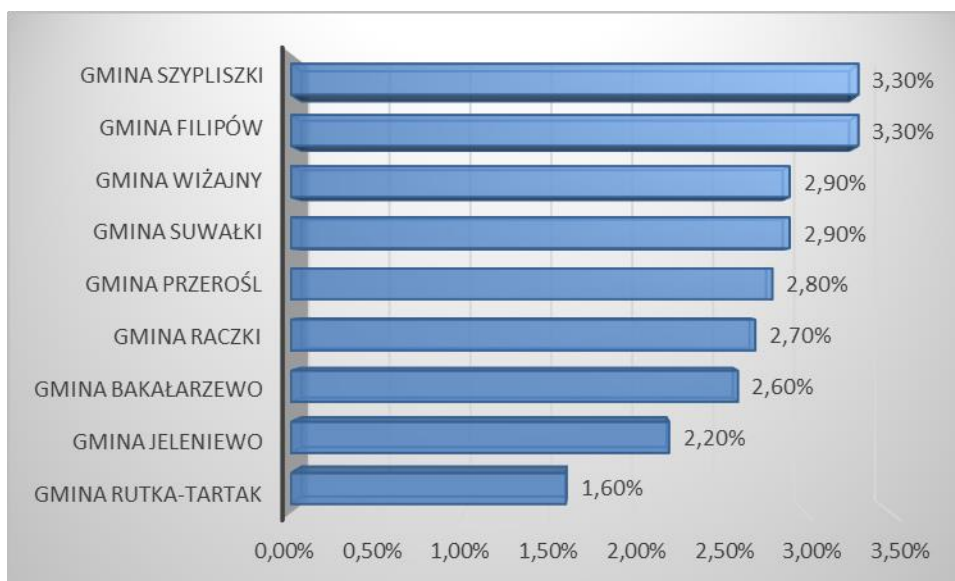
Wykres 27. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Raczki w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

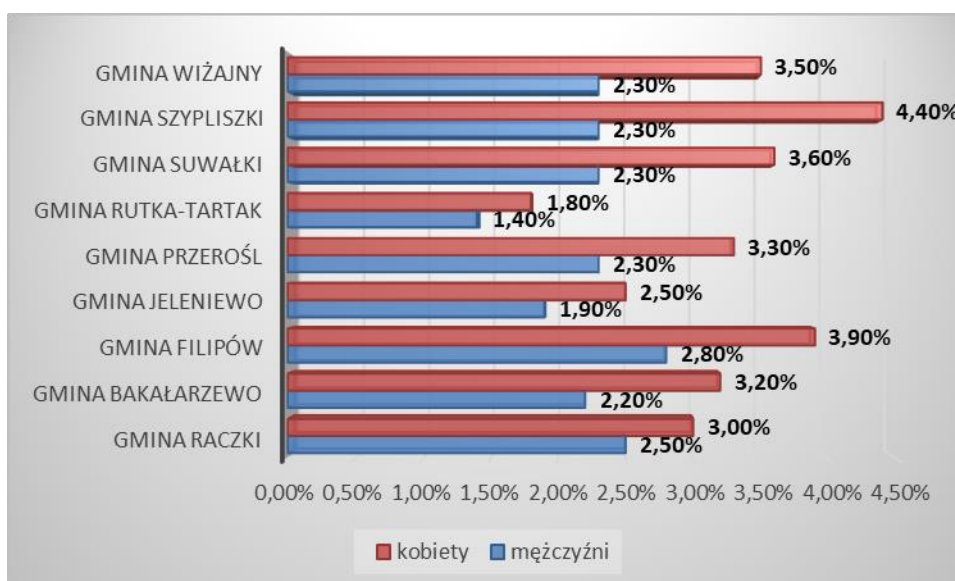
Porównując udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego należy stwierdzić, że najkorzystniej sytuacja przedstawia się na terenie Gminy Rutka - Tartak (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi tu 1,6%), zaś najmniej korzystnie – w Gminie Szypliszki i Gminie Filipów (3,3%). Wskazane dane zaprezentowano na wykresie 28 i wykresie 29.

Wykres 28. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Wykres 29. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Wielkości te są stosunkowo niewielkie. Świadczą one o stosunkowo dobrej sytuacji na terenie wskazanych gmin.

4. Sfera gospodarcza

4.1. Rolnictwo

Według danych pochodzących z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie Gminy Raczki były 883 gospodarstwa rolne. Najwięcej było gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej (29,33%), zaś najmniej – do 1 ha włącznie (12,80%).

Tabela 28. Gospodarstwa rolne ogółem na terenie Gminy Raczki

wyszczególnienie	ilość gospodarstw
ogółem	883
do 1 ha włącznie	113
1 - 5 ha	180
5 - 10 ha	170
10 - 15 ha	161
15 ha i więcej	259

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

W czasie sporządzania Diagnozy nie były jeszcze dostępne szczegółowe dane z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 dla Gminy Raczki. Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., liczba gospodarstw rolnych ogółem wyniosła ok. 1 317 tys. i w porównaniu do Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r. zmniejszyła się o ok. 190 tys. (o blisko 13%). Nastąpił zaś wzrost średniej powierzchni użytków rolnych przypadającej na 1 gospodarstwo rolne o ok. 13% (z 9,8 ha w 2010 r. do 11,1 ha w 2020 r.). Można podejrzewać, że ta ogólna tendencja miała też swoje przełożenie na sytuację na terenie gminy – zmniejszyła się liczba gospodarstw za to wzrosła średnia powierzchnia użytków rolnych.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku) najczęściej gospodarstw zajmowało się uprawą zbóż – 717, żadne gospodarstwo nie zajmowało się uprawą rzepaku i rzepiku oraz warzyw gruntowych.

Tabela 29. Gospodarstwa rolne z uprawą na terenie Gminy Raczki

Wyszczególnienie	Ilość gospodarstw
ogółem	757
zboża razem	717

zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	717
ziemniaki	474
uprawy przemysłowe	19
buraki cukrowe	4
rzepak i rzepik razem	0
strączkowe jadalne na ziarno razem	5
warzywa gruntowe	0

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego pochodzących z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 najczęściej na terenie gminy było gospodarstw rolnych stosujących nawozy mineralne (646) a najmniej potasowe (37). Szczegółowe dane w tym zakresie zaprezentowano w tabeli 30.

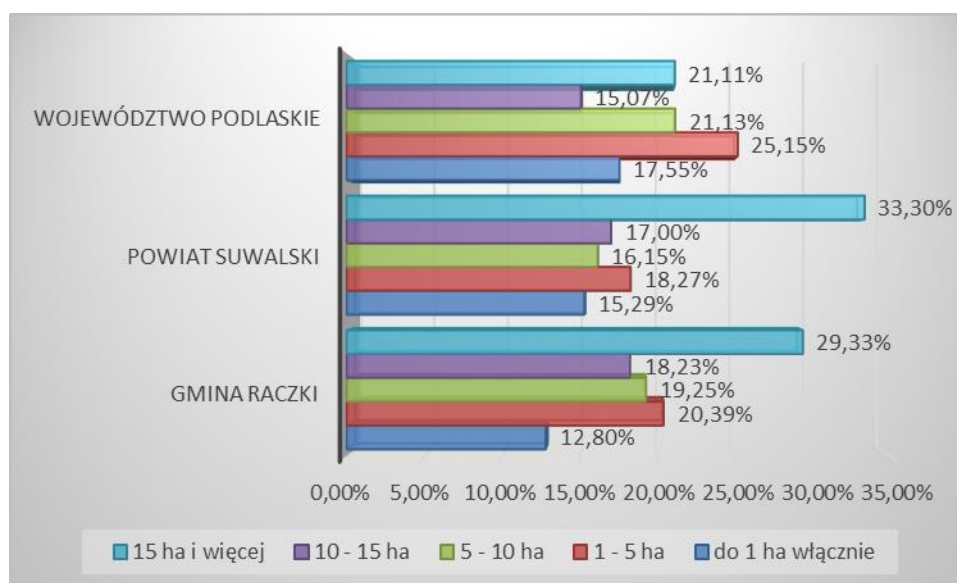
Tabela 30. Gospodarstwa stosujące nawozy mineralne i wapniowe na terenie Gminy Raczki

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw
mineralne	646
azotowe	590
fosforowe	83
potasowe	37
wieloskładnikowe	397
wapniowe	60

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 30 gospodarstwa rolne w Gminie Raczki charakteryzują się stosunkowo korzystną strukturą agrarną, gdzie największy odsetek stanowią gospodarstwa duże (15 ha i więcej), co może motywować mieszkańców do czerpania dochodów z tego działu gospodarki. Trochę korzystniejszą strukturą agrarną charakteryzuje się powiat suwalski, w którym gospodarstwa powyżej 15 ha stanowią 33,3% ogółu.

Wykres 30. Struktura gospodarstw w Gminie Raczki, powiecie suwalskim i województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego” przyjęty uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. wskazuje m.in. zasady ochrony oraz poprawy jakości i struktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wskazuje, że na terenie Gminy Raczki ważne jest ograniczanie do niezbędnego minimum przeznaczania na cele nierolnicze gruntów rolnych o wysokiej waloryzacji przestrzeni produkcyjnej, strategicznych dla produkcji żywności, w szczególności w studiach i planach miejscowych.

4.2. Przedsiębiorczość

Na terenie Gminy Raczki – zgodnie z danymi GUS – w 2020 roku istniało 329 podmiotów gospodarki narodowej, z czego sektor prywatny reprezentowało 309 podmiotów. Największą ilość podmiotów prywatnych stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2020 roku było ich 273.

Tabela 31. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon według sektorów własnościowych w latach 2015 – 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty wg sektorów własnościowych						
podmioty gospodarki narodowej ogółem	300	306	303	301	315	329

sektor publiczny - ogółem	17	16	16	16	15	19
sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	14	13	13	13	12	16
sektor prywatny - ogółem	283	289	286	283	298	309
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	248	256	252	250	264	273
sektor prywatny - spółki handlowe	5	5	6	6	6	8
sektor prywatny - spółdzielnie	3	3	3	2	2	2
sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	10	11	11	11	11	10

Źródło: Dane GUS

Na sektor publiczny składają się głównie państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, w 2020 roku było ich 16, sektor publiczny ogółem liczył 19 podmiotów. Na sektor prywatny oprócz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą składają się również spółki handlowe (8), spółdzielnie (2) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (10).

Tabela 32. Wykaz organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie gminy

Lp.	Nazwa organizacji	Siedziba
1.	Klub Sportowy „Polonia” Raczki	Plac Kościuszki 14, 16-420 Raczki
2.	Stowarzyszenie „Małoraczkowiaci znad Rospudy”	Małe Raczki 8A, 16-420 Raczki
3.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Raczki	Gminny Ośrodek zdrowia, ul. Nowe Osiedle 4, 16-420 Raczki
4.	Ochotnicza Straż Pożarna Raczki	ul. Plac Kościuszki 37, 16-420 Raczki
5.	Ochotnicza Straż Pożarna Wierciochy	Wierciochy 10, 16-420 Raczki
6.	Ochotnicza Straż Pożarna Sidory	Sidory 22, 16-420 Raczki
7.	Ochotnicza Straż Pożarna Sucha Wieś	Sucha Wieś 14, 16-420 Raczki
8.	Ochotnicza Straż Pożarna Stoki	Stoki 21, 16-420 Raczki

Źródło: dane Gminy Raczki

Zgodnie z danymi będącymi w posiadaniu Gminy Raczki ilość podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach wygląda następująco:

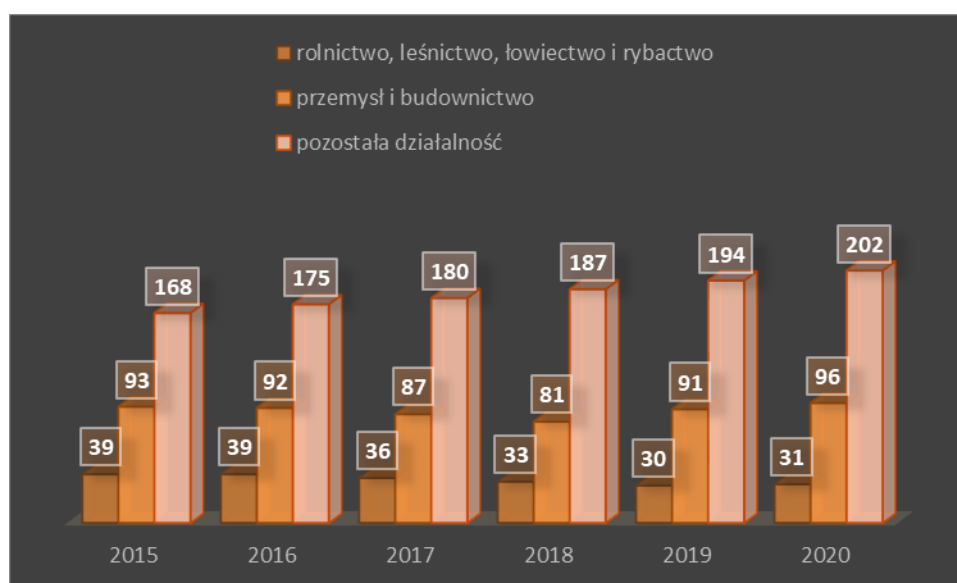
1. Bakaniuk – 11,
2. Bolesty – 1,
3. Chodźki – 3,
4. Franciszkowo – 1,
5. Jankielówka – 0,
6. Jaśki – 2,
7. Józefowo – 5,
8. Koniecbór – 5,
9. Korytki – 2,
10. Krukówek – 2,
11. Kurianki Pierwsze – 5,
12. Kurianki Drugie – 5,
13. Lipowo – 4,
14. Lipówka – 5,
15. Małe Raczki – 7,
16. Moczydły – 4,
17. Planta – 1,
18. Podwysokie – 0,
19. Rabalina – 1,
20. Raczki – 119,
21. Rudniki – 7,
22. Sidory – 2,
23. Słoboda – 0,
24. Stoki – 2,
25. Sucha Wieś – 6,
26. Szczodruchy – 0,
27. Szkocja – 5,
28. Wasilówka – 0,
29. Wierciochy – 2,
30. Witówka – 2,
31. Wronowo – 3,
32. Wysokie – 1,
33. Ziółkowo – 2,
34. Żubrynek – 2,
35. Dowspuda – 13.

Tabela 33. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007						
ogółem	300	306	303	301	315	329
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	39	39	36	33	30	31
przemysł i budownictwo	93	92	87	81	91	96
pozostała działalność	168	175	180	187	194	202

Źródło: Dane GUS

Wykres 31. Podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007 w latach 2015 – 2020

Źródło: Dane GUS

Analizując podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007 można zauważyć, że w 2020 roku na terenie Gminy Raczki najwięcej podmiotów zajmowało się pozostałą działalnością – 202, a najmniej rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – 31.

Z kolei w tabeli 34 zaprezentowano podmioty funkcjonujące na terenie gminy w podziale ze względu na liczbę zatrudnianych osób. Zdecydowanie największy odsetek firm zatrudniał do 9 pracowników. Można więc stwierdzić, że w Gminie Raczki działają głównie niewielkie podmioty.

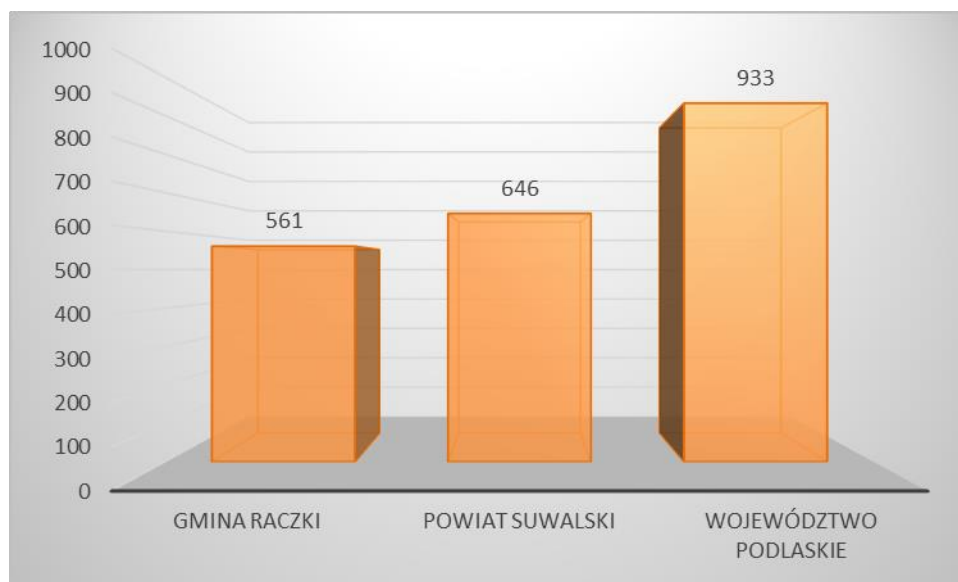
Tabela 34. Podmioty gospodarki narodowej działające na terenie Gminy Raczki wg klas wielkości

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty wg klas wielkości						
ogółem	300	306	303	301	315	329
0 - 9	288	294	291	290	303	318
10-49	9	9	9	8	9	8
50 - 249	3	3	3	3	3	3
0 - 249	300	306	303	301	315	329

Źródło: Dane GUS

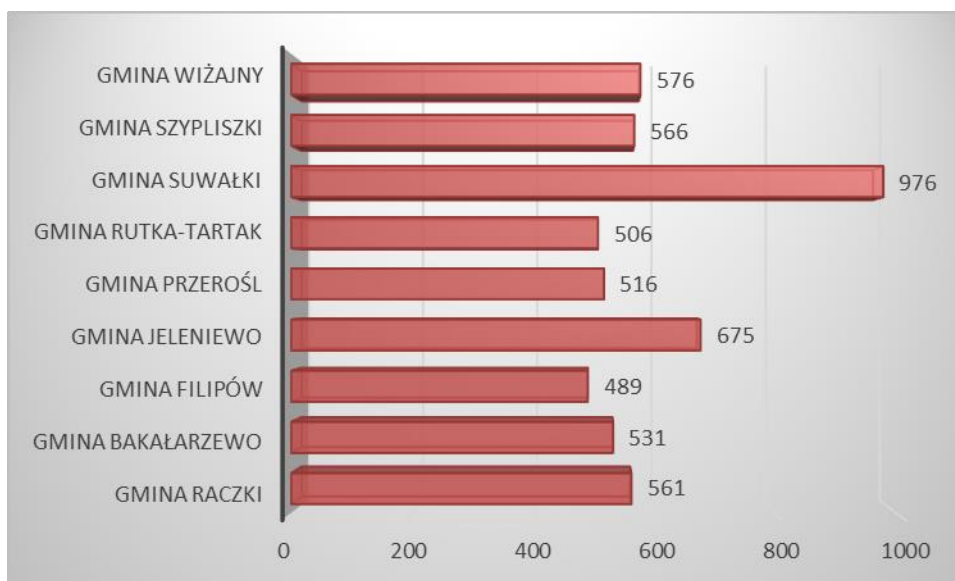
Aktywność gospodarczą oraz przedsiębiorczość mieszkańców dobrze charakteryzuje wskaźnik podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W przypadku Gminy Raczki wskaźnik ten jest niższy od wartości dla powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego, co wskazuje na niższą przedsiębiorczość mieszkańców gminy. Wartości wskaźników dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na wykresie 32.

Wykres 32. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego i województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Wykres 33. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Najwięcej podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności jest w Gminie Suwałki, najmniej w Gminie Filipów.

4.3. Wspieranie przedsiębiorczości, tereny inwestycyjne

Na terenie Gminy Raczki nie wyznaczono terenów inwestycyjnych.

5. Infrastruktura techniczna

5.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Gmina leży poza głównymi szlakami komunikacyjnymi województwa podlaskiego, ale ma stosunkowo dobre połączenia komunikacyjne. Zlokalizowana jest ona stosunkowo niedaleko od przejść granicznych na Litwę: Budzisko (około 43 km) oraz Ogrodniki (około 55 km).

Na układ komunikacyjny Gminy Raczki składają się:

- droga ekspresowa S-61 „Via Baltica”;
- droga krajowa nr 8 w kierunku Augustowa od węzła Raczki przy drodze ekspresowej S-61;
- drogi wojewódzkie: Suwałki – Raczki - Olecko oraz Augustów – Raczki;
- drogi powiatowe:
 - nr 1119B Orłowo - Podwysokie - Żubrynek - do drogi 654;
 - nr 1120B Bakalarzewo – Raczki;
 - nr 1123B Karasiewo – Nieszki - Szczodruchy – Wiercioch - Małe Raczki – Raczki;
 - nr 1125B granica województwa – Wierciochy;
 - nr 1146B Przebród - Wychodne - Zielone Pierwsze - Poddubówek - do drogi 1184B;
 - nr 1147B od drogi 653 - Białe - Niemcowizna - Bakaniuk – Józefowo;
 - nr 1183B Małe Raczki - Krukówek - do drogi 654;
 - nr 1184B Żubrynek - Kurianki – Juryzdyka;
 - nr 1185B Dowspuda – Kurianki;
 - nr 1189B Sucha Wieś - Chomontowo - Pruska Mała – Mazurki;
 - nr 1190B Raczki - Moczydły - Jankielówka - granica województwa;
- drogi gminne. Szczegółowy wykaz dróg gminnych zawarto w tabeli 35.

Tabela 35. Drogi gminne

L.p	Nr.drogi	Przebieg drogi	Klasa drogi	Rodzaj nawierz.	Szerokość /m/	Długość w mb.
1.	102382 B	Raczki – Bolesty	L	MB/GŻ/GR	4-6	1100/2140/4750=7990
2	102383 B	Lipówka – Witówka	L	MB	10	1300
3	102384 B	Chodźki – Żubrynek – Płociczno	L	GR	5-6	4541

4.	102385 B	przez wieś Bakaniuk	L	GŻ	5	840
5	102386 B	przez wieś Sidory	D	MB/GŻ	4-6	1072/578
6.	102388 B	przez wieś Podbrzuzówka	L	GŻ	5	1067
7.	102389 B	przez wieś Koniecbór	L	GŻ	6	1317
8.	102390 B	przez wieś Cynowo	L	GŻ	4	1225
9.	102391 B	Rudniki – Stoki	L	MB/GŻ	5-9	340/3530=3870
10.	102393 B	Sucha Wieś – Chodorki	D	GŻ	6-8	1333
11.	102394 B	Jaśki – Sucha Wieś – Dowspuda	L	MB/GŻ	10-5	1570/1330=2900
12.	102395 B	Moczydły – Lipówka	L	GŻ	4	850
13.	102396 B	przez wieś Planta	L	GŻ	6	1320
14.	102397 B	przez wieś Kurianki Drugie	L	GŻ	6	1170
15.	102398 B	Jankielówka – Witówka	L	GR	10	750
16.	102399 B	przez wieś Wronowo	L	MB	10	2850
17.	102401 B	przez wieś Wysokie	L	GŻ	5	1450
18.	102402 B	przez wieś Sołdacka Słoboda	L	GŻ	8	1250
19.	102403 B	Jaśki – Święte Miejsce	D	MB	5-10	1018
20.	102404 B	Moczydły – Szkocja – Wronowo	L	GŻ	4-6	2610
21.	102405 B	Dowspuda – Ziółkowo- Wysokie - Janówka	L	MB/GŻ	10-6	3788/3212=7000
22	102406 B	Ziółkowo – Jankielówka – Milewo	L	MB	10	1880
23.	102407 B	Witówka – Wierzbowo	L	MB/GŻ	8-10	323/1027=1350
24.	102408 B	Jankielówka – Korytki – Pruska Mała	L	MB	10	2450

25	102409 B	Stoki – Kurianki Pierwsze	L	MB	10	2600
26.	102410 B	Rudniki – Kurianki Pierwsze	L	MB/GR	10-6	2174/1706=3880
27.	102412 B	przez wieś Józefowo	L	MB	8	1200
28.	102413 B	Józefowo – Stoki	L	GŻ	6	1780
29.	102414 B	Sidory – Lipowo – Płociczno	L	MB/GŻ	10	2140/805=2945
30.	102416 B	Słoboda – Wronowo – Ziółkowo	L	GŻ	4-6	2180
31.	102417 B	przez wieś Józefowo	L	GR	5	1020
32.	102418 B	Bolesty – Bolesty Stare	L	GŻ	10	2240
33.	102420 B	Wierciochy – Szczodruchy	L	GŻ	10	1580
34.	102381 B	Kurianki Pierwsze – Kurianki Drugie	D	MB/GŻ	10	2190/790=2980
35	102387 B	Rudniki - Sidory	L	MB	9-10	4310
36.	109750 B	ul. Gospodarska / w Raczkach/	L	MB	7-9	425
37.	109751 B	ul. Nowe Osiedle -//-	L	MB	12	849
38.	109752 B	ul. Jana Matejki -//-	L	MB	10	404
39.	109753 B	ul. Stanisława Moniuszki - //-	L	MB	8	105
40.	109754 B	ul. Ludwika Michała Paca -//-	L	MB	8	186
41.	109755 B	ul. Szkolna -//-	L	MB	6-8	331
42.	109756 B	ul. Wita Stwosza -//-	L	MB	10	186
43.	109757 B	ul. Stodolna -//-	L	MB	6-8	352

44.	109758 B	ul. Spokojna -//-	L	MB	10	415
45.	109759 B	ul. Słoneczna -//-	L	MB	12	362
46.	109760 B	ul. Michała Górskiego -//-	L	GR	12	152
47.	109761 B	ul. Ks. Kazimierza Kaczorowskieg o	L	GŻ	12	152
48.	109762 B	ul. Ks. Witolda Balukiewicza	L	GŻ	12	152
49.	162000B	ul. Sportowa	L	MB	12	420
50.	102421B	Wasilówka - Wierciochy	L	MB/GR	8	1620/650
51.	102422B	Wasilówka – ul. Kol.Raczki	L	MB/GŻ	8	464/1576
52.	102423B	Lipówka - Wasilówka	L	GŻ	6	1650
						91 147mb

Źródło: dane Gminy Raczki

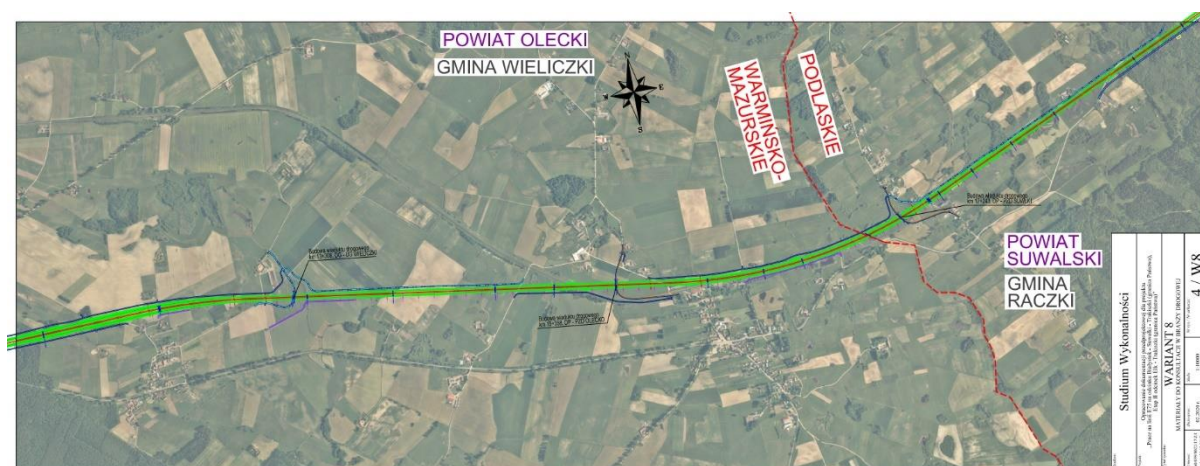
Długość dróg o różnej nawierzchni:

- o nawierzchni bitumicznej – 38 424 mb;
- o nawierzchni nieutwardzonej – 52 723 mb.

Przez gminę przebiega też linia kolejowa Suwałki – Olecko, która obecnie nie obsługuje jednak przewozów pasażerskich.

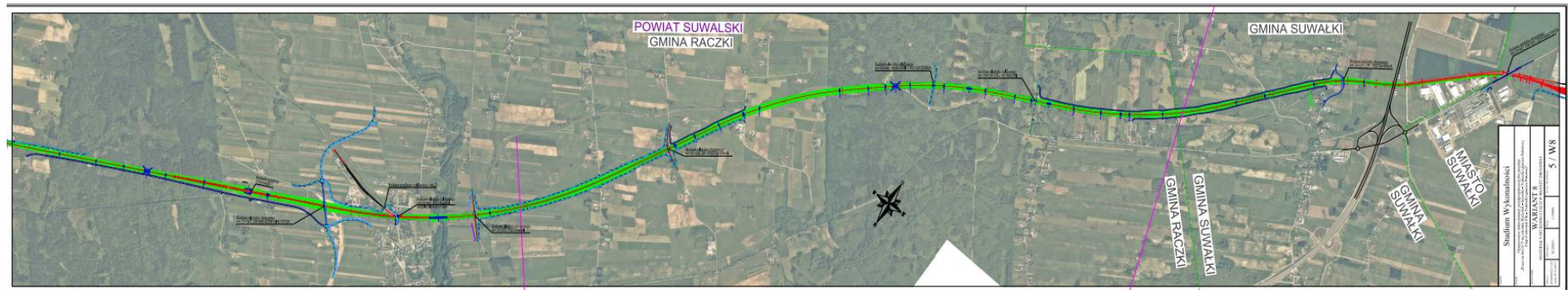
Na stan infrastruktury komunikacyjnej na terenie gminy będzie miała wpływ planowana inwestycja związana z linią kolejową – prace na linii E75 na odcinku Białystok – Suwałki – Trakiszki (granica państwa), etap II odcinek Ełk – Trakiszki (granica państwa). Jej planowany przebieg zaprezentowano na Rysunku 17 i Rysunku 18.

Rysunek 17. Planowany przebieg linii kolejowej, cz. 1

Źródło: Opracowanie dokumentacji przed projektowej dla projektu „Prace na linii E75 na odcinku Białystok-Suwałki-Trakiszki (granica Państwa), Etap II odcinek Elk-Trakiszki (granica Państwa)”

Rysunek 18. Planowany przebieg linii kolejowej, cz. 2

Źródło: Opracowanie dokumentacji przed projektowej dla projektu „Prace na linii E75 na odcinku Białystok-Suwałki-Trakiszki (granica Państwa), Etap II odcinek Ełk-Trakiszki (granica Państwa)”

Na terenie gminy znajduje się 9 wiat przystankowych należących do gminy (wg stanu na dzień 31.12.2020 r.). Zgodnie z danymi GUS w 2020 r. istniało 18 przystanków.

Część dróg stanowiących sieć drogową Gminy Raczki nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa dla dróg publicznych, charakteryzuje się niewystarczającymi parametrami technicznymi w stosunku do określonych w nich wymogów. Duża część dróg posiada nawierzchnię nieutwardzoną, co powoduje, że możliwość poruszania się tymi szlakami komunikacyjnymi jest bardziej uzależniona od warunków atmosferycznych niż ma to miejsce w przypadku dróg asfaltowych.

W związku z tym zasadne jest podjęcie działań mających na celu poprawę standardu technicznego dróg publicznych, zapewniającą poprawę jakości dróg i bezpieczeństwa ruchu drogowego. W tym celu niezbędne jest dokonanie budowy, przebudowy rozbudowy i modernizacji istniejących dróg publicznych stanowiących sieć komunikacyjną gminy. Ponadto – dla zwiększenia poziomu bezpieczeństwa rowerzystów – konieczne jest tworzenie ścieżek rowerowych.

Należy przy tym zauważyć, że w poprzednich latach gmina wykonała szereg projektów związanych z przebudową dróg, jednak inwestycje te powinny być kontynuowane. Podjęto m.in. takie przedsięwzięcia jak:

- Przebudowa drogi gminnej - ulicy Sportowej w Raczkach w km 0+000 – 0+400 (Wartość zadania - poniesione nakłady: 698 162,86 zł);
- „Budowa oświetlenia ulicznego na istniejących słupach linii napowietrznej nN-0,4kV w miejscowości Stoki Gmina Raczki” (Wartość zadania - poniesione nakłady: 22 900,00 zł).

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego przyjętego uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. jednym z kierunków działań jest rozwój infrastruktury ruchu rowerowego. Podjęte działania mają służyć zwiększeniu możliwości transportu rowerowego. Zaproponowano ewentualny rozwój szlaku Fortyfikacji Pozycji Granicznej na odc. Raczki – Kozioł – Turośl – Zbójna.

Wśród kierunków współpracy z województwem warmińsko-mazurskim w zakresie infrastruktury transportowej wskazano potrzebę modernizacji i utrzymania dobrego stanu technicznego dróg wojewódzkich o znaczeniu międzyregionalnym w tym nr 655 Kąp – Wydminy – Olecko – Raczki – Suwałki – Rutka-Tartak kl. Z.

W dokumencie z 2017 r. wspomniano także potrzebę działań związanych z drogą krajową nr 61 klasy GP, które wymagać mogą np. zmiany na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy z dnia

21 marca 1985 r. o drogach publicznych (obecnie t.j. Dz.U. 2021 poz. 1376 z późn. zm.) kategorii drogi na odcinku Szczuczyn – Augustów, w wyniku jej zastąpienia przez wybudowany odcinek drogi S61 Szczuczyn – Raczki oraz zmian struktury i natężenia ruchu, z krajowej na wojewódzką.

5.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Odpowiednia gospodarka wodna jest jednym z podstawowych działań mających na celu zachowanie odpowiednich stosunków ekologicznych na danym terenie. Jednocześnie niezbędne jest dostarczenie mieszkańcom podstawowych usług komunalnych. W 2020 roku na terenie Gminy Raczki, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej wyniosła 160,5 km (w 2019 r. nastąpił wzrost jej długości o 0,5 km w porównaniu do lat wcześniejszych).

Tabela 36. Urządzenia sieciowe - wodociąg na terenie Gminy Raczki w latach 2015-2020

		Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągi								
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	-	-	-	-	-	-	160,5
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	160	160	160	160	160,5	160,5	160,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1109	1118	1095	1129	1142	1206	1206
awarie sieci wodociągowej	szt.	5	8	12	11	15	13	13
woda dostarczona	dam ³	-	-	-	-	-	-	310
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	273	270	248	268	285	287	287
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	45,4	45	41,4	44,9	48,3	48,8	48,8
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	4887	4883	4847	4819	4821	4827	4827

Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych							
wodociąg	%	93,2	93,2	93,3	93,2	93,2	93,3
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności							
wodociąg	%	81,2	81,3	81	81,5	81,6	82,4
Przedsiębiorstwa świadczące usługi w gminie w badanym roku							
przedsiębiorstwa świadczące usługę (dostarczające wodę)	ob.	1	1	1	1	1	1

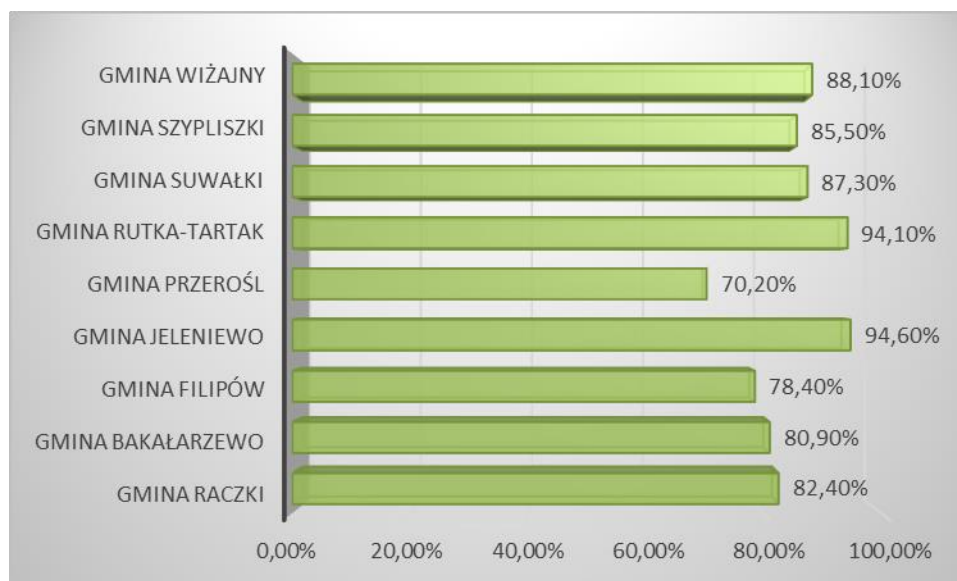
Źródło: Dane GUS

Procent ogółu ludności gminy, według GUS, korzystający z wodociągu w 2020 roku osiągnął poziom 82,4%, najwyższy w porównaniu do lat 2015-2019. W 2020 roku zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wyniosło 48,8 m³.

Zgodnie z „Analizą ryzyka - ocena zagrożeń zdrowotnych dla ujęć wód podziemnych w Gminie Raczki” na terenie gminy ujęcia wody podziemnej znajdują się w miejscowościach: Podwysokie, Raczki, Wierciochy. Wyniki badań wody przeprowadzone we wrześniu 2020 r. wskazują na dobrą jakość wody pochodzącej ze wszystkich ujęć.

Biorąc pod uwagę poszczególne gminy zlokalizowane w granicach powiatu suwalskiego należy stwierdzić, że największy odsetek mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej na terenie Gminy Jeleniewo (94,60%), co zaprezentowano na wykresie 34. Gmina Raczki zajmuje pod tym kątem 4 miejsce od końca i 6 od początku.

Wykres 34. Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności na terenie gmin powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Na terenie Gminy Raczki w 2020 r. (zgodnie z danymi GUS) długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 18,2 km. Utrzymuje się ona na tym samym poziomie od 2015 r.

Tabela 37. Urządzenia sieciowe - kanalizacja na terenie Gminy Raczki w latach 2015-2020

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kanalizacja							
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	18,2	18,2	18,2	18,2	18,2	18,2
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	18,2	18,2	18,2	18,2	18,2	18,2
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	18,2	18,2	18,2	18,2	18,2	18,2
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	500	505	478	502	508	537

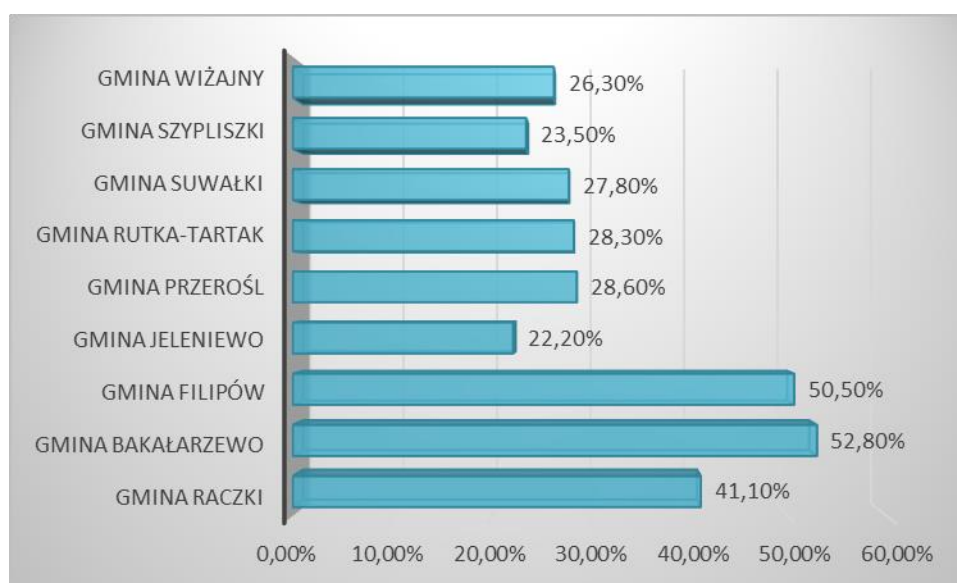
i zbiorowego zamieszkania							
awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	1	3	5	4	3	4
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	73,5	70	66	66	77	75
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	79	70	65	67	77	83
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2386	2393	2319	2349	2360	2407
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych							
kanalizacja	%	44,9	45	44,8	44,7	45	45
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności							
kanalizacja	%	39,6	39,9	38,8	39,7	40	41,1

Źródło: Dane GUS

Procent ogółu ludności gminy, według GUS, korzystający z kanalizacji w 2020 roku osiągnął poziom 41,1% i był najwyższy w analizowanych latach.

Biorąc pod uwagę poszczególne gminy zlokalizowane w granicach powiatu suwalskiego należy stwierdzić, że największy odsetek mieszkańców korzysta z kanalizacji na terenie Gminy Bakałarzewo (52,8%), Gmina Raczki zajmuje 3 miejsce w tym zakresie.

Wykres 35. Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności na terenie gmin powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Zgodnie z danymi GUS na terenie gminy funkcjonuje 497 zbiorników bezodpływowych oraz 480 oczyszczalni przydomowych. Ze względu na walory przyrodnicze obszaru zasadne jest rozważenie budowy kolejnych oczyszczalni przydomowych czy szczelnych szamb na gruntach o wysokim stanie wód gruntowych lub gruntach nieprzepuszczalnych, gdzie lokalizacja oczyszczalni przydomowych nie będzie możliwa. W przypadku zwartej zabudowy, po uwzględnieniu rachunku ekonomicznego, należy także rozważyć rozbudowę kanalizacji sanitarnej.

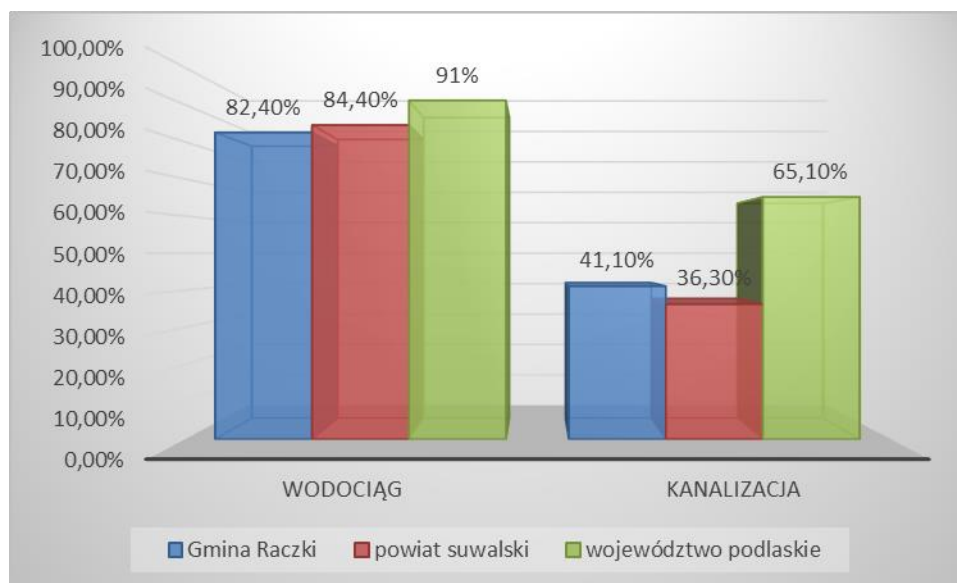
Tabela 38. Liczba zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych na terenie Gminy Raczki

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 grudnia	szt.	485	476	481	497	497	497
oczyszczalnie przydomowe – stan w dniu 31 grudnia	szt.	480	480	480	480	480	480
stacje zlewne – stan w dniu 31 grudnia	szt.	1	1	1	1	1	1

Źródło: Dane GUS

Porównując odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz w województwie podlaskim można zauważyć, że na obszarze Gminy Raczki odsetek ten był najmniejszy, a więc konieczne jest podejmowanie inicjatyw zmierzających do wyeliminowania niedoborów w tym zakresie. W przypadku kanalizacji sytuacja w gminie jest odrobinę lepsza niż na terenie powiatu lecz znacząco niższa niż w województwie. Nadal potrzebne jest podejmowanie inicjatyw zmierzających do wyeliminowania niedoborów w tym zakresie.

Wykres 36. Odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacji na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego i województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.3. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Raczki źródłami wytwarzanych odpadów są:

- przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą,
- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe czy niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy czy targowisk itp.,
- ulice i place.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należą do nich: poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zamożność społeczeństwa, rodzaj zabudowy mieszkalnej, sposób gospodarowania zasobami, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną.

Zgodnie z danymi GUS – w 2020 roku na terenie Gminy Raczki zebrano 981,32 t odpadów. Na jednego mieszkańca przypadało 104,7 kg odpadów zmieszanych. W 2020 roku była 1 jednostka odbierająca odpady (wg obszaru działalności).

Tabela 39. Odpady komunalne z terenu Gminy Raczki

Jedn. miary		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	-	-	403,43	501,1	1078,76	981,32
ogółem w tys. ton	tys. t	-	-	0,4	0,5	1,08	0,98
z gospodarstw domowych	t	-	-	345,77	425,03	900,59	796,5
z innych źródeł (usług komunaln., handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	-	57,66	76,07	178,17	184,82
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku							
ogółem	t	-	-	122,51	120,76	187,94	365,28
z gospodarstw domowych	t	-	-	122,51	120,76	187,94	365,28
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	448,3	445,36	280,92	380,34	890,82	616,04
ogółem na 1 mieszkańca	kg	74,5	74,2	46,9	63,7	151,1	104,7
z gospodarstw domowych	t	388,6 6	383,47	223,26	304,27	712,65	431,22
Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	64,6	63,8	37,2	51	120,9	73,3
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	2	2	2	1	1	1
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	-	57,66	76,07	178,17	184,82
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów							
ogółem	%	-	-	30,4	24,1	17,4	37,2
z gospodarstw domowych	%	-	-	35,4	28,4	20,9	45,9
papier i tektura, metale, szkło i tworzywa sztuczne	%	-	-	12,4	10,2	5,1	0,1
biodegradowalne	%	-	-	-	-	-	8,4

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (obowiązującą od początku 2012 r. z późniejszymi zmianami) na gminach spoczywa zadanie zapewnienia odpowiedniego i właściwego zagospodarowania wszystkich odpadów komunalnych z możliwością selektywnego zbierania.

Na terenie województwa podlaskiego funkcjonują instalacje komunalne zapewniające mechaniczno-biologiczne przetwarzanie (MBP) niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku oraz zapewniające składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych. Zgodnie z art. 38b ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. Dz.U. 2022 poz. 699) marszałek województwa prowadzi listę takich instalacji. Należą do nich:

- Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Hryniewiczach (ZUOK w Hryniewiczach)
- Zakład Zagospodarowania Odpadów w Hajnówce (ZZO w Hajnówce)
- Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Suwałkach (ZUOK w Suwałkach)
- Zakład Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce (ZZO w Koszarówce)
- Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czartorii (ZPiUO w Czartorii)
- Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze (ZPiUO w Czerwonym Borze).

Od 6 września 2019 r. na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) zniesiona została regionalizacja, przestały istnieć regiony gospodarki odpadami wymienione w „Planie Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016 – 2022”.

Zgodnie z „Analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Raczki za 2020r.” obecnie do instalacji komunalnych przypisane są jedynie niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. Jednocześnie pozostałe frakcje selektywnie zebranych odpadów z pojemników koloru niebieskiego, zielonego, żółtego i brązowego można zagospodarować w dowolnej legalnie działającej instalacji.

Odpady komunalne z terenu Gminy Raczki odbierane były w postaci zmieszanej i segregowanej. Odpady typu „BIO” i „Popiół” były odbierane jako oddzielne frakcje. Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Raczki prowadzona jest zbiórka selektywna następujących frakcji odpadów:

- papier i tektura,

- metale,
- szkło i szkło opakowaniowe,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji,
- odpady zielone,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady wielkogabarytowe, w tym meble,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- zużyte opony.

Selektywnie zebrane odpady komunalne mieszkańcy gromadzą w kolorowych workach:

- Żółty – tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, opakowania plastikowe i metale,
- Niebieski – papier i tektura,
- Zielony - szkło i opakowania szklane.

Nadwyżki wyżej wymienionych frakcji oraz pozostałe frakcje odpadów podlegających selektywnej zbiórce, mieszkańcy Gminy Raczki przekazują do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowanego w miejscowości Dowspuda (Nr działki geod. 44/10). Odpady zielone i ulegające biodegradacji powstające w wyniku pielęgnacji zieleni na terenie nieruchomości zamieszkałych mogą być kompostowane w przydomowych kompostownikach, jeżeli nie powoduje to uciążliwości dla użytkowników sąsiednich nieruchomości lub też mogą być przekazywane do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów.

Popiół powstały ze spalania drewna i węgla kamiennego może być gromadzony na posesji celem, zagospodarowania lub wysypywany do oddzielnych pojemników lub worków (po wystudzeniu).

5.4. Infrastruktura elektroenergetyczna, ciepłownicza i gazowa

Na terenie Gminy Raczki nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Przez teren gminy przebiega gazociąg DN 700 Polska – Litwa.

Dostępna jest infrastruktura energetyczna zaopatrująca mieszkańców w energię elektryczną.

Przez teren Gminy Raczki przebiegają:

- linia SN-15 kV zasilana ze stacji 110/15 kV Augustów oraz stacji 110/15 kV Olecko;
- linia SN-20 kV ze stacji 110/20 kV Strefa Suwałki oraz stacji 110/20 kV Filipów.

Linie średnich napięć doprowadzone są do stacji transformatorowych (SN/nn) 20/0,4 kV i 15 kV, z których liniami napowietrznymi niskiego napięcia zasilani są odbiorcy. W istniejącym rozwiązaniu sieci –warunki atmosferyczne mają istotny wpływ na pewność zasilania.

Przez Gminę Raczki przebiega odcinek telekomunikacyjnej sieci szkieletowej województwa podlaskiego, z węzłem dystrybucyjnym w Raczkach, stanowiący „Sieć Szerokopasmową Polski Wschodniej”.

Na Rysunku 19 przedstawiono istniejącą oraz planowaną infrastrukturę elektroenergetyczną zlokalizowaną na terenie województwa podlaskiego.

Rysunek 19. Infrastruktura energetyczna województwa podlaskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Na terenie Gminy Raczki oraz pozostałych gmin powiatu suwalskiego planowany jest rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

6. Infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców

6.1. Infrastruktura edukacyjna, jakość edukacji

Na terenie Gminy Raczki edukację na poziomie podstawowym zapewnia Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Raczkach oraz Szkoła Podstawowa we Wronowie (prowadzona przez stowarzyszenie Edukator).

Tabela 40. Liczba oddziałów i uczniów, stan na 30 września 2021 r. w ujęciu Systemu Informacji Oświatowej

Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Szkoła Podstawowa w Raczkach	26	480
Szkoła Podstawowa we Wronowie (prowadzona przez stowarzyszenie Edukator)	9	43

Źródło: dane Gminy Raczki

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki” (Uchwała nr XV/122/20 Rady Gminy Raczki z dnia 22 września 2020 r. w sprawie zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki”) podobnie jak w szkołach prowadzonych przez samorząd tak również w Zespole Szkół im. Gen. Ludwika Michała Pacy w Dowspudzie zauważalny jest spadek liczby uczniów.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty rok szkolny 2019/2020

W 2020 r. odbył się w dniach od 16 do 18 czerwca. Termin został przesunięty z miesiąca kwietnia ze względu na COVID-19. Do egzaminu przystąpiło 59 uczniów.

Tabela 41. Wyniki egzaminu ósmoklasisty rok szkolny 2019/2020

Przedmiot	Klasa VIII a	Klasa VIII b	Klasa VIII c	Szkoła
j. polski	56%	49%	57%	54%
matematyka	40%	33%	33%	36%
język angielski	39%	32%	47%	39%

Źródło: dane Gminy Raczki

Wyniki egzaminu ósmoklasisty rok szkolny 2020/2021

Do egzaminu przystąpiło 46 uczniów (Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Raczkach).

Tabela 42. Wyniki egzaminu ósmoklasisty rok szkolny 2020/2021

Przedmiot	Klasa VIII a	Klasa VIII b	Szkoła
j. polski	57%	50%	53%
matematyka	35%	35%	35%
język angielski	60%	46%	53%

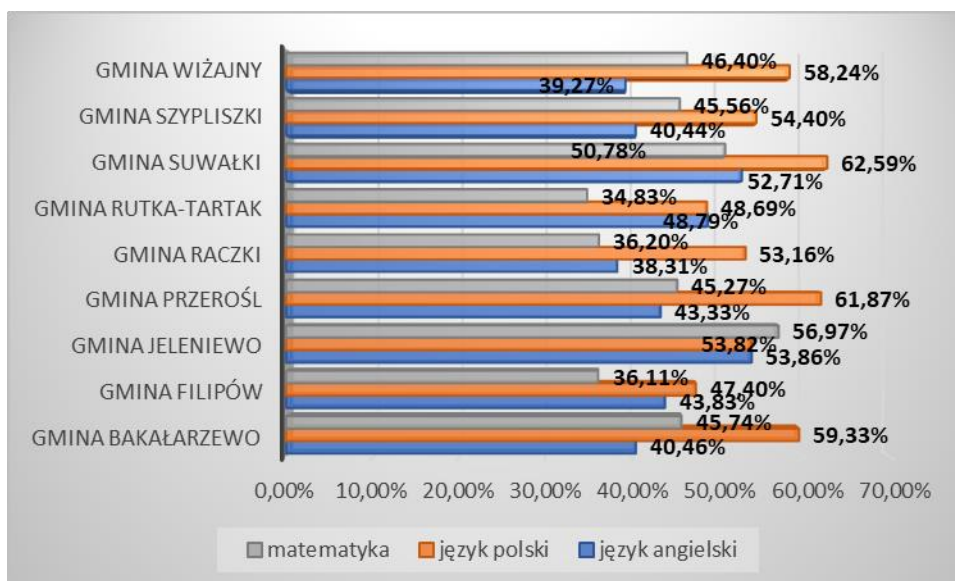
Źródło: dane Gminy Raczki

Porównując wyniki egzaminów ósmoklasisty w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego należy zauważyć, że:

- najwyższe wyniki egzaminu z języka polskiego w 2020 r. osiągnęli uczniowie z Gminy Suwałki w 2021 r. z Gminy Przerośl, w obydwu latach wyniki uczniów z Gminy Raczki były jednymi z najslabszych;
- w przypadku egzaminu z języka angielskiego zarówno w roku 2020, uczniowie z terenu Gminy Raczki osiągnęli najslabsze wyniki w powiecie w 2021 r. osiągnęli wynik dużo lepszy od tego z roku poprzedniego (uplasowali w środku stawki);
- w przypadku matematyki w 2020 r. uczniowie z Gminy Raczki osiągnęli trzeci najslabszy wynik w powiecie, a w 2021 r. – drugi najslabszy.

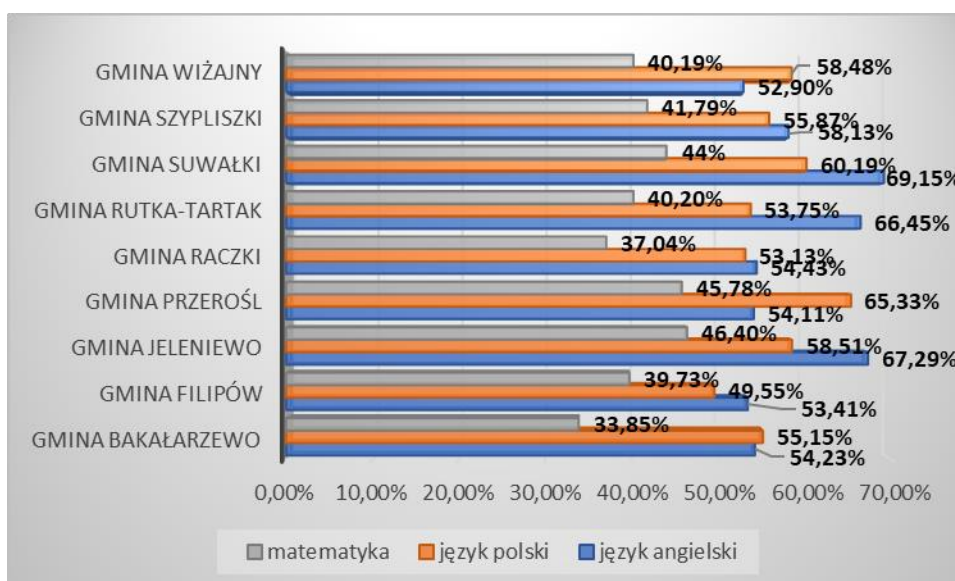
Wskazane dane zaprezentowano na wykresach 37-38.

Wykres 37. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

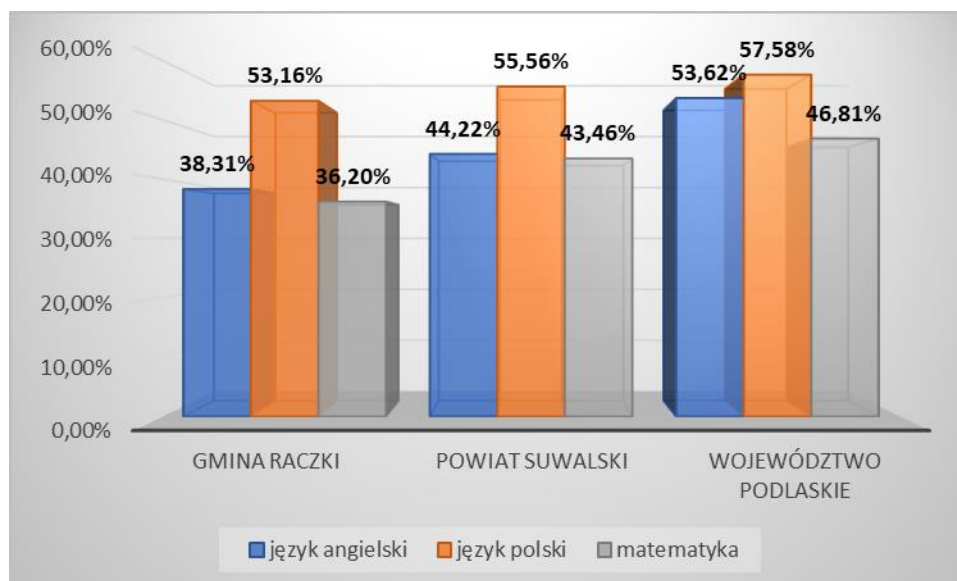
Wykres 38. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

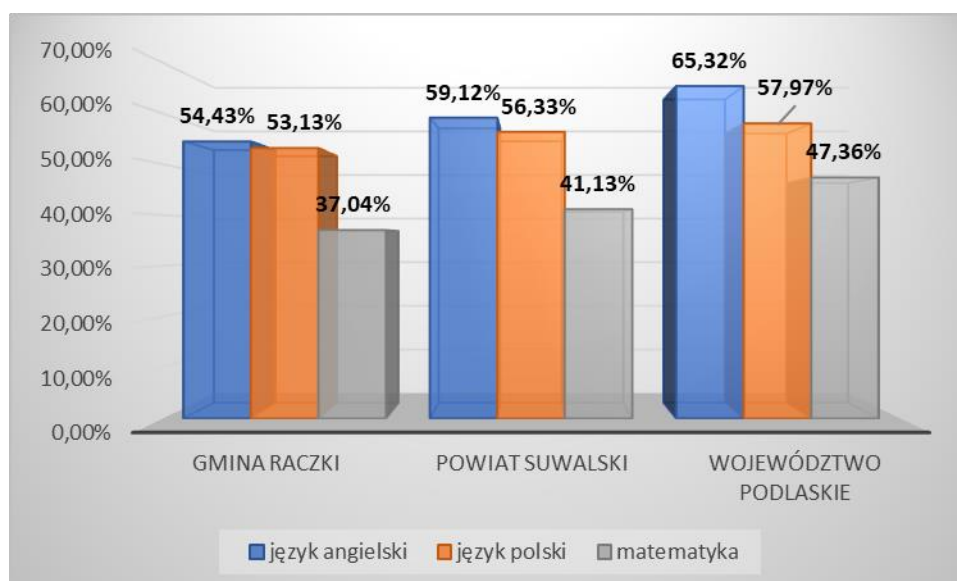
Z kolei biorąc pod uwagę wyniki egzaminów ósmoklasisty na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego można wskazać, że wyniki z terenu gminy zarówno w 2020 r. i 2021 r. były na niższym poziomie niż w powiecie i województwie.

Wykres 39. Wyniki egzaminów ósmoklasisty na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego, 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Wykres 40. Wyniki egzaminów ósmoklasisty na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego, 2021 r.

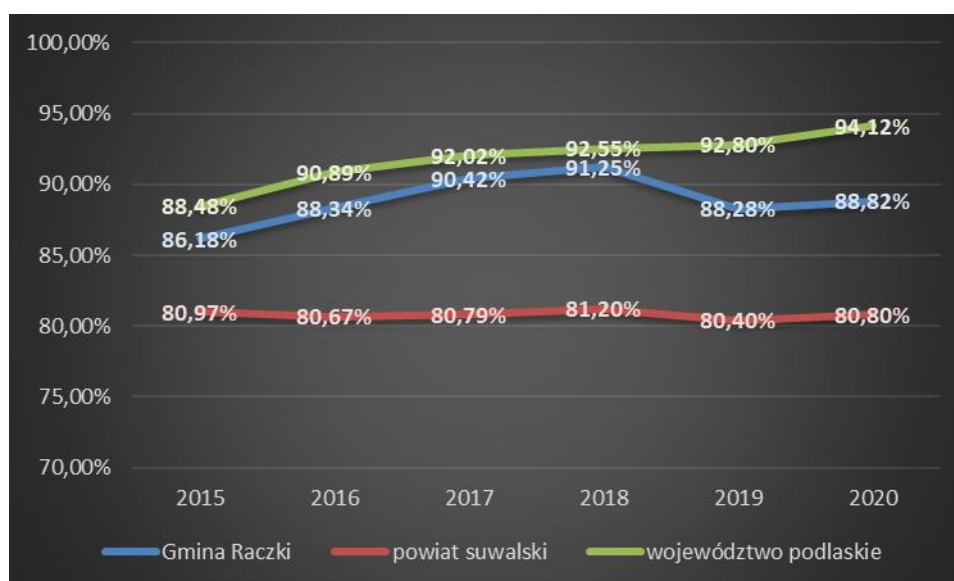
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Zaprezentowane dane dotyczące wyników egzaminów ósmoklasistów z terenu Gminy Raczki wskazują, że w kolejnych latach konieczna jest realizacja przedsięwzięć mających na celu podniesienie poziomu edukacji. Wskazana jest organizacja zajęć wyrównawczych, dodatkowych, rozwijających zainteresowania i zdolności uczniów.

Współczynnik skolaryzacji netto, liczony jako relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, wynosi w gminie 88,82%. Dość wysoki wskaźnik skolaryzacji na poziomie szkoły podstawowej wskazuje na to, że znaczna część uczniów kształci się w placówkach zlokalizowanych na terenie gminy.

Porównując współczynniki skolaryzacji w stosunku do szkół podstawowych na terenie Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że najmniejsza wartość wskaźnika występuje na terenie powiatu suwalskiego, a największa na terenie województwa podlaskiego.

Wykres 41. Współczynnik skolaryzacji netto w Gminie Raczki, powiecie suwalskim oraz w woj. podlaskim (szkoły podstawowe)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Raczki (zgodnie z danymi GUS) w 2020 r. funkcjonowała jedna szkoła średnia. Na jej terenie położony jest Zespół Szkół im. Gen. Ludwika Michała Paca w Dospudzie. Skupia on wokół siebie różne typy szkół zawodowych oraz Liceum ekonomiczne. Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki” (Uchwała nr XV/122/20 Rady Gminy Raczki z dnia 22 września 2020 r. w sprawie zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raczki”) od 1 września 2019 r. uczniowie mogą kształcić się w następujących szkołach, wchodzących w skład Zespołu i zawodach:

- a) w 5-letnim Technikum, w którym będą prowadzone klasy dotychczasowego 4-letniego Technikum, w zawodach:
- technik hotelarstwa,
 - technik rolnik,
 - technik weterynarii,
 - technik hodowca koni,
 - technik agrobiznesu,
 - technik organizacji turystyki,
 - technik ekonomista,
 - technik leśnik;
- b) w Branżowej Szkole I Stopnia (zawód rolnik);
- c) w 4 – letnim Liceum Ogólnokształcącym.

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w „Studium...” zgodnie ze stanem na 30.08.2018 r. liczba nauczycieli w Zespole Szkół wynosiła 30, a liczba uczniów i słuchaczy 244 (rok wcześniej było ich 294).

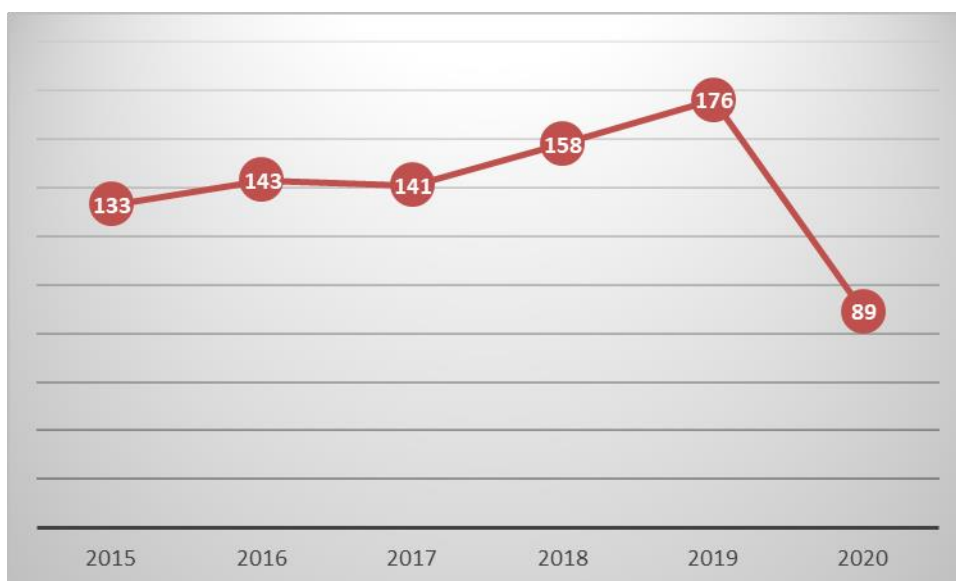
W zakresie edukacji przedszkolnej zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 42, od 2017 r. liczba dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym rośnie. Jedyne spadki odnotowano w 2020 r., co jest spowodowane obostrzeniami związanymi z pandemią COVID-19. Trzeba przy tym pamiętać, że poprawa dostępności do edukacji przedszkolnej jest jednym z wyzwań czekających każdą gminę, szczególnie w przyszłości w kontekście przyciągania do gminy i zachęcania do zamieszkania w niej młodych małżeństw (dotyczy to także Gminy Raczek).

Tabela 43. Liczba oddziałów i uczniów/ stan na 30 września 2021 r. w ujęciu Systemu Informacji Oświatowej

Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Oddział Przedszkolny w Raczkach	3	53
Oddział Przedszkolny we Wronowie	1	12
Punkt Przedszkolny w Raczkach	5	110

Źródło: dane Gminy Raczek

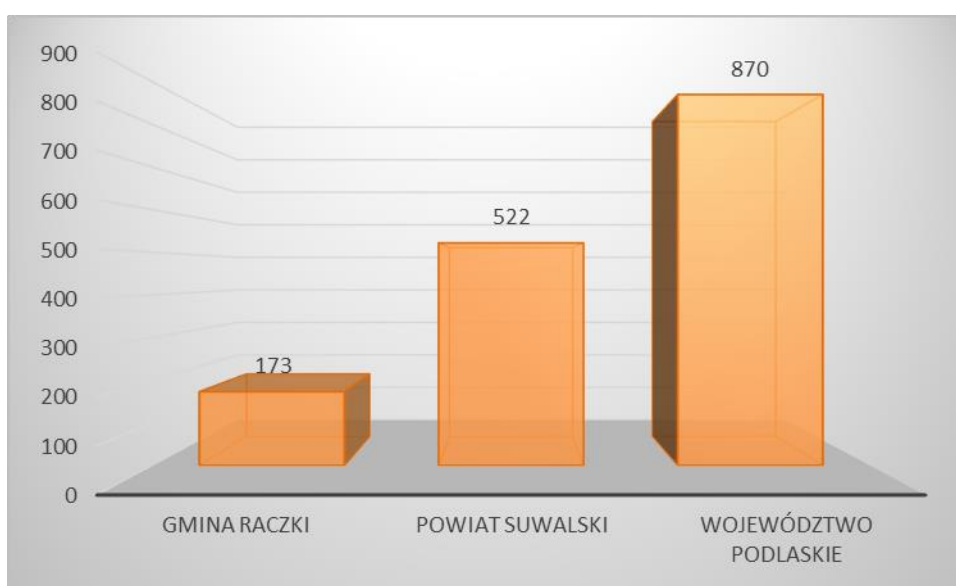
Wykres 42. Liczba dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym na terenie Gminy Raczki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównując wskaźnik ilości dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Raczki, powiecie suwalskim oraz województwie podlaskim można wskazać na stosunkowo niski poziom objęcia wychowaniem przedszkolnym najmłodszych mieszkańców Gminy Raczki. Wskaźnik ten znacząco odbiega od danych zaprezentowanych dla całego województwa oraz powiatu suwalskiego.

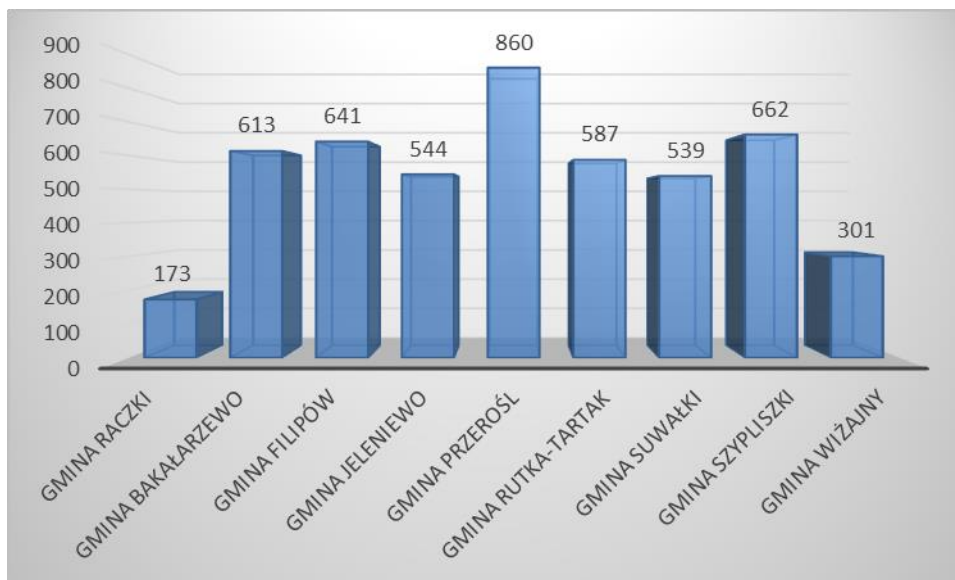
Wykres 43. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Raczki, powiecie suwalskim oraz województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

W przypadku poszczególnych gmin powiatu suwalskiego można zauważyć, że pod kątem wskaźnika dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat Gmina Raczki zajmuje ostatnie miejsce. Najlepiej sytuacja wygląda w Gminie Przerośl.

Wykres 44. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

6.2. Infrastruktura sportowa i rekreacyjna

Na terenie Gminy Raczki znajdujących się następujące obiekty sportowo – rekreacyjne:

- 1) Stadion Sportowy w Raczkach - boisko pełnowymiarowe trawiaste z bieżnią żużlową, obecnie pozyskano środki na przebudowę obiektu w ramach tego powstanie boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią, małe boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią, kort tenisowy, czterotorowa bieżnia, skocznia do skoku w dal, klatka do pchnięcia kulą, mała siłownia;
- 2) Stadion Sportowy w Dowspudzie (w zarządzie Starostwa) boisko trawiaste wraz z bieżnią żużlową;
- 3) Boisko wielofunkcyjne przy SP w Raczkach;
- 4) Boisko wielofunkcyjne przy ul. Kościelnej (blokowisko);
- 5) Boisko do piłki plażowej przy ul. Kościelnej (blokowisko);
- 6) Boisko do piłki plażowej „pod mostem kolejowym”;

- 7) 9 placów zabaw wraz z „siłownią pod chmurką” (Chodźki, Sidory, Józefowo , Lipowo, Wierciochy, Raczki szt. 3 – przy Ośrodku Zdrowia, przy SP w Raczkach, przy ul. Kościelnej – blokowisko oraz w Dowspudzie w zarządzie Starosty Suwalskiego);
- 8) Plac zabaw przy SP w Raczkach;
- 9) 5 małych trawiaste boiska otwarte (Bakaniuk, Józefowo, Sidory , Sucha Wieś, Wronowo);
- 10) Plac rekreacyjny „Plaża pod mostem kolejowym”;
- 11) Plac rekreacyjny „Plaża Bolesty”;
- 12) Sala gimnastyczna przy SP w Raczkach.

Na terenie gminy działalność prowadzi jeden klub sportowy - Klub Sportowy „Polonia” w Raczkach. Klub zrzesza blisko 100 członków i prowadzi zajęcia sportowe z piłki nożnej w 4 kategoriach wiekowych. Klub występuje w rozgrywkach na szczeblu województwa organizowanych przez Podlaski Związek Piłki Nożnej.

Podczas pandemii nie odbywały się żadna imprezy sportowe poza rozgrywkami w ramach funkcjonowania KS „Polonia” w Raczkach. Przed pandemią do ważniejszych imprez sportowych należały:

1. Sportowy Piknik Rodzinny (w ramach zawodów rywalizują ze sobą rodziny min. 1 dziecko + 1 rodzic w przygotowanych i dostosowanych konkurencjach sportowych o miano „Sportowej Rodziny Roku” – odbyły się 4 edycje);
2. Szkolna Olimpiada Sportowa (klasy rywalizują między sobą w przygotowanych konkurencjach o miano „Sportowej Klasy Roku” – odbyło się 7 edycji);
3. Turniej Halowy Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Raczki (zespoły z Gminy Raczki oraz gmin ościennych rywalizują w rozgrywkach o Puchar Wójta Gminy Raczki – odbyło się 13 edycji);
4. Raczkowski Bieg Uliczny (mieszkańcy rywalizowali na różnych dystansach o puchar Wójta Gminy – odbyła się 1 edycja, następną zatrzymała pandemia).

6.3. Infrastruktura kultury, działalność kulturalna

Głównymi jednostkami kulturalnymi funkcjonującymi na terenie Gminy Raczki są:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Raczkach;
- Gminny Ośrodek Kultury w Raczkach.

Do zadań Gminnego Ośrodka Kultury w Raczkach należą: edukacja i upowszechnianie kultury, wychowanie przez sztukę, upowszechnianie wiedzy o ogólnopolskim i lokalnym dziedzictwie kulturowym, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, udostępnianie dóbr kultury, rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz wiedzy i zainteresowań kulturalnych, wspieranie inicjatyw przyczyniających się do realizacji celów GOK, zachęcanie odbiorców nie tylko do biernego kontaktu, ale przede wszystkim do czynnego udziału w życiu kulturalnym i artystycznym.

Placówka swoje propozycje kieruje zarówno do szerokiego, jak i bardziej wyrafinowanego kręgu odbiorców. Dlatego też oferta obejmuje zarówno duże imprezy, jak i kameralne dla mniejszej widowni. Mając na celu zintegrowanie środowiska i pobudzenie życia kulturowego, GOK współpracuje z innymi instytucjami kultury oraz oświaty i organizacjami pozarządowymi. Edukacja kulturalna oraz upowszechnianie kultury wśród mieszkańców gminy Raczki polega na ich udziale w przedsięwzięciach kulturalnych. Są one organizowane cyklicznie, bądź też okolicznościowo. Dzięki nim uczestnicy mogą stać się nie tylko obserwatorami ale i współtwórcami życia artystycznego, poprzez uczestnictwo w uroczystościach, konkursach, festynach, wystawach, koncertach, wieczorkach tanecznych, a także poprzez prezentacje swoich prac i umiejętności twórczych, jak również poprzez udział w różnorodnych formach zajęć stałych i warsztatowych.

Uczestnictwo w kulturze, to zajęcia zbiorowe, zespołowe, bądź indywidualne. Ich istotą jest dobrowolna nauka i praca w niewielkich grupach, skupiających uczestników w celu wymiany doświadczeń, pogłębiania zbiorowych przeżyć, zachęcania do wspólnego działania z jednoczesnym podejmowaniem problemów kultury życia towarzyskiego, stosunków międzyludzkich, itp. Wśród stałych zajęć edukacyjnych GOK dobiera takie, na które jest zapotrzebowanie wśród odbiorców. Obecnie instytucja zaprasza na następujące zajęcia:

- plastyczne,
- edukacji regionalnej,
- naukę języka angielskiego,
- zajęcia teatralne i wokalne,
- zajęcia świetlicowe,
- naukę gry na gitarze, pianinie i keyboardzie,
- gimnastykę artystyczną,
- fitness.

W GOK działają następujące zespoły artystyczne:

- zespół śpiewu tradycyjnego - Zorniczeńka z siedzibą w Wysokim,
- zespół ludowy - Raczkowiaczy,

- Koło Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

W Ośrodku działa Koło Gospodyń Raczkowskich. Panie spotykają się na zebraniach organizacyjnych i spotkaniach towarzyskich. Uczestniczą w pokazach oraz w życiu kulturalnym, są pomocne w organizacji imprez. Uczestniczyły w realizacji projektu „Wokół tradycji” realizowanym w GOK w Raczkach. Działania podejmowane w projekcie były realizowane w ramach dwóch kręgów tematycznych: warsztaty kulinarne „Domowe przysmaki przyprawione odrobiną tradycji” – cykl spotkań praktycznych i teoretycznych, mających na celu wykonywanie potraw kuchni regionalnej, przygotowywanie i podawanie ciast, surówek, sałatek, połączony z degustacją. Uczestnicy warsztatów kulinarnych opracują poradnik kucharski, uwzględniając zbiór przepisów potraw przygotowywanych w czasie warsztatów. Drugi krąg tematyczny projektu, to warsztaty artystyczne - „W świecie nitki” - cykl spotkań dla miłośników robótek ręcznych oraz osób, które chciałyby rozpocząć swoją przygodę z formami rękodzieła artystycznego i sztuki zdobniczej (szydełkowanie, wyszywanie, dzianie na drutach, tkanie, papieroplastyka). Podsumowaniem działań projektowych była wystawa prac zorganizowana w GOK i Raczkowskim Domu Regionalnym. Koło Gospodyń Raczkowskich współpracuje z Kołem Gospodyń Wiejskich w Małych Raczkach.

W GOK swoją siedzibę ma Raczkowski Klub Seniora oraz Orkiestra Dęta OSP.

Istotnym punktem działalności instytucji jest organizacja wydarzeń i przedsięwzięć kulturalnych, m.in.: Koncert Noworoczny, Raczkowska Szopka Noworoczna, Bal karnawałowy dla dzieci, Zapusty pod Lipką, Gminny Dzień Kobiet, Spotkanie Wielkanocne, Akcja „Czysta Rospuda”, Majówka z Raczkowiakami, Festyn Rodzinny, Palinocka nad Rospudą, Piknik na włościach Paca, W saloniku poezji, Gminny Dzień Seniora, Muzyczne Zaduszki - Raczki Nocą, Wieczornica Patriotyczna, Mikołajki z teatrem, Wigilia Raczkowska.

Dużym powodzeniem ciszą się koncerty, wieczory autorskie, prelekcje historyczne, widowiska gwarowe, spotkania z ciekawymi ludźmi, projekcje filmów, zajęcia feryjne i wakacyjne, warsztaty kulinarne, florystyczne, rękodzielnicze, zawodów ginących, instrumentalne, białego śpiewu, teatralne oraz konkursy plastyczne, recytatorskie, wokalne, fotograficzne.

W Galerii „Nad Rospudą” organizowane są wystawy i wernisaże.

W obszarze dziedzictwa kulturowego prowadzona jest działalność Raczkowskiego Domu Regionalnego, dzięki któremu jest przechowywana, podtrzymywana i kształtowana pamięć zbiorowa. Zorganizowana ekspozycja wyjaśnia przeszłość i jest miejscem konfrontacji z nią. W Raczkowskim Domu Regionalnym można obejrzeć dokumenty, dewocjonaia, przedmioty codziennego użytku, judaika. Kolekcję tworzą zbiory zebrane przez Annę Dorotę Halicką, Katarzynę Olfier - Halicką i Marcina Halickiego, a ofiarowane przez mieszkańców gminy Raczki. Tutaj prowadzone są zajęcia edukacji regionalnej dla szkół, gdzie oferujemy środki

niedostępne w szkole. Podstawą jest możliwość obcowania z oryginalnymi wytworami kultury materialnej. Zbiory są także udostępniane do zwiedzania podczas wiosenno - letnich miesięcy. W kontekście przywracania pamięci o miejscu społeczność lokalna odegrała ważną rolę w tworzeniu Raczkowskich Archiwaliów- lokalnego archiwum cyfrowego, którego pomysłodawcą i koordynatorem jest Marcin Halicki. Raczkowskie Archiwalia zostały zarejestrowane na portalu archiwa.org , który jest centrum polskiej archiwistyki społecznej. Poprzez działalność Raczkowskich Archiwaliów udało się zrealizować wiele przedsięwzięć oraz wzbudzić zainteresowanie mieszkańców naszej gminy własną przeszłością, dziejami rodziny i narodu, korzeniami i rozwojem rodzimej kultury.

GOK organizuje bezpieczny wypoczynek dla dzieci i młodzieży w czasie ferii zimowych i wakacji. Organizowane są m.in. zabawy rekreacyjno – sportowe na świeżym powietrzu, spacer i przejażdżki rowerowe po okolicy, wycieczki rekreacyjne, spływy kajakowe Rospudą, biwaki, wieczorki taneczne.

Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Raczkach za rok 2019

I. Styczeń

1) „Z Miłości do Muzyki”- X Koncert Noworoczny- 13.01.2019 r.; sala kameralna GOK; cykliczna impreza muzyczna o zasięgu ponadlokalnym.

2) „XV Raczkowska Szopka Noworoczna” - widowisko teatralne - 20. 01. 2019 r.; dom parafialny; współpraca z Parafią w Raczkach, Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej, radnymi, sołectwem z Małych Raczek , Kołem Gospodyń Raczkowskich, Stowarzyszeniem Małoraczkowiaczy; cykliczna impreza obrzędowo- teatralna o zasięgu ponadlokalnym.

3) „Feryjny Wieczór Integracyjno- Filmowy dla Młodzieży” – 25.01.2019 r.; sala kameralna GOK; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

4) „Spotkanie z Kolędą”- 27.01.2019r.; sala kameralna GOK.

Tego dnia odbył się Koncert Kolęd w wykonaniu uczniów nauki gry na pianinie i keyboardzie w GOK w Raczkach. Na spotkanie przybyli rodzice i przyjaciele wykonawców, którzy zagrali i zachęcili do wspólnego śpiewu pięknych kolęd.

5) „Twórcze Ferie w GOK” – zajęcia feryjne dla dzieci i młodzieży – 28.01. - 1.02. 2019 r. - pomieszczenia GOK; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gminny Ośrodek Kultury w Raczkach we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaprosił dzieci na 2-tygodniowe zajęcia feryjne. W pierwszym tygodniu ferii można było wziąć udział w zajęciach stałych, natomiast w drugim odbyły się: zajęcia integracyjne, pogadanka nt. bezpiecznego spędzania czasu podczas ferii zimowych, kurs pierwszej pomocy przeprowadzony przez członków Fundacji Ratownictwa Motocyklowego

Polska - Oddział w Raczkach, turniej gier planszowych, zajęcia rytmiczno - taneczne, manualno- plastyczne, kulinarne, bal przebierańców, noc z baśnią, wyjazd do kina, spotkanie z instrumentem, audycja muzyczna.

6) „Ferie z Teatrem ”– 30.01.2019r.; sala kameralna GOK.

Dzieci obejrzały „Baśń dla małych łakomczuszków, tajemnica zdrowych brzuszków” w wykonaniu aktorów ze Studia Teatralnego Krak- Art z Krakowa.

7) „Karnawałowy Wieczorek Taneczny dla Młodzieży” – 30.01.2019 r., sala kameralna; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

8) „Spotkanie z Filmem”- wyjazd do kina „Iskra” w Augustowie - 31.01.2019 r. W ramach zajęć feryjnych zorganizowaliśmy wyjazd dla najmłodszych do kina „Iskra” w Augustowie na film animowany „Ralf Demolka” w Internecie.

9) „Wielki Bal Przebierańców” - 01. 02. 2019r.; pomieszczenia GOK.

Dzieci wzięły udział w wielkim balu przebierańców. Nie zabrakło tańców animacyjnych, zabaw tanecznych, stoiska do robienia masek karnawałowych i magicznego pokazu.

II. Luty

10) „W Raczkowskim Saloniku Poezji ” - 02. 02. 2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Raczkowskim Klubem Seniora, Kołami Gospodyń Raczkowskich i Małoraczkowskich.

Pokazano aktywność lokalnej poetki- nestorki – Wandy Czuper, oraz uczczono 96 urodziny poetki, która jest najstarszym mieszkańcem naszej gminy, z którą jubilatka związana jest od zawsze. Podczas spotkania dziewczęta z Koła Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej oraz dorośli podjęli się trudu interpretacji utworów Pani Wandy.

11) „Noc z Baśnią w GOKu” - 08.02.2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

Tematyką przewodnią spotkania była „Baśń”. Zebrane dzieci brały czynny udział w zajęciach, z wielkim zainteresowaniem obejrzały prezentację na temat baśni i ich autorów.

12) „Karnawałowy Wieczorek Taneczny Dorosłych” – 09.02.2019 r.; sala kameralna; współorganizacja z Raczkowskim Klubem Seniora i Raczkowskim Kołem Gospodyń.

13) „Śladami Historii” – spotkanie z historią lokalną - 15.02.2019 r.; Szkoła Podstawowa w Raczkach.

Przeprowadzono zajęcia edukacji regionalnej dla uczniów Szkoły Podstawowej w Raczkach.

14) „Miłość Niejedno ma Imię” - wieczór walentynkowy - 16.02.2019 r.; sala kameralna GOK; cykliczna impreza muzyczno- integracyjna o zasięgu lokalnym.

15) „W Dolinie Kultur Dawnych” - XIII spotkanie popularnonaukowe - 20.02.2019 r. sala kameralna GOK; Raczkowskie Archiwalia.

W programie XIII spotkania popularnonaukowego w Dolinie kultur dawnych odbyły się prelekcje na następujące tematy:

- „Rzecz o wczesnośredniowiecznych posągach kamiennych z Prus”, zaprezentowana przez dr Jerzego Łapo z Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie;
- "Ludzie Polskiej Organizacji Wojskowej" oraz prezentacja filmu "Suwalszczyzna. W drodze do Niepodległej" , zaprezentowane przez dr Krzysztofa Skłodowski z Muzeum Okręgowego w Suwałkach.

16) „Śladami Historii” – spotkanie z młodzieżą z III LO w Suwałkach-22.02.2019r. Raczkowski Dom Regionalny; współpraca z III LO w Suwałkach.

Odbyły się zajęcia edukacji regionalnej oraz młodzież III LO w Suwałkach kręciła film w Raczkowskim Domu Regionalnym na podstawie prawdziwej historii pewnej rodziny, a rozgrywający się w czasie ostatniej okupacji niemieckiej. W produkcji wzięły również udział członkowie z Koła Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

17) „Feryjny Wieczór Integracyjno - Filmowy dla Młodzieży” – 22.02.2019 r.; sala kameralna GOK; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

III. Marzec

18) „Zapusty pod Lipką”- karnawałowy wieczór taneczny dla dorosłych - 02.03.2019 r.; pomieszczenia GOK.

19) „Babski Wieczór” - Gminny Dzień Kobiet - 9. 03. 2019r.; sala kameralna GOK; współpraca z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej, Kołem Gospodyń Raczkowskich i Małoraczkowskich - cykliczna impreza integracyjna o zasięgu lokalnym.

Licznie zgromadzone panie przybyły do GOKu aby uczcić swoje święto. Spotkanie było także okazją do uczczenia 10- lecia Koła Gospodyń Raczkowskich.

20) „Śladami Historii” – spotkanie z historią lokalną – 26.03.2019 r.; Raczkowski Dom Regionalny.

W tym dniu odbyły się zajęcia edukacji regionalnej dla uczniów Szkoły Podstawowej w Raczkach.

21) „W Dolinie Kultur Dawnych” - XIV spotkanie popularnonaukowe - 27. 03.2019 r.; sala kameralna GOK; Raczkowskie Archiwalia.

Podczas czternastego spotkania odbyły się prelekcje i dyskusja na następujące tematy:

- prezentacja XVIII tomu Rocznika Augustowsko- Suwalskiego- Andrzej Matusiewicz- członek Augustowsko- Suwalskiego Towarzystwa Naukowego,
- „Zygmunt Pac- możny protektor zakonu kamedułów”- Marek Sidor - pracownik Państwowego Archiwum w Suwałkach.

22) Spotkanie Dla Diabetyków - 30.03.2019 r. - sala kameralna GOK; współpraca z Raczkowskim Kołem Diabetyków.

W sali kameralnej GOK odbyło się spotkanie skierowane do chorych na cukrzycę. Spotkanie zorganizowało Raczkowskie Koło Diabetyków i miało na celu wsparcie w chorobie, wymianę doświadczeń i relaks w przyjaznym gronie.

IV. Kwiecień

23) „Warsztaty Ozdób Wielkanocnych” – I spotkanie- 05. 04. 2019r. ; sala plastyczna GOK. Okres przygotowań do Świąt Wielkanocnych, to szczególna okazja do poznawania przez dzieci polskich tradycji świątecznych. Przez 2 popołudnia w naszym ośrodku odbywały się warsztaty plastyczne, podczas których uczestnicy przygotowywali świąteczne ozdoby i dekoracje. Zajęcia cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Odwiedziły nas zarówno maluchy, ale także młodzież i dorośli. Zajęcia odbyły się pod czujnym okiem pani Haliny Paczyńskiej, która służyła pomocą i radą.

24) „Ale Jaja” – warsztaty pisankarskie - 08. 04. 2019 r.; sala plastyczna GOK; współpraca z Kołem Gospodyń Raczkowskich.

Tego dnia odbyły się warsztaty pisankarskie, nawiązujące do tradycji ozdabiania woskiem wielkanocnych jaj. Zajęcia prowadziły panie z Koła Gospodyń Raczkowskich. Każdy chętny mógł samodzielnie wykonać pisanekę , którą mógł zabrać do domu.

25) „Warsztaty Ozdób Wielkanocnych” – II spotkanie -09. 04. 2019r. (wtorek) - sala plastyczna GOK.

26) „W Dolinie Kultur Dawnych ”- XV spotkanie popularnonaukowe- 10.04.2019 r.; sala kameralna GOK; Raczkowskie Archiwalia.

27) „Misterium Drogi Krzyżowej” – 12.04.2019 r. (piątek) – kościół Parafialny w Raczkach; współpraca z Parafią w Raczkach, Teatrem Amatorskim „Grupa kłusowników – straż przednia” im. Karola Wojtyły w Suwałkach.

Na tydzień przed Wielkanocą zorganizowaliśmy w kościele parafialnym w Raczkach Misterium Drogi Krzyżowej w wykonaniu Teatru Amatorskiego Grupa kłusowników – straż przednia im. Karola Wojtyły w Suwałkach.

28) „XV Spotkanie Wielkanocne” - Gminny Konkurs na Pisanekę i Palmę – wystawa pokonkursowa- 14.04.2019 r.; sala kameralna i Galeria nad Rospudą w GOK - cykliczna impreza integracyjna o zasięgu lokalnym.

29) „Witaj Wiosno”- XV Gminny Konkurs Recytatorski - 14.04.2019 r.; sala kameralna w GOK - cykliczna impreza integracyjna o zasięgu lokalnym.

30) „Wieczór Filmowy dla Młodzieży w GOK” – 26.04.2019 r.; sala kameralna GOK; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

31) „Studio Urody”- Spotkanie Kosmetyczką - 26.04. 2019 r.; sala kameralna GOK.

Podczas pierwszej części spotkania uczestniczki zapoznały się z zasadami prawidłowego żywienia i jego wpływu na funkcjonowanie organizmu. Zebrany zaprezentowana została piramida żywienia, która stanowi podstawę planowania codziennego jadłospisu tak, aby dieta była zbilansowana i bogata we wszystkie składniki odżywcze niezbędne do utrzymania dobrej kondycji. W drugiej części spotkania zaproszona kosmetyczka udzielała przydatnych wskazówek dotyczących pielęgnacji cery i stosowania kosmetyków w młodym wieku. Dziewczęta dowiedziały się także, jak dieta wpływa na cerę, co należy jeść, a czego unikać, jakie produkty są przyczyną najczęstszych problemów z cerą, jak należy dbać profesjonalnie o higienę.

32) Akcja „Czysta Rospuda 2019” – 27. 04.2019 r. - X edycja sprzątania szlaku kajakowego rzeki Rospudy i jej otoczenia.

V. Maj

33) „4xR”- IV Raczkowski Rodzinny Rajd Rowerowy w Dolinie Rospudy – 1.05.2019 r.; Raczki-Dowspuda- Święte Miejsce.

34) „Wiwat Majowa Jutrzenko – 3.05.2019r.; kościół parafialny w Raczkach.

Obchody 228 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja uczczono Mszą świętą w intencji Ojczyzny. Po mszy odbyła się część artystyczna w wykonaniu Orkiestry Dętej OSP Raczki oraz dzieci i młodzieży z Koła Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej. Przy uroczystościach asystowały poczty sztandarowe. Po mszy odbył się wraz z orkiestrą przemarsz na Rynek, gdzie zostały złożone kwiaty pod pomnikiem pamięci.

35) „Mama, Tata, Dziadkowie i Ja” – Gminno- Parafialny Festyn Rodzinny – 04.05.2019 r.; ogród parafialny.

36) „Ognisko Integracyjne” - 17.05.2019 r.; Raczkowski Dom Regionalny; współpraca z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

37) „Skąd Nasz Ród”- zajęcia edukacji regionalnej - 22.05.2019 r.; Raczkowski Dom Regionalny.

38) „ Dzień Dziecka oraz II Noc Muzeów - 31.05.2019 r.; skwer przy GOK, Raczkowski Dom Regionalny, plener; współorganizacja Stowarzyszenie Małoraczkowiaczy znad Rospudy we współpracy z Raczkowskimi Archiwaliami, Kołem Gospodyń Raczkowskich, Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Radą Sołecką w Raczkach, firmą Pióropusz- Eventy Imprezy.

Odbyło się:

- "Jak to drzewiej w miasteczku było" - krzyżówka terenowa szlakiem historycznych miejsc w Raczkach;

- „Co to za kwiat? Litery jak malowane. Chodnikowe obrazy” - z cyklu: zrób to sam;
- "Bawmy się jak nasi rodzice i dziadkowie"- podwórkowe gry i zabawy w stylu retro;
- "Zręczne ręce"- tara do prania, młynek do mielenia, a może łapanie ryb? – z cyklu pracobawiając - uczy;
- " A to ci dopiero!"- loteria fantowa, kącik malucha, pokaz magii i inne niespodzianki.

Wydarzeniu towarzyszyły bezpłatne stoiska z domowymi wypiekami i grillowaną kiełbaską. Organizacja imprezy nie byłaby możliwa bez zaangażowania wielu ludzi, którym przekazujemy słowa wdzięczności i serdecznego podziękowania.

VI. Czerwiec

39) „POM-PA 2019” - Międzynarodowe Prezentacje Mażoretek, Tamburmajerek i Cheerleaderek w Białymstoku; 02.06.2019 r.

40) „Skąd Nasz Ród”- zajęcia edukacji regionalnej dla uczniów Szkoły Podstawowej w Raczkach; 06.06.2019 r. , 13.06.2019 r. , 14.06.2019 r. - Raczkowski Dom Regionalny.

41) „XV Palinocka Nad Rospudą” – 22.06.2019 r.; współorganizacja ze Starostwem Powiatowym w Suwałkach w ramach Pacowej Akademii Kultury (PAC), we współpracy z Fundacją Pałac Paca 2.0 , ZS w Dowspudzie, OSP Raczki , Kołem Gospodyń Raczkowskich, Stowarzyszeniem Małoraczkowiaczy znad Rospudy, , Kołem Gospodyń i Sołectwem z Małych Raczek; ruiny pałacu Paca, plener.

Impreza odbyła się przy ruinach pałacu Paca oraz nad brzegami Rospudy w Dowspudzie. Zaplatanie wianków, które można było zgłosić do konkursu, warsztaty garncarstwa, kowalstwa i bartnicze z pokazem bartnictwa Bractwa Bartnego/ Fratrum Mellicidarum wraz ze stoiskiem Augustowskiej Miodosytni, opowiadanie legendy i poszukiwanie kwiatu paproci z nagrodą dla szczęśliwych znalazców, tańce i śpiewy w świetle Księżycy, skakanie przez pachnące ziołami ogniska, palenie ziół, magiczny napój miłosny, puszczenie wianków na wodzie. Nie zabrakło też nastrojowej muzyki w wykonaniu zespołu Susz i żywiołowego koncertu Orkiestry Klezmerskiej Teatru Sejneńskiego. Magiczny wieczór uatrakcyjnił pokaz tańca z ogniem w wykonaniu formacji Cyrkplodzja z Różanogostoku. Każdy mógł skosztować regionalnego jadła przygotowanego przez Stowarzyszenie Małoraczkowiaczy oraz gospodynie z Raczek i Małych Raczek. Kulminacyjnym punktem programu był rozświetlony światłem ognisk i pochodni obrzęd „Komum ja kwiateczki rwała” w wykonaniu członków Koła Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej, według autorskiego scenariusza i w reżyserii Anny Doroty Halickiej.

42) „Co Nam W Duszy Gra” – podsumowanie zajęć artystycznych organizowanych w GOK w Raczkach - 23.06.2019 r.; sala kameralna GOK.

43) „Z Wizytą w Raczkach”- instalacja kamienia pamięci - 23.06.2019 r.; skwer przy GOK; Raczkowskie Archiwalia.

44) „Z Wizytą w GOKu”- 25.06. 2019r.; współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Białej Wodzie; sala kameralna GOK i Raczkowski Dom Regionalny.

Tego dnia odbyło się spotkanie integracyjne podopiecznych i ich opiekunów ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Białej Wodzie. Zaprezentowano gościom film dokumentalny "Fotograficzna pamięć. Historia Raczek z rodzinnych albumów", a także oprowadzono ich po Raczkowskim Domu Regionalnym.

45) „I Raczkowski Bieg Uliczny” – 30.06.2019 r.; współpraca z Raczkowską Radą Sołecką; skwer im. A. Putry pod GOKiem i plener.

VII. Lipiec

46) „Dzieciaki z Naszej Paki”- zajęcia wakacyjne w GOKu – 01.07.- 12.07.2019 r; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

47) „Wakacje w Muzeum”- organizacja wyjazdu do Muzeum im. M. Konopnickiej w Suwałkach – 03.07.2019 r.

48) „Zabawa w Klockomagii”- organizacja wyjazdu - 04.07.2019 r.; Suwałki.

49) „Wakacje z Filmem”- wyjazd do kina Iskra w Augustowie – 08.07. 2019 r.

50) „Piosenka jest Dobra na Wszystko” – impreza z okazji XV – lecia istnienia zespołu Raczkowiaczy; koncert zespołów i kapel ludowych – 13.07.2019 r.; Kamienny Krąg; współorganizacja z zespołem Raczkowiaczy.

51) „Z Wizytą w Raczkach”- wizyta studyjna mieszkańców gminy Dobrzyniewo - 18.07.2019 r.; z sala kameralna GOK , Raczkowski Dom Regionalny, plener.

52) „Biwak nad Rospudą”- organizacja biwaku dla młodzieży– 22-24.07.2019 r.; Jaśki.

VIII. Sierpień

53) „Na Pacowskich Włościach”- piknik historyczny - 11.08.2019 r. ; Dowspuda, współpraca ze Starostwem Powiatowym w Suwałkach, COT Kordegarda, Ludwik Ksawery Sudawski, Koło Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej, Suwalskie Stowarzyszenie Miłośników Historii "Penetrator", Stowarzyszenie Małoraczkowiaczy znad Rospudy, Koło Gospodyń Raczkowskich, Koło Gospodyń z Małych Raczek.

54) Ognisko Integracyjne - 30.08.2019 r. - Raczkowski Dom Regionalny; współpraca z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

IX. Wrzesień

55) „Powiatowo - Gminne Święto Plonów” - 01.09.2019 r. współpraca ze Starostwem Powiatowym w Suwałkach, Parafią pw. Trójcy Przenajświętszej w Raczkach Dowspuda.

56) „Wspomnienia sprzed Lat” - zjazd klasowy rocznik „61” – 08.09.2019 r.; GOK, Raczkowski Dom Regionalny.

57) „Trzy Sąsiadki Netty: Biebrza, Czarna Hańcza, Rospuda”- 14.09.2019 r.; współorganizacja partnerskiego projektu, którego organizatorem głównym jest Stowarzyszenie "W sercu puszczy"; współpraca z Augustowskimi Placówkami Kultury, Stowarzyszeniem Inicjatyw Lokalnych "Biebrza", Jamińskim Zespołem Indeksacyjnym, Suwalską Organizacją Turystyczną.

58) „Trzy Sąsiadki Netty: Biebrza, Czarna Hańcza, Rospuda”- z gością w Raczkach - warsztaty kulinarne - 21.09.2019 r.; współorganizacja partnerskiego projektu, którego organizatorem głównym jest Stowarzyszenie "W sercu puszczy"; współpraca z Augustowskimi Placówkami Kultury, Stowarzyszeniem Inicjatyw Lokalnych "Biebrza", Jamińskim Zespołem Indeksacyjnym, Suwalską Organizacją Turystyczną; GOK Raczki., Raczkowski Dom Regionalny, plener.

59) „Zakończenie Lata po Sąsiedzku” - organizacja pikniku we współpracy z Urzędem Gminy, Kołem Gospodyń Raczkowskich, Radą Sołecką i GS Samopomoc Chłopska w Raczkach - 29.09.2019 r. Skwer im. A. Putry.

X. Październik

60) „Skąd Nasz Ród”- zajęcia edukacji regionalnej dla uczniów Zespołu Szkół w Dowspudzie Szkoły Podstawowej; 04.10.2019 r.; Raczkowski Dom Regionalny.

61) „Trzy Sąsiadki Netty: Biebrza, Czarna Hańcza, Rospuda”- 13.10.2019 r.; współorganizacja partnerskiego projektu, którego organizatorem głównym jest Stowarzyszenie "W sercu puszczy"; współpraca z Augustowskimi Placówkami Kultury, Stowarzyszeniem Inicjatyw Lokalnych "Biebrza", Jamińskim Zespołem Indeksacyjnym, Suwalską Organizacją Turystyczną.

62) „Spotkanie dla Diabetyków”- 17.10.2019 r.; sala kameralna GOK; współpraca z Raczkowskim Kołem Diabetyków.

63) „W Dolinie Kultur Dawnych”- XVII spotkanie popularnonaukowe - 18.10.2019 r. sala kameralna GOK; Raczkowskie Archiwalia.

Tym razem w Dolinie Kultur Dawnych goszczono dr Stefana Marcinkiewicza z Uniwersytetu Warmińsko Mazurskiego w Olsztynie z tematem "Kampania Polska" w świetle wspomnień niemieckich mieszkańców powiatu ełckiego", a także przedstawiliśmy sylwetkę szwedzkiego sławisty i badacza Suwalszczyzny Knuta- Olofa Falka. Odbyła się również promocja reprintu "Wody wigierskie..." Falka wydanego przez Jamiński Zespół Indeksacyjny.

64) „Trzy Sąsiadki Netty: Biebrza, Czarna Hańcza, Rospuda”- 19.10.2019 r.; współorganizacja partnerskiego projektu, którego organizatorem głównym jest Stowarzyszenie "W sercu puszczy"; współpraca z Augustowskimi Placówkami Kultury, Stowarzyszeniem Inicjatyw Lokalnych "Biebrza", Jamińskim Zespołem Indeksacyjnym, Suwalską Organizacją Turystyczną.

65) „Raczkowski Nocą-Zaduszki Muzyczne”- 27. 10. 2019 r.; sala kameralna GOK.

Koncert zaduszkowy.

66) „Praktyczne Przygotowanie Zdrowych Posiłków”- I spotkanie realizowane w ramach projektu „Suwalszczyzna – zakątek zdrowia”- 28.10.2019 r.; świetlica GOK; współpraca z Fundacją Zdrowsi każdego dnia.

Program zajęć:

- Rynek żywności i praktyczne informacje jak kupować właściwe produkty.
- Praktyczne przygotowanie zdrowych dań.
- Indywidualne konsultacje zdrowotne, praktyczne przygotowanie uczestników do stosowania ułożonych diet.
- Przepisy zdrowych dań.
- Prezentacja jak przyrządzić odpowiednie zestawy posiłków stosując właściwe produkty żywnościowe.
- Przygotowanie i konsumpcja zdrowego i smacznego obiadu .

XI. Listopad

67) „Dietetyka- Właściwy Dobór Składników” - II spotkanie realizowane w ramach projektu „Suwalszczyzna – zakątek zdrowia ” - 07. 11.2019 r. świetlica GOK; współpraca z Fundacją Zdrowsi każdego dnia.

68) „Tobie Ojczyzno”- XV edycja Międzygminnego Konkursu wokalnno- recytatorskiego - 09.11.2019 r.; współpraca ze Starostwem Powiatowym w Suwałkach; sala kameralna GOK.

69) „Razem ku Niepodległej”- 11.11.2019 r.; kościół parafialny, GOK; współpraca z Parafią pw. Trójcy Przenajświętszej w Raczkach, Archiwum Państwowym w Suwałkach.

70) „Preparaty Ziołowe, Witaminowe i Minerale w Codziennym życiu” - III spotkanie realizowane w ramach projektu „Suwalszczyzna – zakątek zdrowia” - 12.11.2019 r., świetlica GOK; współpraca z Fundacją Zdrowsi każdego dnia.

71) „Udzielamy Pierwszej Pomocy Przedmedycznej” - szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej - I spotkanie - 07.11.2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Fundacją Ratownictwa Motocyklowego- Polska -Oddział w Raczkach.

72) „Ziołolecznictwo- Praktyczne Zastosowanie w Życiu” – IV spotkanie realizowane w ramach projektu „Suwalszczyzna – zakątek zdrowia” - 18.11.2019 r.; świetlica GOK; współpraca z Fundacją Zdrowsi każdego dnia.

73) „W Dolinie Kultur Dawnych”- XVIII spotkanie popularnonaukowe- 21.11.2019 r.; sala kameralna GOK; Raczkowskie Archiwalia.

W listopadowy wieczór odbyło się XVIII spotkanie popularnonaukowe "W Dolinie Kultur Dawnych". Tym razem gościem była Paulina Grygoruk. Odbyła się również prelekcja

"Ikonografia pogrzebowa jako element obyczajowości funeralnej w parafiach Raczki oraz Janówka" opracowana przez Raczkowskie Archiwalia.

74) „Wieczór Filmowy dla Młodzieży w GOK” – 22.11.2019 r. (piątek) - sala kameralna GOK; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

75) „Plastyczne Warsztaty Bożonarodzeniowe”- I spotkanie - 27.11.2019 r. pomieszczenia GOK.

76) „Udzielamy Pierwszej Pomocy Przedmedycznej”- szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej - II spotkanie - 28.11.2019 r. ; pomieszczenia GOK; współpraca z Fundacją Ratownictwa Motocyklowego - Polska - Oddział w Raczkach.

77) „Wieczór Andrzejkowy dla Dorosłych”– 30.11.2019 r.; sala kameralna GOK; współpraca z Kołem Gospodyń Raczkowskich, Raczkowskim Klubem Seniora.

W sobotni wieczór spotkali się seniorzy z Raczkowskiego Klubu Seniora oraz panie z Koła Gospodyń Raczkowskich na zabawie andrzejkowej, której towarzyszyły konkursy, śpiewy i tańce.

XII. Grudzień

78) „Warsztaty Piernikowe” - I spotkanie dla dzieci - 03.12.2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Gospodyń Raczkowskich.

79) „Plastyczne Warsztaty Bożonarodzeniowe”- II spotkanie - 04. 12. 2019 r.; pomieszczenia GOK.

80) „Warsztaty Piernikowe”- II spotkanie dla dzieci - 06.12.2019 r. - pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Gospodyń z Małych Raczek.

81) „PARTY CIUCH” - organizacja – 07.12.2019 r., galeria GOK; współpraca z Klubem Kobiet Kreatywnych.

Spotkanie towarzyskie - bezgotówkowa wymiana damskiej odzieży, dodatków, akcesoriów, ubranek dla dzieci, zabawek, książek, płyt z muzyką.

82) „Warsztaty Piernikowe”- III spotkanie dla dzieci - 09.12.2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Gospodyń Raczkowskich.

83) „Mikołajki z Teatrem”- 10.12.2019 r.; sala kameralna GOK.

Spektakl teatralny dla najmłodszych "Świąteczny dar- magia i czar" w wykonaniu Teatru Edukacji i Profilaktyki "Maska" z Krakowa.

84) „Warsztaty Piernikowe ”- IV spotkanie dla dzieci - 11.12.2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Gospodyń z Małych Raczek.

85) „Plastyczne Warsztaty Bożonarodzeniowe” - III spotkanie - 11.12.2019 r. pomieszczenia GOK.

86) „Spotkanie Z Kosmetyczką” - 11.12.2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Klubem Kobiet Kreatywnych.

87) „Warsztaty Piernikowe”- V spotkanie dla dzieci - 12.12.2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Gospodyń Raczkowskich.

88) „Warsztaty Piernikowe”- VI spotkanie dla dzieci - 13.12.2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Gospodyń Raczkowskich.

89) „XVII Raczkowska Wigilia Integracyjna” – 15.12.2019 r. plac przy Urzędzie Gminy w Raczkach; współpraca z Urzędem Gminy, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Kołami Gospodyń z Raczek i Małych Raczek, Stowarzyszeniem Małoraczkowiaczy znad Rospudy, Raczkowską Radą Sołecką.

90) „Gminny Konkurs na Szopkę Bożonarodzeniową”- 15.12.2019 r.; Galeria nad Rospudą w GOK.

91) „Akcja Piernikowe Życzenia”- 21.12.2019 r.; współpraca z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej, Kołem Gospodyń Raczkowskich.

Członkowie Koła Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej odwiedzali starszych, schorowanych i samotnych mieszkańców Raczek, składając im świąteczne życzenia i obdarowując piernikami upieczonymi przez panie z Koła Gospodyń Raczkowskich.

92) „Zabawa Sylwestrowa w GOK- 31.12.2019 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Raczkach za rok 2020

I. Styczeń

1) „Hej Kolęda, Kolęda!”- koncert kolęd i melodii świątecznych - 12.01.2020 r.; sala kameralna GOK.

2) „Ścieżka Zdrowia”- spotkanie ze specjalistą dietetyki – 13.01.2020 r.; świetlica GOK.

Podczas spotkania poruszona była tematyka nawyków żywieniowych, nawodnienia organizmu i innych zasad dotyczących podstaw zdrowego odżywiania i stylu życia.

3) „Zabawa Choinkowa dla Przedszkolaków w GOK”- 14.01.2020 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Punktem Przedszkolnym w Raczkach.

4) „Zabawa Choinkowa dla Przedszkolaków w GOK”- 15.01.2020 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Punktem Przedszkolnym w Raczkach.

zorganizowana zabawa choinkowa dla dwóch grup dzieci z raczkowskiego przedszkola.

5) „XVI Raczkowska Szopka Noworoczna” - widowisko teatralne - 19.01.2020 r.; dom parafialny; współpraca z Parafią w Raczkach, Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej,

sołectwem w Małych Raczkach, Kołem Gospodyń Raczkowskich, Stowarzyszeniem Małoraczkowiaczy; cykliczna impreza obrzędowo- teatralna o zasięgu ponadlokalnym.

Licznie zgromadzona publiczność mogła po raz XVI obejrzeć Raczkowską Szopkę Noworoczną w wykonaniu Koła Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej/ pod kier. A. D. Halickiej/. Szopkę przedstawiło około 90 aktorów, wśród których wystąpiły dzieci z przedszkola, szkoły podstawowej w Raczkach, a także uczniowie szkół średnich, studenci i wielu dorosłych, w tym radni z przewodniczącym i wójtem gminy na czele.

6) XI Koncert Noworoczny- 26.01.2020r. ; Centrum Obsługi Turystycznej - Kordegarda w Dowspudzie ; współpraca z Centrum Obsługi Turysty – Kordegarda w Dowspudzie.

W ramach Pacowej Akademii Kultury (PAC) odbył się Koncert Noworoczny, organizowany we współpracy z Centrum Obsługi Turysty – Kordegarda w Dowspudzie. Artyści zaproponowali muzykę klasyczną i współczesną w atrakcyjnych, aranżacjach. Świetne wykonanie utworów, stworzyło niezapomniany klimat, dostarczyło pięknych przeżyć i doznań artystycznych. Przed publicznością wystąpił kwartet obojowy O'bows Quartet, w którego skład wchodzi muzyki Opery Bałtyckiej, Filharmonii Bałtyckiej oraz Elbląskiej Orkiestry Kameralnej.

7) „Integrujemy się”- zajęcia w ramach „Twórczych Ferii w GOK” — 27.01.2020 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

8) „Spotkanie z Filmem”- wyjazd do kina „Iskra” w Augustowie - 28.01.2020 r.

9) „Kreatywne Anioły”- warsztaty rękodzielnicze – 29.01.2020 r.; pracownia plastyczna GOK; współpraca z pracownią „Przytulisko”.

10) „Interaktywne Zabawy w Midicentrum – 29.01.2020 r.; wyjazd do Kreatywnego Ośrodka Nauki i Technologii w Suwałkach.

11) „Ferie z Teatrem”- 30.01.2020 r.; sala kameralna GOK.

12) „Wielki Bał Przebierańców” - 31. 01. 2020 r.; pomieszczenia GOK.

13) „Wieczór Integracyjno- Filmowy Dla Młodzieży – 31.01.2020 r.; sala kameralna GOK; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

II. Luty

14) „Zabawa Karnawałowa dla Dorosłych” – 01.02.2020 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Gospodyń Raczkowskich i Raczkowskim Klubem Seniora.

15) „Twórcze Ferie w GOK” — 03. - 08.02.2020 r. (drugi tydzień ferii); pomieszczenia GOK. W drugim tygodniu zajęć feryjnych zaprosiliśmy dzieci i młodzież na zajęcia Acro- Dance, taneczne, plastyczne, naukę gry na pianinie, gitarze, perkusji.

16) „Warsztaty Rękodzielnicze dla Dorosłych” - 05.02.2020r.; pracownia plastyczna GOK.

17) Przystąpienie GOK w Raczkach do Programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2020 - 06.02.2020 r.

Gminny Ośrodek Kultury w Raczkach zakwalifikował się do udziału w programie Dom Kultury + Inicjatywy lokalne 2020 jako jeden z 50 w całym kraju. W ramach programu napisano projekt „Kulturalne inicjatywy nad Rospudą”, na który otrzymano dofinansowanie ze środków Narodowego Centrum Kultury. To zapowiedź kreatywnych i otwartych na mieszkańców działań, których realizatorami będą mieszkańcy Gminy Raczki. W drodze konkursu zostaną wybrane najciekawsze inicjatywy mieszkańców gminy, które będą realizowane w okresie od 01.09. do 30.11.2020 r.

18) „Noc z Baśnią w GOKu”- 07.02.2020 r.; pomieszczenia GOK; współpraca z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

Spotkanie miało na celu rozbudzenie zainteresowań czytelniczych wśród dzieci, zapoznanie ich z postaciami z baśni oraz rozwijanie sprawności manualnych, integrację, aktywizację i wspólną zabawę.

19) „Ścieżka Zdrowia”- spotkanie ze specjalistą dietetyki – 10.02.2020 r.; świetlica GOK.

20) „Warsztaty Rękodzielnicze - decoupage dla dorosłych cz. I ” - 12.02.2020 r.; pracownia plastyczna GOK.

21) „Piernikowe Walentynki” - warsztaty pieczenia pierniczków - 13.02. 2020 r. (czwartek); świetlica GOK; współpraca z Kołem Gospodyń Raczkowskich.

W warsztatach pieczenia pierniczków walentynkowych prowadzonych przez Panie z Koła Gospodyń Raczkowskich wzięła udział grupa dzieci ze Szkoły Podstawowej w Raczkach.

22) „Karnawałowy Wieczorek Taneczny DLA Młodzieży” – 08.02.2020 r.; sala kameralna; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

23) „Miłość Niejedno ma Imię” - wieczór walentynkowy - 16.02.2020 r.; sala kameralna GOK. Podczas walentynkowego wieczoru zaproponowano montaż poetycki oraz koncert utworów o tematyce miłosnej w wykonaniu uczestników zajęć sekcji gitarowej w GOK oraz członków Koła Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej (przygotowanie A. D. Halicka i M. Zielińska).

24) „Warsztaty Rękodzielnicze - decoupage dla dorosłych cz. II” - 19.02.2020 r.; pracownia plastyczna GOK.

25) „ Zapusty pod Lipką”- karnawałowy wieczór taneczny dla dorosłych - 22.02.2020 r.; sala kameralna GOK.

26) „Warsztaty Rękodzielnicze decoupage dla dorosłych cz. III” - 26.02.2020 r.; pracownia plastyczna GOK.

27) „ Wieczór Filmowy dla Młodzieży”- 28.02.2020 r. ;sala kameralna GOK; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

III. Marzec

28) „W Dolinie Kultur Dawnych XIX”- spotkanie popularnonaukowe - 04.03.2020 r.; sala kameralna GOK; Raczkowskie Archiwalia.

Odbył się wieczór wspomnień ze Stanisławem Złotkowskim, który przeżył zesłanie na Syberię oraz zaprezentował swoją książkę „Jeszcze się spotkamy”. Ponadto odbyła się także promocja XIX tomu Rocznika Augustowsko- Suwalskiego z prezentacją Rocznika przez redaktora naczelnego Andrzeja Matusiewicza.

29) „Babski Wieczór” - Gminny Dzień Kobiet – 08.03.2020 r. – sala kameralna GOK; współpraca z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej, Kołem Gospodyń Raczkowskich i Małoraczkowskich.

30) Spotkanie Szkoleniowe - 11.03.2020 r.; świetlica GOK; współpraca z koordynatorem reprezentującym Narodowe Centrum Kultury.

Szkolenie odbyło się w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy lokalne 2020, na którym zostali przeszkoleni pracownicy GOK oraz wolontariusze. Głównym założeniem szkolenia było przygotowanie do przeprowadzenia diagnozy potrzeb kulturalnych jako I etapu realizacji projektu „Kulturalne inicjatywy nad Rospudą” oraz opracowanie ankiety, której celem będzie poznanie opinii i poglądów mieszkańców Gminy Raczki na temat naszych zasobów i potrzeb kulturalnych.

IV. Kwiecień

31) Akcja Społeczna „Maseczka dla mieszkańców gminy” - 6.04. – 15.05.2020 r.

32) „Rękodzieło Wielkanocne”- konkurs plastyczny online - 11.04.2020 r.

33) Akcja „Rospuda Wspiera Biebrzę” - 23 – 24.04.2020 r.; współpraca ze Stowarzyszeniem Małoraczkowiaczy znad Rospudy.

Gminny Ośrodek Kultury w Raczkach oraz Stowarzyszenie Małoraczkowiaczy znad Rospudy zorganizowali wśród mieszkańców gminy pomoc dla jednostek OSP Gminy Sztabin, które zmagaly się z pożarem Biebrzańskiego Parku Narodowego.

34) Udział Mażorettek z Zespołu LILT W Mistrzostwach Polski Mażorettek – online - 27.04.2020 r.

V. Maj

35) Badanie Opinii i Poglądów Mieszkańców w ramach projektu „Kulturalne inicjatywy nad Rospudą”, dofinansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2020; 05.05.2020 r. – 19.06.2020 r.

36) Udział Mażorettek z Zespołu LILT w Mistrzostwach Świata Mażorettek - World Championship Majorettes Sport - online - 18.05.2020 r.

37) „Laurka Na Dzień Matki”- konkurs plastyczny online – 26.05.2020 r.

VI. Czerwiec

38) „Miasteczko nad Rospudą”- konkurs fotograficzny online - 16.06.2020 r.

VII. Lipiec

39) „XVI Palinocka nad Rospudą” – 04.07.2020 r.; współpraca z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej; plener.

40) „Najpiękniejszy Wianek Świętojański”- plastyczny konkurs online - 05.07.2020 r.

41) Ogłoszenie Naboru Wniosków do realizacji projektu „Kulturalne inicjatywy nad Rospudą”, w ramach programu Dom Kultury + Inicjatyw Lokalne 2020 – 07.07.2020 r.

Celem projektu było inicjowanie działań służących wzmocnieniu zaangażowania Gminnego Ośrodka Kultury w Raczkach w życie społeczności lokalnej, stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi współpracy, komunikacji, pobudzenie aktywności obywatelskiej w przestrzeni kultury, wykreowanie warunków sprzyjających nowoczesnej edukacji kulturalnej i artystycznej.

42) Spotkanie Informacyjno – Szkoleniowe - dotyczące projektu "Kulturalne inicjatywy nad Rospudą", w ramach programu Dom Kultury + Inicjatyw Lokalne 2020 dofinansowanego przez Narodowe Centrum Kultury; 15.07.2020 r.; skwer przy siedzibie GOK w Raczkach.

GOK zorganizował szkolenie dla mieszkańców Gminy Raczki - ewentualnych beneficjentów projektu. Celem szkolenia było nabycie wiedzy dotyczącej zasad ubiegania się o dotację na realizację przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturowej, nabycie podstawowej umiejętności formułowania wniosku o dotację, nabycie podstawowej wiedzy dotyczącej zarządzania projektem.

43) „Kultura na Każdą Porę Roku” - 24.07.2020 r.; Amfiteatr miejski w Augustowie; współpraca z Augustowskimi Placówkami Kultury.

W projekcie zorganizowano cykl wydarzeń dających możliwość zapoznania się zarówno z lokalnym bogactwem kulturowym, jak również z dziedzictwem narodowym, realizowanym w muzyce i teatrze.

VIII. Sierpień

44) „Kultura na Każdą Porę Roku” - 02.08.2020 r.; Amfiteatr miejski w Augustowie; współpraca z Augustowskimi Placówkami Kultury.

45) „Wakacyjna Kraina Zabawy ”- zajęcia wakacyjne dla dzieci – 05. - 08. 2020 r.; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; skwer przy siedzibie GOK w Raczkach.

46) Rozstrzygnięcie Konkursu Grantowego w Ramach Programu Dom Kultury + Inicjatyw Lokalne 2020; 14.08.2020 r.; biuro GOK.

Do GOK w Raczkach mieszkańcy naszej gminy zgłosili 6 wniosków w konkursie „Kulturalne inicjatywy nad Rospudą” w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2020. Komisja grantowa po dokonaniu oceny formalnej i merytorycznej wniosków, zdecydowała, że dofinansowanie ze środków Narodowego Centrum Kultury otrzymają wszystkie grupy nieformalne i ich inicjatywy:

1. Grupa Nieformalna „Koło Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej - seniorzy”- projekt pt. „Babcia szeptała, że tańcowała...”.
2. Grupa Nieformalna „Koło Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej - juniorzy” - projekt pt. „Odsłaniamy kurtynę teatru.
3. Grupa Nieformalna „Koło Gospodyń Raczkowskich” - projekt pt. „ Piknik sąsiedzki - Imieniny Raczek”.
4. Grupa Nieformalna „Szydełko i Igła” - projekt pt. „Rękodzieło naszym DZIEDZICTWEM”.
5. Grupa Nieformalna „Kuglarze” - projekt pt. „Raczkowskie kuglarzenie”.
6. Grupa Nieformalna „Muzykalne Raczki” - projekt pt. „Wyprawa do krainy kolorowych dźwięków – zajęcia umuzykalniające dla dzieci”.

47) „Familijne Spotkanie z Teatrem” - 21.08.2020 r.; skwer przy GOK w Raczkach.

Dzieci wraz z rodzicami mogły obejrzeć familijny spektakl „Opowieści starego kredensu” oraz zajrzały do „Cukierni Pana Marcepana i Madame Lukier”. Nie zabrakło też ciekawych animacji, konkursów i dobrej zabawy.

48) Wernisaż Wystawy Plenerowej „Z życia parafii pw. Trójcy Przenajświętszej w Raczkach na archiwalnej fotografii z lat 1910-1990” - 23.08.2020 r.; tereny przy kościele w Raczkach; współpraca z Parafią Trójcy Przenajświętszej w Raczkach.

49) „Gwara Suwalska”- zajęcia z gwarą w tle - 26.08.2020 r.; świetlica w Małych Raczkach; współpraca ze Stowarzyszeniem Małoraczkowiaczy znad Rospudy.

IX. Wrzesień

50) „Gwara Suwalska”- zajęcia z gwarą w tle - 01.09.2020 r.; świetlica w Małych Raczkach; współpraca ze Stowarzyszeniem Małoraczkowiaczy znad Rospudy.

51) Prezentacja raportu pn. „Diagnoza potrzeb i zasobów kulturalnych mieszkańców Gminy Raczki” - 08.09.2020 r.

52) „Gwara Suwalska” - zajęcia z gwarą w tle - 10.09.2020 r.; świetlica w Małych Raczkach; współpraca ze Stowarzyszeniem Małoraczkowiaczy znad Rospudy.

53) „Wieczór Filmowy dla Młodzieży w GOK” – 11.09.2020 r. (piątek) - sala kameralna GOK; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

54) Realizacja Zadań Części II Projektu „Kulturalne Inicjatywy nad Rospudą” – termin realizacji 11.09.- 30.11.2020 r.; plener, pomieszczenia GOK, świetlica w Małych Raczkach.

Po wykonaniu czynności organizacyjnych, wyłonieniu grup uczestników przystąpiono do realizacji następujących inicjatyw:

- „Babcia szeptała, że tańcowała” – grupa nieformalna „Koło Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej - seniorzy”.

Realizacja inicjatywy miała na celu integrację międzypokoleniową poprzez nawiązanie kontaktów pomiędzy dziećmi, młodzieżą i seniorami oraz rozwijanie zainteresowań związanych z lokalną historią, tradycjami, ciekawymi ludźmi, zielarstwem, białym śpiewem i dawną pieśnią. W inicjatywie zorganizowano:

- spotkania online, które nawiązały do lokalnej historii, obyczajów i tradycji na podstawie wspomnień zawartych w filmach „Fotograficzna pamięć. Historia Raczek z rodzinnych albumów”, „Na pierwsze Raczkowiak na drugie Muzykant”, nagranych przez Raczkowskie Archiwalia na potrzeby GOK w Raczkach;
- warsztaty zielarskie, podczas których nawiązano do historii legendarnego zielarza Aleksandra Karasia z Małych Raczek na podstawie wspomnień zawartych w montażu fotograficzno-filmowym „Znachor znad Rospudy” zrealizowanym przez Raczkowskie Archiwalia na potrzeby GOK w Raczkach; w drugiej części warsztatów, przedstawiono temat „Właściwości popularnych ziół i ich zastosowanie w życiu”;
- warsztaty białego śpiewu, które były przeznaczone dla osób, które lubią śpiewać, chciały rozwinąć swoje umiejętności głosowe i doświadczyć przyjemności śpiewu wspólnotowego. Warsztaty prowadziła Monika Rudowicz, śpiewaczka w zespołach „Dautenis” oraz „Susz”, która zajmuje się praktycznymi aspektami techniki śpiewu białego w tradycyjnej muzyce wokalne. Warsztaty były prowadzone metodą pracy z głosem, ciałem i oddechem. Służyły rozwijaniu naturalnych możliwości wokalnych uczestników oraz poznawaniu technik wokalnych mogących pomóc w wykonaniu pieśni z różnych kręgów kulturowych. Poznane pieśni zostaną wykorzystane podczas występu na Palinocce organizowanej przez GOK w Raczkach;
- koncert pieśni ludowych online, zawierający ludowe opowieści o emocjach i o sprawach ostatecznych, znalezione w repertuarze autentycznych wiejskich śpiewaczek, koncert wykonała Monika Rudowicz;
- wystawa eksponatów z czasów PRL – Galeria „Nad Rospudą” w Gminnym Ośrodku Kultury w Raczkach, która została połączona z wystawą fotograficzną „Z życia Raczek w dobie Polski Ludowej”; wystawa powstała dzięki pomocy i ofiarności mieszkańców Raczek. Zbieranie „eksponatów” trwało kilka tygodni, a wystawa stała się miejscem, gdzie młode pokolenie oswaja się z przeszłością rodziców, a starsze przypomina sobie jasne i ciemne strony PRL. To unikalna przestrzeń wypełniona po brzegi „kultowymi” pamiątkami i symbolami, stanowiąca

autentyczne tło do opowiedzenia o tej jednocześnie bardzo bliskiej, a zarazem już odległej epoce. Wystawa jest dostępna do zwiedzania w godzinach pracy GOK w Raczkach.

- „Odsłaniamy kurtynę teatru” - grupa nieformalna „Koło Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej - juniorzy”.

W ramach inicjatywy zorganizowano:

- wyjazd do Teatru Dramatycznego im. A. Węgiełki w Białymstoku na premierę sztuki „Pensjonat pana Bielańskiego”. Podczas spektaklu uczestnicy mogli podziwiać kunszt aktorski, scenografię i kostiumy sceniczne ;

- warsztaty plastyczne, podczas których uczestnicy zaangażowali się w wykonanie gipsowych masek scenicznych, które w przyszłości zostaną wykorzystane do ćwiczeń oraz występów na scenie;

- warsztaty aktorskie prowadzone przez aktora Teatru Dramatycznego w Białymstoku - Marka Cichuckiego, podczas których uczestnicy poszerzyli swoją wiedzę na temat historii teatru i sztuki aktorskiej, uczyli się wyrażać swoje przeżycia, nastroje i emocje za pomocą gestów, ruchów i mimiki. Przełamując tremę, odkrywali swoje możliwości sceniczne, mogli wczuwać się w rolę i akcję oraz rozwijali umiejętności kreowania odgrywanych postaci. Podczas warsztatów przygotowane zostały scenki pantomimy z solowymi występami mimów, którzy wyrażali myśli, pojęcia i zjawiska wyłącznie ruchem ciała i mimiką, z zastosowaniem rekwizytów. Nabyte umiejętności uczestnicy wykorzystają podczas występów scenicznych przewidzianych w kalendarzu kulturalnym GOK w Raczkach. Odbiorcami była młodzież w wieku 14- 26 lat.

- „Piknik sąsiedzki- Imieniny Raczek” – grupa nieformalna „Koło Gospodyń Raczkowskich”; 27.09.2020r., skwer im. A. Putry w Raczkach; współpraca: Raczkowska Rada Sołecka, Koło Gospodyń Wiejskich w Małych Raczkach, Stowarzyszenie Małoraczkowiaczy znad Rospudy, GS Samopomoc Chłopska w Raczkach, OSP w Raczkach, Ratownictwo Motocyklowe.

Wydarzenie miało na celu umożliwienie wzajemnego poznania się, integrację międzypokoleniową mieszkańców Raczek i okolicznych miejscowości oraz zachęcenie do podejmowania wspólnych działań na rzecz środowiska lokalnego. Na Piknik przybyły rodziny z Raczek i okolic. Nie zabrakło także władz samorządowych. Otwarcia Pikniku dokonał Pan Wójt oraz organizatorzy. Następnie odbył się koncert Orkiestry Dętej OSP w Raczkach. Wybrane komisje konkursowe rozstrzygnęły konkursy na: „Najsmaczniejszą sałatkę o smaku jesieni” oraz „Jesienną dekorację”. Do konkursów przystąpiło 15 osób. Wszystkich uczestników nagrodzono dyplomami pamiątkowymi i nagrodami książkowymi. Duże zaangażowanie w organizację, polegające na udostępnianiu starych fotografii i dokumentów oraz wielkie

zainteresowanie podczas Pikniku wzbudziła wystawa fotograficzno - eksponatowa „Z życia Raczek w dobie Polski Ludowej”, którą zorganizowano w Galerii Gminnego Ośrodka Kultury w Raczkach. Wystawa wywołała wspomnienia i przyczyniła się do nawiązania wielu rozmów. Jeszcze innych wrażeń dostarczyli publiczności członkowie Stowarzyszenia Małoraczkowiaczy znad Rospudy, którzy pod kierunkiem Anny Doroty Halickiej zaprezentowali zapomniany już zwyczaj wspólnego darcia pierza w widowisku gwarowym. Natomiast zespół wokalny – instrumentalny Raczkowiaczy, zagrał, zaśpiewał i zachęcił do tańca. Najmłodszy uczestnicy Pikniku wzięli udział w konkursach, zapomnianych grach i zabawach podwórkowych. Imprezie towarzyszyły stoiska z darmowym jadłem przygotowanym przez Koło Gospodyń Raczkowskich i Koło Gospodyń Wiejskich w Małych Raczkach.

- „Rękodzieło naszym dziedzictwem” – grupa nieformalna „Szydełko i Igła”; świetlica- stanica im. A. Paciorki w Małych Raczkach.

Inicjatywa miała głównie na celu zorganizowanie warsztatów artystycznych promujących sztukę rękodzielniczą. Założeniem warsztatów było zapoznanie z technikami i tajnikami wyszywania i szydełkowania, rozwinięcie zainteresowań rękodzielniczych w nawiązaniu do tradycyjnych wzorów regionalnych oraz zachęcenie do tzw. „robótek ręcznych”. W ramach inicjatywy zorganizowano międzypokoleniowe warsztaty dla 3 grup /babcie, córki, wnuczki/ w wieku od 5- 80 lat, skierowane do każdego, bez względu na poziom wiedzy i umiejętności. Podczas zajęć uczestniczki zostały zaopatrzone we wszystkie materiały i przybory. Przygotowano je do rozpoznawania i dobierania odpowiedniego rodzaju tkaniny i nici do wyszywania oraz odpowiedniego rodzaju szydełka i nici do szydełkowania. Uczestniczki zostały zapoznane z podstawowymi technikami szydełkowania i wyszywania, dzięki czemu mogły tworzyć swoje pierwsze prace. Uczestniczki z dużym doświadczeniem miały okazję rozwijać swoje zdolności oraz dzielić się swoją wiedzą i umiejętnościami z osobami początkującymi. Na zakończenie i podsumowanie warsztatów wspólnie zorganizowano mini wystawę robótek. Ponadto warsztaty wpłynęły na rozwój współpracy i wzajemnego szacunku wśród uczestników, były okazją do pogłębienia znajomości z osobami, które łączy wspólna pasja, a także pozwoliły na zrelaksowanie i zapomnienie o codziennych kłopotach.

- „Raczkowskie kuglarzenie”- grupa nieformalna- „Kuglarze”.

W ramach inicjatywy zorganizowano cykl warsztatów kuglarskich, których celem było wprowadzenie w tajniki kuglarstwa, fire show i led show oraz stworzenie możliwości wyrażania siebie poprzez poznane techniki kuglarstwa i tańca. Zajęcia objęły naukę elementów tańca z ogniem i ruchem scenicznym, żonglerkę, chodzenie po linie, skoki przez dwie skakanki, działania z chustami i wachlarzami, kręcenie hula-hop, jazdę na monocyklu, puszczanie ogromnych baniek mydlanych i tworzenie kreatywnych postaci z balonów. Wykonywane

ćwiczenia wpłynęły na prawidłową koordynację ruchową, uczyły koncentracji, aktywności, kreatywności, cierpliwości, odwagi i pracy zespołowej. Uczestnicy zaprezentowali rodzicom i przyjaciołom efekty swojej pracy na scenie w postaci pokazów z użyciem sprzętu treningowego, które odbyły się na podsumowanie warsztatów. Nad przebiegiem spotkań czuwali doświadczeni adepci sztuk kuglarskich związani z grupą Czupakabra. Odbiorcami inicjatywy były dzieci i młodzież w wieku 10- 25 lat oraz ich rodzice.

- „Wyprawa do krainy kolorowych dźwięków” - grupa nieformalna „Muzykalne Raczki”.

Celem inicjatywy było zadbanie o edukację, rozwijanie zdolności muzycznych dzieci, a także poruszenie ich wrażliwości i kreatywności, w nawiązaniu do wieloletniej tradycji Orkiestry Dętej oraz wielu rodzin muzykujących w Raczkach. Nadrzędnym celem zajęć było sprawienie, aby obcowanie z muzyką sprawiało dzieciom radość i by czerpały z tego jak najwięcej satysfakcji. Podczas realizacji tej inicjatywy zorganizowano cykl zajęć umuzykalniających w małych grupach i dostosowano do możliwości rozwojowych dzieci. Wykorzystano następujące formy aktywności: mowę i śpiew, opracowywanie piosenek kreatywnych, różnorodne zabawy i ćwiczenia terapeutyczne przy muzyce, ćwiczenia i zagadki słuchowe, zapoznanie z instrumentami klawiszowymi, dętymi, smyczkowymi, perkusyjnymi. Dzieci również miały możliwość tworzenia własnych, prostych instrumentów. Na podsumowanie zajęć uczestnicy przygotowali krótką inscenizację słowno- muzyczną. Odbiorcami inicjatywy były dzieci w wieku 6-12 lat.

X. Październik

- 55) „Kultura na Każdą Porę Roku” - 07.10.2020 r.; kino Iskra w Augustowie; współpraca z Augustowskimi Placówkami Kultury.
- 56) Wieczór Integracyjny dla Młodzieży – 10.10.2020 r.; sala kameralna GOK; współorganizacja z Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.

XI. Listopad

- 57) Spotkanie Podsumowujące Realizację Projektu „Kulturalne inicjatywy nad Rospudą” – 27.11.2020r. ; sala kameralna GOK w Raczkach.

XII. Grudzień

- 58) „Z Wizytą Mikołaja w Przedszkolu ”- 07.12.2020 r. - Szkoła Podstawowa w Raczkach.
- 59) „Akcja Piernikowe Życzenia”- 21.12.2020 r.; współpraca z Kołem Gospodyń Wiejskich z Małych Raczek i Kołem Młodych Przyjaciół Ziemi Raczkowskiej.
- 60) „Konkurs Plastyczny Online na Najpiękniejszą Szopkę Bożonarodzeniową” - 28.12.2020 r.
- 61) „Konkurs Plastyczny Online na Najpiękniejszy Stroik Bożonarodzeniowy” - 28.12.2020 r.
- 62) „Konkurs Online na Najpiękniejszą Choinkę Domową” - 30.12.2020 r.

63) „Rok 2021” - Wydanie Foto - Kalendarza ze zdjęciami z Raczkowskich Archiwaliów.

Kalendarz Gminnego Ośrodka Kultury w Raczkach jest pełen zdjęć związanych z lokalną historią, pochodzących ze zbiorów Raczkowskich Archiwaliów i wykorzystany będzie w celach promocyjnych.

Zespoły i organizacje, twórcy działający w sferze lokalnej kultury

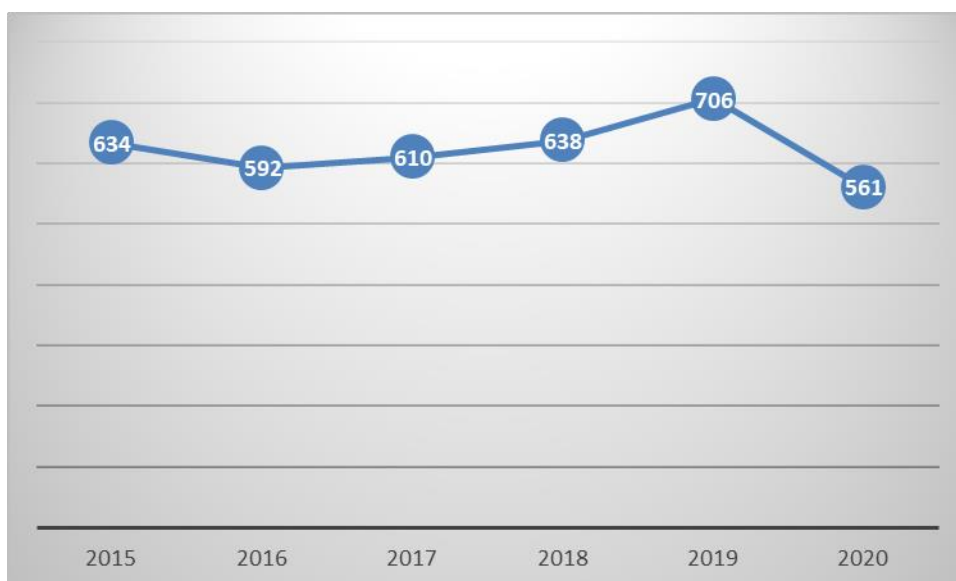
Na terenie gminy działają liczni twórcy ludowi. W ich dorobku twórczym znajdziemy: dywany dwuosnowowe z wzorami tradycyjnym, pisanki, palmy wielkanocne, kwiaty z bibuły, barwne pająki ze słomy, pieczywo obrzędowe, wianki świętojańskie i wieńce dożynkowe, rzeźbę o tematyce sakralnej i przyrodniczej, hafciarstwo techniką krzyżykową, prace techniką szydełkową.

W działalności kulturalnej uczestniczą członkowie:

1. Zespołu muzyki tradycyjnej – Zorniczeńka,
2. Zespołu ludowego - Raczkowiacy,
3. Orkiestry Dętej OSP w Raczkach,
4. Stowarzyszenia „Małoraczkowiacy znad Rospudy”,
5. Koła Gospodyń Raczkowskich,
6. Koła Gospodyń Wiejskich z Małych Raczek,
7. Raczkowskiego Klubu Seniora.

Na terenie Gminy Raczki funkcjonuje jedna biblioteka publiczna, dysponuje ona księgozbiorem w liczbie 26.938 woluminów. Zgodnie z danymi GUS w 2020 r. wypożyczono na zewnątrz 12.559 pozycji. Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 45 można zauważyć, że brak jednolitej tendencji w liczbie czytelników, choć tendencja ogólnokrajowa jest malejąca. Znaczny spadek liczby osób korzystających z biblioteki w 2020 r. może mieć związek z pandemią COVID-19. Warto w celu przyciągnięcia do biblioteki nowych osób inwestować w nowoczesne technologie, ciekawe wydawnictwa, poszerzenie księgozbioru o nowości wydawnicze.

Wykres 45. Liczba czytelników korzystających z placówki bibliotecznej w Gminie Raczki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 44. Liczba aktywnych czytelników korzystających z bibliotek publicznych z danej miejscowości

L.p.	Miejscowość	Liczba aktywnych czytelników
1.	Bakaniuk	3
2.	Bolesty	2
3.	Chodźki	3
4.	Dowspuda	23
5.	Franciszkowo	1
6.	Jankielówka	2
7.	Jaški	6
8.	Józefowo	5
9.	Koniecwór	3
10.	Korytki	4
11.	Krukówek	2
12.	Kurianki Pierwsze	4
13.	Kurianki Drugie	3
14.	Lipowo	2
15.	Lipówka	6
16.	Małe Raczki	24
17.	Moczydły	10
18.	Planta	1
19.	Podwysokie	0
20.	Rabalina	3
21.	Raczki	320
22.	Rudniki	13
23.	Sidory	6

24.	Słoboda	0
25.	Stoki	6
26.	Sucha Wieś	2
27.	Szczodruchy	10
28.	Szkocja	6
29.	Wasilówka	5
30.	Wierciochy	2
31.	Witówka	4
32.	Wronowo	5
33.	Wysokie	8
34.	Ziółkowo	7
35.	Żubrynek	1

Źródło: dane Gminy Raczki

Z zasobów bibliotecznych korzystają też mieszkańcy innych miejscowości. Do aktywnych czytelników należą także (liczba mieszkańców danej miejscowości):

1. Augustów: 4,
2. Babki Gąseckie: 1,
3. Białystok: 1,
4. Cimochy: 2,
5. Dubeninki: 1,
6. Dubowo: 1,
7. Ełk: 1,
8. Jabłońskie: 1,
9. Janówka: 1,
10. Jarocin: 2,
11. Jasionowo: 4,
12. Nieszki: 1,
13. Nowa Pawłówka: 1,
14. Nowa Wieś: 1,
15. Olecko: 2,
16. Osinki: 1,
17. Pieńczykowo: 1,
18. Suwałki: 24,
19. Szeszki: 1,
20. Warszawa: 3,
21. Wiatrołuża: 2,
22. Wierzbowo: 1,

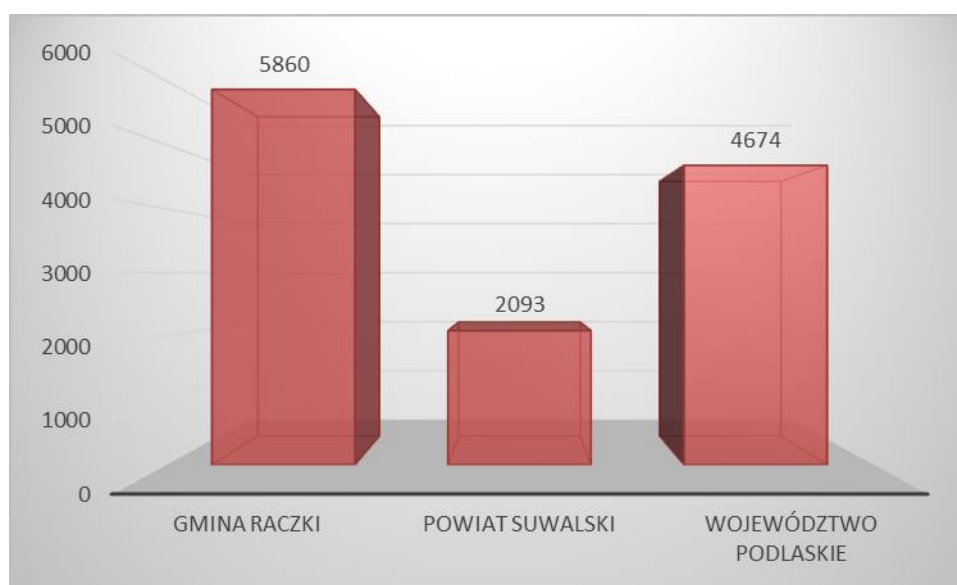
23. Wojnasy: 1,

24. Zajączkowo: 1.

Zgodnie z danymi gminy w sumie czytelników aktywnie korzystających z usług biblioteki w 2020 roku było 561.

Porównując liczbę osób przypadających na 1 placówkę biblioteczną można zauważyć, że w przypadku Gminy Raczki sytuacja ta jest niekorzystna, bowiem w porównaniu z powiatem suwalskim oraz województwem podlaskim przypada tu najwięcej osób na 1 placówkę. Stanowić to może znaczne utrudnienie w dostępie do literatury.

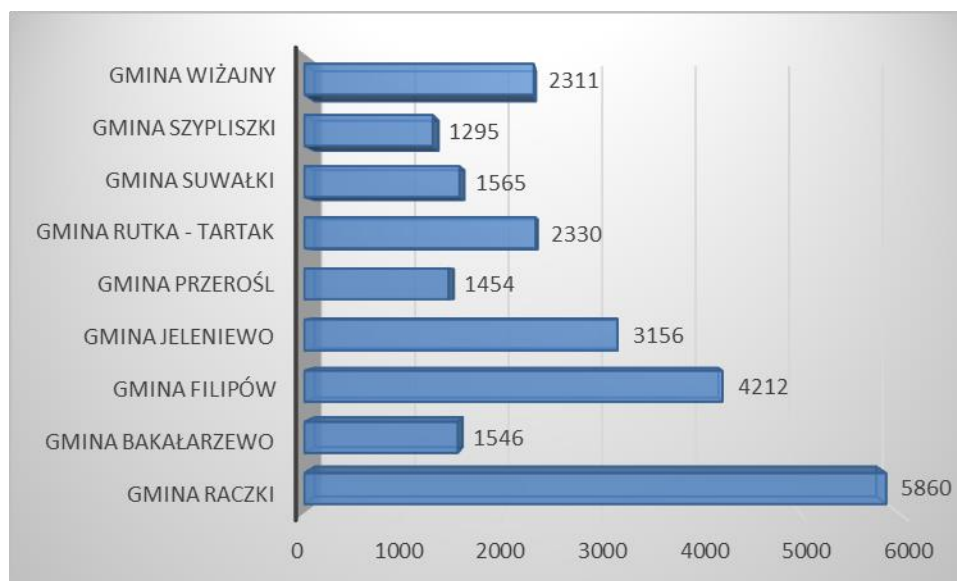
Wykres 46. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w Gminie Raczki, powiecie suwalskim oraz województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Także porównując dane dla poszczególnych gmin powiatu suwalskiego można zauważyć, że najgorzej sytuacja przedstawia się na terenie Gminy Raczki.

Wykres 47. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w poszczególnych gminach powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego” przyjęty uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. przedstawia kierunki wspierania rozwoju infrastruktury turystycznej, wypoczynkowej i uzdrowiskowej. Wśród nich ukazuje potrzebę zwiększenia atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej zabytkowych zespołów urbanistycznych i przestrzeni publicznych głównych ośrodków obszarów turystyczno-wypoczynkowych województwa, poprzez wsparcie podnoszenia atrakcyjności turystycznej obszarów zabytkowych i przestrzeni publicznych z priorytetem miejscowości gminnych. Wskazuje na taką potrzebę na terenie Gminy Raczki.

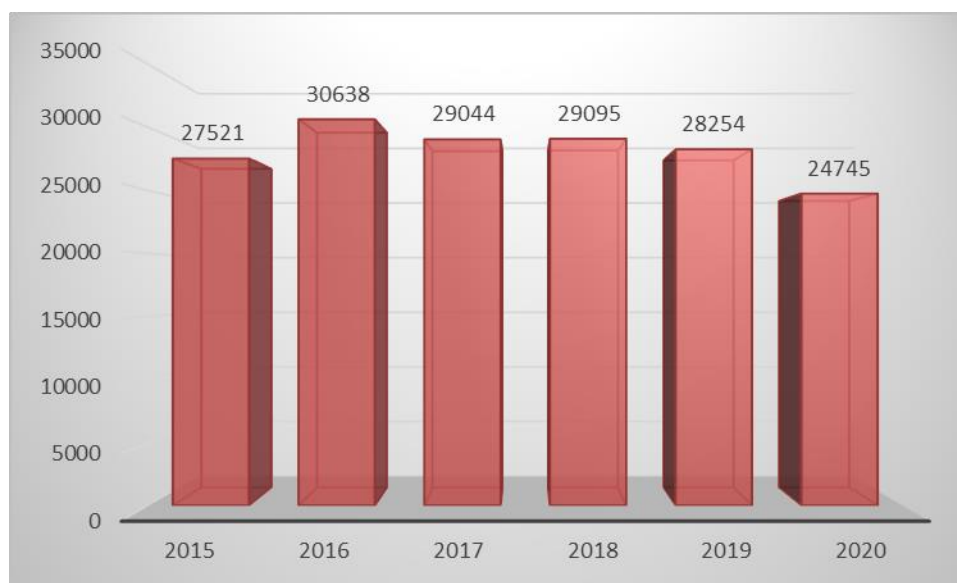
Dokument ten wskazuje także ważnym działaniem w kierunku rozwoju we wspomnianym kierunku będzie także wsparcie inicjatyw podnoszących atrakcyjność turystyczną gmin np. takich, jak: centrum edukacji, kultury i turystyki na bazie szkół w Dowspudzie w Gminie Raczki.

6.4. Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

W zakresie podstawowej opieki medycznej na terenie Gminy Raczki usługi wykonują dwie placówki (stan w 2020 r., zgodnie z danymi GUS). Na obszarze gminy funkcjonuje także punkt apteczny. W zakresie opieki szpitalnej oraz specjalistycznej mieszkańcy korzystają z usług placówek zlokalizowanych na terenie Suwałk, Augustowa, Sejna i Olecka.

Jednym z głównych aspektów w kwestii infrastruktury społecznej i jakości opieki zdrowotnej, który uwzględniono w analizie, jest dostęp pacjentów do świadczeń. Jest on bardzo istotny, zwłaszcza w kontekście najstarszych mieszkańców gmin. Zgodnie z informacjami zaprezentowanymi na wykresie 48 liczba udzielonych porad w ostatnim okresie pozostawała na podobnym poziomie. Wyjątek stanowi tu rok 2020, kiedy na skutek pandemii COVID-19 dostęp do ambulatoryjnej opieki zdrowotnej był utrudniony.

Wykres 48. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie Gminy Raczki w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raczkach (GOPS), który jest jednostką organizacyjną gminy.

W 2020 r. osób objętych procedurą Niebieskiej Karty było 42, przy ilości Niebieskich Kart: 19. Dane z podziałem na miejscowości prezentuje tabela 45.

Tabela 45. Dane dot. liczby osób objętych procedurą Niebieskiej Karty w 2020 r.

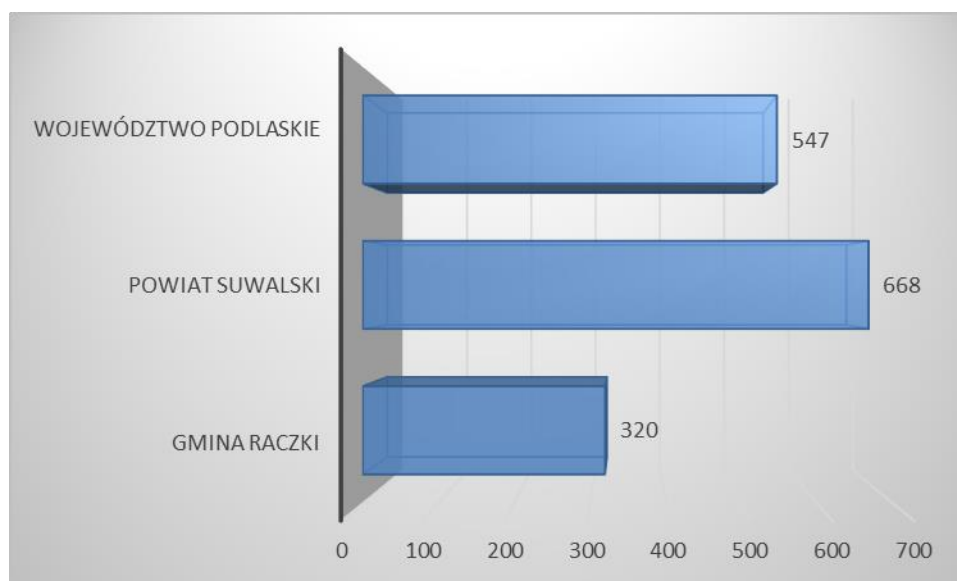
Lp.	Miejscowość	Ilość NK (w tym NK wszczęte w 2019r.)	Ilość osób w rodzinie
1.	Bakaniuk	1	2
2.	Jankielówka	1	2
3.	Józefowo	1	2
4.	Krukówek	1	3
5.	Małe Raczki	1	2
6.	Podwysokie	1	2

7.	Raczki	7	17
8.	Sidory	1	2
9.	Szczodruchy	1	2
10.	Wasilówka	1	2
11.	Wierciochy	1	2
12.	Wysokie	2	4
Suma	****	19	42

Źródło: dane Gminy Raczki

Porównując udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Raczki z adekwatnymi wskaźnikami na poziomie powiatu suwalskiego i województwa podlaskiego można zauważyć, że najbardziej korzystna sytuacja występuje na terenie Gminy Raczki. W powiecie suwalskim oraz w woj. podlaskim liczba osób korzystających z pomocy społecznej jest większa niż w gminie.

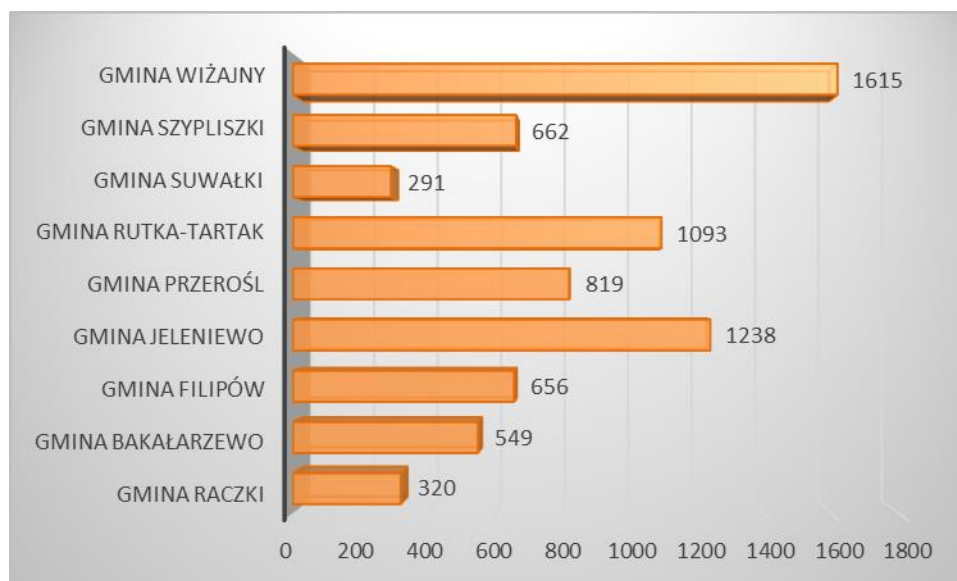
Wykres 49. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców Gminy Raczki, powiatu suwalskiego oraz województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Porównując gminy zlokalizowane na terenie powiatu suwalskiego można stwierdzić, że w tym przypadku najmniej korzystna sytuacja ma miejsce na terenie Gminy Wiżajny. Na terenie Gminy Raczki sytuacja wygląda stosunkowo dobrze, znajduje się na drugim miejscu z najmniejszą liczbą osób będących beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców.

Wykres 50. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców poszczególnych gmin powiatu suwalskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

W tabeli 46. przedstawiono ilość osób objętych pomocą w poszczególnych miejscowościach położonych na terenie Gminy Raczki.

Tabela 46. Osoby, którym zrealizowano świadczenia w okresie od 2020/01/01 do 2020/12/31 - pomoc społeczna

Miejscowość	Powód przyznania pomocy	Liczba osób*
Razem		92
Bakaniuk	Razem	4
...	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	1
...	Niepełnosprawność	2
...	Ubóstwo	2
...	Wielodzietność	1
Józefowo	Razem	2
...	Długotrwała lub ciężka choroba	1
...	Niepełnosprawność	1
Kurianki Drugie	Razem	5
...	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	1
...	Bezrobocie	1
...	Długotrwała lub ciężka choroba	2
...	Niepełnosprawność	2
...	Ubóstwo	2
...	Wielodzietność	1

Kurianki Pierwsze	Razem	4
...	Długotrwała lub ciężka choroba	1
...	Niepełnosprawność	2
...	Ubóstwo	2
Lipówka	Razem	1
...	Bezrobocie	1
...	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1
...	Ubóstwo	1
Ludwinowo	Razem	2
...	Niepełnosprawność	1
...	Ubóstwo	2
...	Wielodzietność	1
Małe Raczki	Razem	1
...	Niepełnosprawność	1
...	Ubóstwo	1
Moczydły	Razem	3
...	Bezrobocie	3
...	Ubóstwo	2
Planta	Razem	1
...	Bezrobocie	1
...	Niepełnosprawność	1
...	Ubóstwo	1
Raczki	Razem	49
...	Alkoholizm	4
...	Bezdomność	1
...	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	9
...	Bezrobocie	30
...	Długotrwała lub ciężka choroba	20
...	Niepełnosprawność	15
...	Ubóstwo	31
...	Wielodzietność	1
Rudniki	Razem	2
...	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	1
...	Długotrwała lub ciężka choroba	2
...	Niepełnosprawność	1
...	Ubóstwo	1
Sidory	Razem	3
...	Alkoholizm	1
...	Niepełnosprawność	1
...	Wielodzietność	1
Słoboda	Razem	1
...	Niepełnosprawność	1
...	Ubóstwo	1
Sucha Wieś	Razem	3
...	Alkoholizm	1
...	Bezrobocie	1

...	Niepełnosprawność	1
...	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1
...	Ubóstwo	1
...	Wielodzietność	1
Szczodruchy	Razem	1
...	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1
...	Długotrwała lub ciężka choroba	1
Wasilówka	Razem	1
...	Bezrobocie	1
...	Długotrwała lub ciężka choroba	1
Wierciochy	Razem	1
...	Niepełnosprawność	1
...	Wielodzietność	1
Witówka	Razem	2
...	Długotrwała lub ciężka choroba	1
...	Niepełnosprawność	2
Wysokie	Razem	3
...	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	2
...	Ubóstwo	1
...	Wielodzietność	2
Ziółkowo	Razem	1
...	Bezrobocie	1
...	Długotrwała lub ciężka choroba	1
Żubrynek	Razem	2
...	Bezrobocie	1
...	Długotrwała lub ciężka choroba	1
...	Niepełnosprawność	1
...	Ubóstwo	1

*Liczba osób w danej miejscowości, nie będzie równa liczbie powodów przyznania pomocy, ponieważ u jednej osoby może występować kilka przesłanek jak np. ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność

Źródło: dane Gminy Raczki

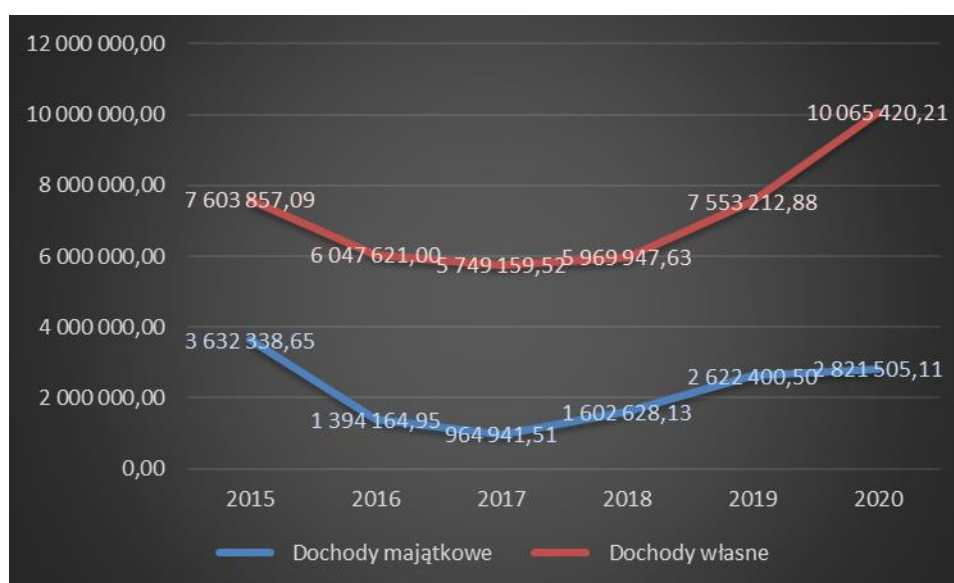
6.5. Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Raczki czuwa Policja oraz Ochotnicza Straż Pożarna. W Raczkach zlokalizowany jest rewir dzielnicowy. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej zlokalizowane są w miejscowościach: Raczki (jednostka w KSRG), Sidory, Sucha Wieś, Stoki, Wierciochy. Jednostki OSP brały czynny udział w akcjach gaśniczych, do których w 2020 r. wyjeżdżały 74 razy.

7. Finanse samorządowe

W tabeli 47 zaprezentowano dochody a w tabeli 48 wydatki Gminy Raczki w latach 2015-2020. Porównanie dochodów majątkowych i dochodów własnych przedstawia wykres 51.

Wykres 51. Dochody majątkowe i dochody własne Gminy Raczki w latach 2015 – 2020 (zł)

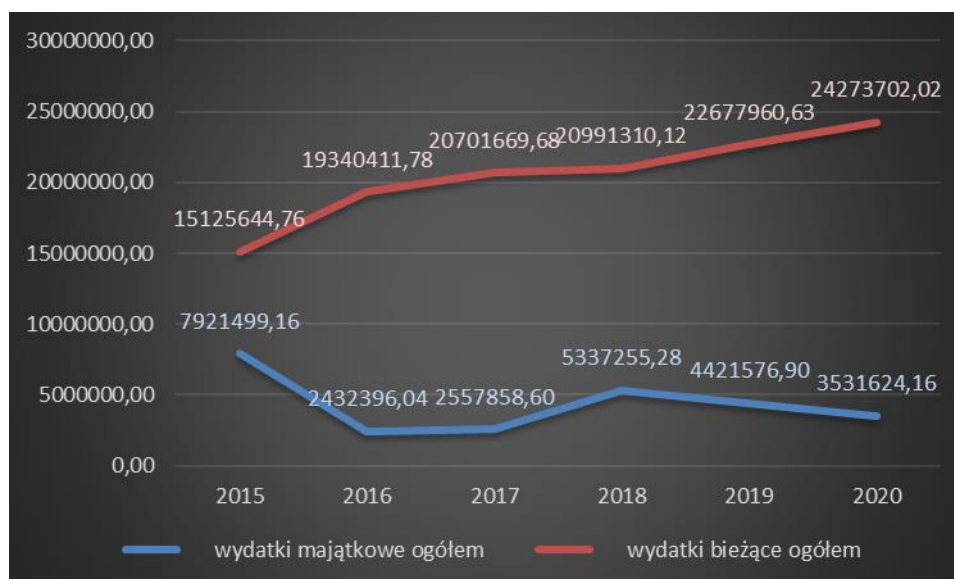
Źródło: dane GUS

W kolejnych latach dochody własne przewyższały dochody majątkowe. Od 2017 r. na terenie gminy odnotowano wzrost dochodów, szczególnie widoczne jest to w przypadku dochodów własnych.

Największą sumę dochodów odnotowano w następujących działach:

- Dział 758 - Różne rozliczenia (39,92% dochodów);
- Dział 855 – Rodzina (27,34% dochodów).

Wykres 52. Wydatki majątkowe i bieżące na terenie Gminy Raczki w latach 2015 – 2020 (zł)

Źródło: dane GUS

Również wydatki na terenie gminy uległy wzrostowi od 2017 r. W budżecie przeważały wydatki bieżące.

Analizując wydatki pod kątem poszczególnych działów klasyfikacji budżetowej należy zauważyć, że największą sumę wydatków odnotowano w:

- Dziale 855 – Rodzina (31,42% wszystkich wydatków);
- Dziale 801 - Oświata i wychowanie (27,63% wydatków).

W latach 2017 – 2020 (oprócz roku 2018) było więcej dochodów niż wydatków.

Zgodnie z zapisami Uchwały Nr XXIII/173/21 Rady Gminy Raczki z dnia 17 września 2021 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Raczki na lata 2021-2026 w kolejnych latach budżet Gminy Raczki będzie się charakteryzował nadwyżką. W dokumencie ujemny wynik budżetu wskazano jedynie w 2018 r. (wykonanie) i 2021 r.

Tabela 47. Dochody budżetu Gminy Raczki w latach 2015-2020

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	zł	-	-	23601502,92	25520536,94	29137969,45	31584429,82
Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	zł	398961,53	486742,63	553038,02	689604,86	715358,04	794772,48
Dział 600 – Transport i łączność	zł	5000,00	0,00	741663,96	785346,41	962731,27	336150,52
Dział 630 - Turystyka	zł	25081,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	108938,22	926023,59	135865,19	162251,60	941704,87	603579,25
Dział 710 - Działalność usługowa	zł	0,00	0,00	0,00	50000,00	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	33542,80	43395,61	73188,92	62138,59	62709,78	96577,50
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	52876,76	18262,01	1231,59	77521,74	72314,57	67872,40
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	5986,00	34194,00	1000,00	5000,00	12000,00	0,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	zł	4651814,01	4366844,74	4819771,48	5007948,49	5786648,95	6057774,39
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	8660107,53	9015681,37	8920444,73	9890605,35	10513892,17	12607524,67

Dział 801 – Oświata i wychowanie	zł	314461,00	335615,79	503694,23	392432,56	387608,60	913213,50
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	2042394,38	5953224,28	330966,88	304501,12	316182,68	322369,82
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	0,00	0,00	0,00	32000,00	7960,60	0,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	143358,50	129413,60	122753,00	134393,50	152411,40	108223,50
Dział 855 - Rodzina	zł	-	-	6894487,74	6793182,52	7580644,44	8634930,52
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	5690156,89	1037473,69	502571,98	542695,89	1178516,31	1041441,27
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	0,00	0,00	0,00	400000,00	365984,38	0,00
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	124599,05	0,00	825,20	190914,31	81301,39	0,00

Źródło: Dane GUS

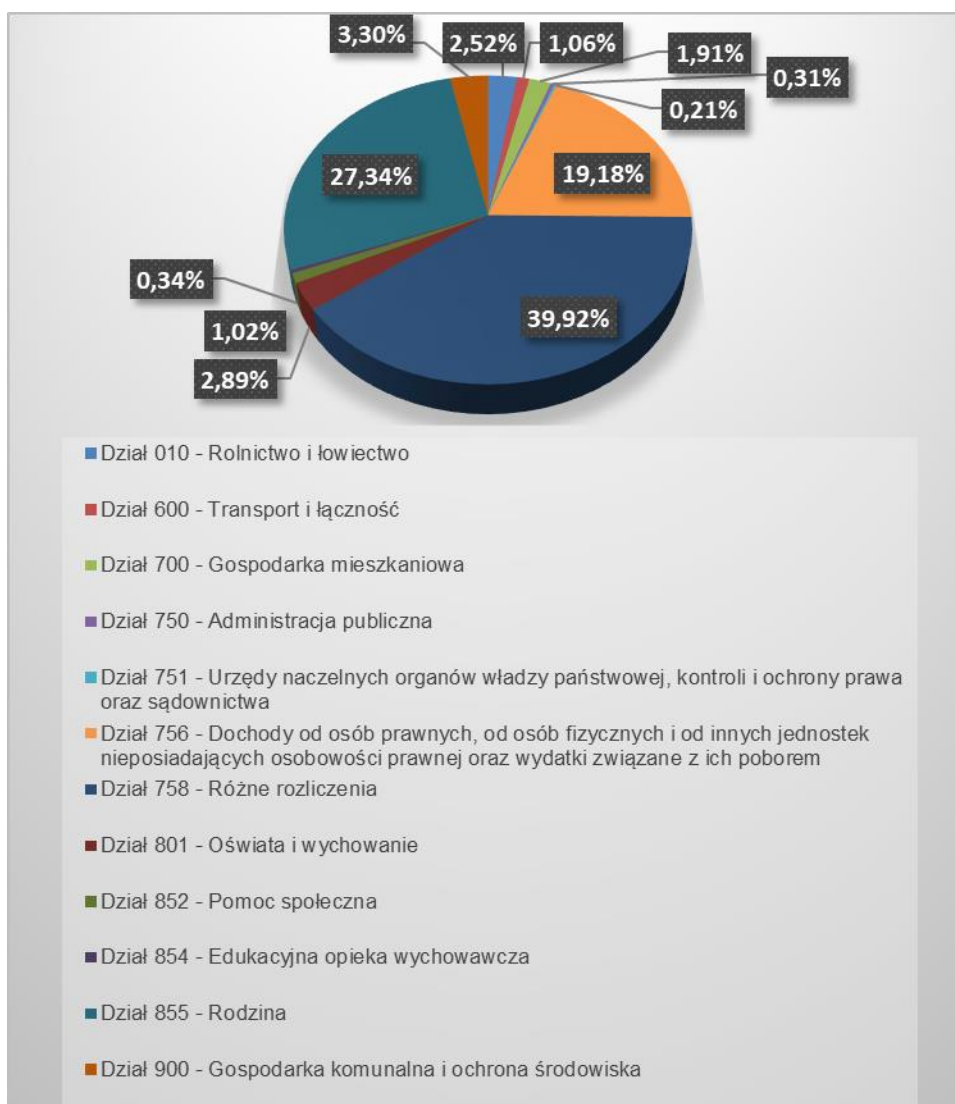
Tabela 48. Wydatki budżetu Gminy Raczki w latach 2015-2020

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	zł	23047143,92	21772807,82	23259528,28	26328565,40	27099537,53	27805326,18
Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	zł	430257,08	530606,33	585369,01	845951,64	809039,41	933864,27
Dział 600 – Transport i łączność	zł	1699689,97	1666224,95	2219328,78	3313740,00	1734161,97	1551762,23
Dział 630 - Turystyka	zł	31000,00	0,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	422806,33	382239,79	382127,83	1129428,04	360878,11	352571,78
Dział 710 - Działalność usługowa	zł	68265,00	76309,75	57693,15	75885,48	77963,28	59847,52

Dział 750 - Administracja publiczna	zł	1882742,57	2037093,32	1997152,83	2350847,85	2434916,07	2742298,27
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	52876,76	18262,01	1231,59	77521,74	72314,57	67872,40
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	152810,55	180649,87	198002,07	156490,16	160204,50	165687,95
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	zł	162164,87	106800,03	107446,49	117467,50	117236,57	59975,67
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	0,00	0,00	0,00	4596,00	0,00	0,00
Dział 801 – Oświata i wychowanie	zł	6854378,82	7742490,92	7504519,04	7114376,68	7825310,26	7682198,23
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	75867,12	70730,20	67858,46	67959,10	68364,49	107447,09
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	2707060,24	6684894,08	1029776,73	1067826,57	1120754,35	1295234,76
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	0,00	0,00	0,00	16805,87	23165,99	0,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	389334,19	409333,35	415721,34	399902,31	447347,91	417444,04
Dział 855 - Rodzina	zł	-	-	6942895,25	6861713,41	7656208,65	8736202,67
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	7392063,01	941786,51	1024765,36	877155,84	2403835,59	1867959,78
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	569736,77	774039,08	548261,73	1398684,46	1522488,74	1589460,89
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	156090,64	151347,63	167378,62	442212,75	255347,07	165498,63

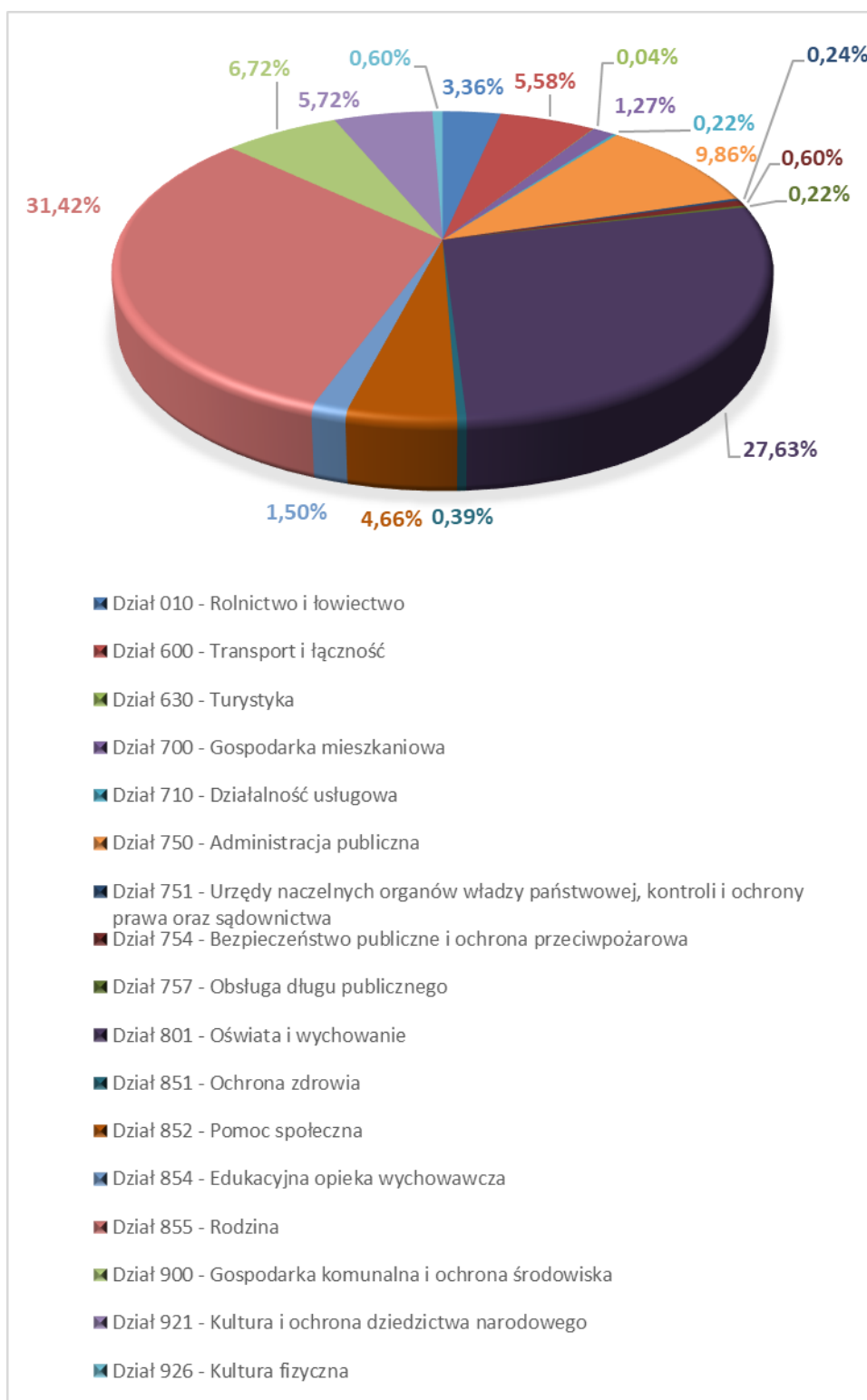
Źródło: Dane GUS

Wykres 53. Dochody Gminy Raczki w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Wykres 54. Wydatki Gminy Raczki w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej

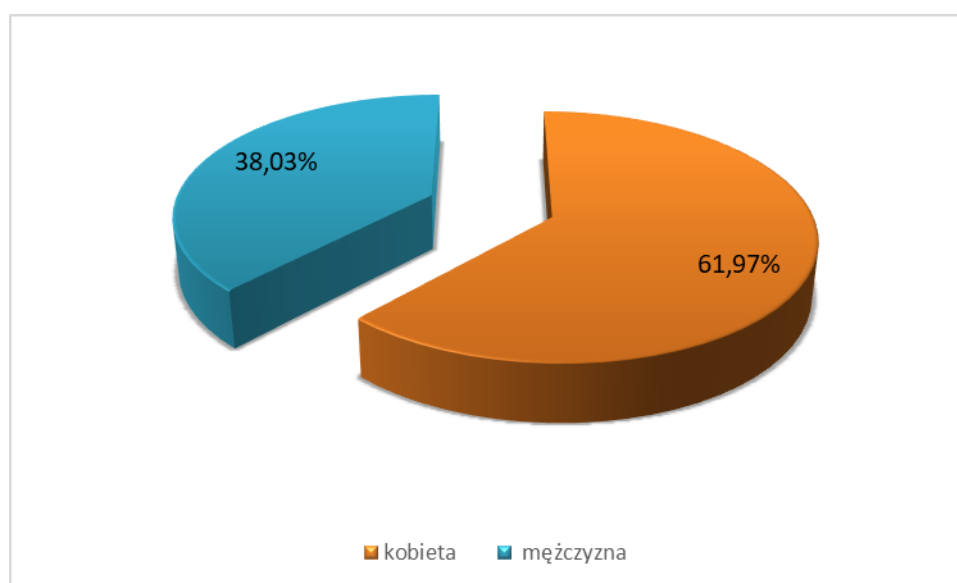
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

8. Podsumowanie analizy i diagnozy

8.1. Podsumowanie wyników badania ankietowego

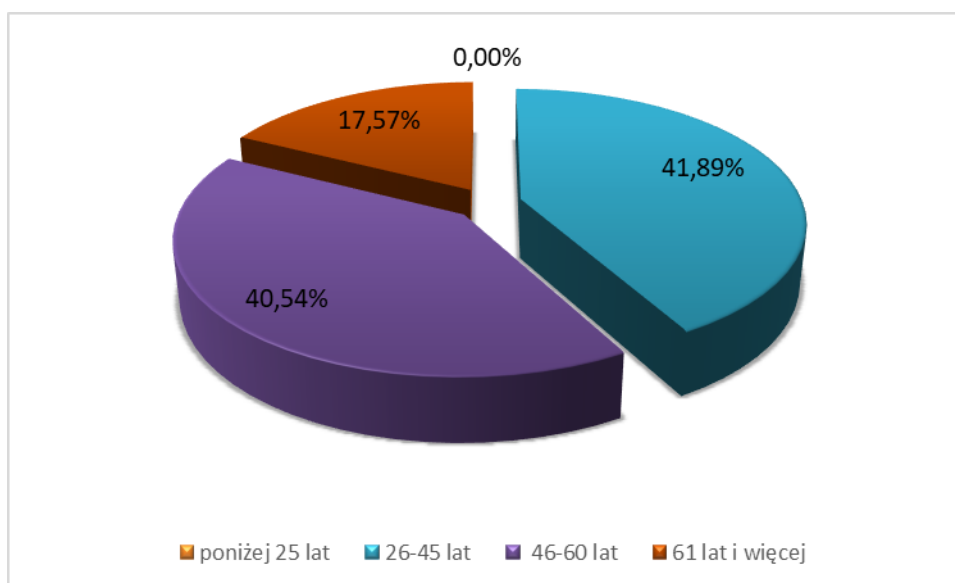
W ramach prac nad przygotowaniem „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Raczki” oraz „Strategii Rozwoju Gminy Raczki na lata 2023-2032” wśród mieszkańców analizowanej jednostki samorządu terytorialnego zostało przeprowadzone badanie ankietowe. Ankieta była dostępna w siedzibie Urzędu Gminy Raczki. W badaniu wzięło udział 75 osób zamieszkujących Gminę Raczki. Struktura ankietowanych z uwzględnieniem ich płci, wieku i statusu zawodowego została zaprezentowana na wykresach 55-57. Wynika z nich, że wśród osób biorących udział w badaniu przeważały kobiety, które stanowili 61,97% ankietowanych. Biorąc pod uwagę wiek - przeważały osoby w przedziale 46 - 60 lat. Analizując dane dotyczące statusu zawodowego należy stwierdzić, że największa ilość ankietowanych posiadała status pracownika (83,1%). Wśród ankietowanych nie było osób poniżej 25 roku życia, uczniów/studentów, ani osób bezrobotnych. Osoba, która wskazała opcję „inne” nie dookreśliła swojego statusu zawodowego.

Wykres 55. Płeć ankietowanych

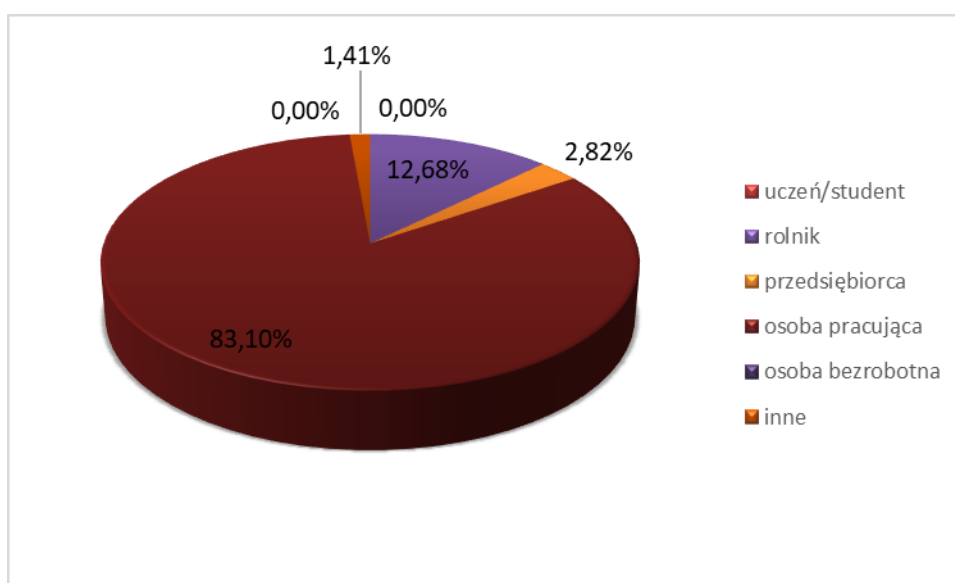
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Wykres 56. Wiek ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Wykres 57. Status zawodowy respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Pytania sformułowane w ramach ankiety zostały podzielone na następujące obszary:

- społeczeństwo;
- gospodarka;
- środowisko i przestrzeń;
- infrastruktura techniczna;
- turystyka i rekreacja;

- kultura;
- edukacja.

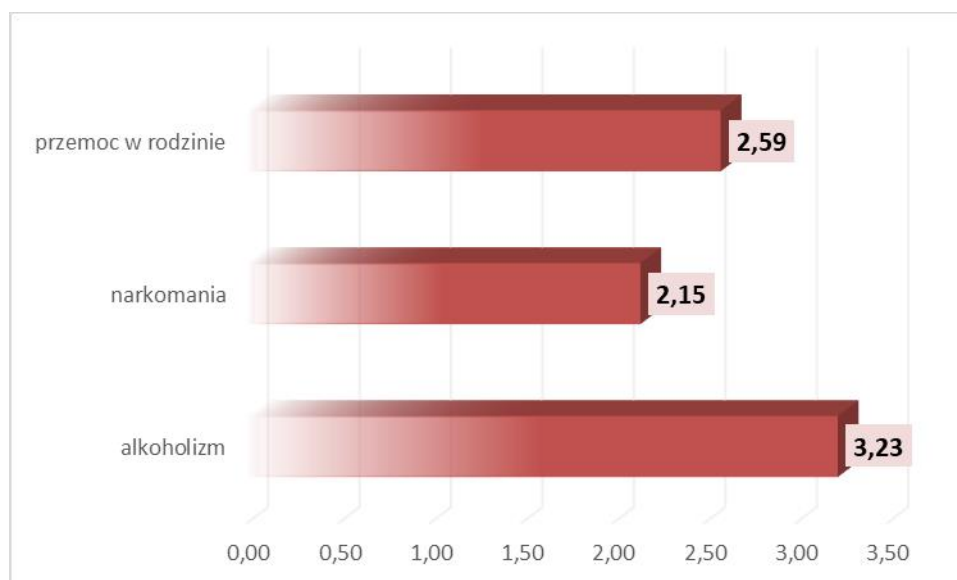
W ramach poszczególnych obszarów respondentów poproszono o dokonanie oceny według 5-ciestopniowej skali, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 - najwyższą. Na podstawie zebranych odpowiedzi obliczoną średnią ocenę dla każdego obszaru.

Ankietowanych poproszono także o wskazanie mocnych i słabych stron Gminy Raczki, szans i zagrożeń dla jej rozwoju oraz najpilniejszych aspektów, które wymagają poprawy.

SPOŁECZEŃSTWO

Jako najbardziej istotny problem w obszarze: Społeczeństwo ankietowani wskazali alkoholizm (ocena średnia: 3,23 pkt), przemoc w rodzinie (2,59 pkt) oraz narkomanię (2,15 pkt).

Wykres 58. Skala występowania problemów społecznych w Gminie Raczki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

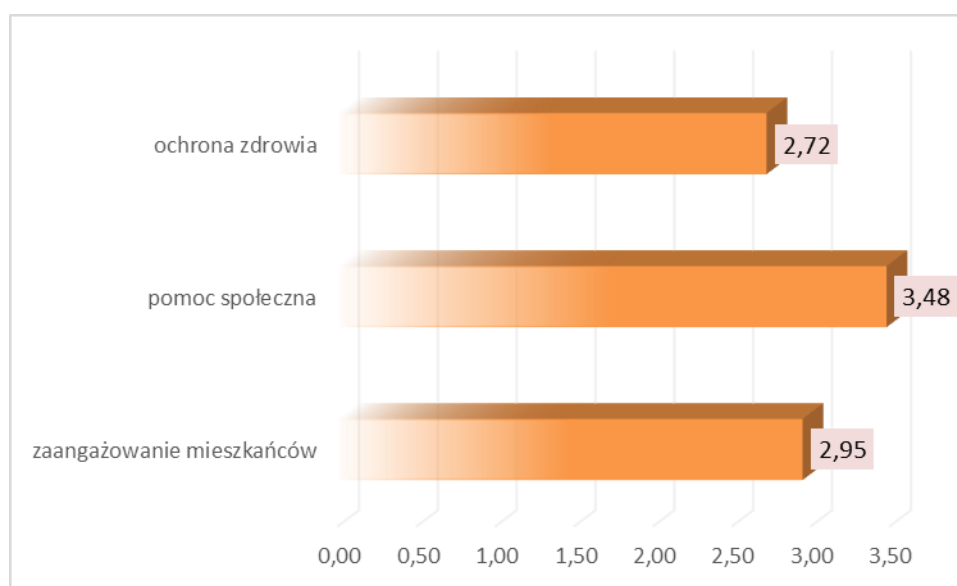
Ankietowani nisko ocenili poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej (średnia ocena 2,95 pkt). Krytycznie w tym aspekcie wypowiedzieli się zwłaszcza mężczyźni biorący udział w ankiecie (ich średnia ocena wyniosła 2,65 pkt, kobiet zaś 3,18 pkt). W różnych grupach wiekowych ocena zaangażowania mieszkańców znajdowała się na podobnym poziomie.

Poziom ochrony zdrowia na terenie gminy został nisko oceniony – średnia ocena 2,72 pkt. Najlepiej ten aspekt funkcjonowania analizowanej jednostki samorządu terytorialnego został

oceniony przez mieszkańców w przedziale wiekowym 26-45 lat, średnia ocen w tej grupie wyniosła 2,47 pkt.

Poziom pomocy społecznej w Gminie Raczki został oceniony na 3,48 pkt, co wskazuje na najbardziej pozytywne postrzeganie tej sfery działalności przez mieszkańców. Ten aspekt funkcjonowania gminy także został najlepiej oceniony przez osoby w wieku 61 lat i więcej, średnia ocena tych respondentów wyniosła 3,62 pkt.

Wykres 59. Ocena poziomu zaangażowania mieszkańców oraz podstawowych usług w Gminie Raczki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

GOSPODARKA

W sferze gospodarczej ankietowani najlepiej ocenili rolę dostępności usług w perspektywie rozwoju gminy (średnia ocena 3,45 pkt). Na drugim miejscu wskazano działalność rolniczą (średnia ocena 3,35 pkt co biorąc pod uwagę rolniczy charakter terenu, nie powinno dziwić takie ukierunkowanie wypowiedzi mieszkańców).

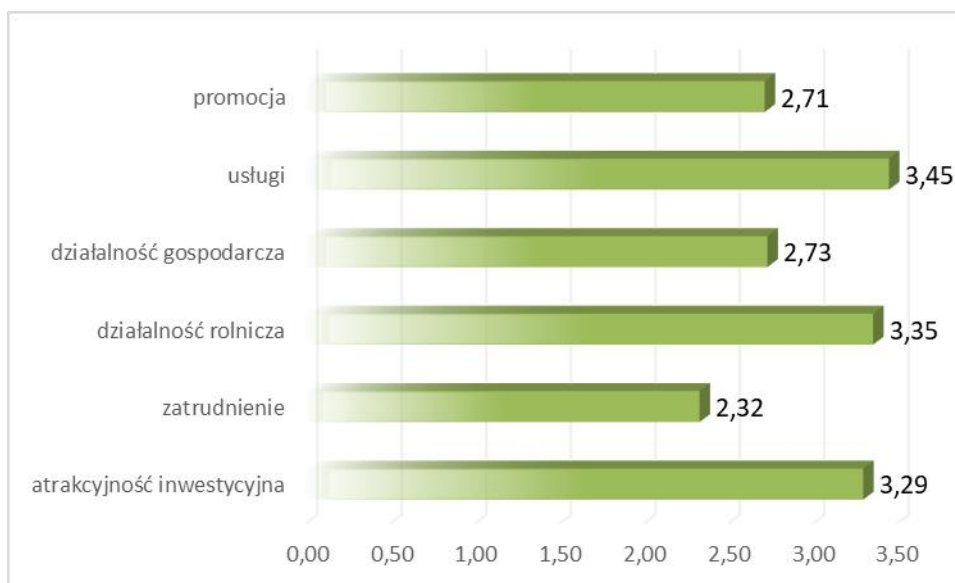
Respondenci nisko ocenili natomiast możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy (2,32 pkt). Osoby 30% ankietowanych w wieku 46-60 lat oceniło tę możliwość na 1-2, średnia ich ocen wyniosła 2 pkt.

Atrakcyjność inwestycyjna gminy została oceniona na 3,29 pkt, czyli stosunkowo dobrze. Średnia ocen w różnych grupach wiekowych (które brały udział w daniu – jak już wspomniano

brak osób w wieku do 25 roku życia) znajdowała się na porównywalnym poziomie (od 3,13 pkt w grupie wiekowej 46 – 60 lat do 3,39 pkt w grupie wiekowej 26 – 45 lat).

Ankietowani nie byli w pełni zadowoleni z promocji gminy (2,71 pkt) oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej (2,73 pkt).

Wykres 60. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Raczki – gospodarka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Ankietowani najwyżej ocenili estetykę obiektów użyteczności publicznej oraz funkcjonalność tych obiektów (odpowiednio 3,95 pkt i 3,77 pkt). Dość dobrze ankietowani ocenili także czystość środowiska naturalnego (3,64 pkt) oraz estetykę miejscowości (3,62 pkt).

Estetykę obiektów użyteczności publicznej najwięcej osób oceniło na 5 w przedziale wiekowym 26-45 lat (13,89%), na 4 – 5 było to 30,56% respondentów w tymże przedziale wiekowym.

Jako najmniej korzystną w analizowanym obszarze respondenci ocenili efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czyli optymalne wykorzystanie terenów). Średnia ocena w ramach tego pytania wyniosła 3,07 pkt, co wskazuje na niedobory w tym zakresie zauważalne przez osoby zamieszkujące Gminę Raczki. Najwięcej osób oceniło tę efektywność na 1-2 w przedziale wiekowym 26-45 lat (9,72%).

Wykres 61. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Raczki – środowisko i przestrzeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

W obszarze: Infrastruktura techniczna ankietowani najlepiej ocenili poziom rozwoju sieci wodociągowej (3,62 pkt), dostęp do Internetu w uch miejscowości (3,49 pkt) – choć w tym przypadku pojawiło się również sporo głosów krytycznych, wskazywano m.in. na potrzebę doprowadzenia światłowodu, oraz rozwój sieci kanalizacyjnej (3,44 pkt).

Poziom rozwoju sieci wodociągowej najlepiej ocenili respondenci w przedziale wiekowym 61 lat i więcej (4,31 pkt).

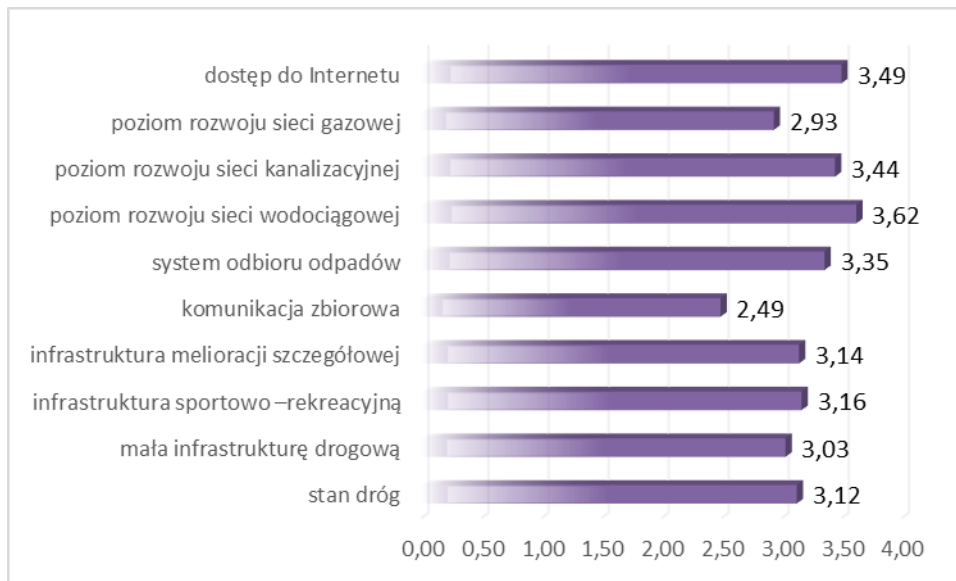
Wskazuje, że mieszkańcy zauważają poprawę, rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz pozytywnie oceniają działania władz gminy mające na celu zapewnienie jak najszerszego dostępu do infrastruktury technicznej.

Z kolei jako największy problem gminy w obszarze infrastruktury technicznej mieszkańcy Gminy Raczki wskazali niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej (2,49 pkt), poziom rozwoju sieci gazowej (2,93 pkt) oraz stan małej infrastruktury drogowej (chodniki i ścieżki rowerowe, oświetlenie, przystanki) (3,03 pkt).

Wiele osób nie jest też w pełni zadowolonych ze stanu dróg w gminie (3,12 pkt). Jeden z ankietowanych szczególnie wskazał na drogę Raczki – Suwałki jako tę wymagającą szczególnej poprawy. Inny ankietowany wskazał potrzebę zadbania o wjazd do Dowspudy, wskazał je jako niebezpieczne miejsce.

Wśród ankietowanych najgorzej ten aspekt oceniły osoby w wieku 26 – 45 lat (2,84 pkt).

Wykres 62. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Raczki – infrastruktura techniczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

TURYSTYKA I REKREACJA

Mieszkańcy Gminy Raczki wskazują, że inwestowanie w rozwój turystyki jest ważny (3,70 pkt), co może przyczynić się także do wzrostu dochodów mieszkańców, którzy dzięki rozwojowi tej gałęzi gospodarki będą mogli znaleźć zatrudnienie na terenie gminy.

Mieszkańcy pozytywnie ocenili atrakcyjność turystyczną gminy (3,55 pkt) oraz trochę w mniejszym stopniu poziom rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej (3,12 pkt).

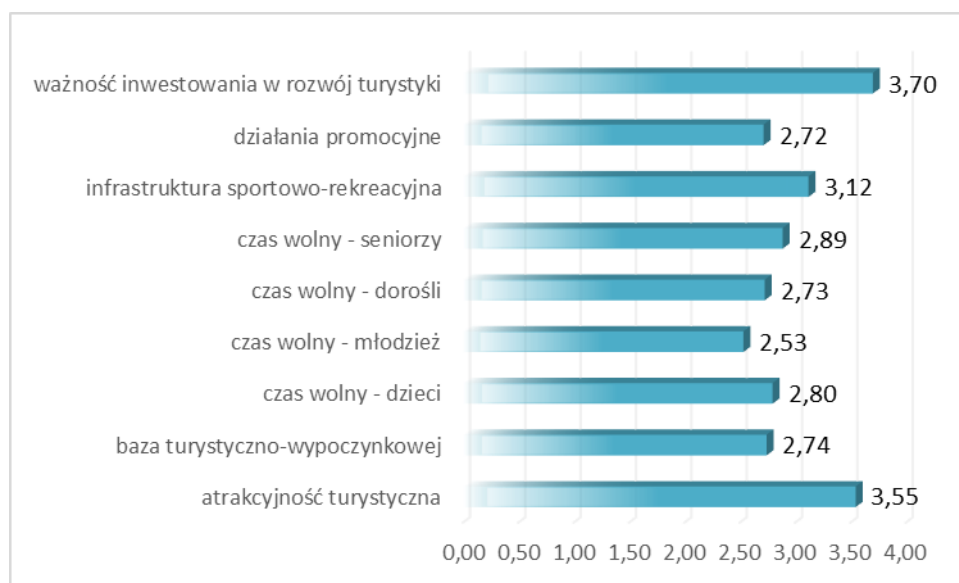
Za szczególnie ważne miejsce, o dużym potencjale turystycznym wskazano Pałac w Dowspudzie, który wymaga przeprowadzenia prac remontowych, odrestaurowania.

Mniej korzystnie respondenci ocenili za to ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży (2,53 pkt), działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów (2,72 pkt), ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych (2,73 pkt).

Ankietowani wskazywali potrzebę na organizacji zajęć pozaszkolnych w formie np. szkółki piłkarskiej, siatkowej. Dotychczasowa oferta choć ciekawa, ze względu na małą różnorodność (na terenie gminy działalność prowadzi tylko jeden klub sportowy) skierowana jest tylko do bardzo ograniczonej liczby osób.

W gminie działają prężnie jednostki kulturalne, na jej terenie znajdują się różne obiekty sportowe i rekreacyjne jednak nadal oferta zagospodarowania czas wolnego jest – zdaniem mieszkańców – niewystarczająca.

Wykres 63. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Raczki – turystyka i rekreacja

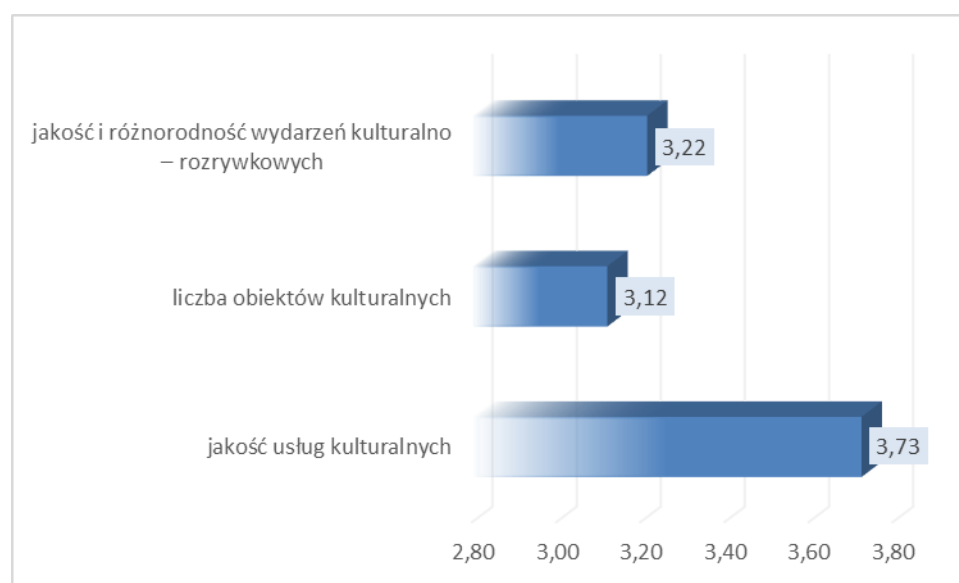

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

KULTURA

Mieszkańcy Gminy Raczki pozytywnie oceniają jakość usług kulturalnych (3,73 pkt). Najlepiej ten aspekt funkcjonowania gminy postrzegają osoby w wieku 46-60 lat (27,78% mieszkańców przyznało w tym pytaniu ocenę 5 i 4) oraz osoby w wieku 26-45 lat (13,89% przyznało 3 pkt, 22,22% - 4 pkt, a 2,78% - 5 pkt). Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno – rozrywkowych została oceniona w miarę pozytywnie – średnia ocen 3,22 pkt, nawet najmniej oceniona liczba obiektów kulturalnych osiągnęła średnią ocenę powyżej 3 pkt (3,12 pkt).

Wykres 64. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Raczki – kultura

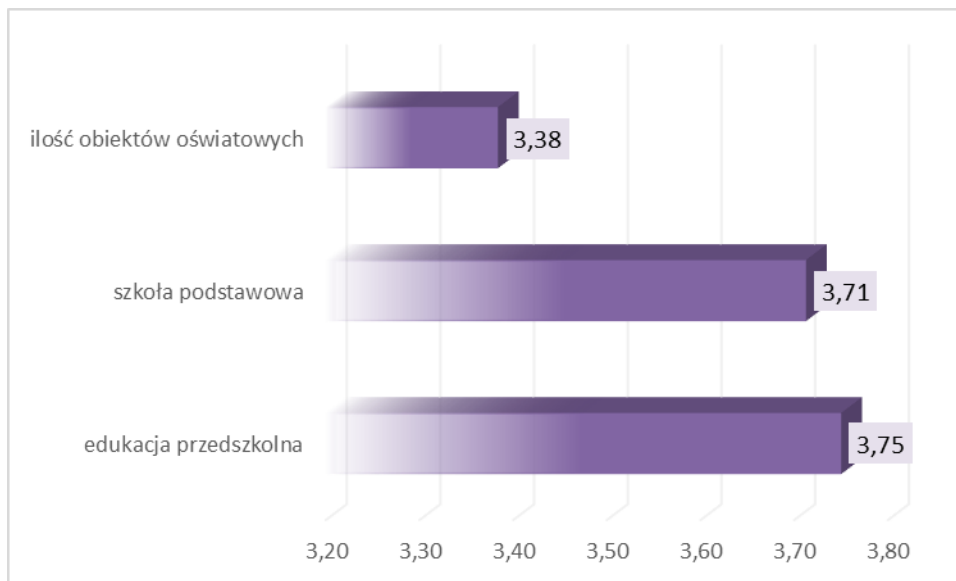

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

EDUKACJA

W zakresie działań edukacyjnych na terenie Gminy Raczki ankietowani najlepiej ocenili jakość edukacji przedszkolnej (3,72 pkt), zaś najmniej są zadowoleni z ilości obiektów oświatowych (3,38 pkt). Liczba obiektów edukacyjnych została oceniona na podobnym poziomie przez wszystkie grupy wiekowe biorące udział w ankiecie, szczególnie porównywalną średnia ocen wystąpiła wśród mieszkańców w wieku 26-45 lat i 46-60 lat, odpowiednio 3,33 pkt i 3,23 pkt. Wśród uwag ankietowanych szczególnie wskazywano na „brak żłobka”.

Wykres 65. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Raczki – edukacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

ASPEKTY WYMAGAJĄCE POPRAWY

W ramach ankiety mieszkańcy gminy wskazali także sfery, które wymagają najpilniejszej poprawy. Jako najbardziej istotne wskazano:

- poprawę infrastruktury drogowej (chodników, dróg) – 39 wskazań;
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży – 32 wskazania;
- poprawę jakości obsługi medycznej – 32 wskazania;
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej – 25 wskazań;
- rozwój turystyki – 23 wskazania.

MOCNE I SŁABE STRONY GMINY, SZANSE I ZAGROŻENIA DLA JEJ ROZWOJU

Według respondentów mocne strony gminy to przede wszystkim:

- korzystne położenie;

- czyste środowisko naturalne;
- wysokie walory środowiska naturalnego;
- wystarczająca ilość miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych;
- wystarczająca ilość bibliotek i świetlic wiejskich.

Z kolei słabymi stronami Gminy Raczki są:

- słaby dostęp do opieki medycznej;
- brak dogodnych międzymiastowych połączeń komunikacyjnych (linie autobusowe);
- zły stan dróg;
- brak podmiotów gospodarczych o silnej pozycji w regionie;
- niska konkurencyjność usług na rynku lokalnym.

Jako największe zagrożenia dla rozwoju gminy respondenci wskazali:

- ucieczkę ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast;
- niski przyrost naturalny;
- nieposiadanie przez gminę terenów przeznaczonych bezpośrednio pod działalność inwestycyjną;
- malejące dochody budżetu gminy;
- ograniczony dostęp do środków finansowych z Unii Europejskiej.

Szanse dla zwiększenia potencjału Gminy Raczki to – według mieszkańców:

- dostęp do środków finansowych z Unii Europejskiej;
- agroturystyka i ekoturystyka;
- wysokie walory środowiska naturalnego;
- rozwój małej przedsiębiorczości (handel, usługi);
- osiedlanie się na terenie gminy nowych mieszkańców.

PODSUMOWANIE

Przedstawiony materiał badawczy zawiera informacje odnośnie opinii mieszkańców Gminy Raczki w wielu ważnych dla niej kwestiach. Głównym celem badania było zweryfikowanie poglądów mieszkańców na temat funkcjonowania kluczowych obszarów gminy oraz poznanie oczekiwań co do jej przyszłości. Badanie dostarcza materiałów diagnostycznych, jak również inspiracji w kontekście definiowania kierunków rozwoju gminy, które zostaną wykorzystane w ramach dalszych prac nad konstruowaniem Strategii Rozwoju Gminy Raczki na lata 2023-2032.

8.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGHTS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten można przeprowadzić również w inny sposób, mianowicie: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli wady i zagrożenia.

Analiza SWOT została przeprowadzona w oparciu o przedstawioną diagnozę sytuacji gminy oraz z uwzględnieniem wyników przeprowadzonych badań ankietowych. Zgodnie z zakresem przeprowadzonej diagnozy oraz w oparciu o sfery najbardziej istotne dla rozwoju gminy, analizę SWOT przeprowadzono w pięciu obszarach:

- sfera przestrzenno-środowiskowa;
- sfera społeczna;
- sfera gospodarcza;
- infrastruktura techniczna;
- infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców.

Sfera przestrzenno-środowiskowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – korzystne położenie komunikacyjne; – znaczne walory środowiska przyrodniczego; – bogate tradycje kultywowane przez mieszkańców oraz koło gospodyń wiejskich; – działalność lokalnych twórców; – cenne zabytki architektoniczne; – duża świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; – duże walory kulturowe; – istnienie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> – istnienie obszarów wymagających prac rewitalizacyjnych; – niewystarczający stan techniczny dróg (część dróg gminnych posiada nawierzchnię nieutwardzoną); – niewystarczająca długość kanalizacji i ilość przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; – niewystarczający poziom izolacyjności budynków użyteczności publicznej oraz obiektów prywatnych; – niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych; – niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków; – nieefektywne oświetlenie uliczne; – występowanie obszarów zdegradowanych wymagających interwencji; – znaczne zanieczyszczenie wód powierzchniowych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – racjonalna polityka przestrzenna, tworzenie planów miejscowych na terenach rozwojowych; – poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji; – możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego; – tworzenie i rozbudowa tras turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji oraz ograniczenia realizacji inwestycji ze względu na istniejące programy ochrony środowiska (np. Natura 2000); – duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego; – małe wykorzystywanie alternatywnych (dla tradycyjnie stosowanych) źródeł energii; – niekorzystne zmiany związane z budową i wykorzystywaniem instalacji produkujących odnawialne źródła energii, – niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych dla działalności gospodarczej

Sfera społeczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – wzrastający poziom życia mieszkańców (coraz lepszy dostęp mieszkańców do infrastruktury); 	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne zmiany demograficzne (ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny);

<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie poziomu wykształcenia przez mieszkańców gminy; - duża świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; - funkcjonowanie placówek zapewniających zagospodarowanie czasu wolnego; - rosnąca liczba mieszkań; - stosunkowo niski poziom bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa – wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w udziale ludności; - niedostateczny poziom wykształcenia mieszkańców; - niski udział mieszkańców pracujących poza rolnictwem; - niski poziom aktywności społecznej; - niski poziom wiedzy mieszkańców w zakresie edukacji ekologicznej; - niewystarczający system aktywizacji mieszkańców; - niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych, a także seniorów; - niewystarczająca oferta zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży; - zauważalny problem z uzależnieniem części mieszkańców i występowaniem przemocy w rodzinie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja gminy na terenach atrakcyjnych turystycznie; - rozwój rolnictwa ekologicznego; - rozwój agroturystyki, wzrastające zapotrzebowanie na wypoczynek w gospodarstwach rolnych; - stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego zapewniających dodatkowe dochody dla mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystne ogólnopolskie zmiany demograficzne; - zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; - rosnące koszty pracy; - ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast; - niewystarczające zainteresowanie ofertą inwestycyjną gminy; - wzrastanie problemu z dostępnością do placówek ochrony zdrowia

Sfera gospodarcza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - wysokie walory środowiska naturalnego; - struktura gospodarstw rolnych – przewaga gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej 	<ul style="list-style-type: none"> - niezadawalający wskaźnik przedsiębiorczości mieszkańców; - niewystarczający stan infrastruktury oraz bazy turystycznej; - brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych; - niska konkurencyjność usług na rynku lokalnym

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; – lokalizacja gminy na terenach mających potencjał turystyczny; – wzrastające zapotrzebowanie na wypoczynek w gospodarstwach rolnych, – transfer nowych technologii do rolnictwa zmierzających do modernizacji zaplecza technicznego; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego; – tworzenie i rozbudowa istniejących tras turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczające zainteresowanie ofertą inwestycyjną gminy, brak jednej oferty turystycznej na terenie powiatu suwalskiego; – niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych dla działalności gospodarczej; – zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; – rosnące koszty pracy

Infrastruktura techniczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – efektywny system gospodarki odpadami; – funkcjonowanie PSZOK; – wzrost liczby budynków korzystających z sieci wodociągowej; – wzrost liczby budynków korzystających z sieci kanalizacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> – niedostateczna długość sieci kanalizacyjnej oraz niewystarczająca ilość przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; – niewystarczający poziom izolacyjności budynków użyteczności publicznej oraz obiektów prywatnych; – niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych; – niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków indywidualnych i budynków użyteczności publicznej; – niedostateczny stan techniczny zabytków; – niedostateczny stan dróg oraz infrastruktury drogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie); – brak sieci gazowej (oprócz miejscowości Raczki)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – racjonalna polityka przestrzenna, tworzenie planów miejscowych na terenach rozwojowych, 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji oraz ograniczenia realizacji inwestycji ze względu na istniejące

<ul style="list-style-type: none"> - poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji, - możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej 	<ul style="list-style-type: none"> programy ochrony środowiska (np. Natura 2000), - duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego, - małe wykorzystywanie alternatywnych (dla tradycyjnie stosowanych) źródeł energii, - zmiany prawa powodujące zmniejszenie opłacalności wykorzystania odnawialnych źródeł energii
--	---

Infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie placówek wychowania przedszkolnego; - funkcjonowanie szkół podstawowych; - funkcjonowanie jednostek zapewniających zagospodarowanie czasu wolnego; - funkcjonowanie placówek podstawowej opieki medycznej; - funkcjonowanie Ochotniczych Straży Pożarnych zapewniających bezpieczeństwo mieszkańców; - zlokalizowanie rewiru dzielnicowego w Raczkach 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczający poziom wiedzy mieszkańców; - niskie wyniki egzaminów ósmoklasisty; - niewystarczająca oferta w zakresie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci; - niewystarczająca jakość usług medycznych dostępnych na terenie gminy; - niewystarczający system aktywizacji osób starszych, dorosłych oraz młodzieży; - brak żłobków
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; - zwiększenie współpracy Gminy Raczki z organizacjami pozarządowymi; - przeznaczenie dodatkowych środków finansowych na dofinansowanie inicjatyw organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany przepisów prawnych dotyczących polityki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

9. Spis tabel, wykresów i rysunków

TABELA 1. ZESTAWIENIE SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW NA TERENIE GMINY RACZKI	6
TABELA 2. ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW	7
TABELA 3. ZESTAWIENIE ZASOBNOŚCI GLEB NA TERENIE POWIATU SUWALSKIEGO W LATACH 2011-2014	12
TABELA 4. ZŁOŻA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH NA TERENIE GMINY RACZKI	16
TABELA 5. DROGI GMINNE	18
TABELA 6. WYKAZ POMNIKÓW PRZYRODY ZLOKALIZOWANYCH W GMINIE RACZKI	28
TABELA 7. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 DOLINA GÓRNEJ ROSPUDY	30
TABELA 8. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 „OSTOJA AUGUSTOWSKA”	34
TABELA 9. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH NA TERENIE GMINY RACZKI	40
TABELA 10. OCENA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD JEZIOR – PH I KLASA ELEMENTÓW FIZYKOCHEMICZNYCH.	41
TABELA 11. OCENA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD JEZIOR – STAN EKOLOGICZNY, CHEMICZNY I OCENA STANU JCWP	41
TABELA 12. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH PRZEPLYWAJĄCYCH PRZEZ GMINĘ RACZKI – ODCZYN PH, ELEMENTY FIZYKOCHEMICZNE	42
TABELA 13. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH PRZEPLYWAJĄCYCH PRZEZ GMINĘ RACZKI – STAN EKOLOGICZNY I CHEMICZNY	44
TABELA 14. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (JCWPd) NA TERENIE GMINY RACZKI	47
TABELA 15. WYKAZ ZABYTKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W GMINNEJ EWIDENCJI.....	53
TABELA 16. ZABYTKI WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH	54
TABELA 17. STAN LUDNOŚCI FAKTYCZNIE ZAMIESZKUJĄCEJ TEREN GMINY, STAN NA 31 XII.....	62
TABELA 18. LUDNOŚĆ NA TERENIE GMINY RACZKI W LATACH 2015 – 2020 WG RÓŻNYCH PODZIAŁÓW ..	63
TABELA 19. LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY RACZKI	65
TABELA 20. RUCH NATURALNY W LATACH 2015 – 2020	65
TABELA 21. MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE W LATACH 2015 – 2020	69
TABELA 22. GRUPY WIEKOWE LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY RACZKI W LATACH 2015-2020	72
TABELA 23. STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW ZAMIESZKUJĄCYCH TEREN GMINY RACZKI	76
TABELA 24. ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY RACZKI W LATACH 2015 – 2020.....	78
TABELA 25. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO – SANITARNE NA TERENIE GMINY RACZKI W LATACH 2015 – 2020.....	79
TABELA 26. LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH NA TERENIE GMINY RACZKI.....	82
TABELA 27. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY RACZKI W LATACH 2015-2020	85
TABELA 28. GOSPODARSTWA ROLNE OGÓŁEM NA TERENIE GMINY RACZKI	87

TABELA 29. GOSPODARSTWA ROLNE Z UPRAWĄ NA TERENIE GMINY RACZKI.....	87
TABELA 30. GOSPODARSTWA STOSUJĄCE NAWOZY MINERALNE I WAPNIOWE NA TERENIE GMINY RACZKI	88
TABELA 31. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W LATACH 2015 – 2020.....	89
TABELA 32. WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ZAREJESTROWANYCH NA TERENIE GMINY	90
TABELA 33. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WEDŁUG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD 2007	92
TABELA 34. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY RACZKI WG KLAS WIELKOŚCI	93
TABELA 35. DROGI GMINNE	95
TABELA 36. URZĄDZENIA SIECIOWE - WODOCIĄG NA TERENIE GMINY RACZKI W LATACH 2015-2020 .	102
TABELA 37. URZĄDZENIA SIECIOWE - KANALIZACJA NA TERENIE GMINY RACZKI W LATACH 2015-2020	104
TABELA 38. LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH ORAZ OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH NA TERENIE GMINY RACZKI	106
TABELA 39. ODPADY KOMUNALNE Z TERENU GMINY RACZKI	108
TABELA 40. LICZBA ODDZIAŁÓW I UCZNIÓW, STAN NA 30 WRZEŚNIA 2021 R. W UJĘCIU SYSTEMU INFORMACJI OŚWIATOWEJ	113
TABELA 41. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY ROK SZKOLNY 2019/2020.....	113
TABELA 42. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY ROK SZKOLNY 2020/2021.....	114
TABELA 43. LICZBA ODDZIAŁÓW I UCZNIÓW/ STAN NA 30 WRZEŚNIA 2021 R. W UJĘCIU SYSTEMU INFORMACJI OŚWIATOWEJ	118
TABELA 44. LICZBA AKTYWNYCH CZYTELNIKÓW KORZYSTAJĄCYCH Z BIBLIOTEK PUBLICZNYCH Z DANEJ MIEJSCOWOŚCI.....	145
TABELA 45. DANE DOT. LICZBY OSÓB OBJĘTYCH PROCEDURĄ NIEBIESKIEJ KARTY W 2020 R.	149
TABELA 46. OSOBY, KTÓRYM ZREALIZOWANO ŚWIADCZENIA W OKRESIE OD 2020/01/01 DO 2020/12/31 - POMOC SPOŁECZNA.....	151
TABELA 47. DOCHODY BUDŻETU GMINY RACZKI W LATACH 2015-2020	156
TABELA 48. WYDATKI BUDŻETU GMINY RACZKI W LATACH 2015-2020.....	157
RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY RACZKI NA TLE POWIATU SUWAŁSKIEGO.....	4
RYSUNEK 2. LOKALIZACJA GMINY RACZKI W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	5
RYSUNEK 3. POŁOŻENIE GMINY RACZKI NA TLE REGIONÓW FIZYCZNOGEOGRAFICZNYCH – CZ. 1	9
RYSUNEK 4. POŁOŻENIE GMINY RACZKI NA TLE REGIONÓW FIZYCZNOGEOGRAFICZNYCH – CZ. 2	10
RYSUNEK 5. PLANOWANY PRZEBIEG LINII E75 NA ODCINKU BIAŁYSTOK – SUWAŁKI – TRAKISZKI (GRANICA PAŃSTWA), ETAP II ODCINEK EŁK – TRAKISZKI (GRANICA PAŃSTWA), CZ. 1	21

RYSUNEK 6. PLANOWANY PRZEBIEG LINII E75 NA ODCINKU BIAŁYSTOK – SUWAŁKI – TRAKISZKI (GRANICA PAŃSTWA), ETAP II ODCINEK ELK – TRAKISZKI (GRANICA PAŃSTWA), CZ. 2	22
RYSUNEK 7. PRZEBIEG WAŻNIEJSZYCH SZLAKÓW KOMUNIKACYJNYCH PRZEZ TEREN GMINY RACZKI CZ. 1	23
RYSUNEK 8. PRZEBIEG WAŻNIEJSZYCH SZLAKÓW KOMUNIKACYJNYCH PRZEZ TEREN GMINY RACZKI CZ. 2	24
RYSUNEK 9. POŁOŻENIE OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NA TERENIE GMINY RACZKI	28
RYSUNEK 10. POŁOŻENIE OBSZARÓW NATURA 2000 NA TERENIE GMINY RACZKI	37
RYSUNEK 11. POŁOŻENIE KORYTARZY EKOLOGICZNYCH NA TERENIE GMINY RACZKI	38
RYSUNEK 12. USŁONECZNIENIE.....	49
RYSUNEK 13. SUMA OPADÓW	50
RYSUNEK 14. SYTUACJA SUSZY UKSZTAŁTOWANA BRAKIEM OPADÓW OD LISTOPADA 2019 DO STYCZNIA 2020.....	51
RYSUNEK 15. GRANICE OBSZARU REWITALIZACJI, MIEJSCOWOŚĆ RACZKI	60
RYSUNEK 4. GRANICE OBSZARU REWITALIZACJI, MIEJSCOWOŚĆ DOWSPUDA	61
RYSUNEK 17. PLANOWANY PRZEBIEG LINII KOLEJOWEJ, CZ. 1	99
RYSUNEK 18. PLANOWANY PRZEBIEG LINII KOLEJOWEJ, CZ. 2	100
RYSUNEK 19. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO.....	111
WYKRES 1. SPOSOBY ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW NA TERENIE GMINY RACZKI.....	7
WYKRES 2. POWIERZCHNIA GMIN W POWIECIE SUWAŁSKIM (W KM2)	8
WYKRES 3. SOŁECTWA I MIEJSCOWOŚCI W GMINACH POWIATU SUWAŁSKIEGO.....	8
WYKRES 4. LUDNOŚĆ ZAMIESZKUJĄCA TEREN GMINY WEDŁUG PŁCI, STAN NA 31 XII.....	62
WYKRES 5. LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWAŁSKIEGO, 2020 R.	64
WYKRES 6. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWAŁSKIEGO, 2020 R. ...	64
WYKRES 7. PRZYROST NATURALNY WEDŁUG PŁCI W LATACH 2015 – 2020.....	66
WYKRES 8. URODZENIA ŻYWE NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWAŁSKIEGO, 2020 R.....	67
WYKRES 9. ZGONY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWAŁSKIEGO, 2020 R.	67
WYKRES 10. PRZYROST NATURALNY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWAŁSKIEGO, 2020 R.....	68
WYKRES 11. WSKAŹNIKI URODZEŃ ŻYWYCH, ZGONÓW ORAZ PRZYROSTU NATURALNEGO NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY RACZKI, POWIATU SUWAŁSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2020 R.	68

WYKRES 12. SALDO MIGRACJI OGÓŁEM NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO, 2020 R.....	70
WYKRES 13. SALDO MIGRACJI OGÓŁEM NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY RACZKI, POWIATU SUWALSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2020 R.....	71
WYKRES 14. GRUPY WIEKOWE LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY RACZKI (%)	73
WYKRES 15. STRUKTURA LUDNOŚCI W PODZIALE NA GŁÓWNE GRUPY WIEKOWE W GMINIE RACZKI, POWIECIE SUWALSKI I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (%).....	74
WYKRES 16. LUDNOŚĆ W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO.....	74
WYKRES 17. LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO	75
WYKRES 18. LUDNOŚĆ W WIEKU POPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO	76
WYKRES 19. POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW W GMINIE RACZKI I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	78
WYKRES 20. LICZBA MIESZKAŃ NA TERENIE GMINY RACZKI (2015 – 2020).....	79
WYKRES 21. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO – SANITARNE NA TERENIE GMINY RACZKI (%), 2020 R.....	80
WYKRES 22. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ NA TERENIE GMINY RACZKI, POWIATU SUWALSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	81
WYKRES 23. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ W GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO	82
WYKRES 24. LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH Z UWZGLĘDNIENIEM PŁCI NA TERENIE GMINY RACZKI	83
WYKRES 25. WSKAŹNIK PRACUJĄCYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY RACZKI, POWIATU SUWALSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	83
WYKRES 26. WSKAŹNIK PRACUJĄCYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU SUWALSKIEGO	84
WYKRES 27. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY RACZKI W LATACH 2015-2020	85
WYKRES 28. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO	86
WYKRES 29. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM WEDŁUG PŁCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO	86
WYKRES 30. STRUKTURA GOSPODARSTW W GMINIE RACZKI, POWIECIE SUWALSKIM I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.....	89
WYKRES 31. PODMIOTY WEDŁUG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD 2007 W LATACH 2015 – 2020	92
WYKRES 32. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY RACZKI, POWIATU SUWALSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	93
WYKRES 33. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO	94

WYKRES 34. KORZYSTAJĄCY Z WODOCIĄGU W % OGÓŁU LUDNOŚCI NA TERENIE GMIN POWIATU SUWALSKIEGO	104
WYKRES 35. KORZYSTAJĄCY Z KANALIZACJI W % OGÓŁU LUDNOŚCI NA TERENIE GMIN POWIATU SUWALSKIEGO	105
WYKRES 36. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACJI NA TERENIE GMINY RACZKI, POWIATU SUWALSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	107
WYKRES 37. WYNIKI EGZAMINÓW ÓSMOKLASISTY W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO, 2020 R.	115
WYKRES 38. WYNIKI EGZAMINÓW ÓSMOKLASISTY W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO, 2021 R.	115
WYKRES 39. WYNIKI EGZAMINÓW ÓSMOKLASISTY NA TERENIE GMINY RACZKI, POWIATU SUWALSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2020 R.....	116
WYKRES 40. WYNIKI EGZAMINÓW ÓSMOKLASISTY NA TERENIE GMINY RACZKI, POWIATU SUWALSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2021 R.....	116
WYKRES 41. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO W GMINIE RACZKI, POWIECIE SUWALSKIM ORAZ W WOJ. PODLASKIM (SZKOŁY PODSTAWOWE)	117
WYKRES 42. LICZBA DZIECI OBJĘTYCH NAUCZANIEM PRZEDSZKOLNYM NA TERENIE GMINY RACZKI.....	119
WYKRES 43. DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA 1 TYS. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT W GMINIE RACZKI, POWIECIE SUWALSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.....	119
WYKRES 44. DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA 1 TYS. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO	120
WYKRES 45. LICZBA CZYTELNIKÓW KORZYSTAJĄCYCH Z PLACÓWKI BIBLIOTECZNEJ W GMINIE RACZKI .	145
WYKRES 46. LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W GMINIE RACZKI, POWIECIE SUWALSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.....	147
WYKRES 47. LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU SUWALSKIEGO	148
WYKRES 48. LICZBA PORAD ZDROWOTNYCH UDZIELONYCH NA TERENIE GMINY RACZKI W LATACH 2015-2020.....	149
WYKRES 49. BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW GMINY RACZKI, POWIATU SUWALSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO.....	150
WYKRES 50. BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU SUWALSKIEGO	151
WYKRES 51. DOCHODY MAJĄTKOWE I DOCHODY WŁASNE GMINY RACZKI W LATACH 2015 – 2020 (zł)	154

WYKRES 52. WYDATKI MAJĄTKOWE I BIEŻĄCE NA TERENIE GMINY RACZKI W LATACH 2015 – 2020 (zł)	155
WYKRES 53. DOCHODY GMINY RACZKI W POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁACH KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	159
WYKRES 54. WYDATKI GMINY RACZKI W POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁACH KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	160
WYKRES 55. PŁEĆ ANKIETOWANYCH.....	161
WYKRES 56. WIEK ANKIETOWANYCH	162
WYKRES 57. STATUS ZAWODOWY RESPONDENTÓW	162
WYKRES 58. SKALA WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RACZKI	163
WYKRES 59. OCENA POZIOMU ZAANGAŻOWANIA MIESZKAŃCÓW ORAZ PODSTAWOWYCH USŁUG W GMINIE RACZKI.....	164
WYKRES 60. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY RACZKI – GOSPODARKA.....	165
WYKRES 61. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY RACZKI – ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	166
WYKRES 62. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY RACZKI – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.	167
WYKRES 63. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY RACZKI – TURYSTYKA I REKREACJA.....	168
WYKRES 64. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY RACZKI – KULTURA	168
WYKRES 65. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY RACZKI – EDUKACJA	169